

การศึกษาสาเหตุและผลการช่วยเหลือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำโรงเรียนกัณฑ์รลัษัวิทยา
จังหวัดศรีสะเกษ

นางศรีรัตนา ฝอยทอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2554

**A Study of Low Academic Achievement Causes and the Effects of Helping
Mathayom Suksa VI Students with Low Academic Achievement
of Kantharalak Wittaya School, Si Sa Ket Province**

Mrs. Srirattana Foythong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Guidance
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2011

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสาเหตุและผลการช่วยเหลือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โรงเรียนก้นทรลักษณ์วิทยา
จังหวัดศรีสะเกษ

ชื่อและนามสกุล นางศรีรัตนา ผ่องทอง

แขนงวิชา การแนะแนว

สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. ถัดดาวรรณ ณ ระนอง
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิธิพัฒน์ เมฆขจร

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2555

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ประดิษฐ์ อูปรมย์)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ถัดดาวรรณ ณ ระนอง)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิธิพัฒน์ เมฆขจร)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิสวธีรานนท์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ การศึกษาสาเหตุและผลการช่วยเหลือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียนต่ำ โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ

ผู้วิจัย นางศรีรัตนา ฝอยทอง รหัสนักศึกษา 2522400098 **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

(การแนะแนว) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. ถัดดาวรรณ ณ ระนอง

(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นิธิพัฒน์ เมฆขจร **ปีการศึกษา** 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และ (2) ช่วยเหลือให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ต่ำกว่า 1.30 จำนวน 8 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) แบบสอบถาม ข้อมูลส่วนบุคคล (2) อัดชีวประวัติ (3) บันทึกประจำวัน (4) การสัมภาษณ์ครูที่เกี่ยวข้อง (5) การสัมภาษณ์นักเรียน (6) แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน (7) แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมกรรมการเรียน (8) แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (9) การเยี่ยมบ้านและบันทึกการเยี่ยมบ้าน (10) แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงจากผู้ปกครอง (11) สังคมมิติ (12) แบบสอบถามไครเอย์ และ (13) แบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียน ใช้เวลาในการเก็บข้อมูล 4 เดือน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ ร้อยละ และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีสาเหตุมาจาก ตัวนักเรียนเอง ได้แก่ ขาดความสนใจในการเรียน ขาดความกระตือรือร้น ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่ส่งงาน ขาดเรียนบ่อย ไม่เข้าใจบทเรียนไม่ซักถามครู คอยในเวลาเรียน เหม่อลอย ไม่ทบทวนบทเรียน ไม่มีการเตรียมตัวในการเรียนล่วงหน้า ไม่มีสมาธิในการเรียน นอกจากนี้ บิดามารดาของนักเรียนไม่ได้เอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียน และบรรยากาศการจัดการเรียนการสอนของครูและจำนวนนักเรียนที่มีจำนวนมากในชั้น ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมไม่ตั้งใจเรียน ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และ (2) ภายหลังจากการให้ความช่วยเหลือ โดยเฉพาะปัญหาที่มีสาเหตุจากตัวนักเรียนลดลง นักเรียนเข้าใจบทบาทหน้าที่ตนเองมากขึ้น เข้าชั้นเรียนสม่ำเสมอ รับผิดชอบต่อการเรียนมากขึ้น การศึกษารายกรณี ครั้งนี้สามารถช่วยเหลือให้นักเรียนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการเรียนไปในทางที่ดีขึ้นและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

คำสำคัญ การศึกษารายกรณี นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

Thesis title: A Study of Low Academic Achievement Causes and the Effects of Helping Mathayom Suksa VI Students with Low Academic Achievement of Kantharalak Wittaya School, Si Sa Ket Province

Researcher: Mrs. Srirattana Foythong; **ID:** 2522400098;

Degree: Master of Education (Guidance);

Thesis advisors: (1) Dr. Laddawan Na Ranong, Associate Professor;

(2) Dr. Nitipat Mekkhachorn, Assistant Professor; **Academic year:** 2011

Abstract

The purposes of this research were (1) to study the causes of low academic achievement in students; and (2) to help students to attain higher academic achievement.

The research sample consisted of eight purposively selected Mathayom Suksa VI students with low academic achievement, as shown by their GPAs being lower than 1.30, who were studying in the second semester of the 2010 academic year at Kantharalak Wittaya School, Si Sa Ket Province. The employed data collecting instruments/methods were the following: (1) a questionnaire on personal data of the student, (2) the student's autobiography, (3) the student's diary, (4) interviews with concerned teachers, (5) interviews with students, (6) a questionnaire on study habits, (7) a learning behavior observation and record form, (8) a kinetic house-tree-person test, (9) home visits and a home visit recording form, (10) a questionnaire to gather the facts from the student's parents, (11) a sociometry form, (12) a "Who is...?" questionnaire, and (13) a questionnaire on learning atmosphere. Data collection took four months to complete. Data were analyzed using the percentage and content analysis.

The research findings were that (1) factors from the students themselves that were the causes of low academic achievement were the following: the lack of interest in learning, the lack of enthusiasm in learning, the lack of responsibility, no submission of assignments, being frequently absent from the class, lack of understanding on the lesson, not asking questions on the lesson, talking with peers during the lesson, lack of attention, lack of lesson reviews, being not prepared in advance for the lesson, and lack of concentration; furthermore, the students' parents did not pay attention to their learning; in addition, the learning atmosphere created by the teacher and the large numbers of students in each class caused students to pay little attention to their lesson which resulted in low learning achievement of students; and (2) after receiving helps, their personal behaviors that were the causes of the problems decreased; the students understood their roles and duties more; they attended the class regularly; they were more responsible in their study; these case studies were able to help the students to improve their learning behaviors resulting in the increase of their learning achievement.

Keywords: Case Study; Student with low academic achievement

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ประคินันท์ อุปรมัย ประธานการสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ลัดดาวรรณ ณ ระนอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิธิพัฒน์ เมฆขจร ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขในสิ่งต่าง ๆ ด้วยความกรุณา และเอาใจใส่เป็นอย่างดี ผู้วิจัย ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ไว้ ณ โอกาสนี้

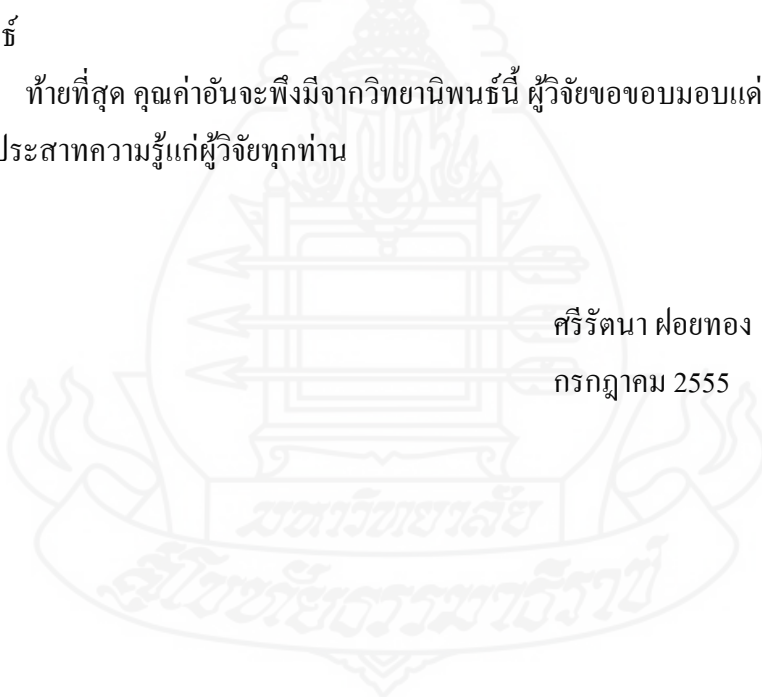
ขอขอบคุณคณะครูโรงเรียนก้นทรลักษณ์วิทยาที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ และดูแลเอาใจใส่นักเรียน เป็นอย่างดีและขอขอบใจนักเรียนทุกคน รวมทั้งผู้ปกครอง นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูล

ขอขอบคุณเพื่อนนักศึกษาแขนงแนะแนวทุกท่านที่ช่วยเหลือ และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์

ท้ายที่สุด คุณค่าอันจะพึงมีจากวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอขอบแต่บิดามารดา ครู-อาจารย์ ผู้ประสาทความรู้แก่ผู้วิจัยทุกท่าน

ศรีรัตนา ฝอยทอง

กรกฎาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	2
ขอบเขตการวิจัย.....	2
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	3
ประโยชน์ที่จะได้รับ.....	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	5
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี.....	5
การประชุมปรึกษารายกรณี.....	35
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	39
บทที่ 3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	44
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	44
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	44
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	45
วิธีการศึกษารายกรณี.....	46
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	51
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	120
สรุปผลการวิจัย.....	121

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม.....	135
ภาคผนวก.....	139
ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	140
ข เครื่องมือการวิจัย.....	142
ประวัติผู้วิจัย.....	170

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าขึ้นขึ้นอยู่กับคุณภาพของประชากรในชาติ โดยเฉพาะเยาวชน ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต ต้องได้รับการพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความรู้ ความสามารถ มีคุณธรรม จริยธรรม การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาบุคคลให้ก้าวไปสู่ความสมบูรณ์ประสบความสำเร็จ ความสุข ความเจริญทั้งของตนเองและสังคม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 – 2544) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตราที่ 6 กล่าวว่า การจัดการศึกษา ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คุณธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กำหนดวิสัยทัศน์ข้อหนึ่งเพื่อให้ผู้เรียน มีความรู้ ทักษะ เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต พัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์คือมีวินัย ใฝ่เรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน นอกจากนี้ได้กำหนดให้จัดกิจกรรมแนะแนวเพื่อส่งเสริมให้นักเรียน รู้จัก เข้าใจ รัก และเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น รู้จักวางแผนการเรียน อาชีพ รวมทั้งการดำเนินชีวิตและสังคม ปรับตัวได้อย่างเหมาะสม และอยู่ร่วมกับผู้อื่น ได้อย่างมีความสุข

ในการเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นสิ่งสำคัญที่จะชี้ให้นักเรียนไปสู่ความสำเร็จในการเรียนระดับที่สูงขึ้น และการประกอบอาชีพ ในอนาคตต่อไป จากการประเมินผลการเรียนของงานทะเบียนวัดผล ฝ่ายวิชาการ โรงเรียนก้นทรลักษ์วิทยา พบว่า ผลการเรียนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 มีนักเรียน ไม่ผ่านเป็นจำนวนมาก นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ต่ำกว่า 2.00 คิดเป็นร้อยละ 50 (โรงเรียนก้นทรลักษ์วิทยา, 2553) การได้รับผลการเรียนต่ำ ทำให้นักเรียนขาดโอกาสในการศึกษาต่อในสถาบันที่ กำหนดผลการเรียนเป็นคุณสมบัติของผู้สมัคร นักเรียนไม่ได้รับการยอมรับจากผู้อื่น ขาดความภาคภูมิใจในตนเอง ในกรณีนี้ที่ต่ำมาก นักเรียนอาจจะไม่จบหลักสูตรในเวลาที่กำหนด ทำให้เสียเวลา สิ้นเปลืองงบประมาณ ซึ่งส่งผลเสียต่อการพัฒนาสังคมโดยรวม

การศึกษาเป็นรายกรณี (Case Study) (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ 2527: 3) เป็นวิธีการศึกษารายละเอียดต่างๆของบุคคลอย่างละเอียดลึกซึ้ง ในระยะเวลาหนึ่งแล้วนำมาวิเคราะห์ตีความเพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมต่าง ๆ ซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือไม่เป็นปัญหาก็ได้ ในรายที่เป็นปัญหาจะใช้แนวทางใดช่วยเหลือ แก้ไข ในรายที่ไม่เป็นปัญหาจะใช้แนวทางใดในการป้องกัน ส่งเสริม หรือนำไปเป็นแบบอย่างแก่บุคคลอื่น ทั้งในปัจจุบันและอนาคต ชงชัย พลพวง (ชงชัย พลพวง 2542: 98) ได้ศึกษารายกรณีและให้คำปรึกษาแก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ปรากฏว่าสามารถช่วยเหลือให้นักเรียนให้พัฒนาตนเองให้มีผลเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ดวงแข ณ สงขลา (ดวงแข ณ สงขลา 2547: 130) ได้ศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการต่ำปรากฏว่านักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้และมีผลการเรียนสูงขึ้น การศึกษารายกรณีจึงเป็นวิธีการหนึ่งอันจะนำไปสู่การแก้ปัญหาที่ตรงจุด สามารถช่วยเหลือและแก้ปัญหาผลการเรียนต่ำของนักเรียนได้

ผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษารายกรณี เพื่อช่วยเหลือให้นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น นักเรียนรู้จักพัฒนาตนเอง และสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เป็นนักเรียนที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ คือมีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน รักการเขียน และการศึกษาค้นคว้า มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่การเรียนและเป็นกำลังสำคัญของชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
- 2.2 เพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ต่ำกว่า 1.30 จำนวน 18 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนที่มีที่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ต่ำกว่า 1.30 จำนวน 8 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

3.2 ตัวแปรที่ศึกษา

3.2.1 ตัวแปรต้น การศึกษารายกรณี

3.2.2 ตัวแปรตาม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้ศึกษาใช้ชื่อสมมติแก่กลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นการรักษาความลับส่วนบุคคล

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 การศึกษารายกรณี (Case Study) หมายถึง การศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของนักเรียน อย่างต่อเนื่องในระยะเวลาหนึ่ง โดยมีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน แล้วนำข้อมูลที่ได้ มาวิเคราะห์หาคำตอบ เพื่อหาสาเหตุของพฤติกรรมการเรียนที่ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยเหลือ แก้ไข และส่งเสริมให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น โดยใช้กระบวนการในการศึกษา 7 ขั้นตอน ดังนี้

5.1.1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน หมายถึง การที่ผู้ศึกษาตั้งจุดมุ่งหมายหรือกำหนดว่าจะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนที่เป็นสาเหตุให้มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ และผู้ศึกษาได้คาดคะเนว่ากรณีที่นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ต่ำเกิดจากสาเหตุใดบ้าง โดยอาศัยความรู้และประสบการณ์เพื่อพิสูจน์ต่อไปด้วยการทดสอบ หรือค้นคว้าหาข้อเท็จจริงโดยเทคนิควิธีต่าง ๆ ว่าเป็นไปตามที่คาดคะเนหรือไม่

5.1.2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง การหาข้อเท็จจริงหลังจากที่มีการกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐานแล้ว โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนด้วยเทคนิคต่าง ๆ 9 เทคนิค ได้แก่ การสังเกตและการบันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์ และการบันทึกการสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อดชีวประวัติ บันทึกประจำวันหรืออนุทินส่วนตัว สังคมมิติ แบบสอบถาม แบบทดสอบ และระเบียบวิธีแบบอื่น ๆ แล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาคำตอบ แปลความหมาย เพื่ออธิบายถึงสาเหตุและผลของการมีผลสัมฤทธิ์ต่ำของนักเรียน

5.1.3 การวินิจฉัย หมายถึง การนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก 9 เทคนิควิธี มาเป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณาเพื่อวินิจฉัยว่าอะไรเป็นสาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ต่ำของนักเรียน โดยนำหลักเกณฑ์ในทฤษฎีทางจิตวิทยามาพิจารณาคัดสิน

5.1.4 การช่วยเหลือ หมายถึง การแก้ปัญหานักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ด้วยวิธีการให้คำปรึกษา และการปรับพฤติกรรมกรรมการเรียน

5.1.5 การทำนายผล หมายถึง การคาดการณ์ล่วงหน้าว่า นักเรียนสามารถแก้ไข ปัญหาพฤติกรรมกรรมการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

5.1.6 การติดตามผล หมายถึง การที่ผู้ศึกษาได้ทำการประเมินผลจากศึกษาเป็นรายกรณีของนักเรียนได้ผลเป็นอย่างไร และสำรวจว่ามีปัญหาอื่นเกิดขึ้นหรือไม่ การช่วยเหลือประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายเพียงใด หากมีข้อบกพร่องจะได้มีการปรับปรุงแก้ไขกระบวนการช่วยเหลือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

5.1.7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ หมายถึง การที่ผู้ศึกษาสรุปสิ่งที่ได้มาจากการศึกษานักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำทั้งหมด ตลอดจนให้ข้อเสนอแนะสำหรับนักเรียนผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียนและบุคคลที่สนใจศึกษาในลักษณะปัญหาเช่นเดียวกันต่อไป

5.2 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนก้นทรลักษ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ต่ำกว่า 1.30

6. ประโยชน์ที่จะได้รับ

6.1 การศึกษาในครั้งนี้จะได้ข้อค้นพบสาเหตุที่ทำให้ให้นักเรียนที่ศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

6.2 การศึกษาในครั้งนี้จะได้แนวทางในการให้คำปรึกษา ช่วยเหลือให้นักเรียน ได้รู้จักตนเอง สามารถพัฒนาตนเองให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี
 - 1.1 ความหมายของการศึกษารายกรณี
 - 1.2 จุดประสงค์ของการศึกษารายกรณี
 - 1.3 ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี
 - 1.4 กระบวนการในการศึกษารายกรณี
 - 1.5 วิธีการที่ใช้ในการศึกษารายกรณี
 - 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
 - 2.2 สาเหตุของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
 - 2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

1.1 ความหมายของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับบุคคลอย่างลึกซึ้งและวิเคราะห์ถึงสาเหตุที่ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมเช่นนั้น หรือมีพฤติกรรมแปลกไป ว่ามีสาเหตุมาจากอะไร รวมทั้งแปลความหมายของพฤติกรรมนั้น ๆ ว่ามีความสัมพันธ์กับปัญหาและการปรับตัวของบุคคลอย่างไร ดังที่ พนม ลีมาอารีย์ (พนม ลีมาอารีย์. 2530 : 17) ซึ่งสอดคล้องกับ กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527 : 3) ได้กล่าวไว้ว่า การศึกษานักคนเป็นรายกรณี คือ การศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ที่สำคัญของหน่วยใดหน่วยหนึ่งในสังคม เช่น บุคคล กลุ่ม ชุมชน สถาบัน ฯลฯ โดยเฉพาะในปัจจุบันมักเน้นการศึกษารายละเอียดของแต่ละบุคคล การศึกษารายละเอียดของแต่ละบุคคลนี้จะต้องศึกษาต่อเนื่องกันไปในระยะเวลาหนึ่ง แล้วนำรายละเอียดมาวิเคราะห์ ตีความ เพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุของพฤติกรรม ซึ่งอาจจะเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือไม่เป็นปัญหาก็ได้ ในรายที่เป็นปัญหาจะใช้แนวทางใดช่วยเหลือแก้ไข ในรายที่ไม่เป็นปัญหา

จะใช้แนวทางใดในการป้องกัน ส่งเสริม หรือนำไปเป็นแบบอย่างแก่บุคคลอื่นทั้งในปัจจุบันและอนาคตต่อไป

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การศึกษารายกรณี หมายถึง การศึกษารายละเอียดต่างๆ ของบุคคลอย่างต่อเนื่อง แล้วนำรายละเอียดมาวิเคราะห์ ตีความ โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อหาทางช่วยเหลือ ป้องกัน ส่งเสริม ให้บุคคลสามารถปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นทุกด้านทั้งด้านอารมณ์ สังคม เจตคติ

1.2 จุดประสงค์ของการศึกษารายกรณี

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527: 8 – 9) ได้สรุปจุดมุ่งหมายของการศึกษารายกรณีว่ามีจุดมุ่งหมายหลัก 2 ประการ คือ

1. เพื่อใช้ในการแนะแนวและการให้คำปรึกษา ซึ่งแบ่งออกเป็นจุดมุ่งหมายย่อยๆ ได้ดังนี้

1.1 เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการวินิจฉัย และการรักษารายที่มีปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาการปรับตัว ปัญหาการเรียน ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ

1.2 เพื่อให้ผู้ศึกษาเข้าใจบุคคลได้อย่างละเอียด ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการให้คำปรึกษา

1.3 เพื่อให้บุคคลที่รับการศึกษาได้รู้จักวิเคราะห์ตนเองจนเกิดความเข้าใจตนเองได้อย่างถูกต้องตรงตามความเป็นจริง

1.4 เพื่อใช้อบรมครูประจำการให้เข้าใจวิธีการศึกษารายกรณีดียิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้งานแนะแนวมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. เพื่อใช้ในกรณีอื่น ๆ ได้แก่

2.1 เพื่อใช้ในการวินิจฉัยโดยศึกษาสาเหตุในอดีตและปัจจุบัน เพื่อทำนายพฤติกรรมที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งอาจเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหา หรือไม่เป็นปัญหาก็ได้

2.2 เพื่อการติดตามผลของการใช้เทคนิค หรือวิธีการต่างๆ อันเป็นแนวทางที่จะปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่าง ๆ

2.3 เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการศึกษานักเรียนทุกคนทั่วๆ ไปที่ผู้ศึกษาสนใจ เช่น ความสามารถพิเศษ บุคลิกภาพที่ดี เป็นต้น

พนม ลิมอารีย์ (พนม ลิมอารีย์. 2530: 18) ได้กล่าวถึง จุดมุ่งหมายที่สำคัญของการศึกษา รายกรณีดังต่อไปนี้

1. เพื่อสืบค้นหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมผิดปกติ ซึ่งทางโรงเรียนจะได้รับความช่วยเหลือและแก้ไขได้อย่างถูกต้อง

2. เพื่อสืบค้นกระบวน (Pattern) ของพัฒนาการของนักเรียน ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา จิตใจ และสังคม ซึ่งทางโรงเรียนจะได้ให้การส่งเสริมพัฒนาได้อย่างเหมาะสม

3. เพื่อช่วยให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจในตนเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเองสามารถพัฒนาตนเอง สามารถวางแผนชีวิต สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางการศึกษาต่อ และเลือกอาชีพ และสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

4. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนได้ดีขึ้น และให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในการแก้ปัญหาของบุตรหลานของตน

5. เพื่อช่วยให้คณะครูได้เข้าใจนักเรียนอย่างละเอียดลึกซึ้งถูกต้อง และนำผลของการศึกษารายกรณีไปใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรม และการให้บริการต่าง ๆ แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน

จึงสรุปได้ว่า จุดประสงค์ของการศึกษารายกรณีนั้น เป็นไปเพื่อ ทำความเข้าใจผู้รับ การศึกษาอย่างรอบด้าน เพื่อประโยชน์ในการแก้ไข ช่วยเหลือ พัฒนา ส่งเสริมให้ผู้รับการศึกษา สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ

1.3 ประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

การศึกษารายกรณีเป็นกลวิธีที่มีประโยชน์ต่อผู้นำมาใช้ และบุคคลที่เกี่ยวข้องอย่างมาก ซึ่งมีทั้งประโยชน์ทางตรงและทางอ้อม กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ, 2527: 9 – 10) ได้แบ่งประโยชน์ของการศึกษารายกรณีออกเป็น 2 ทางดังนี้

1. ประโยชน์ทางตรง อันเป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับผู้รับการศึกษา นั่นคือ ครู ผู้ปกครอง ครูแนะแนว ได้รู้จัก เข้าใจนักเรียน และตัวนักเรียนเองก็มีโอกาสได้สำรวจตนเองและ เข้าใจตนเองมากขึ้น เข้าใจสาเหตุของปัญหาได้กว้างขวางขณะเดียวกันก็ทำให้เป็นคนที่มีรู้จักใช้ เหตุผลในการพิจารณาสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น รู้จักป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นกับตนเอง และสามารถ พัฒนาตนเองได้ในที่สุด

2. ประโยชน์ทางอ้อม เป็นประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับครูหรือ ครูแนะแนว นั่นก็คือ การนำข้อมูลต่าง ๆ ที่ทำการศึกษาไปใช้ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1 การจัดการเรียนการสอน

2.1.1 ครูสามารถเลือกวิธีการสอน วิธีการสร้างแรงจูงใจ ให้เหมาะสมกับ นักเรียนแต่ละคนได้สะดวกและเหมาะสม ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีผลการเรียนดีขึ้น

2.1.2 ครูสามารถมอบหมายงานให้นักเรียนได้อย่างเหมาะสมกับ ความสามารถความถนัดและความสนใจของนักเรียนแต่ละคน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีโอกาส ประสบความสำเร็จในการเรียน มีความภาคภูมิใจ และเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น

2.1.3 ครูสามารถเลือกรื่องสนทนากับนักเรียนแต่ละคนได้อย่างเหมาะสม ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อครู มีความคุ้นเคย ใ่ว่างใจ อบอุ่นใจ และมั่นใจ ในการพบปะ หรือการศึกษาเล่าเรียนกับครู

2.1.4 ครูสามารถจัดแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำกิจกรรมที่เกี่ยวกับการเรียน การสอนได้เหมาะสมกับสภาพของงาน ซึ่งส่งผลให้ทั้งนักเรียนและครูได้เห็นความสำเร็จจาก ผลงานที่นักเรียน ได้กระทำร่วมกัน

2.1.5 ครูสามารถควบคุมบรรยากาศในขณะที่สอนให้เป็นไปด้วยความ ราบรื่นและเอื้อต่อการเรียนการสอน เช่น การเลือกผู้นำของชั้น เพื่อช่วยดูแลการทำกิจกรรม ภายในชั้นเรียน ครูเข้าใจ ให้ความเห็นใจ และใกล้ชิดกับนักเรียนบางคนที่ต้องการความรัก ความอบอุ่นหรือการยอมรับมากเป็นพิเศษ

2.1.6 ครูมีโอกาสดูช่วยเหลือนักเรียนที่เรียนอ่อน โดยการอธิบายเพิ่มเติม เมื่อพบว่านักเรียนยังไม่เข้าใจ หรืออาจจัดชั้นพิเศษสำหรับนักเรียนคนพิเศษ ด้านอื่นๆ หรือจัดสอน ซ่อมเสริมพิเศษให้

2.1.7 โรงเรียนสามารถวางโครงการในการจัดแผนการเรียน จัดกิจกรรม เสริมหลักสูตรในโรงเรียนให้สอดคล้องกับความสนใจ และความต้องการของนักเรียนตามสภาพ ของโรงเรียนได้สะดวกขึ้น

2.2 การแนะแนว

2.2.1 ผู้แนะแนวสามารถวางโครงการในการจัดกิจกรรมทางการแนะแนว ให้สอดคล้องกับปัญหาและความสนใจหรือความต้องการของนักเรียนได้สะดวกขึ้น

2.2.2 นักเรียนมีโอกาสดูพิจารณาและตัดสินใจเลือกวิชาเรียน เลือกเรียน ต่อตลอดจนเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับตนเอง

2.2.3 นักเรียนมีโอกาสดูปรับปรุงลักษณะต่างๆ เช่น บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัยและวิธีการเรียนให้ดีขึ้น

2.2.4 ผู้แนะแนวสามารถช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของนักเรียน เช่น การปรับตัวเข้ากับเพื่อน การใช้เวลาว่างให้เหมาะสม การรักษาสุขภาพให้แข็งแรง วิธีคลาย เครียด เทคนิคการเรียนให้ประสบความสำเร็จ ขาดแคลนทุนทรัพย์ ฯลฯ เป็นต้น

2.2.5 ผู้แนะแนวใช้ข้อมูลในการวินิจฉัยปัญหาของนักเรียนเพื่อช่วยในการ ให้คำปรึกษา

2.2.6 ครูและผู้ปกครองสามารถร่วมมือกันในการให้ความช่วยเหลือ นักเรียนในการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขลักษณะบางประการในตัวนักเรียนได้อย่างเหมาะสม

สอดคล้องกับ พนม ลิมอารีย์ (พนม ลิมอารีย์. 2530 : 9) ได้สรุปประโยชน์ของการศึกษารายกรณีไว้ คือ

1. ประโยชน์ต่อครู หรือผู้แนะแนวที่เป็นผู้ศึกษาโดยตรง มีดังนี้
 - 1.1 ช่วยให้การหรือผู้แนะแนวได้รายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียนอย่างกว้างขวางทำให้รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์อย่างแท้จริง ช่วยให้การหรือผู้แนะแนวมีความเข้าใจและยอมรับในเรื่องความแตกต่างระหว่างบุคคลดีขึ้น มีจิตใจเป็นกลาง ไม่มีอคติต่อบุคคลที่มาเกี่ยวข้อง
 - 1.2 ช่วยให้การหรือผู้แนะแนวเข้าใจถึงสาเหตุ และเงื่อนไขต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นปัญหา ทำให้มองเห็นช่องทางที่จะให้ความช่วยเหลือแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนได้อย่างเหมาะสม ทันเวลาและเหตุการณ์
 - 1.3 ช่วยให้การหรือผู้แนะแนวมีความรู้และมีทักษะในการใช้เครื่องมือ และกลวิธีต่างๆ ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน และยังช่วยให้เป็นคนมีเหตุผล รู้จักเก็บข้อมูลอย่างมีระเบียบ รู้จักแก้ปัญหาโดยใช้ข้อมูลที่ได้รวบรวมไว้มาประกอบการพิจารณาตัดสินใจ
2. ประโยชน์ต่อนักเรียนที่เป็นผู้รับการศึกษา ดังนี้
 - 2.1 ช่วยให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจตนเอง ยอมรับความจริงเกี่ยวกับตนเอง มีการปรับปรุงตนเอง หรือแก้ไขปัญหของตน เพื่อช่วยให้มีสภาพชีวิตที่ดีขึ้นกว่าเดิม
 - 2.2 ช่วยให้นักเรียนมีกำลังใจและความเต็มใจที่จะดำเนินชีวิตต่อไปอย่างมีความหวังและอย่างเข้มแข็ง
3. ประโยชน์ต่อคณะครูและโรงเรียน ดังนี้
 - 3.1 ช่วยให้คุณครูรู้จักและเข้าใจนักเรียนของตนดีขึ้น ยินดีให้ความร่วมมือในการช่วยเหลือ แก้ปัญหาให้กับนักเรียน
 - 3.2 ให้โรงเรียนได้ทราบข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของนักเรียน ทำให้สามารถนำข้อเท็จจริงเหล่านั้นมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมและการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่นักเรียนได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพ

4. ประโยชน์ต่อผู้ปกครองของนักเรียนที่รับการศึกษา

4.1 ช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจเด็กของตนดีขึ้น ทำให้สามารถปฏิบัติตนต่อบุตรหลานได้อย่างเหมาะสม

4.2 ช่วยให้ผู้ปกครองเกิดความสบายใจ เพราะได้ตระหนักว่าโรงเรียนมีความตั้งใจและจริงใจในการป้องกัน ช่วยเหลือ แก้ไขและส่งเสริมพัฒนานักเรียน จากแนวคิดข้างต้นสรุปได้ว่า การศึกษารายกรณีมีประโยชน์ต่อบุคคลหลายฝ่าย คือ ผู้ศึกษา ผู้รับการศึกษา และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง อันได้แก่ บุคคลภายในครอบครัว เพื่อนนักเรียน รวมไปถึงผู้ที่สนใจการศึกษารายกรณี และผลของการศึกษานอกจากจะเป็นแนวทางในการพิจารณาช่วยเหลือผู้รับการศึกษาแล้ว ยังสามารถนำไปใช้ในการวางแผนป้องกันปัญหาต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดต่อไปได้

1.4 กระบวนการในการศึกษารายกรณี

กมลรัตน์ หล้าสวงษ์ (กมลรัตน์ หล้าสวงษ์. 2527: 23) การศึกษารายกรณี เป็นวิธีการศึกษานุคคลอย่างละเอียดทุกด้าน อย่างต่อเนื่องกันเป็นเวลานาน โดยการใช้เทคนิคการแนะแนวหลายๆ อย่าง ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของบุคคล โดยมีขั้นตอนในการศึกษาอย่างเป็นระบบ เพื่อพยายามทำให้เป็นวิธีการทางวิทยาศาสตร์ควรแก่การเชื่อถือ

ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์ (ธีรวุฒิ ประทุมนพรัตน์. 2525: 16-17) ได้กล่าวว่า ใน การศึกษารายกรณีจะต้องมีการชี้แจงให้ทราบว่า เพราะเหตุใดจึงเลือกเด็กคนใดคนหนึ่ง แล้วจึง เริ่มต้นทำการศึกษารายกรณีดังนี้ คือ

1. รวบรวมข้อมูลหลายๆ ด้าน เกี่ยวกับตัวเด็กในสถานการณ์ต่างๆ
2. นำข้อมูลที่รวบรวมไว้มาวิเคราะห์ โดยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กมา ประชุมปรึกษาหารือกัน
3. วินิจฉัยปัญหาโดยนำผลของการวิเคราะห์มาทำการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยว่า น่าจะมีอะไรเป็นเหตุของปัญหานั้น
4. สังเคราะห์ข้อมูล โดยศึกษาข้อเท็จจริงเพิ่มเติม แล้วนำมาประกอบกับ ข้อเท็จจริงที่มีอยู่แล้ว เพื่อให้เข้าใจปัญหาและสาเหตุได้ดียิ่งขึ้น
5. แก้ไขปัญหา โดยวิธีการต่างๆ ในการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นให้หมดไป
6. ติดตามผล เพื่อจะทราบผลของการศึกษารายกรณีว่า มีผลดีหรือข้อบกพร่อง อย่างไร เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแก้ไขในครั้งต่อไป

พนม ลิมอริย์ (พนม ลิมอริย์. 2530 : 20 – 21) มีแนวคิดว่า ในการศึกษารายกรณีอาจจำแนกเป็นขั้นตอนการดำเนินงานได้ 6 ขั้นตอนด้วยกันคือ

ขั้นที่ 1 ขั้นรวบรวมข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับบุคคล (Collecting of the necessary data) ซึ่งจะช่วยให้รู้จักนักเรียนที่รับการศึกษา ตลอดจนช่วยให้ทราบภาวะความเป็นไปในปัจจุบันของนักเรียนผู้นั้นอีกด้วย

ขั้นที่ 2 ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis) เป็นการนำข้อมูลที่ได้รวบรวมเอาไว้มาวิเคราะห์หาข้อเท็จจริงต่างๆ และจำแนกออกเป็นด้าน ๆ เพื่อสะดวกในการตีความข้อมูลเกี่ยวกับบุคคลนั้น

ขั้นที่ 3 ขั้นตรวจวินิจฉัยปัญหา (Diagnosis) ขั้นนี้เป็นการนำเอาผลการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นที่ 2 มาเป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณา เพื่อวินิจฉัยว่าอะไรน่าจะเป็นสาเหตุของปัญหาการลงความเห็นเกี่ยวกับปัญหานี้ อาจเป็นการชั่วคราว ไม่ใช่ชัถยุดิ แต่ก็เป็นพื้นฐานของการสังเคราะห์ข้อเท็จจริงในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 4 ขั้นสังเคราะห์ข้อมูลหรือขั้นรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม (Synthesis) กล่าวคือเมื่อตรวจวินิจฉัยว่าอะไรน่าจะเป็นปัญหา แล้วก็ควรจะได้อศึกษาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปัญหานั้นเพิ่มเติมด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การทดลอง และกลวิธีอื่นๆ แล้วนำข้อเท็จจริงที่ได้มาสังเคราะห์ เข้าด้วยกับข้อมูลจริงที่มีอยู่แล้ว ทำให้มองเห็นความสัมพันธ์ของข้อมูลแต่ละด้าน เกิดเป็นภาพรวม ทางบุคลิกภาพของบุคคลผู้นั้น ช่วยให้ผู้อศึกษาสามารถเข้าใจลักษณะของปัญหาและสาเหตุของปัญหาอย่างถ่องแท้

ขั้นที่ 5 ขั้นให้ความช่วยเหลือ (Treatment) เมื่อผู้ศึกษารายกรณีแน่ใจว่าการตรวจวินิจฉัยปัญหาของตนถูกต้องแล้ว ต้องคิดวางแผน มาตรการต่าง ๆ เพื่อนำมาช่วยเหลือแนะแนวทางนักเรียนในการแก้ไขปัญหา แล้วดำเนินการให้ความช่วยเหลืออย่างจริงจัง ให้สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมและถูกต้อง

ขั้นที่ 6 ขั้นติดตามผล (Follow - up) เมื่อผู้ทำการศึกษารายกรณีได้ให้ความช่วยเหลือ หรือให้การแนะนำกับนักเรียนที่รับการศึกษาไปแล้ว สิ่งที่ขาดไม่ได้ในการศึกษารายกรณี คือ การติดตามผล เพราะจะทำให้ทราบว่าการศึกษาวิจัยประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงไร มีข้อบกพร่อง ที่ควรแก้ไขปรับปรุงอย่างไรบ้าง และจะต้องให้ความช่วยเหลือเพิ่มเติมอีกหรือไม่ เพื่อผู้ทำการศึกษาจะดำเนินการต่อไปอย่างเหมาะสม

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ในกระบวนการศึกษารายกรณีของแต่ละท่านมีแนวคิดที่ใกล้เคียงกันมาก ซึ่งส่วนใหญ่มีความเห็นว่า การทำการศึกษารายกรณีนั้น จำเป็นต้องทราบว่าเพราะเหตุใดจึงเลือกศึกษาผู้รับการศึกษารายนั้น ฉะนั้นจึงต้องมีกำหนดจุดมุ่งหมายของการศึกษาให้ชัดเจน ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาจะใช้รูปแบบของกระบวนการศึกษารายกรณีของ

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527: 22 – 23) ซึ่งแบ่งกระบวนการในการศึกษารายกรณีออกเป็น 7 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นที่ 1. การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน
- ขั้นที่ 2. การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- ขั้นที่ 3. การวินิจฉัย
- ขั้นที่ 4. การช่วยเหลือ
- ขั้นที่ 5. การทำนายผล
- ขั้นที่ 6. การติดตามผล
- ขั้นที่ 7. การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

กระบวนการศึกษารายกรณี 7 ขั้นตอนดังกล่าว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527: 23) การกำหนดปัญหา หมายถึง การที่ผู้ศึกษารายกรณีตั้งจุดมุ่งหมาย หรือกำหนดว่าจะศึกษาสิ่งใดในบุคคลหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นปัญหา หรือมิใช่ปัญหา แต่เป็นความสนใจ ความสามารถพิเศษ หรือ อื่น ๆ

ในการตั้งสมมติฐานนั้น ควรตั้งไว้หลายๆ สมมติฐาน เพื่อเป็นการป้องกันข้อผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้ในกรณีที่พบว่าข้อเท็จจริงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนั้น พฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งที่เราแสดงออกมาอาจจะไม่ได้เกิดจากสาเหตุเดียวกัน และในทำนองเดียวกันพฤติกรรมที่แตกต่างกันก็อาจเกิดจากสาเหตุเดียวกันก็ได้ ฉะนั้น จึงควรตั้งสมมติฐานไว้หลายๆ สมมติฐาน

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การรวบรวมข้อมูล คือ การหาข้อมูลหรือข้อเท็จจริง หลังจากที่มีการกำหนดปัญหา และตั้งสมมติฐานแล้ว โดยใช้เครื่องมือในการแนะแนว เก็บรวบรวมข้อมูลของผู้รับการศึกษา โดยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เช่น การสัมภาษณ์ การทดสอบทางจิตวิทยา แผนผังสังคมมิติ เป็นต้น

การวิเคราะห์ข้อมูล คือ การตีความ หรือแปลความหมายข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมข้อมูลในแต่ละวิธีหรือเทคนิค เพื่อที่จะอธิบายเหตุผลและผลของพฤติกรรมที่เกิดขึ้น ซึ่งอาจทำได้โดยวิธีการประชุมปรึกษา ด้วยการเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษาร่วมกันพิจารณาศึกษาข้อเท็จจริงที่ได้จากการรวบรวมข้อมูล

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527: 29) การรวบรวมข้อมูลที่คั้นควรจะต้องใช้หลาย ๆ เทคนิค แต่ละเทคนิคควรใช้หลายๆ ครั้ง เพื่อให้เข้าถึงพฤติกรรมของบุคคลอย่างละเอียด และตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด เทคนิคต่างๆ ที่นิยมใช้ 9 เทคนิค ดังนี้

1. การสังเกต (Observation)
2. การสัมภาษณ์ (Interview)
3. การเยี่ยมบ้าน (Home – Visit)
4. อัตชีวประวัติ (Autobiography)
5. บันทึกประจำวัน (Diary)
6. สังคมมิติ (Sociometry)
7. แบบสอบถาม (Questionnaire)
8. การทดสอบ (Testing)
9. ระเบียบสะสม (Cumulative Record)

เทคนิคต่าง ๆ ทั้ง 9 เทคนิค มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. การสังเกต (Observation)

การสังเกต เป็นวิธีการหรือเทคนิคอย่างหนึ่งที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้รับการศึกษาในการศึกษารายกรณี เป็นวิธีการที่ใช้กันมากวิธีหนึ่ง บางครั้งอาจใช้ร่วมกับการสัมภาษณ์เป็นวิธีการที่ไม่ต้องลงทุนมาก สามารถปฏิบัติได้ทุกวัน ข้อมูลที่ได้จากการสังเกตจะช่วยให้ผู้สังเกตสามารถเข้าใจเกี่ยวกับการแสดงพฤติกรรมในแต่ละสถานการณ์ได้ดีขึ้น

1.1 ความหมายของการสังเกต

ราตรี พัฒนรังสรรค์ (ราตรี พัฒนรังสรรค์. 2522 : 21) ได้ให้ความหมายของการสังเกตไว้ว่า เป็นวิธีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กวิธีหนึ่ง เพื่อนำมาศึกษาพิจารณาพฤติกรรมของเด็กทำให้รู้จักและเข้าใจเด็กในแต่ละคนดีขึ้น การสังเกตนั้นเป็นสิ่งที่ทำไม่ยาก แต่สำคัญที่ผู้สังเกตจะต้องเข้าใจวิธีการสังเกตที่แน่นอน จึงจะได้ผลตรงตามจุดประสงค์มุ่งหมาย

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527 : 30) ยังได้กล่าวว่า การสังเกต คือ การพิจารณาว่าสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือหลายๆ สิ่ง อย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยการใช้วิธีรวบรวมสัมผัสส่วนใดส่วนหนึ่ง หรือทั้ง 5 ส่วน (หู ตา จมูก ลิ้น ผิวหนัง) โดยเฉพาะ ตา หู ในการพิจารณาสิ่งนั้นๆ

จากความหมายของการสังเกตข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า การสังเกต หมายถึงวิธีการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลอย่างหนึ่ง เป็นการพิจารณาสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือหลายๆ สิ่งอย่างมีจุดมุ่งหมาย โดยการใช้วิธีรวบรวมสัมผัสที่สำคัญ คือ ตา และหู ในการรวบรวมข้อมูล

1.2 จุดมุ่งหมายของการสังเกต

ราตรี พัฒนรังสรรค์ (ราตรี พัฒนรังสรรค์. 2522: 21) กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการสังเกตมีดังนี้ คือ

1. เพื่อรวบรวมรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก และจดบันทึกไว้ในระเบียบนสะสม
 2. เพื่อหาสาเหตุของพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก เช่น ปัญหาการเรียน การปรับตัวของเด็ก ฯลฯ
 3. เพื่อให้ผู้สังเกตได้รู้จักและเข้าใจเด็กอย่างถูกต้องทุกด้าน
 4. เพื่อทราบความสามารถพิเศษและความถนัดตามธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมเด็กแต่ละคนอย่างถูกต้อง
 5. ใช้ในการติดตามผลนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือจากบริการแนะแนวไปแล้วว่ามีพฤติกรรมเป็นอย่างไร ดีขึ้นหรือไม่ เพียงใด เพื่อนำไปพิจารณาว่าควรจะทำอย่างไรต่อไป
- นอกจากนี้ กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527: 32) ได้เสนอจุดมุ่งหมายของการสังเกตในการแนะแนว ดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้ได้ข้อมูลหรือข้อเท็จจริงด้วยตนเอง
2. เพื่อเข้าใจพฤติกรรมที่แสดงออกของผู้ถูกสังเกต
3. เพื่อค้นหาสาเหตุบางประการของปัญหา
4. เพื่อให้ผู้สังเกตเป็นผู้มีความรอบคอบและไวต่อการมีปฏิริยาโต้ตอบจากสิ่งแวดล้อม จนเป็นผู้ที่ปรับตัวได้ดี และรวดเร็วในแต่ละสถานการณ์

จากลักษณะดังกล่าวสรุปได้ว่า จุดมุ่งหมายของการสังเกต คือ เพื่อการรวบรวมรายละเอียด อย่างถูกต้อง รอบด้านและครบถ้วน ของผู้รับการศึกษาทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว

1.3 ชนิดของการสังเกต

การแบ่งชนิดของการสังเกต อาศัยเกณฑ์ต่างๆ 4 เกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. ใช้วิธีการในการสังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งการสังเกตเป็น 2 ชนิด คือ
 - 1.1 การสังเกตทางตรง (Direct Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตเป็นผู้สังเกตพฤติกรรมผู้ถูกสังเกตด้วยตนเอง
 - 1.2 การสังเกตทางอ้อม (Indirect Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตให้บุคคลอื่นไปสังเกตพฤติกรรมผู้ถูกสังเกต ผู้สังเกตจะทราบพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตได้จากคำบอกเล่าของบุคคลที่ไปสังเกตแทน
2. ใช้ผู้สังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งการสังเกตออกเป็น 2 ชนิด คือ

2.1 การสังเกตโดยการเข้าร่วม (Participant Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตจะต้องเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้นในฐานะของสมาชิกคนหนึ่งของกลุ่ม

2.2 การสังเกตโดยการไม่เข้าร่วม (Non – Participant Observation) เป็นวิธีการที่ผู้สังเกตไม่ได้เข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้น แต่อยู่ภายนอกเพื่อคอยสังเกตอย่างเดียว ไม่มีบทบาทอยู่ในกลุ่มนั้น

3. ใช้ผู้สังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งการสังเกตออกเป็น 2 ชนิด คือ

3.1 การศึกษารายกรณีแบบพิธีการ (Formal Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้ถูกสังเกตรู้ว่าถูกสังเกต เนื่องจากมีการนัดหมายกันล่วงหน้าก่อนการสังเกต

3.2 การศึกษารายกรณีแบบไม่เป็นพิธีการ (Informal Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัวว่าถูกสังเกต เนื่องจากไม่ได้มีการนัดหมายกันล่วงหน้า

4. ใช้ลักษณะบันทึกการสังเกตเป็นเกณฑ์ แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

4.1 การศึกษารายกรณีในระดับที่เห็นโดยตรง (Manifest Level Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้สังเกตเข้าไปอยู่ในสถานการณ์ แล้วบันทึกเหตุการณ์ตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น เช่น มีผู้เข้าประชุม 10 คน มีคนคัดค้าน 7 คน เห็นด้วย 3 คน เป็นต้น

4.2 การศึกษารายกรณีในระดับที่เป็นพฤติกรรมแฝง (Latent Level Observation) เป็นวิธีการสังเกตที่ผู้สังเกตต้องลงความเห็นหรือตีความจากสิ่งที่สังเกตเห็นออกมาด้วย เช่น บรรยากาศในที่ประชุมตึงเครียดมาก เป็นต้น

1.4 หลักการสังเกต

พนม ลิ้มอารีย์ (พนม ลิ้มอารีย์. 2530: 55 – 57) ได้สรุปหลักการสังเกตที่ดีไว้ดังนี้

1. กำหนดสิ่งที่จะสังเกตให้ชัดเจนก่อนที่จะเริ่มการศึกษารายกรณี
2. การสังเกตพฤติกรรม ผู้สังเกตจะต้องสังเกตพฤติกรรมควบคู่ไปกับสถานการณ์หรือสิ่งแวดล้อมด้วยเสมอ
3. ควรทำการสังเกตเด็กเพียงคนเดียวในการสังเกตครั้งหนึ่ง ๆ เพื่อศึกษาพฤติกรรมได้อย่างละเอียดถี่ถ้วน
4. การสังเกตในขณะที่กิจกรรมปกติ เช่น ในห้องเรียน ห้องประชุม สนามเล่น เป็นต้น เพื่อทำนายพฤติกรรมในอนาคตได้ดีที่สุด
5. ทำการสังเกตเป็นระยะเวลายาวนาน ผู้สังเกตจำเป็นต้องใช้เวลาสังเกตเป็นระยะเวลาหลายๆ วัน เพราะมนุษย์ทุกคนย่อมมีอารมณ์แตกต่างกันไปในแต่ละวัน อาจเป็นเวลา 3 เดือน หรือ 1 ภาคเรียน

6. ควรทำการสังเกตในสถานการณ์วิกฤตซึ่งผิดแผกไปจากสถานการณ์ปกติบ้าง เพราะจะทำให้ทราบบุคลิกภาพที่แท้จริงบางประการของเด็กได้

7. การสังเกตเพื่อให้ได้มาซึ่งพฤติกรรมที่แท้จริง ควรมีผู้สังเกตหลาย ๆ คน เป็นคนช่วยเพื่อป้องกันข้อบกพร่องซึ่งอาจเกิดจากความไม่เที่ยงธรรม หรือการมีอคติของผู้สังเกต และยังช่วยให้สามารถทำการสังเกตพฤติกรรมได้กว้างขวาง

8. ควรสังเกตพฤติกรรมด้านใดด้านหนึ่งแต่เพียงด้านเดียวในการสังเกตครั้งหนึ่งๆ

9. ผู้สังเกตต้องพยายามฝึกฝนตนเอง อย่าให้เกิดความลำเอียง พยายามทำให้เที่ยงตรงที่สุดขณะสังเกต อย่างนำเอารูปร่างหน้าตา หรือคุณลักษณะประจำตัวของเด็ก หรือสิ่งอื่นๆ มามีอิทธิพลต่อการสังเกตได้

10. การสังเกตจะมีคุณค่า เมื่อมีการบันทึกการสังเกตไว้อย่างถูกต้องเพื่อเป็นหลักฐานนำไปคิดค้นหาสาเหตุแห่งพฤติกรรมที่เกิดขึ้น และคิดหาทางช่วยเหลือต่อไป

11. การสังเกตที่ดีต้องตรวจสอบผลที่ได้ด้วยเครื่องมือวัดที่แน่นอนอื่น ๆ ประกอบด้วย เพื่อให้เป็นที่เชื่อมั่น ได้มากยิ่งขึ้น

12. ควรสังเกตในสถานการณ์ต่าง ๆ กัน เช่น ขณะอยู่ในห้องเรียน ในโรงอาหาร ในชุมชน และในบ้าน นอกจากนี้ควรสังเกตขณะทำงาน ขณะเล่นกับเพื่อนรุ่นราวคราวเดียวกัน เพื่อช่วยให้ผู้สังเกตได้มองเห็นกระบวนการพฤติกรรมที่แท้จริง และแบบแผนพัฒนาที่สำคัญของผู้ถูกสังเกต

13. ผู้สังเกตต้องระลึกไว้เสมอว่า การสังเกตเพียงครั้งเดียวไม่เพียงพอที่จะเข้าใจเด็ก จำเป็นต้องสังเกตหลาย ๆ ครั้ง แล้วนำข้อมูลต่าง ๆ มาประมวลกันเข้า จึงจะช่วยให้เข้าใจได้ถูกต้องแม่นยำ

1.5 ลักษณะของพฤติกรรมที่ควรสังเกต

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์. 2527: 41 – 42) ได้กล่าวถึงลักษณะของพฤติกรรมที่ควรสังเกตดังนี้

1. พฤติกรรมที่ทุกคนหรือคนส่วนใหญ่สนใจ หรือดึงดูดความสนใจเป็นพฤติกรรมทั้งด้านบวกและด้านลบ เช่น เรียนเก่ง มีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นต้น

2. พฤติกรรมที่แสดงถึงความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือจิตใจ เช่น เดินเขย่งเท้า แยกตัวอยู่คนเดียว

3. พฤติกรรมที่เกิดขึ้นซ้ำซาก หรือบ่อยครั้งเกินความจำเป็น ซึ่งอาจจะเกิดจากปัญหาทางจิตใจ เช่น การล้างมือบ่อยครั้งเกินปกติ การกระพริบตาบ่อยครั้ง เป็นต้น

1.6 ประโยชน์ในการสังเกต

การสังเกตมีประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. ใ้รายละเอียดเพิ่มเติมจากข้อมูลที่ได้รับจากวิธีการอื่นๆ
2. ใ้ข้อเท็จจริงบางประการซึ่งไม่สามารถได้มาด้วยวิธีการอื่นๆ
3. ช่วยให้เห็นพฤติกรรมที่แท้จริงของบุคคล โดยเฉพาะการสังเกตในขณะที่

ผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัว

4. ช่วยใ้เข้าใจบุคคลได้ดีขึ้น และช่วยเหลือไ้ทันที โดยไม่ต้องเสียเวลา

และงบประมาณมาก การบันทึกการสังเกต

การบันทึกการสังเกตจะกระทำเมื่อมีการสังเกตแล้ว โดยใช้หลักเกณฑ์ในการ

บันทึกดังนี้

1. บันทึกพฤติกรรมที่เห็นได้ชัดเจน โดยเรียงตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

ก่อนหลัง

2. ใช้ภาษาที่ง่ายต่อการเข้าใจและสื่อความหมาย เพื่อผู้อื่นจะได้อ่านเข้าใจง่าย

และเข้าใจตรงกัน

3. ควรบันทึกพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกต แยกออกจากการแสดงความคิดเห็นของผู้สังเกต และในการบันทึกพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตในแต่ละครั้งไม่ควรใช้วิธีการสรุปรวมพฤติกรรมที่ได้จากการสังเกตหลาย ๆ ครั้งเข้าด้วยกัน

4. ควรบันทึกทันทีหลังการสังเกตเสร็จสิ้นลง หรืออาจบันทึกในขณะที่สังเกต

หากมีการสังเกตในระยะเวลาาน และผู้สังเกตหลายคน โดยการแบ่งเวลาในการสังเกตและ

บันทึก

2. การสัมภาษณ์ (Interview)

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527: 93) การสัมภาษณ์เป็นกลวิธีหนึ่งที่ใช้ใ้ผลดีในการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล เพราะในการสัมภาษณ์นั้น ผู้ศึกษามีโอกาสใ้สังเกตปฏิกิริยา การแสดงออกทางอารมณ์ของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่มีต่อคำถามต่าง ๆ ด้วย ทำให้เข้าใจพฤติกรรมใ้ดียิ่งขึ้นการสัมภาษณ์เป็นการสนทนาหรือพูดคุยกันระหว่างบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไป โดยมีจุดมุ่งหมาย อารี ตันท์เจริญรัตน์(อารี ตันท์เจริญรัตน์. 2526: 96) กล่าวว่ารายละเอียดในการสนทนามักจะเป็นเรื่องส่วนตัวของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ซึ่งควรเก็บไปเป็นความลับ ดังนั้นการสนทนากันจึงจำเป็นต้องอาศัยทักษะ และสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นอย่างมาก

2.1 ความหมายของการสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์ หมายถึง การสนทนา หรือการพูดคุยกันระหว่างบุคคลสองคน และการพูดคุยกันนั้นจะต้องมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเรื่อง

2.2 ชนิดของการสัมภาษณ์

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. 2527: 94 – 96) การสัมภาษณ์ ที่นิยมใช้ในวงการแนะแนวและจิตวิทยา มี 2 ชนิด ดังนี้

1. การสัมภาษณ์เพื่อค้นหาหรือทราบข้อเท็จจริง (Fact Finding Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์สนทนาหรือซักถามข้อเท็จจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้ถูกสัมภาษณ์ในด้านความคิดเห็น ความรู้สึก ความสนใจ เจตคติ และค่านิยมของผู้ถูกสัมภาษณ์เกี่ยวกับตนเอง และสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อเป็นการหาข้อเท็จจริง หรือข้อมูลเพิ่มเติมจากที่มีอยู่แล้วรวมทั้งเป็นการตรวจสอบว่าข้อมูลที่มีอยู่ตรงกับข้อเท็จจริงหรือไม่

2. การสัมภาษณ์เพื่อให้คำปรึกษา (Counseling Interview) เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์สนทนาหรือซักถามผู้ถูกสัมภาษณ์ เพื่อให้ผู้ถูกสัมภาษณ์เข้าใจและมองเห็นสภาพปัญหาของตนเองได้ชัดเจน สามารถพิจารณาแก้ไขหรือตัดสินใจปัญหาของเขาได้หลังจากการให้การสัมภาษณ์ นอกจากนี้การสัมภาษณ์ชนิดนี้จะช่วยสร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์

2.3 กระบวนการสัมภาษณ์

กระบวนการสัมภาษณ์ มี 3 กระบวนการ ดังนี้

1. ก่อนการสัมภาษณ์

กระบวนการขั้นนี้ มีองค์ประกอบ 4 ประการ ดังนี้คือ

1.1 การเตรียมบุคคล เป็นเวลาเตรียมทั้งผู้สัมภาษณ์และผู้ถูกสัมภาษณ์ให้พร้อมทั้ง 2 ฝ่าย จะต้องมีการกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการสัมภาษณ์ และอาจต้องบอกจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

1.2 การเตรียมจุดมุ่งหมายและหัวข้อในการสัมภาษณ์ อาจมีการบันทึกหัวข้อก่อนการสัมภาษณ์และมีการจดบันทึกในขณะที่สัมภาษณ์ด้วย แต่ถ้าเป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่บอกจุดมุ่งหมายที่แท้จริงก็ไม่ควรบันทึกหัวข้อที่จะสัมภาษณ์

1.3 การเตรียมสถานที่ ซึ่งจะต้องมีลักษณะสะดวกสบาย ควรเป็นที่มิดชิด มีความเป็นเอกเทศ ปราศจากสิ่งรบกวน ซึ่งจะช่วยให้ข้อเท็จจริงมากขึ้น

2. ขณะสัมภาษณ์

กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์ (กมลรัตน์ หล้าสุวงษ์. 2527: 94 – 96) กล่าวว่าไม่ว่าจะเป็นการสัมภาษณ์ชนิดใดต้องใช้เทคนิคทั่วไปในการสัมภาษณ์ 4 ประการ ดังนี้

1. การสังเกต โดยใช้วิธีรวบรวมสัมผัสทั้ง 5
2. การฟัง ซึ่งเป็นเทคนิคที่ดีที่สุดในการแนะแนวและการให้คำปรึกษา
3. การใช้คำถาม ผู้สัมภาษณ์อาจต้องถามผู้ถูกสัมภาษณ์ในสิ่งที่ยังไม่

กระจ่าง โดยใช้คำถามที่มีลักษณะเป็นมิตร ผู้ถูกสัมภาษณ์ฟังแล้วเข้าใจว่า ผู้ถูกสัมภาษณ์มีความตั้งใจที่จะช่วยเหลืออย่างแท้จริง

4. การพูด การพูดที่ดีจะต้องแสดงการยอมรับเจตคติและความรู้สึกของผู้ถูกสัมภาษณ์และถ้อยคำที่เหมาะสม โดยให้การสัมภาษณ์นั้นเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ด้วย

นอกจากนี้ ยังมีเทคนิคเฉพาะที่ผู้สัมภาษณ์ควรได้รับการฝึกฝนเป็นอย่างดีเพื่อช่วยให้การสัมภาษณ์มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เทคนิคเฉพาะดังกล่าวมีดังนี้คือ

1. การสร้างสายสัมพันธ์ (Rapport)
2. การแสดงความเห็นใจ (Sympathy)
3. การแสดงอารมณ์ร่วม (Empathy)
4. การทำให้เกิดความมั่นใจ (Assurance)
5. การแสดงความเห็นด้วย (Approval)
6. การทำให้เกิดความกระจ่าง (Clarification)
7. การสะท้อนความรู้สึก (Reflection of feeling)
8. การใช้ความเงียบ (Using silence)
3. การยุติการสัมภาษณ์

การยุติการสัมภาษณ์เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งผู้สัมภาษณ์ควรยุติการสัมภาษณ์ที่ให้ผลในทางบวกทำให้ผู้ถูกสัมภาษณ์จากไปด้วยความพึงพอใจ และอยากกลับมาให้สัมภาษณ์อีกครั้ง ดังนั้น การยุติการสัมภาษณ์ควรพยายามให้เป็นธรรมชาติมากที่สุด เพื่อเป็นผลดีต่อการสัมภาษณ์ในครั้งต่อไป จึงควรปฏิบัติดังนี้

1. การให้ผู้ถูกสัมภาษณ์มีความเข้าใจเป็นอย่างดีว่า สิ่งที่เขาพูดไปแล้วจะเป็นผลดีต่อเขา และมั่นใจว่าจะได้รับการเก็บรักษาไว้เป็นความลับ

2. ผู้สัมภาษณ์อาจตั้งคำถามให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้นำไปคิดก่อนยุติการสัมภาษณ์ จะเป็นประโยชน์มากเพื่อจะได้เป็นเรื่องราวที่ต่อเนื่องกันในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป

3. ผู้สัมภาษณ์ให้ผู้ถูกสัมภาษณ์สรุปสิ่งที่เขาคิดหรือรู้สึกในขณะที่สัมภาษณ์ เพื่อช่วยให้เขาเข้าใจสภาพปัญหายิ่งขึ้น และอาจต้องการแก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเข้าใจผิดบางอย่างของผู้สัมภาษณ์

4. ผู้สัมภาษณ์จะต้องใช้คำพูดและท่าทางที่นุ่มนวล มีความจริงใจต่อผู้ถูกสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่าต้องการสัมภาษณ์ในครั้งต่อไปอีก

5. มีการนัด วัน เวลา สถานที่ ในการสัมภาษณ์ครั้งต่อไป

เมื่อยุติการสัมภาษณ์แล้ว ผู้สัมภาษณ์ต้องรีบบันทึกผลการสัมภาษณ์ลงในแบบฟอร์มบันทึกการสัมภาษณ์ทันที ทั้งนี้เพื่อป้องกันข้อมูลที่ผิดพลาด

3. การเยี่ยมบ้าน (Home – Visit)

การเยี่ยมบ้านเป็นกลวิธีอย่างหนึ่ง เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล และร่วมมือกับบิดามารดา หรือผู้ปกครองในการช่วยเหลือผู้รับการศึกษา ข้อมูลที่ควรได้จากการไปเยี่ยมบ้าน เช่น สภาพทั่วไปของบ้าน สภาพแวดล้อมของบ้าน ลักษณะท่าทีของผู้ปกครอง ความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ตลอดจนเจตคติของผู้ปกครองที่มีต่อครู โรงเรียน และผู้รับการศึกษา เป็นต้น โดยทั่วไปแล้วผู้ไปเยี่ยมบ้าน คือ ครูแนะแนว หรือครูประจำชั้น ซึ่งเป็นตัวแทนของสถาบันการศึกษา

3.1 วัตถุประสงค์ของการเยี่ยมบ้าน

การเยี่ยมบ้านมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อต้องการตรวจสอบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับทางบ้าน
2. เพื่อการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างบ้านกับสถาบัน
3. เพื่อหาข้อมูลบางประการที่ไม่สามารถได้มาด้วยวิธีการอื่น ๆ

3.2 ข้อปฏิบัติในการเยี่ยมบ้าน

กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์, 2527:122 – 127) การเยี่ยมบ้าน มีขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้

1. ขั้นตอนเตรียมการก่อนเยี่ยมบ้าน ปฏิบัติดังนี้

- 1.1 กำหนดจุดมุ่งหมายในการเยี่ยมบ้าน
- 1.2 นัดหมายวัน เวลาที่จะไปเยี่ยมกับผู้ปกครอง

2. ขณะเยี่ยมบ้าน ปฏิบัติดังนี้

2.1 แสดงสัมมาคารวะต่อเจ้าของบ้านและแสดงความเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์

ที่ดี

2.2 ใช้การสังเกตและจดจำสิ่งที่ได้พบเห็น

2.3 ระยะเวลาของการสนทนา ควรหาวิธีสนับสนุนให้ผู้รับการศึกษาร่วมสนทนาด้วย เพื่อสังเกตสัมพันธภาพระหว่างผู้รับการศึกษากับผู้ปกครอง

2.4 พยายามกระตุ้นให้ผู้ปกครองแสดงทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ โดยเฉพาะผู้รับการศึกษาศึกษาและสถาบันให้มากที่สุด

2.5 กล่าวถึงผู้รับการศึกษาด้านดีที่เป็นจริง

2.6 ไม่ควรทำตัวเป็นพิธีรีตอง

2.7 ใช้เวลาในการเยี่ยมบ้านประมาณ 30 – 60 นาที หรือสังเกตจากกิริยาอาการของเจ้าของบ้าน

3. หลังการเยี่ยมบ้าน มีการจดบันทึกข้อมูลต่าง ๆ ทันทันทีเมื่อกลับจากเยี่ยมบ้าน โดยใช้แบบฟอร์มในการบันทึกการเยี่ยมบ้าน

4. อัตชีวประวัติ (Autobiography)

อารี ตันท์เจริญรัตน์ (อารี ตันท์เจริญรัตน์. 2526: 79) การเขียนอัตชีวประวัติเป็นการให้บุคคลเขียนเล่าประวัติตนเองที่ตนเองมอง โดยมุ่งเข้าถึงความรู้สึกนึกคิดของเด็กที่มีต่อสิ่งต่างๆ เป็นสำคัญ นอกจากนี้ กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527 : 138) ยังกล่าวว่า อัตชีวประวัติ คือ การที่บุคคลได้เขียนบรรยายประวัติความเป็นมาของตนเองตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ตลอดจนความหวังในอนาคต ส่วน พนม ลีมอารีย์ (พนม ลีมอารีย์. 2530 : 11) ได้เสนอว่า อัตชีวประวัติเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งในการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล วิธีการจัดทำก็คือ การทำให้บุคคลเขียนประวัติความเป็นมาและเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง อัตชีวประวัติไม่เพียงแต่จะช่วยให้ครูและผู้แนะแนวทราบพฤติกรรมของนักเรียนเท่านั้น แต่ยังช่วยให้ทราบถึงความรู้สึกนึกคิด เจตคติ ความรู้ ประสบการณ์ ความปรารถนา อุดมคติ ฯลฯ ของนักเรียนอีกด้วย

จากคำกล่าวข้างต้นนี้ พอจะสรุปได้ว่า อัตชีวประวัติเป็นเสมือนเครื่องมือชนิดหนึ่งในการรวบรวมข้อมูลรายบุคคล ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้เขียนได้บรรยายเรื่องราวของเขาอย่างเสรีตั้งแต่อดีต ปัจจุบัน และอนาคต เป็นการช่วยให้ผู้ศึกษาได้ทราบถึงลักษณะของบุคคลนั้นได้

4.1 วัตถุประสงค์ในการเขียนอัตชีวประวัติ

การเขียนอัตชีวประวัติ มีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ

1. เพื่อให้บุคคลได้ระบายความรู้สึกที่มีต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม
2. เพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจบุคคลที่เขียนอัตชีวประวัติได้ดียิ่งขึ้น
3. เพื่อทราบข้อเท็จจริงเพิ่มขึ้นจากการรวบรวมข้อมูลโดยวิธีอื่น ๆ

4.2 รูปแบบของอัตชีวประวัติ มี 2 รูปแบบ

1. แบบไม่กำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ (Unstructured Autobiography)
2. แบบกำหนดโครงสร้างหรือหัวข้อ (Structured Autobiography)

5. บันทึกประจำวัน (Diary)

พนม ลีมาอริย์ (พนม ลีมาอริย์. 2530: 120) การเขียนบันทึกประจำวันหรืออนุทินส่วนตัว คือ การที่บุคคลเขียนเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับกิจกรรมและเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ตนได้ประสบในแต่ละวัน ตลอดจนความรู้สึกนึกคิดของตนเกี่ยวกับกิจกรรมและเหตุการณ์เหล่านั้น ในการบันทึกอาจมีแบบฟอร์มหรือไม่มีก็ได้ แต่จะมีหัวข้อต่อไปนี้

1. ชื่อ อายุ เพศ ของผู้บันทึก
2. วัน เดือน ปี ที่บันทึก
3. กิจกรรมที่ทำในวันนั้น โดยต้องทำต่อเนื่องอย่างน้อย 1 สัปดาห์ จะทำให้ทราบลักษณะนิสัยของผู้บันทึกได้

6. สังคมมิติ (Sociometry)

สังคมมิติเป็นวิธีการอย่างหนึ่งที่ครูหรือผู้แนะแนว ใช้ศึกษานักเรียนของตนเมื่อทราบความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนที่เรียนอยู่ในห้องเดียวกัน ว่ามีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างไร เป็นการศึกษาบรรยากาศทางสังคมและอารมณ์ภายในห้องเรียน โดยเกี่ยวข้องกับความรู้สึกของนักเรียนในด้านความพึงพอใจ รังเกียจ และเฉย ๆ ซึ่งนักเรียนแต่ละคนแสดงต่อนักเรียนคนอื่น ๆ

6.1 จุดมุ่งหมายของการทำสังคมมิติ

การทำสังคมมิติมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญอยู่ 5 ประการ คือ

1. เพื่อทราบว่านักเรียนภายในห้องเดียวกันมีความสัมพันธ์กันอย่างไร แยกกันเป็นกลุ่มย่อยๆ กี่กลุ่ม
2. เพื่อทราบว่าในกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มมีใครบ้าง และลักษณะของกลุ่มเป็นอย่างไร
3. เพื่อทราบว่านักเรียนคนใดที่เพื่อนชอบและนิยมยกย่องมากที่สุด และเพราะเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น
4. เพื่อทราบว่านักเรียนคนใดที่ไม่เข้าสังคมหรือถูกทอดทิ้ง
5. เพื่อทราบว่านักเรียนคนใดที่เพื่อนไม่ชอบ

6.2 หลักการทำสังคมมิติ

การทำสังคมมิติ มีหลักในการทำดังนี้

1. สมาชิกในกลุ่มควรรู้จักและคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี

2. ก่อนทำสังคมมิติ ผู้ทำควรมีความสัมพันธ์อันดี และคุ้นเคยกับสมาชิกในกลุ่มพอสมควร

3. แจกจำนวนและรายชื่อสมาชิกให้ทุกคนในกลุ่มทราบ

4. การทำสังคมมิติแต่ละครั้ง ควรสมมุติสถานการณ์เพียงสถานการณ์เดียว

5. ไม่ควรบอกล่วงหน้า เพราะจะทำให้ข้อมูลไม่เป็นธรรมชาติ

6. การทำสังคมมิติในแต่ละสถานการณ์ ควรให้สมาชิกเลือกมากกว่า 1 อันดับแต่ไม่ควรเกิน 3 อันดับ

7. การแปลความหมายของสังคมมิติในแต่ละสถานการณ์จะแตกต่างกัน

8. ควรใช้วิธีอื่นควบคู่ไปด้วย เช่น กลวิธีไครเอย์ ฯลฯ

6.3 คำศัพท์ที่ใช้ในการทำสังคมมิติ

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527 : 188 – 189) ได้อธิบายคำศัพท์ต่าง ๆ ที่นิยมใช้ในการทำสังคมมิติดังนี้

1. Sociometric Question หรือ Sociometric Criterion คือ คำถามหรือสถานการณ์ผู้ทำสังคมมิติกำหนดขึ้นมาเพื่อให้สมาชิกในกลุ่มเลือกบุคคลบางคนในกลุ่ม

2. Sociogram คือ แผนผังสังคมมิติซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมระหว่างบุคคลในกลุ่ม

3. Sociometric Clique หรือ Subgroup คือ กลุ่มย่อย ๆ ในกลุ่มใหญ่ ซึ่งอาจมีหลายกลุ่ม กลุ่มย่อยที่เล็กที่สุด อาจมีสมาชิกเพียง 2 คนก็ได้

4. Mutual Choice คือ การที่บุคคล 2 คน ต่างเลือกซึ่งกันและกัน อาจเป็นอันดับเดียวกัน หรือคนละอันดับก็ได้

5. Star หรือ Leader คือ บุคคลที่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่มมากที่สุด

6. Reject คือ บุคคลที่ไม่ได้รับเลือกจากกลุ่มเลย เพราะเป็นที่รังเกียจของสมาชิกในกลุ่ม แต่บุคคลนั้นยังเลือกสมาชิกอื่นๆ ในกลุ่ม

7. Isolate คือ บุคคลที่แยกตัวออกจากกลุ่มอยู่โดดเดี่ยว โดยไม่ได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่ม และบุคคลนั้นก็ไม่เลือกสมาชิกในกลุ่มด้วย

8. Nucleate คือ บุคคลที่ได้รับเลือกจากกลุ่มเพียงเล็กน้อย และบุคคลนั้นมักอยู่ห่างไกลจากสมาชิกคนอื่นๆ ในกลุ่ม

9. Sociometric Cleavage คือ การขาดการเลือกซึ่งกันและกันระหว่างบุคคลสองคนหรือมากกว่าสองคนขึ้นไปของกลุ่มย่อย

10. Sociometric Structure คือ โครงสร้างทางสังคมมิติที่แสดงแบบแผนของการเลือกระหว่างสมาชิกของกลุ่มโดยเน้นถึงความสัมพันธ์ทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับกันของแต่ละคน

11. Sociometric test คือ วิธีการทดสอบเพื่อวัดโครงสร้างทางสังคมมิติ

12. Sociometric Score คือ จำนวนครั้งหรือคะแนนที่แต่ละบุคคลได้รับเลือกจากสมาชิกในกลุ่ม

13. Sociometric Status คือ สถานภาพของบุคคลในกลุ่ม เช่น Star, Rejected Isolate, Nucleate ฯลฯ

6.4 ลำดับขั้นของการทำสังคมมิติ มี 4 ขั้นดังนี้

ขั้นที่ 1 การกำหนดสถานการณ์

ขั้นที่ 2 การทำตารางแสดงผลการเลือก

ขั้นที่ 3 การสร้างแผนผังสังคมมิติ

ขั้นที่ 4 การตีความหมายจากแผนผังสังคมมิติ

7. แบบสอบถาม (Questionnaire)

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อประสงค์ให้ผู้ถูกถามได้ตอบตามลำพัง โดยกรอกข้อความลงไป อาจเป็นข้อความสั้นๆ หรือยาวก็ได้ ช่วยให้ผู้ถามได้ทราบข้อเท็จจริงเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ อย่างกว้างขวาง เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการ เจตคติ ความรู้สึกและความคิดเห็นของบุคคล รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องราวส่วนตัว สภาพครอบครัว ความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ความสนใจ การใช้เวลาว่าง สุขภาพ นิสัยในการเรียนการทำงาน ตลอดจนโครงการศึกษาและอาชีพและในอนาคตของนักเรียน

7.1 ชนิดของแบบสอบถาม

แบบสอบถามที่ใช้ในการแนะนำนั้น สามารถจำแนกออกเป็น 3 ชนิด คือ

1. แบบสอบถามแบบกรอกข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามชนิดนี้จัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนที่ถูกถามได้กรอกข้อความลงไป เรื่องที่ถามเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงส่วนตัว ภูมิหลัง และโครงการในอนาคต แบบสอบถามนี้นำมาใช้เพื่อยืนยัน หรือตรวจสอบข้อมูลต่างๆ ของนักเรียนที่ได้รวบรวมมาก่อน

2. แบบสอบถามแบบการประเมิน จัดทำขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้บอกถึงปฏิกิริยาของตนที่มีต่อการเรียนการสอน กิจกรรม และบริการต่างๆ ของโรงเรียน

3. แบบสอบถามการติดตามผล จะนำมาใช้เพื่อทราบความเป็นไปของนักเรียนเก่า และเพิ่มประเมินค่าประสิทธิผลของโครงการต่างๆ ในโรงเรียน เพื่อโรงเรียนจะได้นำข้อมูลที่ได้มานั้นเป็นแนวทางสำหรับเตรียมนักเรียนเพื่อชีวิตภายนอกโรงเรียน

7.2 การสร้างแบบสอบถาม

ในการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการแนะแนว ควรปฏิบัติดังนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายให้ชัดเจนว่า ต้องการทราบเรื่องราวในด้านใดบ้าง
2. สร้างคำถามเพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ และคำถามแต่ข้อจะต้องมีความหมายเป็นนัยเดียว โดยการถามเพียงสิ่งเดียว
3. แยกคำถามออกเป็นหมวดหมู่ มีความต่อเนื่องของเรื่อง และเรียงลำดับความสำคัญ
4. ภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามควรจะได้มีความกะทัดรัด เข้าใจง่ายเหมาะกับระดับชั้นและวัยของผู้ตอบ
5. แบบสอบถามทุกฉบับควรมีคำสั่ง คำชี้แจงให้ชัดเจน เพื่อเป็นการขอความร่วมมือนักเรียนในการตอบแบบสอบถาม โดยขอให้กรอกข้อความให้ถูกต้องตรงกับความเป็นจริง
6. ผู้ใช้แบบสอบถามจะต้องแจ้งให้นักเรียนทราบว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากแบบสอบถามจะเก็บเป็นความลับ และข้อมูลที่ได้จะนำไปใช้เพื่อประโยชน์ของนักเรียนเท่านั้น
7. คำถามที่ไม่จำเป็นควรตัดทิ้ง หลีกเลี่ยงคำถามที่แนะนำคำตอบ เพราะจะทำให้เข้าใจคลาดเคลื่อน ทั้งยังทำให้ข้อมูลขาดความน่าเชื่อถือ และไม่เป็นประโยชน์อย่างแท้จริง
8. แบบสอบถามที่จัดทำเรียบร้อยแล้ว ควรจะได้นำไปให้นักเรียนทดลองตอบดูก่อน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ตรวจสอบและแก้ไขให้เหมาะสมจึงค่อยนำไปใช้กับนักเรียนกลุ่มที่ต้องการถามจริงๆ
9. กำหนดขอบข่าย ความสั้น ยาวของแบบสอบถามให้เหมาะสม เพื่อให้ได้คำตอบที่ถูกต้องสมบูรณ์ แบบสอบถามที่ดีควรมีลักษณะสั้นๆ เท่าที่จะทำได้ ถ้ามีสิ่งที่ต้องการทราบหลายเรื่องก็สร้างแบบสอบถามแยกเป็นตอนๆ เป็นเรื่อง ๆ ไป
10. แบบสอบถามที่ต้องการให้แสดงความคิดเห็นหรือเจตคติ ไม่ควรให้เขียนชื่อ เพราะอาจทำให้ไม่กล้าตอบตามความเป็นจริง เกรงว่าจะมีผลสะท้อนในภายหลัง แต่แบบสอบถามที่ใช้เพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน จำเป็นจะต้องให้นักเรียนบอกชื่อของตนเองในแบบสอบถามด้วย

7.3 ประโยชน์ของแบบสอบถาม

แบบสอบถามถ้าสร้างและใช้อย่างเหมาะสมแล้ว จะได้รับประโยชน์ดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามช่วยให้ได้ทราบเรื่องราวต่างๆ ของนักเรียนเป็นจำนวนมาก ในระยะเวลาอันสั้น

2. แบบสอบถามช่วยให้ทราบเรื่องราวของนักเรียนหลาย ๆ ด้าน พร้อมกัน และเป็นข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน
3. แบบสอบถามช่วยให้ได้ข้อมูลต่าง ๆ จากข้อมูลเดิมที่ได้รวบรวมไว้ก่อนแล้ว
4. แบบสอบถามช่วยให้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของนักเรียนทำให้ครูและผู้แนะแนวสามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

7.4 การใช้แบบสอบถาม

เพื่อช่วยให้การใช้แบบสอบถามได้ผลอย่างเต็มที่ ครูหรือผู้แนะแนวควรปฏิบัติ ดังนี้

1. จะต้องพยายามกระตุ้นและจูงใจให้นักเรียนกรอกแบบสอบถามด้วยความจริงใจ ไม่ปกปิด ซึ่งจะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการแนะแนวอย่างแท้จริง
2. ควรจะให้ความมั่นใจกับนักเรียนว่าข้อเท็จจริงต่าง ๆ จะเก็บรักษาไว้เป็นความลับ ไม่เปิดเผยให้ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องได้ทราบ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากนักเรียนก่อน
3. ควรอธิบายให้นักเรียนทราบถึงวัตถุประสงค์ของการกรอกแบบสอบถาม ตลอดจนวิธีการตอบอย่างละเอียด เพื่อให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการตอบแบบสอบถามและให้ความร่วมมืออย่างยิ่ง

8. การทดสอบ (Testing)

การใช้แบบทดสอบเป็นการรวบรวมข้อมูลที่มีระบบ และเป็นวิธีการที่ควบคุมสถานการณ์ต่างๆ ได้อย่างรัดกุม มีกฎเกณฑ์แน่นอน ผลที่ได้จากแบบทดสอบนั้นมีความหมายชัดเจนในการแนะแนวจะนำแบบทดสอบมาใช้ในการกรณีที่ต้องการทราบข้อมูลที่เด่นชัดซึ่งเฉพาะเจาะจงอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น การใช้แบบทดสอบ เมื่อต้องการจะทราบถึงความถนัด ความสนใจ ความสามารถ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน หรือบุคลิกภาพ และปัญหาที่เด็กกำลังมีอยู่ เป็นต้น

8.1 ความหมายของการทดสอบ

การทดสอบ หมายถึง การนำชุดของคำถามที่สร้างขึ้นที่เรียกว่า แบบทดสอบ นำไปเร้าหรือกระตุ้นให้บุคคลแสดงพฤติกรรมตอบสนองออกมา และพฤติกรรมนั้นสามารถวัดได้ หรือสังเกตได้ ดังนั้น ในการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคลโดยวิธีการทดสอบนั้น สิ่งที่เราไม่ได้ก็คือ “แบบทดสอบ” ซึ่งสร้างขึ้นตรงกับวัตถุประสงค์ของการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคลในแต่ละครั้ง

8.2 จุดมุ่งหมายของการใช้แบบทดสอบ

จุดมุ่งหมายสำคัญของการนำวิธีทดสอบมาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล มี 5 ประการ คือ

1. เพื่อพยายามรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ครูผู้แนะแนว ได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนของตนได้ดียิ่งขึ้น
2. เพื่อให้ครูและผู้แนะแนวนำผลมาจากการทดสอบไปใช้ในการวินิจฉัยนักเรียน
3. เพื่อให้ให้นักเรียนได้เกิดความเข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง
4. เพื่อช่วยให้ผู้ปกครองเข้าใจความสามารถที่แท้จริงของบุตรหลาน
5. เพื่อโรงเรียนจะได้นำผลการทดสอบที่ได้ไปใช้ในการจำแนกตัวนักเรียน โดยเฉพาะในด้านบริการจัดวางตัวบุคคล

8.3 ประโยชน์ของการใช้แบบทดสอบในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นรายบุคคล

1. การทดสอบช่วยให้ครูและผู้แนะแนววินิจฉัยนักเรียนได้ถูกต้องแม่นยำและเป็นที่ยอมรับได้มากกว่าการไม่ใช้การทดสอบเสียเลย
2. การทดสอบที่ดีจะช่วยให้ครูและผู้แนะแนวสามารถจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนหรือจัดวางตัวนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
3. ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบมีความหมายชัดเจนกว่าข้อมูลที่ได้จากการใช้เครื่องมือที่ไม่ใช้การทดสอบ
4. การเก็บข้อมูลโดยใช้กลวิธีการทดสอบช่วยให้ครูและผู้แนะแนวได้ข้อมูลในเวลาอันรวดเร็วและสะดวก

8.4 แบบทดสอบที่นำมาใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคลในการวัดบุคลิกภาพ (Personality Test) ได้แก่

1. Draw A Person Test (D – A – P)
2. Bender Gestalt Test
3. Kinetic House – Tree – Person Test (K – H – T – P)
4. Sentence Completion Test (S.C.T)

1. แบบทดสอบบุคลิกภาพวาดภาพคน (Draw A Person Test) เรียกว่า DAP เป็นเครื่องมือทางจิตวิทยาชนิดหนึ่งที่ใช้เทคนิคการแสดงออก (Expressive Technique) เพื่อให้นักเรียนแสดงออกเกี่ยวกับตนเองโดยอิสระ โดยเปิดเผยอารมณ์ที่สับสนออกมา เพื่อการผ่อนคลายอารมณ์ แบบทดสอบวาดภาพคนที่สร้างขึ้นโดย มาโชเวอร์ (Machover)

2. แบบทดสอบเบนเดอร์ เกสตัลท์ (Bender Gestalt Test) มีชื่อเต็มว่า Bender Visual Motor Gestalt Test เป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพชนิดหนึ่ง ที่ดูลักษณะบุคลิกภาพ

หรือความคิดปกติต่าง ๆ ของนักเรียน ที่มีผลต่อพฤติกรรม เช่น การวาดภาพวงกลม สีเหลี่ยม เพื่อดูความสัมพันธ์ที่มีค่าต่อเพศหญิงและเพศชาย

3. แบบทดสอบวาดบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House – Tree – Person Test) เรียกย่อว่า K.H.T.P เป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพชนิดหนึ่ง ซึ่งสามารถบอกบุคลิกภาพทั้งหมดของคนได้ต้องนำข้อมูลอื่น ๆ มาพิจารณาประกอบด้วย แต่พอได้ลงมือวาดภาพ คนเรามากจะนึกถึงตัวเอง ซึ่งจะสะท้อนลงมาเป็นรูปที่วาดนั่นเอง ทำให้เห็นทัศนคติและเข้าใจถึงความขัดแย้งที่อยู่ในใจ หรือความคิดภายในที่เป็นโลกส่วนตัวของผู้วาดบางส่วน

4. แบบทดสอบบุคลิกภาพเติมประโยคให้สมบูรณ์ (Sentence Completion Test) เรียกย่อว่า S.C.T เป็นเครื่องมือทางจิตวิทยาชนิดหนึ่งต้องการให้นักเรียนเติมข้อความให้สมบูรณ์ ซึ่งเป็นการใช้เทคนิคทำให้สมบูรณ์ (Completion Technique)

8.5 ข้อควรคำนึงในการใช้แบบทดสอบ

แบบทดสอบจะมีคุณค่าเท่าใดนั้น ขึ้นอยู่กับผู้ใช้แบบทดสอบ ผู้ใช้ควรมีความรู้ความเข้าใจวิธีการต่างๆ อย่างดีพอ เพื่อจะได้ผลดี ข้อมูลมีประสิทธิภาพ จึงมีข้อเสนอแนะในการแบบสอบถามดังนี้

1. ผู้ใช้แบบทดสอบควรเป็นผู้ที่มีความชำนาญ เชี่ยวชาญในแบบทดสอบนั้นๆ เคยได้รับการเรียนรู้ หรืออบรมมาดีพอ
2. ไม่ควรใช้แบบทดสอบมาเป็นเครื่องมือยืนยันความสามารถ เก่งกล้า หรือการพิสูจน์อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ข้อมูลที่ได้จากแบบทดสอบนำไปใช้ช่วยเหลือบุคคล
3. ใช้แบบทดสอบเมื่อกรณีที่ทำเป็น เป็นต้นว่า ไม่สามารถหาข้อมูลได้จากวิธีอื่น และไม่ใช้พร่ำเพรื่อ
4. ก่อนใช้แบบทดสอบควรแน่ใจเสียก่อนว่าบุคคลที่ถูกทดสอบนั้น เหมาะกับแบบทดสอบนั้นๆ
5. ไม่จำเป็นต้องนำผลที่แปลได้จากแบบทดสอบมารายงานให้ผู้ถูกทดสอบทราบโดยละเอียด เพราะบางอย่างควรทราบแต่ส่วนรวมเท่านั้น หรือไม่จำเป็นต้องแจ้ง

9. ระเบียบสะสม (Cumulative Record)

ระเบียบสะสมเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการแนะแนวอีกชนิดหนึ่ง ที่มีประโยชน์และมีความสำคัญต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็กเป็นรายบุคคล ถ้าครูและผู้แนะแนวได้มีการจัดทำระเบียบสะสมอย่างมีประสิทธิภาพ จะช่วยให้สามารถรู้จักเด็กแต่ละคนในเวลารวดเร็ว เนื่องจากข้อมูลเหล่านี้จะบอกให้ทราบถึงภูมิหลังและพัฒนาการด้านต่าง ๆ

ระเบียบสะสม หมายถึง ระเบียบหรือเอกสารที่จัดบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนในด้านต่าง ๆ อย่างมีระเบียบและเป็นระบบตลอดเวลาที่นักเรียนศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียนเป็นเอกสารที่จะช่วยให้ครูและผู้แนะแนวได้รู้จักและเข้าใจนักเรียนของตนเองได้ดีขึ้นและรวดเร็วขึ้น

9.2 ชนิดของระเบียบสะสม

ระเบียบสะสมที่มีใช้อยู่ในปัจจุบันสามารถจำแนกประเภทได้ 2 ลักษณะ คือ

1. จำแนกตามลักษณะของการเก็บข้อมูล
2. จำแนกตามลักษณะของแบบฟอร์มของระเบียบ

1. ประเภทของระเบียบสะสมจำแนกตามลักษณะของการเก็บข้อมูลได้ 2 ประเภท คือ

1.1 แบบที่โรงเรียนเป็นผู้เก็บข้อมูลเอง แบบนี้โรงเรียนหรือครูเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน โดยทางโรงเรียนอาจได้ข้อมูลจากตัวเด็กบอกรเอง หรือจากบุคคลอื่น เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง หรือครูสังเกตเอง วิธีนี้อาจได้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม การสังเกต การเขียนอัตชีวประวัติ การทำสังคมมิติ และอื่น ๆ

1.2 แบบที่นักเรียนเป็นผู้เก็บข้อมูลเอง แบบนี้จัดทำขึ้นเพื่อช่วยให้นักเรียนรู้จักตัวเองดีขึ้น ข้อมูลต่าง ๆ นักเรียนจะเป็นผู้กรอกเอง แต่เก็บรักษาไว้ในโรงเรียน ส่วนใหญ่เป็นแบบมีคำถามแล้วเว้นช่องว่างให้นักเรียนตอบ

2. ประเภทของระเบียบสะสมจำแนกตามลักษณะของฟอร์มของระเบียบได้ 3 แบบ คือ

2.1 แบบเป็นช่องหรือเป็นแฟ้ม ระเบียบสะสมแบบนี้จะแยกข้อมูลแต่ละด้านไว้ในระเบียบแต่ละแผ่น แล้วจึงนำมารวมใส่ไว้ในช่องหรือแฟ้ม เช่น เกี่ยวกับประวัติส่วนตัว ระเบียบเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เป็นต้น

2.2 แบบแผ่นเดี่ยวหรือแบบพับได้ มีข้อมูลต่างๆ บันทึกลงในระเบียบแผ่นเดียวกันหมด และพับให้กะทัดรัด เพื่อสะดวกในการเก็บ

2.3 แบบรวมหรือแบบเย็บเล่ม ระเบียบสะสมนี้เป็นการนำแบบที่ 1 และแบบที่ 2 มารวมกันและจัดทำเป็นเล่ม เพื่อช่วยให้ระเบียบสะสมไม่มีขนาดใหญ่จนเกินไป และสามารถจัดเก็บข้อมูลต่าง ๆ ได้อย่างละเอียดและกว้างขวาง เนื่องจากมีจำนวนหน้าที่จะบันทึกมาก

9.3 รายละเอียดในระเบียบสะสม ประกอบด้วยข้อมูลต่อไปนี้

1. ข้อมูลส่วนตัว เช่น ชื่อ สกุล เพศ วันเดือนปีเกิด เชื้อชาติ สัญชาติ สถานที่เกิด สถานที่อยู่ปัจจุบัน ศาสนา

- ข้อมูลเกี่ยวกับครอบครัวและชุมชนที่เด็กอยู่ ประกอบด้วยข้อเท็จจริง

ต่อไปนี้

ชื่อบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง อาชีพบิดา มารดาหรือผู้ปกครอง บิดามารดา ยังมีชีวิตอยู่ หรือถึงแก่กรรม สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและสภาพสิ่งแวดล้อมทางบ้าน จำนวนพี่น้อง ชื่อ อายุ การศึกษา

- ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เช่น ประวัติการเจ็บป่วย และการประสบอุบัติเหตุร้ายแรง การเจริญเติบโตของร่างกายทางด้านความสูง น้ำหนักเปรียบเทียบกับอายุ บันทึกการตรวจสุขภาพ เกี่ยวกับตา หู คอ จมูก ตับ ปอด หัวใจ และอื่น ๆ ความบกพร่องของร่างกาย และการสร้างภูมิคุ้มกัน

- ข้อมูลเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา เช่น คะแนนผลการเรียนตลอดปี และชื่อวิชาที่เรียน รายงานพิเศษเกี่ยวกับความล้มเหลวในการเรียน เกียรติคุณที่ได้รับในการเรียน

- ข้อมูลที่ได้จากการทดสอบและแบบทดสอบมาตรฐาน ได้แก่ คะแนนทดสอบเกี่ยวกับเชาวน์ปัญญาโดยทั่วไป คะแนนทดสอบเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนคะแนนทดสอบความถนัด ฯลฯ

- ข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนเวลาเรียน เช่น จำนวนวันมาเรียน และวันลาป่วยขาดในแต่ละปี

- ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ซึ่งได้จากการทำมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งบอกให้ทราบถึง คุณลักษณะของนักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความมีระเบียบ ฯลฯ

- ข้อมูลเบ็ดเตล็ดอื่น ๆ เช่น การทำงานในระหว่างศึกษา โครงการเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ บันทึกของผู้ให้คำปรึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร ฯลฯ

9.4 การรวบรวมและบันทึกข้อมูลลงในระเบียบนสะสม จะต้องรวบรวมจากหลายๆ แหล่ง ดังนี้

- จากตัวผู้เรียนเอง เช่น จากการสัมภาษณ์หรือผู้เรียนเขียนอัตชีวประวัติเขียนบันทึกประจำวัน เขียนรายงานเกี่ยวกับตัวเอง การให้ตอบแบบสอบถาม และจากการสังเกตของผู้สอน เป็นต้น

- จากบิดามารดา หรือผู้ปกครอง เช่น จากการไปเยี่ยมบ้าน การสัมภาษณ์ การใช้แบบสอบถาม หรือจากการเชิญมาประชุมร่วมกัน เป็นต้น

- จากเพื่อน เช่นจากการให้ตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การใช้สังคมมิติ ฯลฯ

4. จากครู ซึ่งอาจจะเป็นครูประจำชั้น ครูพิเศษทั่ว ๆ ไป ที่รู้จักหรือเกี่ยวข้องกับนักเรียน โดยขอความร่วมมือในการสังเกต การทำระเบียบพฤติกรรม พฤติกรรม และการทำการศึกษารายกรณี

5. จากครูแนะแนว ซึ่งจะได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น การให้คำปรึกษา การใช้แบบสอบถาม หรือการสัมภาษณ์

6. จากคนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องพฤติกรรมของผู้เรียนที่ต้องการจะเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น เช่น จากแพทย์ นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ หรือแม้แต่ทันตแพทย์และพยาบาล

9.5 ประโยชน์ของระเบียบสะสม

1. ช่วยให้ได้รู้จักและเข้าใจตนเองอย่างถูกต้อง ทั้งในด้านการเรียน ความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพ ซึ่งจะทำให้เด็กยอมรับและคิดปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้น
2. เป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนแต่ละคน ซึ่งจะช่วยให้ครู ผู้แนะแนว และผู้บริหาร โรงเรียน รู้จักนักเรียนแต่ละคนได้รวดเร็วขึ้น ทำให้ครูยอมรับสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวเด็ก และร่วมมือกันในการแก้ปัญหาให้กับนักเรียน
3. ช่วยให้มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองรู้จักและเข้าใจเด็กของตนดีขึ้น สามารถให้การสนับสนุน หรือส่งเสริมให้เด็กเลือกเรียนหรือเลือกแนวทางประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม และช่วยบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง ยอมรับขีดจำกัด ความสามารถเด็กของตนอีกด้วย
4. เป็นการประเมินผลนักเรียนในด้านต่าง ๆ ทำให้โรงเรียนทราบว่า นักเรียนคนใดมีความสามารถพิเศษด้านใด ซึ่งควรได้รับการส่งเสริม นักเรียนคนใดมีปัญหาซึ่งต้องการความช่วยเหลือจากทางโรงเรียน นอกจากนี้ยังช่วยให้โรงเรียนสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และบริการต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน
5. เป็นการทำความเข้าใจพัฒนาการของนักเรียนโดยตลอด ตั้งแต่เด็กนักเรียนเข้ามาอยู่โรงเรียน จนกระทั่งออกจากโรงเรียน และช่วยให้ผู้บริหารโรงเรียนสามารถเขียนคำรับรองให้กับนักเรียนผู้นั้นได้ง่ายขึ้นอีกด้วย

ขั้นที่ 3 การวินิจฉัย

การวินิจฉัยเป็นการนำเอาผลการวิเคราะห์ หรือตีความข้อมูลที่รวบรวมได้จากหลาย ๆ วิธีการมาเป็นพื้นฐานประกอบการพิจารณาเพื่อวินิจฉัยว่า อะไรน่าจะเป็นสาเหตุของปัญหาโดยนำเอาหลักเกณฑ์ในทฤษฎีทางจิตวิทยา มาพิจารณาตัดสิน กำหนดปัญหา แต่ในบางครั้งการวินิจฉัยปัญหาอาจเป็นเพียงการเสนอแนวความคิดเบื้องต้นที่เป็นประโยชน์ต่อความช่วยเหลือเท่านั้น

นันทิกา เข้มสรวล (นันทิกา เข้มสรวล, 2529 : 34 – 35) กล่าวว่า กระบวนการวินิจฉัยปัญหาจะดำเนินการเป็น 2 ระยะ ดังนี้

1. ขั้นกำหนดปัญหา โดยยึดหลักการตอบคำถามว่าปัญหาคืออะไร ปัญหานั้นเกิดขึ้นเมื่อใด ระยะการเกิดปัญหานั้นเพียงใด มีเหตุการณ์สำคัญอะไรเกิดขึ้นในขณะนั้น ปัญหาเกิดขึ้นที่ใด มีใครเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น นอกจากสถานที่นั้นแล้ว เกิดปัญหาในสถานที่อื่นอีกหรือไม่ ปัญหาเกิดขึ้นได้อย่างไร

2. การค้นหาสาเหตุของปัญหา เมื่อกำหนดปัญหาแล้ว ให้นำข้อมูลที่อ้างอิงถึงอดีตและปัจจุบันมาพิจารณาหาความสัมพันธ์ของข้อมูลในด้านต่าง ๆ เพื่อค้นหาสาเหตุของปัญหาคืออะไร ปัญหาที่เกิดขึ้นมีลักษณะอย่างไร หรือปัญหาที่เกิดขึ้นเนื่องจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมประเภทใด ในการวินิจฉัยปัญหานั้นจะเขียนสรุปพฤติกรรม สาเหตุของปัญหา และควรเสนอแนวความคิดเกี่ยวกับการให้ความช่วยเหลือไว้ด้วย

ขั้นที่ 4 การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม

การช่วยเหลือ คือ การแก้ปัญหาด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสมวิธีการเหล่านั้นมีดังต่อไปนี้

1. การให้คำปรึกษา (Counseling) หมายถึง กระบวนการที่จะช่วยให้บุคคลผู้ประสบปัญหาและมีความต้องการต่าง ๆ ให้สามารถแก้ไขข้อปัญหาได้ ช่วยให้ผู้รับคำปรึกษารู้จักตนเองยอมรับตนเอง และรับรู้โลกถูกต้องยิ่งขึ้น จนสามารถนำไปสู่การเลือก และการตัดสินใจอย่างฉลาด และนำไปสู่การพัฒนาตนเองอย่างเต็มที่

2. การส่งต่อไปให้ผู้มีประสบการณ์หรือส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เช่น หน่วยงานที่รับผิดชอบเฉพาะปัญหา จิตแพทย์ นักจิตวิทยา เป็นต้น ในรายที่มีปัญหาซับซ้อนหรือรุนแรง

การป้องกัน เป็นการให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับปัญหา ซึ่งการป้องกันอาจทำได้ในรายที่ยังไม่เกิดปัญหาหรือเกิดปัญหาแล้ว แต่ป้องกันไม่ให้ปัญหานั้นกลับมาเกิดขึ้นอีก

การส่งเสริม เป็นวิธีการที่จะทำให้บุคคลมีพัฒนาการ สามารถปรับตัวอยู่ในสังคมได้โดยไม่มีข้อขัดแย้ง ซึ่งอาจจะทำได้โดยการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเล่นกีฬา การพูดคุยสนทนา การไปทัศนอาจร เป็นต้น ใช้ได้กับบุคคลที่มีสุขภาพดีอยู่แล้วให้มีสุขภาพดียิ่งขึ้น และยังสามารถใช้กับบุคคลที่มีสุขภาพไม่ดีให้คืนสู่สภาพปกติเร็วขึ้น

ขั้นที่ 5 การทำนายผล

การทำนายผล เป็นการคาดการณ์ล่วงหน้าว่า ผู้รับการศึกษาจะมีสถานภาพเป็นอย่างไรในอนาคต ดังที่ นันทิกา แย้มสรวล (นันทิกา แย้มสรวล. 2529 : 36) ได้กล่าวว่า การทำนายผลจะต้องกระทำโดยยึดหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล 3 ประการ ดังนี้คือ

1. บุคคลแต่ละคนย่อมมีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง ซึ่งไม่เหมือนกับผู้อื่น
2. บุคคลแต่ละคนย่อมพัฒนาการไปตามลักษณะเฉพาะของตนเองอย่างต่อเนื่องกันไป
3. บุคคลแต่ละคนย่อมมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงเป็นของตน ซึ่งดำเนินไปตาม

ลักษณะประสบการณ์ที่เคยประสบมา และตามแผนการที่วางไว้สำหรับอนาคตของตน

นอกจากนั้นควรจะคำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่สร้างเงื่อนไข และข้อจำกัดในชีวิตของผู้ประสบปัญหาด้วย ฉะนั้นผู้ที่สามารถทำนายผลได้ถูกต้องแม่นยำ จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ ตลอดจนมีประสบการณ์อย่างพอเพียง ซึ่งสอดคล้องกับ กมลรัตน์ หล้าสูงงษ์ (กมลรัตน์ หล้าสูงงษ์. 2527 : 370) ได้เสนอแนวคิดว่า หากผู้ทำการศึกษารายกรณีไม่มีความเชี่ยวชาญพอกระบวนการนี้อาจไม่ต้องมี เนื่องจากหากผลการทำนายผิดพลาดก็อาจจะเกิดผลเสียทั้งผู้ทำนายและผู้ถูกทำนายได้

ขั้นที่ 6 การติดตามผล

ขั้นการติดตามผลนี้เป็นเรื่องจำเป็นที่ต้องกระทำในการศึกษารายกรณี เป็นการกระทำหลังจากการให้ความช่วยเหลือไปแล้ว ควรติดตามผลเพื่อประเมินการช่วยเหลือว่าได้ผลอย่างไร และเพื่อสำรวจว่ามีปัญหาใหม่เกิดขึ้นอีกหรือไม่ ถ้าพบว่ามีปัญหาใหม่เกิดขึ้นก็จะ ได้ช่วยเหลือได้ทันท่วงที นอกจากนี้ยังเป็นการติดตามผลเพื่อประเมินประสิทธิภาพของการให้ความช่วยเหลือว่าประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายเพียงใด เพื่อจะได้นำผลการประเมินมาปรับปรุงกระบวนการช่วยเหลือให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วิธีการติดตามผล

การติดตามผลสามารถทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การนัดสัมภาษณ์กับผู้รับการศึกษา
2. การสังเกตความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในตัวผู้รับการศึกษา
3. การสัมภาษณ์ติดตามผลจากผู้ปกครองหรือผู้ที่เกี่ยวข้อง หรือครูอาจารย์ใน

โรงเรียน

4. ติดต่อซักถามข่าวคราวด้วยการส่งจดหมาย หรือแบบสอบถาม
5. ให้ผู้อื่นไปเยี่ยมแทน โดยบอกจุดมุ่งหมายให้ผู้นั้นไปเยี่ยมทราบ

ระยะเวลาในการติดตามผล

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527: 371) ได้เสนอแนะหลักในการพิจารณาระยะเวลาในการติดตามผล ดังนี้

1. รายที่มีปัญหาซับซ้อนให้ติดตามผลในช่วงระยะเวลาที่สั้น
2. การติดตามผลระยะแรกควรติดตามในระยะเวลาที่สั้น เช่น ติดตามทุก 2 สัปดาห์ เมื่อดีขึ้นในระยะที่สองจึงติดตามทุกเดือน เมื่อดีขึ้นเรื่อย ๆ ในระยะที่สามก็ติดตามทุก 2 เดือน จนแน่ใจว่าอาการดีขึ้นจนหายเป็นปกติ จึงปล่อยช่วงเวลาให้ห่างออกไปโดยไม่ต้องกำหนดให้สม่ำเสมอ หรือตายตัวเช่นครั้งแรก ๆ

การติดตามผลมักติดตามในรายที่มีปัญหา และการติดตามผลไม่จำเป็นจะต้องทำในรายที่ทำการศึกษารายกรณีสิ้นสุดลงแล้ว แต่การติดตามผลทำได้ในขณะที่ทำการศึกษารายกรณีทุกระยะ โดยเฉพาะในแต่ละครั้งที่พบผู้รับการศึกษา หรือแต่ละครั้งที่ให้การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริมเพื่อประเมินผลว่า สิ่งที่ทำไปนั้นต้อง ให้ผลดีหรือไม่ ถ้าไม่ได้ผลดีแสดงว่าไม่ถูกต้อง จะต้องมีการแก้ไขปรับปรุง เปลี่ยนแปลงแก้ไขต่อไป และการติดตามผลทุกครั้งควรเขียนสรุปผลการติดตามข้อมูลที่ได้จากการติดตามผลจะเป็นประโยชน์ต่อการให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประสบปัญหาในอนาคตต่อไป และเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาผู้ประสบปัญหาคนต่อไปด้วย

ขั้นที่ 7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

การสรุปและการให้ข้อเสนอแนะ สามารถทำได้ทั้งในขณะที่ทำการศึกษารายกรณีและหลังจากทำการศึกษารายกรณีแล้ว โดยทั่วไปมักจะทำควบคู่กันไป เพื่อประสิทธิภาพของการศึกษารายกรณี และก่อนยุติการศึกษารายกรณีเป็นครั้งสุดท้าย ควรสรุปผลของการศึกษาไว้ทั้งหมด และให้ข้อเสนอแนะไว้สำหรับผู้ที่จะมาศึกษาบุคคลรายนี้ หรือผู้ที่สนใจต่อไป

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527: 372) กล่าวว่า การให้ข้อเสนอแนะที่ดี ควรให้ไว้หลาย ๆ ทาง อย่างน้อยควรเสนอไว้ 3 ทาง ดังนี้คือ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษารายกรณี
2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษารายกรณี
3. ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลที่สนใจ หรือบุคคลที่จะศึกษาในลักษณะเช่นเดียวกัน

ต่อไป

1.5 วิธีการที่ใช้ในการศึกษารายกรณี

วิธีการศึกษารายกรณีให้บรรลุจุดมุ่งหมายและเกิดประโยชน์ทั้งผู้ศึกษาและผู้รับการศึกษานั้นจะต้องใช้วิธี 2 วิธีควบคู่กันไป ดังนี้

1.5.1 การศึกษาประวัติรายกรณี (Case History)

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ 2527: 597) ได้ให้ความหมายของการศึกษาประวัติรายกรณีไว้ว่า การศึกษาประวัติรายกรณีเป็นการจดบันทึกหรือรายงานผลจากการใช้วิธีการศึกษาโดยหัวข้อของการจดบันทึกการศึกษาประวัติรายกรณีมีลักษณะคล้ายคลึง หรือ เช่น เดียวกันกับการศึกษารายกรณี เช่น กล่าวถึงลักษณะของผู้รับการศึกษ สาเหตุที่ศึกษา วิธีการรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ การวินิจฉัย การช่วยเหลือ การสรุปผลและข้อเสนอแนะ ตลอดจนการติดตามผล ซึ่งรายละเอียดดังกล่าวได้กล่าวไว้ในกระบวนการศึกษารายกรณี

วัตถุประสงค์ที่สำคัญของการเก็บรวบรวมรายละเอียดก็คือ เพื่อศึกษาทำความเข้าใจเด็กแต่ละคน และเพื่อนำความเข้าใจนั้นมาใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการพิจารณาช่วยเหลือ หรือแนะแนวให้เด็กแต่ละคนสามารถแก้ปัญหา ปรับตัวให้ดีและเหมาะสมต่อไปโดยศึกษาภูมิหลังสิ่งแวดล้อม ความเกี่ยวข้องระหว่างบุคคล และสาเหตุอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนา ด้านต่าง ๆ และการปรับตัวของผู้รับการศึกษ

2. การประชุมปรึกษารายกรณี (Case Conference)

2.1 ความหมายของการประชุมปรึกษารายกรณี

การประชุมปรึกษารายกรณี เป็นการนำเอาบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่ทำการศึกษารายกรณีนั้นมาประชุมร่วมกัน เพื่อปรึกษาหารือเกี่ยวกับการพิจารณาศึกษาข้อเท็จจริงของข้อมูลที่รวบรวมได้ เป็นการพิจารณาตีความหมายและสังเคราะห์ข้อมูลต่างๆ เข้าด้วยกัน และหาทางช่วยเหลือแนะแนวเด็กเป็นราย ๆ ไป

ธีรวิภา ประทุมพนรัตน์ (ธีรวิภา ประทุมพนรัตน์. 2525: 216) กล่าวว่า การประชุมปรึกษารายกรณี คือ การประชุมพิจารณาหาสาเหตุของพฤติกรรม โดยอาศัยประวัติที่สืบได้ เป็นเกณฑ์ ผู้เข้าประชุมประกอบด้วยครู พยาบาล ครูแนะแนว และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน

นอกจากนั้น กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527: 599) ได้ให้ความหมายการประชุมปรึกษารายกรณีว่า คือ การประชุมกันของบุคคลหลายฝ่าย เพื่อระดม

ความคิดและร่วมแสดงความคิดเห็น โดยยอมรับความคิดเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ที่ประชุม ที่ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการแก้ปัญหาหรือป้องกัน ส่งเสริม บุคคลที่รับการศึกษา นั้น ๆ

จากความคิดเห็นดังกล่าวสรุปได้ว่า การประชุมปรึกษารายกรณี หมายถึง การประชุมร่วมกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษา เพื่อปรึกษาหรือร่วมกันพิจารณาข้อเท็จจริงจากข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์และวินิจฉัยหาสาเหตุของพฤติกรรมตลอดจนหาทางช่วยเหลือ ส่งเสริม ป้องกัน หรือแก้ไขพฤติกรรมต่างๆ ให้แก่ผู้รับการศึกษา

2.2 ประโยชน์ของการประชุมปรึกษารายกรณี

การประชุมศึกษารายกรณี มีประโยชน์ดังนี้

เป็นประโยชน์โดยตรงกับบุคคลที่เป็นผู้รับการศึกษา ซึ่งจะได้รับการช่วยเหลือให้มีการปรับตนเอง และแก้ไขปัญหของตนให้ดียิ่งขึ้น

เป็นประโยชน์ต่อผู้มีส่วนร่วมในการประชุม โดยเฉพาะครูจะให้เห็นคุณค่าประโยชน์ของการศึกษารายกรณี

ช่วยให้บุคคลได้รับการพิจารณาปัญหาตามข้อเท็จจริง และเป็นการลดความโน้มเอียง หรือการมองบุคคลในแง่ร้ายต่าง ๆ โดยไม่ได้มีการพิจารณาอย่างแท้จริง เช่น ครู มองนักเรียนคนหนึ่งว่าเป็นเด็กชอบโกหก ลักขโมย เป็นต้น

2.3 รูปแบบของการประชุมปรึกษารายกรณี

กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527: 600 – 603) ได้เสนอรูปแบบการประชุมปรึกษารายกรณี มี 3 รูปแบบดังนี้

2.3.1 การประชุมเฉพาะผู้เชี่ยวชาญในปัญหาหรือกรณีนั้น ๆ และผู้ใกล้ชิดตลอดจนผู้เกี่ยวข้อง เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ครูแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา บิดามารดา หรือผู้ปกครอง เป็นต้น

2.3.2 การประชุมกลุ่มใหญ่ จะประกอบด้วยบุคคลหลายฝ่าย ดังนี้

ผู้เชี่ยวชาญ เช่น จิตแพทย์ นักจิตวิทยา ครูแนะแนว

ผู้ใกล้ชิด เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง

ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา

ผู้สนใจซึ่งอาจจะเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือไม่เชี่ยวชาญก็ได้ เช่น นิสิต นักศึกษา นักเรียน เป็นต้น

2.3.3 การประชุมกลุ่มเล็กจะประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ ได้แก่ ครูแนะแนว และผู้ใกล้ชิดที่เกี่ยวข้องกับปัญหาหรือกรณีนั้น ๆ โดยตรง เช่น บิดา มารดา ผู้ปกครอง และผู้รับการศึกษา

จากรูปแบบของการประชุมปรึกษารายกรณี รูปแบบที่ 2 เป็นที่นิยมใช้มากที่สุด และจะต้องเน้นการรักษาความลับมากที่สุด นอกจากนั้นในการประชุมปรึกษารายกรณีทุกรูปแบบ จะต้องมีการประสานในการประชุม ซึ่งอาจเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือผู้อาวุโส และจะต้องมีผู้ศึกษารายกรณี เป็นผู้รายงานผลการศึกษา ตลอดจนชี้แจงเหตุผลหรือจุดมุ่งหมายของการประชุมให้ที่ประชุมทราบ ส่วนเวลาที่ใช้ในการประชุมมักใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง โดยใช้ช่วงเวลาที่สมาชิกทุกคนพร้อม หรือส่วนใหญ่พร้อม ทั้งนี้เพื่อประสิทธิภาพในการประชุม(กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ. 2527: 603 – 604)

2.4 กระบวนการในการจัดประชุมปรึกษารายกรณี

กระบวนการในการจัดประชุมปรึกษารายกรณี มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นเตรียม

ขั้นดำเนินการประชุม

ขั้นยุติการประชุม

1. ขั้นเตรียม

ในการเตรียมการ มีการปฏิบัติดังนี้

1.1 เตรียมบุคคล โดยการออกจดหมายเชิญประชุมไปยังประธานและสมาชิก โดยระบุวัน เวลา สถานที่ และจุดมุ่งหมายในการประชุม

1.2 เตรียมสถานที่ เป็นการจองสถานที่ล่วงหน้าให้มีขนาดพอเหมาะกับ สมาชิกรวมทั้งระบบแสง เสียง ที่จำเป็นต้องใช้ในการประชุม

1.3 เตรียมข้อมูล อาจเตรียมเฉพาะผู้ศึกษารายกรณี สำหรับรายงานในที่ประชุมหรืออาจมีบันทึกย่อแจกสมาชิกที่เข้าร่วมประชุม ซึ่งแล้วแต่กรณี

2. ขั้นดำเนินการประชุม

ในขั้นดำเนินการประชุม มีการปฏิบัติดังนี้

2.1 ประธานกล่าวเปิดประชุมและแนะนำผู้ทำการศึกษารายกรณี พร้อมทั้ง อนุญาตให้ ผู้ศึกษารายกรณีรายงานผลการศึกษาแก่สมาชิกในที่ประชุมทราบ

2.2 ผู้ทำการศึกษารายกรณีรายงานข้อมูลต่าง ๆ ที่ศึกษาไปแล้วแก่ที่ประชุม

2.3 ประธานเปิดโอกาสให้สมาชิกซักถามข้อมูลหรือข้อสงสัยจากผู้ศึกษา

2.4 สมาชิกทุกคนร่วมแสดงความคิดเห็น

2.5 ประธานสรุปข้อพึงปฏิบัติตามความเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุม โดยมีเลขานุการเป็นผู้จดบันทึกการประชุม และให้ผู้ศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติต่อผู้รับ การศึกษา

3. ขั้นตอนยุติการประชุม

การยุติการประชุม กระทำเมื่อประธานสรุปถึงข้อปฏิบัติตามความเห็นของสมาชิกส่วนใหญ่ในที่ประชุมแล้ว ประธานจะกล่าวขอบคุณสมาชิก แล้วปิดการประชุม

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี

อังสนา เปสะนันท์ (2536: 87) ได้ศึกษารายกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีพฤติกรรมสุดคมसारระเหย ผลจากการศึกษาพบว่า พฤติกรรมสุดคมसारระเหย มีสาเหตุมาจากนักเรียนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม สิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสม สภาพครอบครัวแตกแยก อยู่ในแหล่งชุมชนแออัด มีการระบาดของสารเสพติด และ การศึกษารายกรณีสามารถทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้น นักเรียนสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

รุ่งทิพย์ ยอดประคู่ (2537: 104-105) ได้ศึกษารายกรณีนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรมก่อความรุนแรงขึ้นเรียน โรงเรียนนาหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษา พบว่า พฤติกรรมก่อความรุนแรงขึ้นเรียนมีสาเหตุมาจากลักษณะส่วนตัวของนักเรียนที่พัฒนาบุคลิกภาพไม่เหมาะสม และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสม สภาพครอบครัวแตกแยกและการคบเพื่อนที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสม และ การศึกษารายกรณีสามารถทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้น นักเรียนสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตได้อย่างเหมาะสม

ดวงกมล วงษ์ศรีหัทส (2541: 163-164) ได้ศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีปัญหาการปรับตัวในครอบครัวระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีการศึกษา 2540 ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการปรับตัวของนักเรียนมีสาเหตุมาจาก นักเรียนมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม การอบรมเลี้ยงดูไม่เหมาะสม สัมพันธภาพในครอบครัวไม่ดี ครอบครัวมีรายได้ต่ำ ระดับการศึกษาของบิดามารดาอยู่ในระดับต่ำ และปัญหาสิ่งแวดล้อมในการอยู่อาศัยไม่ดี และ การศึกษารายกรณีทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมปรับตัวในครอบครัวดีขึ้น มีทัศนคติต่อครอบครัว รักและภูมิใจในครอบครัว สามารถสร้างสัมพันธภาพกับสมาชิกในครอบครัวและร่วมเผชิญปัญหาได้อย่างเหมาะสม

ธงชัย พลพวง (2542: 98-100) ได้ศึกษารายกรณีและให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนักเรียนที่ซ้ำชั้นผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการซ้ำชั้น มีสาเหตุมาจาก นักเรียนมีสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ ผู้ปกครองไม่ให้การสนับสนุน มีเทคนิคหรือวิธีการเรียนที่ไม่เหมาะสม ไม่มีสมาธิในการเรียน ขาดการเตรียมตัวในการเรียน ไม่มีการทบทวนบทเรียนในแต่ละวัน รวมถึงไม่ส่งงานตามที่ครูมอบหมาย พบว่า การศึกษารายกรณีสามารถทำให้นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงดีขึ้น นักเรียนสามารถปรับตัวและพัฒนาผลการเรียนให้ดีขึ้นได้

อภิชาติ สุวรรณรงค์ (2547: 80-83) ได้ศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีปัญหาความ
 รับผิดชอบด้านการเรียนของนักเรียนที่มีปัญหาด้านความรับผิดชอบ ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาด้าน
 ความรับผิดชอบในการเรียนมีสาเหตุมาจากแรงขับทางเพศ ความผูกพันทางอารมณ์กับเพศตรงข้าม
 ความบกพร่องในสัมพันธภาพต่อครู อันเป็นผลมาจากเจตคติในทางลบต่อครู ความบกพร่องใน
 สัมพันธภาพในครอบครัวและสิ่งแวดล้อม ทำให้ขาดแรงจูงใจและไม่สนใจในการเรียน สุขภาพ
 ร่างกายและการเจ็บป่วยส่งผลให้ขาดความรับผิดชอบในการเรียน ความบกพร่องในสัมพันธภาพกับ
 เพื่อน การถูกปล่อยปละละเลยเรื่องการเรียนรู้และการฝึกฝนให้รับผิดชอบ จากครอบครัวนั้น พบว่า
 หลังจากได้ศึกษารายกรณีแล้วนักเรียนรู้จักตนเอง เห็นคุณค่าของตนตระหนักในหน้าที่ของตน
 สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเป็นสิ่งที่ชี้ผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา
 นอกจากจะเป็นเรื่องของการพัฒนาความรู้ความสามารถทางสติปัญญาของผู้เรียนแล้ว ยังแสดงถึง
 คุณภาพของหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ความรู้ความสามารถของครูผู้สอนและ
 คุณภาพการบริหารผู้บริหารสถานศึกษาด้วย

กระทรวงศึกษาธิการ(2521: 42) ได้กล่าวถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง
 คะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average : GPA) ของนักเรียน และได้แบ่งระดับผลสัมฤทธิ์ไว้
 ดังนี้

- เกรด 4 หมายถึง ผลการเรียนดีมาก
- เกรด 3 หมายถึง ผลการเรียนดี
- เกรด 2 หมายถึง ผลการเรียนปานกลาง
- เกรด 1 หมายถึง ผลการเรียนอ่อน
- เกรด 0 หมายถึง ผลการเรียนตก

พรศรี พุทธานนท์ (2550: 6) กล่าวถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า หมายถึง ความรู้
 ความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติอันเกิดจากการเรียนรู้ ซึ่งอาจวัดได้จากการทดสอบระหว่างหรือ
 หลังจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้วยการทดสอบหรือวิธีการอื่นๆ การที่ผู้เรียนจะเกิด
 ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหรือปัจจัยหลายด้าน ได้แก่ คุณสมบัติด้าน
 ความรู้ คุณลักษณะด้าน

จิตพิสัย และคุณภาพการสอน การมีส่วนร่วมในการเรียน การสอน การเสริมแรงของครู การให้ข้อมูลย้อนกลับถึงความบกพร่องหรือความเหมาะสมและแก้ไขข้อบกพร่อง

อนงค์พรรณ คำวัง (2546: 13) กล่าวว่า พฤติกรรมการเรียนของนักเรียนที่ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เช่น การตั้งใจฟังอาจารย์อธิบาย การเตรียมตัวก่อนเข้าเรียน การเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอ การซักถามปัญหาเมื่อมีข้อสงสัย การอ่านทบทวนบทเรียน ฯลฯ รวมทั้งการใช้เวลาว่างที่นอกเหนือจากการเรียนในการค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์ในทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้ให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

สรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง ระดับผลการเรียนของนักเรียนที่ได้จากการประเมินของโรงเรียนขึ้นอยู่กับพฤติกรรมหรือนิสัยที่นักเรียนประพฤติเป็นประจำในการเรียน เช่น การร่วมกิจกรรมการเรียน การมีวินัยในตัวเอง การแก้ปัญหาการเรียน การจัดกิจกรรมการสอนของครูอยู่ในระดับ ต่ำกว่า 1.30

3.2 สาเหตุของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

อนันญา คุณอุย (2541: 24) กล่าวถึงองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่า สามารถแบ่งออกได้ 2 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบด้านสติปัญญา (Intellectual Factors) ได้แก่ ทั่วไปปัญญา ความถนัด ความรู้พื้นฐาน

2. องค์ประกอบที่นอกเหนือจาก สติปัญญา (Non - Intellectual Factors) ได้แก่ ทักษะ ทักษะ ความสนใจ วุฒิภาวะ การปรับตัว บุคลิกลักษณะผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึง ความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษาของนักเรียน ดวงแข ฌ สงขลา (2547: 55-56) ไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

3. ความรับผิดชอบ จะเกิดขึ้นเพราะบุคคลสำนึกถึงภาระหน้าที่ว่าตนนั้น จะต้องรับผิดชอบต่อสังคม ต่อครอบครัว ต่อภาระหน้าที่ที่ตนเป็นอยู่ เป็นคุณลักษณะที่พึงปรารถนาในสังคม เพราะว่าการที่บุคคลมีความรับผิดชอบ ย่อมจะช่วยให้การทำงานประสบความสำเร็จ เกิดความก้าวหน้าในการทำงานเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เป้าหมายของการศึกษา ต้องการให้นักเรียนมีการพัฒนาค่านิยมทางศีลธรรมและจิตใจ เพื่อให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

4. ความวิตกกังวล เกิดจากความขัดแย้งระหว่างความต้องการทางสัญชาตญาณ กับความต้องการทางสังคม ความวิตกกังวลมีหลายระดับ ถ้ามีเพียงเล็กน้อย จะช่วยให้มีแรงจูงใจที่

จะก่อให้เกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ถ้ามีมากเกินไปก็จะจำกัดความสามารถในการเรียนรู้ เพราะความวิตกกังวลทำให้เกิดความเหนื่อยล้าและขัดขวางต่อปฏิกิริยาของร่างกาย

5. อັตมโนทศน์ พัฒนามาจากการที่บุคคลมีปะทะสัมพันธ์กับคนในสังคมที่ใกล้ชิดกับบุคคลนั้น เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะค่อยๆ พัฒนาต่อไปจนมีความคงตัวขึ้นเรื่อยๆ แต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์ เนื่องจากบุคคลมีประสบการณ์ใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา อັตมโนทศน์จึงมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

6. สภาพของระบบโรงเรียน นักเรียนจะต้องอยู่ร่วมกับเพื่อนในโรงเรียน มีการทำงานหรือกิจกรรมเป็นหมู่คณะ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นวัยที่นักเรียนกำลังต้องการเพื่อน ต้องการยอมรับจากกลุ่มและการยอมรับซึ่งกันและกันทางสังคม ซึ่งเป็นปัญหาอย่างหนึ่งของนักเรียน สถานภาพทางสังคมมีตักของนักเรียนจึงมีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

7. นิสัยและทัศนคติทางการเรียน มีอิทธิพลโดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากนักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อครู วิธีการสอนของครู โรงเรียน และกระบวนการเรียนการสอน ยอมรับวัตถุประสงค์ และคุณค่าของการศึกษาแล้ว ย่อมเกิดแรงจูงใจ มีกำลังใจที่จะขยัน เอาใจใส่ มานะพยายามตั้งใจเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ แต่หากว่านักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนแล้ว ย่อมเป็นเหตุให้นักเรียนเกิดความท้อแท้เบื่อหน่าย หหมดกำลังใจที่จะเรียน ซึ่งจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำด้วย

8. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ผลักดันให้บุคคลต้องการความสำเร็จสูงขึ้น เป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ให้ก้าวหน้าขึ้น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก

9. ความสนใจ เป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกชอบพอ เป็นแรงผลักดันให้บุคคลกระทำกิจกรรมใด ๆ เพื่อความสำเร็จในการเรียน นอกจากนั้นความสนใจยังแสดงถึงความ โน้มเอียงในการที่บุคคลจะเลือก หรือทำสิ่งใดที่ตนชอบมากกว่าสิ่งอื่นๆ ความสนใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันไปในชนิดและปริมาณ และอาจเป็นตัวกำหนดทิศทางการพยายามด้วย นักเรียนที่มีความสนใจในการเรียนย่อมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีตามไปด้วย

10. องค์ประกอบเกี่ยวกับทางบ้าน มีความสัมพันธ์หรือมีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็ก ตั้งแต่เด็กจนโต เด็กจะเป็นคนที่สมบูรณ์เพียงใด มีบุคลิกภาพแบบใด จะสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุขเพียงใด มีอิทธิพลมาจากทางบ้านทั้งสิ้น ความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครอบครัว ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางบ้านในด้านที่อยู่อาศัย เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายองค์ประกอบ

11. กระบวนการเรียนการสอน เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายองค์ประกอบ ได้แก่ ครูผู้สอน นักเรียน โปรแกรมการเรียนการสอน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน องค์ประกอบเหล่านี้ต้องประสานสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี จึงจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะตัวนักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง เพราะการเรียนการสอน ไม่ว่าจะระดับใดก็ตามจะดำเนินไปได้ด้วยดีและมีประสิทธิภาพก็เพราะครูผู้สอนรู้จักและเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน

จากเอกสารดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่าสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำแบ่งออกได้ ดังนี้ คือ

1. สาเหตุจากตัวนักเรียนเอง
2. สาเหตุสภาพสิ่งแวดล้อมและครอบครัวของนักเรียน
3. สาเหตุจากโรงเรียนและการจัดการเรียนการสอน

3.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ตติณี จันทร์โพธิ์ศรี (2539: 140-141) ได้ศึกษาสาเหตุและวิธีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คือ นักเรียนขาดแรงจูงใจ ไม่มีความพยายาม มีความคาดหวังในตนเองต่ำ ไม่เห็นคุณค่าในตนเอง นอกจากนี้ฐานะทางเศรษฐกิจในครอบครัวต่ำต้องหางานพิเศษทำ การไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่มเพื่อน คิดว่าตนเองด้อยศักยภาพ จึงทำให้ขาดแรงจูงใจที่จะสนใจในการเรียนทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หลังจากครูได้ให้การศึกษารายกรณีปรากฏว่าผลการเรียนดีขึ้น

อนันญา คุณอุย (2541: 66-70) ได้ศึกษารายกรณีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พบว่า สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นั้นคือ นักเรียนมีเซวปัญหาต่ำกว่าระดับปกติ นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนไม่ถูกต้อง พื้นฐานการเรียนไม่ดี บุคลิกภาพไม่เหมาะสม ขาดแรงจูงใจในการเรียน มีเจตคติไม่ดีต่อการเรียน มีความวิตกกังวลทั้งในสุขภาพร่างกายและฐานะความเป็นอยู่ นอกจากนี้ การจัดการเรียนการสอนไม่เหมาะสมกับนักเรียน จำนวนครูกับจำนวนนักเรียนไม่เหมาะสม ครูไม่สามารถจะดูแลได้ทั่วถึง รวมถึงเพื่อนและสภาพแวดล้อมในการดำเนินชีวิตที่นักเรียนไม่สามารถปรับตัวได้ จากการศึกษากรณีทำให้นักเรียนสามารถปรับตัว และพัฒนาตนเองได้ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

ธงชัย พลพวก (2542: 97-100) ได้ศึกษารายกรณีและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ซ้ำชั้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีสาเหตุมาจาก การขาดเทคนิคการเรียนที่ดี มีพื้นฐานการเรียนต่ำ เซวปัญหาต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ สภาพสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสมและ

ขาดแรงจูงใจในการเรียนหลังจากได้ศึกษารายกรณีแล้วปรากฏว่านักเรียนสามารถพัฒนาตนเองได้
ในระดับน่าพอใจ

ดวงแข ฌ สงขลา (2547: 131-133) ได้ศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่ามีสาเหตุมาจาก ลักษณะส่วนตัวนักเรียนที่ไม่เหมาะสม
ลักษณะครอบครัวที่ไม่เอื้ออำนวย และจากการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้นเมื่อได้ศึกษารายกรณี
แล้วปรากฏว่า นักเรียนสามารถปรับเปลี่ยนตนเองไปในทางที่ดีขึ้น เมื่อมีการสอบนักเรียนมี
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

สมปราชญ์ ออรพินท์ (2549: 51-54) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการใช้เวลาว่าง
ของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ระดับประกาศนียบัตร พบว่า การที่นักศึกษาได้ทำงาน
กับกลุ่มเพื่อนเป็นสิ่งที่เหมาะสม นักศึกษาได้แลกเปลี่ยนความคิด แบ่งหน้าที่กันทำงานตามความ
ถนัด รู้จักแบ่งเวลา บริหารเวลาและรู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ ภายใต้การให้ศึกษารายกรณี
นั้นนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นอย่างเห็น ได้ชัดเจน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การดำเนินการรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สรุปและเขียนรายงาน

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ประชากรเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ต่ำกว่า 1.30 จำนวน 18 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ต่ำกว่า 1.30 จำนวน 8 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติ ดังนี้

1.2.1 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ต่ำกว่า 1.30

1.2.2 มีสติปัญญาอยู่ในระดับปกติ

1.2.3 สมัครงใจพร้อมที่จะเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่

1. แบบสอบถาม

1.1 แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

- 1.2 แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงจากผู้ปกครอง
- 1.3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน
- 1.4 แบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียน
- 1.5 แบบสอบถามใครเอ่ย
2. การสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสัมภาษณ์
3. การเยี่ยมบ้านแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน
4. อัดชีวประวัติ
5. บันทึกประจำวัน
6. สังคมมิติ
8. การสังเกตและบันทึกการสังเกต
9. แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House-Tree-Person Test)

3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาดำเนินการสร้างดังนี้

1. ผู้ศึกษาค้นคว้าศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษารายกรณี เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือ
2. ผู้ศึกษาค้นคว้าการสร้างการสังเกตและแบบบันทึกการสังเกต การสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสัมภาษณ์ แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน อัดชีวประวัติ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
3. สร้างเสร็จนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ตรวจสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง
4. ผู้ศึกษาค้นคว้านำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลที่สร้างขึ้นและได้รับความอนุเคราะห์ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างทั้ง 8 ราย

4. วิธีการศึกษารายกรณี

ในการศึกษารายกรณีครั้งนี้ผู้ศึกษาได้ศึกษาตามขั้นตอน 7 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน

สมมติฐานของปัญหาเกิดจาก

- 4.1.1 ลักษณะส่วนตัว
- 4.1.2 ลักษณะครอบครัว
- 4.1.3 การจัดการศึกษาของโรงเรียน

4.2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน เพื่อศึกษาสาเหตุจากลักษณะส่วนตัว ลักษณะครอบครัว การจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในข้อ 1 ใช้เวลา 3 สัปดาห์ โดยใช้เทคนิคต่างๆ ต่อไปนี้

4.2.1 การสังเกตและการบันทึกการสังเกต

ผู้ศึกษาได้สังเกตและบันทึกพฤติกรรมของนักเรียนทั้งในและนอกห้องเรียน เพื่อเก็บข้อมูลไว้ประกอบการพิจารณาวินิจฉัยสาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

4.2.2 การสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างและบุคคลที่เกี่ยวข้องโดยใช้การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal Interview) กับบุคคลต่อไปนี้

- 1) นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 2) ครูประจำชั้น
- 3) เพื่อนนักเรียน
- 4) ครูประจำวิชาต่างๆ
- 5) ผู้ปกครอง

ผู้ศึกษาสัมภาษณ์นักเรียนเพื่อหาข้อมูลในด้านต่างๆ ดังนี้

- 1) ทักษะคดีที่มีต่อตัวเอง
- 2) ทักษะคดีที่มีต่อครอบครัว
- 3) ทักษะคดีที่มีต่อโรงเรียน

ในหัวข้อดังกล่าวข้างต้นผู้ศึกษา สัมภาษณ์นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างคนละ 2 ครั้ง ใช้ระยะเวลาห่างกัน 2 สัปดาห์ และผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียน ผู้ศึกษาสัมภาษณ์คนละ 2 ครั้ง ใช้ระยะเวลาห่างกัน 1 เดือน

4.2.3 การเยี่ยมบ้าน

ผู้ศึกษารวบรวมข้อมูลทางบ้าน เพื่อศึกษาลักษณะแวดล้อมทางบ้าน ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับบิดามารดา และบุคคลอื่น ๆ ในบ้าน ตลอดจนขอความร่วมมือจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองในการให้ความช่วยเหลือนักเรียน ในการไปเยี่ยมบ้าน ผู้ศึกษาปฏิบัติ ดังนี้

- 1) กำหนดจุดมุ่งหมายในการไปเยี่ยมบ้าน
- 2) นัดเวลาที่จะไปเยี่ยมบ้านกับผู้ปกครอง
- 3) ไปเยี่ยมบ้านพร้อมทั้งสังเกตสิ่งแวดล้อมทางบ้านและสัมภาษณ์

ผู้ปกครอง รวมทั้งบุคคลในบ้าน ใช้เวลาประมาณ 30 – 60 นาที และไปเยี่ยมบ้านคนละ 1 ครั้ง

- 4) บันทึกการเยี่ยมบ้าน

4.2.4 การเขียนอัตชีวประวัติ

ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัวและการเรียน ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ซึ่งทำให้ทราบถึงกระบวนการเกิดพฤติกรรมของผู้รับการศึกษา โดยกำหนดหัวข้อเรื่องตนเอง ครอบครัว และการเรียน

4.2.5 บันทึกประจำวัน

ผู้ศึกษาเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาข้อมูลในเรื่องการดำเนินชีวิตประจำวันความคิดเห็นที่มีต่อเหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น ความขัดแย้งและความสุขในการดำเนินชีวิตประจำวันของผู้รับการศึกษา โดยชี้แจงวัตถุประสงค์ให้ผู้รับการศึกษาทราบก่อนการเขียนบันทึกประจำวัน และให้เขียนต่อเนื่องเป็นเวลา 1 สัปดาห์ โดยมีหัวข้อต่อไปนี้

- 1) ชื่อ ของผู้บันทึก
- 2) วัน เดือน ปี ที่บันทึก
- 3) กิจกรรมที่ทำในวันนั้น

หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้อาจการบันทึกประจำวันมาวิเคราะห์

4.2.6 แบบสอบถาม

ผู้ศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามต่างๆ ต่อไปนี้ เพื่อศึกษารายละเอียดข้อเท็จจริงบางประการที่เป็นประโยชน์ในการวินิจฉัยสาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่างต่อไป แบบสอบถามที่ใช้ มีดังนี้

- 1) แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล
- 2) แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน
- 3) แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน

4) แบบสอบถาม “ใครเอ่ย”

แบบสอบถามที่ผู้ศึกษาสอบถามจากผู้ปกครองในวันไปเยี่ยมบ้าน คือ

5) แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงจากผู้ปกครอง

4.2.7 สังคมมิติ ผู้ศึกษาได้ใช้สังคมมิติเพื่อหาความสัมพันธ์ของนักเรียนในชั้น ม. 6 และศึกษาโครงสร้างทางสังคมของนักเรียนชั้น ม. 6 ว่ามีธรรมชาติที่แท้จริงเป็นอย่างไร โดยใช้แบบสอบถามทางสังคมมิติเป็นเครื่องมือ ซึ่งมีสถานการณ์ ดังนี้

“ในการทำงานกลุ่ม วิชาภาษาไทย ให้นักเรียนเลือกเข้ากลุ่มกับเพื่อนห้องเดียวกัน โดยให้เลือกเพื่อนได้ 2 คน ตามลำดับความชอบของนักเรียนจากมากไปหาน้อย”

หลังจากให้ทำสังคมมิติแล้วให้นักเรียนทำแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” เพื่อทราบถึงสภาพการปรับตัวของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างในห้องเรียน

4.2.8 แบบทดสอบ ผู้วิจัยใช้แบบทดสอบเพื่อนำผลการทดสอบมาช่วยในการวินิจฉัยปัญหา เพื่อเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือด้านต่างๆแก่กลุ่มตัวอย่าง แบบทดสอบที่ใช้คือแบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House – Tree – Person Test) เรียกย่อว่า K.H.T.P เป็นแบบทดสอบบุคลิกภาพชนิดหนึ่ง ซึ่งสามารถบอกบุคลิกภาพทั้งหมดของคนได้ต้องนำข้อมูลอื่นๆ มาพิจารณาประกอบด้วย แต่พอได้ลงมือวาดภาพ คนเรามักจะนึกถึงตัวเอง ซึ่งจะสะท้อนลงมาในรูปแบบที่วาดนั่นเอง ทำให้เห็นทัศนคติและเข้าใจถึงความขัดแย้งที่อยู่ในใจ หรือความคิดภายในที่เป็นโลกส่วนตัวของผู้วาดบางส่วน

4.3 การวินิจฉัย

โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในชั้นตอนที่ 2 มาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวินิจฉัยสาเหตุของกลุ่มตัวอย่างที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

4.4 การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม

4.4.1 การช่วยเหลือ

หลังจากวินิจฉัยทราบสาเหตุที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำแล้ว ผู้ศึกษาให้การช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่างเป็นเวลา 12 สัปดาห์ ดังนี้

1) ในสัปดาห์ที่ 1 ให้คำปรึกษา เป็นรายบุคคลเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้รู้จักตนเองจากข้อมูลที่ผู้ศึกษารวบรวมมา เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตระหนักถึงพฤติกรรม การเรียนที่ผ่านมา ผลการเรียนที่ได้รับ เห็นความสำคัญของการเรียนและผลดีของการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หลังจากนั้นในสัปดาห์ที่ 2 – สัปดาห์ที่ 11 ให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม สัปดาห์ที่ 12 สรุปผลการให้คำปรึกษาและยุติการให้คำปรึกษา ในการให้คำปรึกษาแต่ละครั้งบันทึกผลเพื่อติดตามความก้าวหน้า และมีข้อควรปรับปรุง แก้ไขได้ดำเนินการแก้ไข อย่างทันท่วงที

2) ให้กลุ่มตัวอย่างตั้งเป้าหมายการเรียนรู้และชีวิต โดยให้แต่ละคนพิจารณาหาบุคคลต้นแบบที่ตนเองชื่นชอบและภาคภูมิใจ

3) ให้กลุ่มตัวอย่างวางแผนพัฒนาตนเอง จัดทำตารางกิจกรรม ดำเนินกิจกรรมตามตารางที่กำหนดไว้ โดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกเพื่อน 1 คน สำหรับสังเกตการณ์ ดำเนินการตามแผนและรายงานผู้ศึกษาทุกสัปดาห์ และผู้ศึกษาให้นักเรียนอีกคนหนึ่งสังเกตการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ให้กลุ่มตัวอย่างและเพื่อนที่กลุ่มตัวอย่างเลือกทราบว่าผู้ศึกษาให้สังเกตและรายงานการดำเนินกิจกรรมทุกสัปดาห์ ผู้ศึกษาจดบันทึกการรายงานของเพื่อนนักเรียนและนำมาวิเคราะห์ผลการช่วยเหลือ แก้ไขปรับปรุงและให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์

4) ติดต่อประสานงานกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ช่วยกำกับติดตาม ให้กำลังใจ ดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ

5) ประสานงานกับครูประจำชั้น ครูหัวหน้าระดับ ครูประจำวิชา เพื่อกำกับดูแล ติดตาม สอนเสริมในกรณีที่นักเรียนไม่เข้าใจบทเรียน และให้กำลังใจในการปรับปรุงตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

6) ผู้ศึกษาสังเกต ติดตามการช่วยเหลือทุกสัปดาห์เพื่อทราบการดำเนินการร่วมแก้ปัญหาและให้กำลังใจแก่กลุ่มตัวอย่าง โดยแต่ละสัปดาห์ผู้ศึกษาพบผู้สังเกตการณ์ที่กลุ่มตัวอย่างเลือก และผู้สังเกตการณ์ที่ผู้ศึกษาเลือกคนละเวลาเพื่อไม่ให้รู้จักกัน เพื่อตรวจสอบข้อมูลให้ได้ข้อเท็จจริงที่สุด เพื่อรับทราบการดำเนินการของกลุ่มตัวอย่างก่อนที่จะพบกลุ่มตัวอย่าง

7) ให้คำปรึกษาแก่กลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล ในกรณีที่ต้องการรายละเอียดส่วนบุคคลเพื่อเก็บความลับรายบุคคล และไม่ทำให้เสียเวลาผู้อื่น ให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในกรณีที่ต้องการความคิดเห็น ร่วมกันแก้ปัญหาบางอย่างที่คล้ายคลึงกัน รวมทั้งให้กำลังใจซึ่งกันและกัน บางครั้งผู้ศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างควิตีทัศน์ แล้วให้วิเคราะห์การกระทำ ผลของการกระทำ การดำเนินชีวิตของบุคคลที่ประสบปัญหา มีความยุ่งยากในการดำเนินชีวิต เพื่อเป็นอุทาหรณ์ รวมทั้งสร้างกำลังใจให้เข้มแข็ง มีความมานะพยายามต่อสู้กับอุปสรรค

8) ให้กลุ่มตัวอย่างตรวจสอบผลการดำเนินการพัฒนาตนเองในด้านการเรียน ความรู้สึกของตนเอง ความรู้สึกของบุคคลรอบข้างเช่นเพื่อนนักเรียน พ่อแม่ครอบครัว รวมทั้งครูผู้สอน ในสัปดาห์ที่ 12 กลุ่มตัวอย่างสามารถพัฒนา เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรเรียน ทำได้ดี กลุ่มตัวอย่างเอง เพื่อน พ่อแม่ และครูผู้สอน ปลื้มใจและมีความสุขกับกลุ่มตัวอย่าง

4.4.2 การป้องกัน

หลังจากได้ช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่างให้มีพฤติกรรมการเรียนดีขึ้นแล้วผู้ศึกษามีการป้องกันเพื่อไม่ให้กลุ่มตัวอย่างกลับไปมีพฤติกรรมที่จะทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังนี้

- 1) ผู้ศึกษาติดตาม สอบถาม เอาใจใส่ ให้กำลังใจกลุ่มตัวอย่างอย่างสม่ำเสมอ
- 2) ผู้ศึกษาประสานงานกับนักเรียนเพื่อนกลุ่มตัวอย่างให้ช่วยติดตามพฤติกรรมทางการเรียน ดูแลช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่างและรายงานผู้ศึกษาต่อเนื่องจนสิ้นภาคเรียน
- 3) ผู้ศึกษาประสานงานกับครูผู้สอน ครูประจำชั้น ครูหัวหน้าระดับเพื่อกำกับ ดูแล ติดตาม และให้กำลังใจในการปรับปรุงตนเองของกลุ่มตัวอย่าง
- 4) ผู้ศึกษาติดต่อประสานงานกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ช่วยกำกับ ติดตาม ให้กำลังใจ ดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ

4.4.3 การส่งเสริม

หลังจากได้ช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่างให้มีพฤติกรรมการเรียนดีขึ้น มีการป้องกันเพื่อไม่ให้กลุ่มตัวอย่างกลับไปมีพฤติกรรมที่จะทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำแล้ว ยังมีแนวทางส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างพัฒนาผลการเรียนให้สูงขึ้น ดังนี้

- 1) สนับสนุนให้กลุ่มตัวอย่างได้ทำกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ อาทิเช่น เข้าร่วมกิจกรรมการตอบปัญหาของกลุ่มสาระต่างๆ ร่วมประกวดผลงานด้านต่างๆ กับเพื่อนอย่างสร้างสรรค์ ทั้งในและนอกโรงเรียน
- 2) ผู้ศึกษาประสานงานกับนักเรียนเพื่อนกลุ่มตัวอย่างให้ช่วยชักชวน ร่วมเป็นทีมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและรายงานผู้ศึกษาต่อเนื่องจนสิ้นภาคเรียน
- 3) ผู้ศึกษาติดต่อประสานงานกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ช่วยสนับสนุนให้กำลังใจ ดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ
- 4) ผู้ศึกษาประสานงานกับครูผู้สอน ครูประจำชั้น ครูหัวหน้าระดับเพื่อกำกับ ดูแล ติดตาม ให้กำลังใจ แจ้งข่าวกิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจให้กลุ่มตัวอย่างทราบและสนับสนุนให้ร่วมกิจกรรม

4.5 การทำนายผล

ผู้ศึกษาชี้แจงให้กลุ่มตัวอย่างทราบว่าปัญหานี้สามารถแก้ไขได้ หากกลุ่มตัวอย่างร่วมมืออย่างจริงจังและบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ความช่วยเหลือ ผู้ศึกษาพิจารณาจากผลการวิเคราะห์

ข้อมูล ตลอดจนการวินิจฉัยปัญหาและการช่วยเหลือ เพื่อคาดการณ์เกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เป็นปัญหา

4.6 การติดตามผล

หลังจากผู้ศึกษาให้การช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่างโดยการให้คำปรึกษา ได้บันทึกผล การปฏิบัติตามตารางกิจกรรมเพื่อปรับปรุงตนเอง ตามแผนพัฒนาตนเอง ที่กลุ่มตัวอย่างได้กำหนด ขึ้น จากการรายงานของเพื่อนนักเรียน นักเรียนที่ผู้ศึกษาให้สังเกต รวมทั้งจากการสังเกตของผู้ศึกษาเอง ในขณะที่ทำการช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่าง เมื่อกลุ่มตัวอย่างมาพบ ในแต่ละสัปดาห์ ได้แนะนำ แก้ไข ปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งให้กำลังใจกลุ่มตัวอย่างทุกครั้ง รวม 11 สัปดาห์ จนกระทั่งสิ้นภาคเรียน

4.7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษาปฏิบัติดังนี้

4.7.1 สรุปผลทุกสัปดาห์ที่ดำเนินการติดตามช่วยเหลือว่ากลุ่มตัวอย่างมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมมากน้อยเพียงใด กลุ่มตัวอย่างมีปัญหา เรื่องใดแทรกบ้าง แต่ละเรื่องควรแก้ไขอย่างไรต้องประสานงานกับใครบ้าง กลุ่มตัวอย่างเข้มแข็ง มั่นคง มีกำลังใจที่จะเอาชนะใจตนเองได้อยู่หรือไม่ ได้หาแนวทางช่วยเหลือทุกสัปดาห์

4.7.2 สรุปก่อนปิดทำการศึกษา ได้สรุปผลของการทำการศึกษาไว้ทั้งหมด และให้ข้อเสนอแนะไว้สำหรับผู้ที่ศึกษา นักเรียนทั้ง 8 คนต่อไป โดยเสนอแนะไว้ 3 ทางคือ

- 1) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้รับการศึกษารายกรณี
- 2) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องกับผู้รับการศึกษารายกรณี
- 3) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื่องจากการศึกษารายกรณีในครั้งนี้ เป็นการศึกษาระบบบรรยาย ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยละเอียดทุกขั้นตอนโดยใช้เครื่องมือต่างๆ ดังรายละเอียดที่กล่าวไว้ในหัวข้อเรื่องเทคนิคที่ใช้ในการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล จึงเป็นการนำข้อมูลมาสรุปหาข้อเท็จจริง ดังนั้นการรายงานผลการศึกษาก็เขียนสรุปเป็นรายบุคคล และโดยภาพรวมทั้ง 8 ราย ตั้งแต่ลักษณะของปัญหาประวัติของกลุ่มตัวอย่างโดยย่อ การวินิจฉัย การช่วยเหลือ การป้องกัน การส่งเสริม และการติดตามผลตลอดจน การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลการศึกษาค้นคว้า
ดำเนินตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
3. การวินิจฉัย
4. การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม
5. การทำนายผล
6. การติดตามผล
7. การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตั้งแต่วันที่ 16 พฤษภาคม 2554 ถึงวันที่
16 กันยายน 2554 รวม 120 วัน ผลการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์โดยภาพรวมได้ดังนี้

กรณีศึกษารายที่ 1 นาย ก

1. การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน

- 1.1 ปัญหาของนาย ก คือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย
1.17
- 1.2 สมมติฐานที่ทำให้นาย ก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีดังนี้
 - 1.2.1 ลักษณะส่วนตัวของนาย ก
 - 1.2.2 ลักษณะครอบครัว
 - 1.2.3 การจัดการศึกษาของโรงเรียน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 แนะนำบุคคลที่ทำการศึกษารายกรณี

ชื่อ – สกุล	นาย ก
วัน เดือน ปี เกิด	3 มีนาคม 2537
อายุ	17 ปี 6 เดือน
เชื้อชาติ-สัญชาติ	ไทย
ศาสนา	พุทธ
สถานภาพ	นักเรียน
ภูมิลำเนาเดิม	ศรีสะเกษ
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลกันทรลักษ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 037 บ้านทุ่งใหญ่ ตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

2.2 สาเหตุที่ศึกษา

นาย ก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย 1.17 และมีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน เช่น ส่งเสียงดังรบกวนเพื่อนและครู เดินไปเดินมา ขณะที่ครูสอน พูดแทรกครู ไม่ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ไม่ทำการบ้านส่ง

ลักษณะของปัญหาที่สำคัญ

นาย ก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน ชอบพูดแทรกเวลาครูสอน พูดคุยกับเพื่อน บางครั้งตะโกนเรียกเพื่อนขัดจังหวะที่ครูสอน เมื่อครูเรียกให้ตอบคำถามในชั้นเรียน มักจะพูดคำว่า “ไม่ทราบครับ” ทุกครั้ง เมื่อครูเผลอมักนำโทรศัพท์มาเล่นและชวนเพื่อนเล่น

2.3 บุคคลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. นาย ก (ผู้รับการศึกษ)
2. มารดานาย ก
3. ครูประจำวิชาภาษาไทย
4. เพื่อนร่วมชั้นเรียน

2.4 สถานที่ใช้ประกอบการศึกษา

1. โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา
2. บ้านนาย ก

2.5 ประวัติครอบครัว

บิดา อายุ 45 ปี อาชีพ ขับรถรับจ้าง(รับส่งนักเรียน) และขายของชำที่บ้านรายได้เฉลี่ย 9,000 บาท/เดือน

มารดา อายุ 43 ปี อาชีพ รับจ้างทำอาหารกลางวันให้ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน และขายของชำที่บ้าน รายได้เฉลี่ย 9,500 บาท/เดือน

จำนวนพี่น้อง 3 คน ดังนี้

1. นาย ก อายุ 17 ปี การศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนก้นทรลักษ์วิทยา

2. น้องชาย อายุ 14 ปี การศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนก้นทรลักษ์

วิทยา

3. น้องสาว อายุ 12 ปี การศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านทุ่งใหญ่

2.6 ความสัมพันธ์กับบิดา มารดา น้องชายและน้องสาว

ความสัมพันธ์ในครอบครัว เนื่องจากบิดามารดาต้องรีบในการประกอบอาชีพจึงไม่ได้เอาใจใส่มากนักเพราะเห็นว่าเป็นผู้ชาย และโตแล้ว มารดาจึงเอาใจใส่ น้องสาวซึ่งเป็นลูกผู้หญิง จึงไม่ได้สนใจนาย ก เท่าใดนัก แต่ก็พูดคุยกันบ้าง และนาย ก รู้สึกสนิทสนมกับมารดา มากกว่าบิดา บิดาใจดีแต่เคร่งขมึ่ม ไม่ช่างพูด นาย ก จึงไม่ค่อยได้พูดคุยกับบิดามากนัก กับน้องชายและน้องสาว คุยกันบ้าง เพราะเนื่องจากวัยห่างกันจึงไม่ค่อยเล่นด้วยกัน แต่น้องสาวชอบขอให้ นาย ก ช่วยทำอะไรให้อยู่บ่อย ๆ

2.7 การศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย 1.17

2.8 ประวัติสุขภาพ นาย ก คิดว่าตนเองมีสุขภาพดี ไม่เคยเจ็บป่วย ไม่เคยได้รับอุบัติเหตุ

2.9 ประวัติทางสังคม เป็นคนร่าเริง มีอารมณ์ขัน ใจเล่น ชอบแกล้งเพื่อน ชอบเล่นรุนแรง มีเพื่อนน้อย เพื่อนสนิทมี 3 คน ซึ่งเรียนอยู่ห้องเดียวกัน

2.10 การใช้เวลาว่างหรืองานอดิเรก นอนฟังเพลง ดูโทรทัศน์

2.11 ความใฝ่ฝันในอนาคต อยากเป็นทหาร

2.12 เจตคติที่มีต่อตนเอง คิดว่าตนเองเป็นคนอารมณ์ดี เรียนหนังสือไม่เก่ง ชอบเล่นสนุกโดยการแกล้งเพื่อนและครู

2.13 เจตคติที่มีต่อครอบครัว ครอบครัวอุ่นใจ บิดา-มารดา เร่งรีบทำงาน น้องเรียนหนังสือ

2.14 กิจกรรมประจำวัน เล่นสนุกกับเพื่อน ช่วยขายของที่บ้านเล็กน้อย

2.15 สภาพความเป็นอยู่ มียายมาพักอาศัยอยู่ด้วย ในบ้านมีทั้งหมด 6 คน ลักษณะบ้าน เป็นบ้านไม้ 2 ชั้น ค่อนข้างใหญ่ ชั้นล่างคัดแปลงเป็นร้านขายของชำ ตั้งอยู่กลางหมู่บ้าน

2.16 ลักษณะทั่วไป

นาย ก เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อายุ 17 ปี 6 เดือน ผิวขาว รูปร่างสูง ผอมสีดำ ใบหน้ากลม ผิวหน้าเรียบ เสื้อผ้าสะอาด เรียบร้อยในตอนเช้า พักเที่ยงชอบไปเล่นเตะตะกร้อ ช่วงบ่ายจึงเลอะไปด้วยเหงื่อ แต่งกายผิกระเบียบของโรงเรียน มักปล่อยชายเสื้อไว้นอกกางเกง เสื้อผ้าค่อนข้างสกปรกและ สวมรองเท้านักเรียนมักเหยียบทับส้นเสมอ ชอบหัวเราะเสียงดัง ชอบวิ่งขึ้นลงบันไดอาคาร และชอบแกล้งคนอื่น สุขภาพโดยรวมแข็งแรง

จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1) การสังเกตและบันทึกการสังเกต

การสังเกต ผู้ศึกษาสังเกต นาย ก ทั้งในและนอกห้องเรียนได้แก่ วิชาภาษาไทย วิชากิจกรรมแนะแนว วิชาภาษาอังกฤษ วิชาพระพุทธศาสนา วิชาวิทยาศาสตร์และระหว่างพักกลางวันรวม 8 ครั้ง ครั้งละ ประมาณ 20 นาที พบว่าโดยทั่วไป นาย ก ชอบพูดคุยหยอกล้อกับเพื่อนในห้องเรียน ชอบพูดและหัวเราะเสียงดัง เมื่อรู้สึกพอใจเพื่อนหรือครู ชอบนำโทรศัพท์มาเล่นในขณะที่เรียนและไม่สนใจฟังครูสอน ตาไม่มองกระดานและครู ชอบรบกวนเพื่อนขณะเรียน เช่น ขวนคุ้ย หยิบยืมสมุด หนังสือ ครูผู้สอนต้องคอยว่ากล่าวตักเตือนอยู่เสมอ เมื่อครูถามเกี่ยวกับเรื่องการเรียน นาย ก มักจะตอบไม่ได้ โดยตอบเสียงดังว่า “ไม่ทราบ” และเมื่อครูให้ทำแบบฝึกหัดในห้องเรียน จะนั่งวาดรูป ขวนเพื่อนคุยถึงเรื่องอื่นที่ไม่เกี่ยวกับเรียน เมื่อว่างจากการเรียน นาย ก มักจะลุกเดินไปมาในห้องเรียน แกล้งหยิบของบนโต๊ะเพื่อน แล้วนั่งหัวเราะชอบใจที่เห็นเพื่อนงุนวาย หางของไม่เจอ เมื่อครูไม่อยู่ในห้อง นาย ก และเพื่อนสนิทอีก 3 คน มักจะออกมานั่งที่ระเบียงหน้าห้องเรียน คอยหยอกล้อนักเรียนห้องอื่นที่เดินผ่านไปมา และจะวิ่งผลุนผลันเข้าห้องเรียนเมื่อเห็นครูเดินมา

2) การสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาสัมภาษณ์ นาย ก และผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดดังนี้

2.1 การสัมภาษณ์ นาย ก บอกว่า เป็นบุตรคนที่ 1 ในจำนวน 3 คน ครอบครัวที่มีฐานะ ปานกลาง บิดามีอาชีพรับจ้างขับรถรับส่งนักเรียน (รถของตนเอง) ขายของชำ หลังจากส่งนักเรียนเสร็จ ในตอนเช้าและก่อนไปรับนักเรียนกลับในตอนเย็น มารดามีอาชีพรับจ้างทำอาหารกลางวันให้ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนในหมู่บ้าน เมื่อส่งอาหารเสร็จก็มาขายของที่บ้าน นอกจากนี้ยังมีสาวงามพารา นาย ก มีน้องชาย 1 คน อายุ 14 ปี กำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่

2 และมีน้องสาว 1 คน กำลังเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ครอบครัวของนาย ก อาศัยอยู่ที่บ้านของตนเองมียายอาศัยอยู่ด้วย บ้านเป็นบ้านไม้ 2 ชั้นขนาดใหญ่ ชั้นล่างปรับเป็นร้านขายของ สมาชิกในบ้านรวม 6 คน นาย ก มีห้องอยู่ร่วมกับน้องชาย ในบ้านไม่มีการทะเลาะเบาะแว้ง มีเรื่องสงสัย จึงได้พูดคุยกัน ยายคุยกับทุกคนในบ้าน มารดาให้เงินไปโรงเรียนวันละ 50 บาท ส่วนค่าใช้จ่ายอื่นๆ ให้ขอต่างหาก ไปโรงเรียนกับรถรับส่งของบิดา

ทัศนคติที่มีต่อครอบครัว นาย ก มีความรู้สึกถึงความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวปกติ มีความอบอุ่นพอสมควร บิดามารดาไม่เคยทะเลาะทู่ตีกัน ทำให้นาย ก รู้สึกสบายใจ และมีความสุข

ทัศนคติที่มีต่อโรงเรียน นาย ก คิดว่า ครูบางคนสอนเข้าใจดี บางคนสอนไม่ค่อยเข้าใจ และครูบางคนชอบลงโทษนักเรียนด้วยคำ เพื่อนในห้องส่วนใหญ่เรียนเก่งและนิสัยดีกว่าตนเอง นาย ก ถูกครูดุอยู่เสมอ บรรยากาศในห้องดี เพื่อนบางคนเรียนดีแต่นิสัยแย่มาก ไม่ช่วยเหลือคนอื่น เห็นแก่ตัว ในห้องดูสะอาด เป็นระเบียบ ไม่อึดอัด จำนวนนักเรียนพอดีกับห้อง ไม่นั่นเกินไป

2.2 การสัมภาษณ์ ครูประจำชั้นและ สอนวิชาคณิตศาสตร์ ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย ก เป็นเด็กอารมณ์ดี คุยเก่ง มีปัญหาเรื่องการเรียน ไม่สนใจเรียน ไม่ร่วมกิจกรรมการเรียน ไม่ส่งการบ้านและงานที่ครูให้ทำ เวลาเรียนชอบชวนเพื่อนเล่นและคุย ชอบส่งเสียงดัง และเปลี่ยนที่นั่งบ่อยๆ

2.3 การสัมภาษณ์ ครู ผู้สอน วิชาต่างๆ ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย ก ไม่สนใจเรียน ไม่ทำงานส่ง ขณะที่เรียนจะคุยและเล่นกับเพื่อน ถ้าเพื่อนไม่คุยด้วย ก็จะแกล้งหยิบอุปกรณ์การเรียนไปซ่อน เมื่อครูสั่งงานให้ทำเป็นการบ้าน ก็จะไม่ทำส่ง ต้องให้ครูคอยตามงานตลอดเวลา ถ้าเจอครูที่ดุและลงโทษ นาย ก จะเข้าห้องเรียนช้า

2.4 การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ทำให้ทราบข้อมูลว่านาย ก เมื่อกลับถึงบ้าน จะอาบน้ำ รับประทานอาหาร บางวันเล่นเกมสกีในคอมพิวเตอร์ นอนฟังเพลง ดูโทรทัศน์ บางวันไปเล่นบ้านเพื่อน งานที่บ้านก็ไม่ได้ช่วยอะไรมาก ในขณะที่อยู่บ้านไม่สนใจอ่านหนังสือและทำการบ้านในตอนเย็นหลังเลิกเรียนเลย

3) การเยี่ยมบ้าน

ผู้ศึกษาไปเยี่ยมบ้านนาย ก ใช้เวลาประมาณ 40 นาที ได้สังเกตและสัมภาษณ์บุคคลในบ้านมีรายละเอียดดังนี้

จากการเยี่ยมบ้านสรุปได้ว่า บ้านที่นาย ก อาศัยอยู่ เป็นบ้านของบิดา มารดา ยายซึ่งแก่มาอยู่แล้วมาอยู่ด้วย ลักษณะบ้านเป็นบ้านไม้ 2 ชั้น ปลูกในที่ดินของตนเอง มี

ห้องนอน 3 ห้อง ห้องน้ำ 1 ห้อง ข้าวของเครื่องใช้ภายในบ้านถูกจัดไว้เป็นระเบียบพอสมควร มีพื้นที่ใช้สอยพอสมควร มีสมาชิกประกอบด้วย ยาย บิดา มารดา น้องชาย น้องสาว และ นาย ก รวม 6 คน บิดามีอาชีพขับรถรับส่งนักเรียน นายของชำ รายได้ประมาณ 9,000 บาทต่อเดือน มีเวลาที่อยู่บ้านแน่นอน ส่วนมารดามีอาชีพรับจ้างประกอบอาหารให้ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน นายของชำที่บ้าน มีรายได้ 9,000 บาทต่อเดือน และมีสวนยางพารา บิดามารดาให้อิสระในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ได้กำหนดหรือตรวจสอบมากนัก ค่าใช้จ่ายจะทำอะไรพิเศษให้บอก นาย ก ไม่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่อะไรประจำที่บ้าน แล้วแต่จะช่วยเพราะมารดากับยายอยู่บ้านทำทุกอย่างไว้พร้อมแล้วยกเว้น รีดผ้าตัวเอง ที่นักเรียนต้องทำเอง ในแต่ละวันนาย ก จะมีเวลาว่างมาก ตอนเย็นหลังเลิกเรียนและวันเสาร์ – อาทิตย์ บางวันก็จะไปเที่ยวเล่นบ้านเพื่อน หรือไม่ก็นอนฟังเพลง หรือดูโทรทัศน์ บางวันก็เล่นเกมที่ร้านอินเทอร์เน็ต ด้านการเรียน บิดา – มารดา มักตักเตือนแต่นาย ก บอกว่างานเสร็จแล้ว หรือบางที่ไม่มีกรบ้าน จบ ม. 6 ตั้งใจจะไปสอบเป็นทหาร นักเรียนมีห้องส่วนตัว แต่ให้อยู่กับน้องชาย

4) การเขียนอัตชีวประวัติ

จากการวิเคราะห์อัตชีวประวัติพบว่า นาย ก เป็นผู้ที่ได้รับความรัก ความอบอุ่นอย่างเพียงพอ ในครอบครัว ความสัมพันธ์ของบิดา-มารดาและพี่น้องดี ไม่มีความห่างเหินกัน ไม่เคยทะเลาะเบาะแว้งระหว่างพี่น้อง นาย ก รู้สึกว่าบิดามารดารักตนเอง และรักน้องทั้งสองของตนเท่ากัน บิดามารดาสั่งสอนอยู่เสมอ และคิดว่าในบ้าน ตัวเองมีความสุขมากกว่าคนอื่น ด้านการเรียน ไม่ค่อยตั้งใจเรียน ไม่มีสมาธิ หลบเรียน เรียนไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจบทเรียน ไม่รับผิดชอบงาน ไม่ทำการบ้าน ไม่มีใครกำกับดูแล เรื่องการทำการบ้านอ่านหนังสือ มีเรื่องไม่สบายใจคือ มีผลการเรียน 0 ร แต่มีเวลาว่างเข้าร้านอินเทอร์เน็ต สิ่งที่ทำได้ดีที่สุด คือวาดภาพ และช่วยงานพ่อแม่แต่ไม่ได้ทำ เมื่อโตขึ้นอยากเป็นทหาร

5) บันทึกประจำวัน

จากการวิเคราะห์บันทึกประจำวัน ทำให้ทราบว่ากิจกรรมในแต่ละวันของ นาย ก ทำแบบไม่มีจุดมุ่งหมายที่แน่นอน ดื่นเข้าอาบน้ำ กินข้าว แต่งตัวไปโรงเรียน เล่นกีฬา ไม่เคยทำการบ้านส่งครูเพราะทำไม่ได้ ไม่เข้าใจ ไม่เคยอ่านหนังสือ ถ้าทำการบ้านไม่เสร็จก็จะหนีเรียนในวิชานั้น เมื่ออยู่ที่โรงเรียน ใช้เวลาว่างในการเที่ยวเล่น เล่นกีฬา ตอนเย็นหลังจากกลับจากโรงเรียน จะไปเล่นบ้านเพื่อน บางทีไปร้านอินเทอร์เน็ต กลับมาถึงบ้านประมาณ 19.30 น. อาบน้ำ กินข้าว ดูโทรทัศน์และเข้านอน ไม่มีการทบทวนบทเรียนหรือทำการบ้าน

6) แบบสอบถาม

จากการทำแบบสอบถามปรากฏผลดังนี้

(1) แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

จากการตอบแบบสอบถามทำให้ทราบว่า ครอบครัวนาย ก มีฐานะปานกลางค่อนข้างดี มีสุขภาพแข็งแรง ไม่มีโรคประจำตัวใดๆ ด้านการเรียนไม่ชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ บัญชีและภาษาอังกฤษ ชอบวิชาภาษาไทย และต้องการคำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียน

(2) แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงจากผู้ปกครองทำให้ทราบว่า ครอบครัวของนาย ก มีสมาชิกทั้งหมด 6 คน อยู่กันด้วยความรักความอบอุ่น ไม่เคยทะเลาะกันอยู่บ้าน ไม่เคยเห็นนาย ก อ่านหนังสือหรือทำการบ้าน ถามก็ตอบว่าทำเสร็จมาจากโรงเรียน บางครั้งก็ตอบว่าไม่มีการบ้าน ด้านความรู้สึกนึกคิดของผู้ปกครองที่มีต่อ นาย ก ผู้ปกครองเห็นว่า นักเรียนมีความประพฤติเรียบร้อย ไม่สร้างความเดือดร้อนอย่างอื่น เพียงแต่ ไม่สนใจเรียนหนังสือ เมื่อจบชั้น ม. 6 ผู้ปกครองต้องการให้ ประกอบอาชีพเกษตรกร ครอบครัวมีส่วนช่วยบางส่วนการร่วมมือกับทางโรงเรียน ผู้ปกครองไม่มีปัญหา มาพบได้ตลอดเวลา

(3) แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของนักเรียน

จากการตอบแบบสอบถามทำให้ทราบว่า นาย ก ไม่สนใจในการเรียน ไม่เตรียมอุปกรณ์การเรียน เมื่อครูให้ทำงานในห้องเรียนก็ไม่ค่อยตั้งใจทำ ส่วนการเรียนในห้องเรียนไม่ตั้งใจเรียนชอบชวนเพื่อนคุยในขณะที่เรียน ส่งงานที่ครูมอบหมายไม่ตรงเวลา ไม่ค่อยทำการบ้านด้วยตนเอง ก่อนการเรียนทุกครั้งไม่เคยอ่านหนังสือล่วงหน้า ไม่เคยทบทวนบทเรียนและไม่ทำตารางเวลาเรียน ขณะที่ครูสอน พุดคุย บางครั้งเหม่อลอยในขณะที่ครูสอน เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจบทเรียนจะไม่ถามครูหรือเพื่อนให้เข้าใจ มักหนีเรียนในวิชาที่ไม่ชอบ

(4) แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน

จากการตอบแบบสอบถาม ทำให้ทราบว่า ด้านครูผู้สอน นาย ก เห็นว่าครูไม่ค่อยเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น วิธีการสอนของครู ทำให้นาย ก เข้าใจบทเรียนน้อย ครูส่วนใหญ่พยายามอธิบายและถ่ายทอดความรู้ให้นักเรียน รวมทั้งมีข้อเสนอแนะทางการเรียนแก่นักเรียน ด้านลักษณะของห้องเรียน นาย ก เห็นว่า ภายในห้องเรียนมีแสงสว่างเหมาะสมมากและมีอากาศถ่ายเทมากที่สุด ในห้องเรียนจัดวางสิ่งของอย่างเป็นระเบียบ ไม่สกปรก ไม่มีเสียงรบกวนจากภายนอก ด้านสื่อการเรียนการสอน ครูใช้สื่อการสอนที่เหมาะสมและเพียงพอแก่นักเรียน มีการทำเอกสารแจกและหนังสือแบบเรียน มีกิจกรรมการเรียนค่อนข้างน่าสนใจ แต่มีห้องทดลองที่ทันสมัยเหมาะสมสำหรับฝึกภาคปฏิบัติน้อย

7) สังคมมิติ

จากการทำสังคมมิติ ในสถานการณ์การทำงานกลุ่มวิชาภาษาไทย ทำให้ทราบว่า ลักษณะการเลือกของ นาย ก เป็นลักษณะกลุ่มเพื่อนสนิท 4 คน เลือกซึ่งกันและกัน

จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” ทำให้ทราบว่า เพื่อนๆ จำนวน 4 คน ตอบว่า นาย ก เป็นคน ที่เหม่อลอยในเวลาเรียนมากที่สุดของห้อง

8) แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบบุคลิกภาพแบบทดสอบวาดบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House – Tree – Person Test) พบว่า นาย ก มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว คือมีลักษณะสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว ชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อน ชอบการเคลื่อนไหว และชอบการทำสิ่งต่างๆ โดยไม่ต้องมีการวางแผนล่วงหน้า

3. การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า นาย ก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เพราะสาเหตุดังนี้

3.1 สาเหตุจากลักษณะส่วนตัวนาย ก

จากการสังเกต สัมภาษณ์ การเขียนอัตชีวประวัติ แบบสอบถาม และบันทึกประจำวัน มีผลสอดคล้องกันว่า นาย ก เป็นคนที่ไม่มีความกระตือรือร้นด้านการเรียน มีความต้องการความสำเร็จค่อนข้างต่ำ ไม่มีความพยายามที่จะทำงานที่ยาก ๆ ให้ประสบความสำเร็จ ต้องการให้คนอื่นให้กำลังใจตน ประกอบกับนาย ก ไม่รู้สึกเดือดร้อนในการประกอบอาชีพ บิดามารดาไม่ได้เข้มงวด และไม่เอาใจใส่ในการเรียนแต่ต้น ทำให้นาย ก ไม่เอาใจใส่อย่างจริงจัง ไม่มีความพยายามที่จะปรับปรุงตนเอง มีพฤติกรรมไม่เอาใจใส่ในการเรียน ขาดสมาธิในการเรียน ขาดการเตรียมตัวในการเรียน ไม่ทบทวนบทเรียน และไม่ทำการบ้าน เมื่อถูกครูดุ จึงทำให้เกิดปัญหาอื่น ๆ ต่อเนื่อง ไปถึงรู้สึกเบื่อเรียนในวิชานั้น ๆ ขาดความสุขในการเรียนแต่ละวัน จึงหาวิธีการแสดงออกโดยการเข้าชั้นเรียนช้า การส่งเสียงดัง การลุกออกจากที่ การนำโทรศัพท์มาเล่นในเวลาเรียน หลบเรียน บางครั้งนั่งเงียบๆ หรือเหม่อลอย แล้วแต่ครูผู้สอน

3.2 สาเหตุจากลักษณะครอบครัว

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้านและอัตชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ลักษณะครอบครัว เป็นสาเหตุประการหนึ่ง ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนาย ก เพราะบิดามารดาและยายไม่ได้เอาใจใส่ในด้านการศึกษาอย่างจริงจังและสม่ำเสมอตั้งแต่ต้น ทำให้นาย ก

ขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการเรียน แม้ความสัมพันธ์ในครอบครัวดี ไม่มีการทะเลาะเบาะแว้ง จึงไม่ได้ปรับปรุงตนเองเรื่องการเรียนรู้และพฤติกรรมการเรียนรู้ เป็นสาเหตุทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

3.3 สาเหตุจากการจัดการศึกษาของโรงเรียน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ทำให้สามารถสรุปได้ว่า จำนวนนักเรียนในชั้นมีมากเกินไปทำให้ครูดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึง นักเรียนอยากให้ครูสนใจมากกว่าเดิม

4. การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม

ผู้ศึกษาได้ให้การช่วยเหลือ ดังนี้

4.1 การให้การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

4.1.1 ให้การแนะแนว พูดคุยและให้ข้อเสนอแนะแก่นาย ก เพื่อให้ นาย ก พยายามพัฒนาตนเอง มีการตั้งเป้าหมายชีวิตที่ถูกต้องและในขณะที่ให้คำปรึกษา ผู้ศึกษาได้ให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องการศึกษาและอาชีพ เพื่อให้ นาย ก ได้เห็นคุณค่าของการศึกษาและอาชีพเพื่อพัฒนาแรงจูงใจ อันมีผลถึงความพยายามพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

4.1.2 แนะนำวิธีการเรียนที่ถูกต้อง การสร้างสมาธิในการเรียน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ทักษะวิธีการอ่านหนังสือให้มีประสิทธิภาพรวมทั้งให้ความรู้เพิ่มเติมในบทเรียนที่ นาย ก ไม่เข้าใจ

4.1.3 เพิ่มแรงจูงใจในการเรียน โดยการให้ข้อมูลในเรื่อง การศึกษาต่อและอาชีพ เพื่อให้ นาย ก มีเป้าหมายในการเรียน มีความพยายาม มีความมุ่งมั่นในการเรียนและมีจุดมุ่งหมาย ในชีวิตที่ถูกต้อง

4.1.4 ให้ความสนใจและเอาใจใส่ นาย ก อย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยเหลือและให้กำลังใจซึ่งจะทำให้ นาย ก รู้สึกอบอุ่นใจ เกิดความรู้สึกมั่นใจที่จะทำให้สามารถพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

4.1.5 ปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับครูประจำชั้น คณะกรรมการแนะแนว ครูผู้สอน เพื่อขอความร่วมมือช่วยเหลือเอาใจใส่ให้กำลังใจและเข้าใจปัญหาที่เกิดขึ้น ช่วยกันแก้ปัญหาเพื่อเป็นการส่งเสริมให้ นาย ก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีพฤติกรรมตั้งใจเรียน และมีแนวคิดที่ถูกต้องในเรื่องการเรียนรู้

4.1.6 ปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับบิดามารดา เพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุที่ทำให้ นาย ก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และขอความร่วมมือ ในการแก้ไขปัญหาของ นาย ก

4.2 การให้ความช่วยเหลือทางอ้อม

การช่วยเหลือทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้ ขอความร่วมมือจาก อาจารย์แนะแนว คณะกรรมการแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชาต่างๆ ครูหัวหน้าระดับ ม.6 ในการเข้าใจ พฤติกรรม ช่วยเหลือ แก้ไข เอาใจใส่ และ ให้กำลังใจ การเรียนของนาย ก เพื่อให้ นาย ก มี พฤติกรรมตั้งใจเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคมได้อย่างมีความสุข

5. การทำนายผล

จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำของนาย ก พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีสาเหตุเนื่องมาจากลักษณะส่วนตัว ลักษณะครอบครัว และการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้ศึกษาเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าหากนาย ก บิดามารดาและครูในโรงเรียนมีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหานี้อย่างจริงจัง โดยการดูแลเอาใจใส่อย่างแท้จริง และนาย ก ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาก็เป็นได้อย่างจริงจัง ก็จะสามารถช่วยเหลือได้ แล้วผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนน่าจะสูงขึ้น

6. การติดตามผล

หลังจากได้ให้การช่วยเหลือ ผู้ศึกษาได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ได้ปรากฏผลดังนี้

6.1 จากการสังเกตและการสัมภาษณ์นาย ก สรุปได้ว่า มีพฤติกรรมในการเรียน นิสัยทางการเรียนเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น เช่น หนีเรียนน้อยลง พุดคุยหรือเหม่อลอยในเวลาเรียนน้อยลง มีความสนใจเรียนมากขึ้น พยายามทำการบ้าน จัดตารางเรียนและเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาเรียน

6.2 จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น และครูผู้สอนวิชาต่าง ๆ สรุปได้ว่านาย ก มีพฤติกรรมการเรียนดีขึ้น

6.3 จากการติดตามผลการเรียนรู้ นาย ก มีพฤติกรรมการเรียนดีขึ้น ผลการเรียนรู้ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย 1.17 หลังผู้ศึกษาได้ศึกษารายกรณี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ได้ผลการเรียนเป็น 2.11 (โรงเรียนก้นทรวงักษ์วิทยา, 2554) นับว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน

7. ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ ดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนาย ก

นาย ก ควรเข้าใจและรู้จักตนเองมากขึ้น มีการตั้งเป้าหมายเพื่ออนาคตของตนเองและมีความพยายาม มุ่งมั่น อดทนทำในสิ่งที่ตนเองได้ตั้งเป้าหมายให้ประสบความสำเร็จ

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้องมีดังนี้

7.2.1 บิดามารดาควรตระหนักถึงบทบาทของตนเองในการให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด ทั้งต้องคอยให้กำลังใจ ให้ความอบอุ่นใจแก่เด็ก เอาใจใส่กับทุกเรื่อง โดยเฉพาะ เรื่องการเรียน และความประพฤติ เพื่อเด็กจะได้เอาใจใส่อย่างสม่ำเสมอทั้งที่บ้านและโรงเรียน

7.2.2 ครูประจำชั้น ครูแนะแนวและครูประจำวิชาต่าง ๆ ครูหัวหน้าระดับชั้น และครูที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ควรให้ความเอาใจใส่ สนใจและติดตามนาย ก อย่างสม่ำเสมอ

กรณีศึกษารายที่ 2 นาย ข

1. การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน

1.1 ปัญหาของนาย ข คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553
เฉลี่ย 0.93

1.2 สมมติฐานที่ทำให้นาย ข มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีดังนี้

1.2.1 ลักษณะส่วนตัวของนาย ข

1.2.2 ลักษณะครอบครัว

1.2.3 การจัดการศึกษาของโรงเรียน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 แนะนำบุคคลที่ทำการศึกษารายกรณี

ชื่อ – สกุล

นาย ข

วันเดือนปี เกิด

30 ธันวาคม 2535

อายุ

18 ปี 9 เดือน

เชื้อชาติ-สัญชาติ

ไทย

ศาสนา	พุทธ
สถานภาพ	นักเรียน
ภูมิลำเนาเดิม	จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลกันทรลักษ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 30 บ้านห้วยพอก ตำบลหนองหญ้าลาด อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

2.2 สาเหตุที่ศึกษา

นาย ข มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีผลการเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย 0.93 และมีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน เช่น นั่งคุย ไม่รวมกิจกรรมการเรียนการสอนไม่ทำงานส่งและไม่ทำการบ้าน

ลักษณะของปัญหาที่สำคัญ

นาย ข มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีพฤติกรรมคุยในเวลาเรียน ไม่สนใจเรียน ไม่รวมกิจกรรมการเรียน มักไม่นำหนังสือ สมุด และอุปกรณ์การเรียนมาเรียน หลบเรียนเมื่อให้ทำกิจกรรมกลุ่ม และนั่งหลับในขณะที่เรียนบ่อยครั้ง

2.3 บุคคลที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

2.4.1 นาย ข (ผู้รับการศึกษา)

2.4.2 บิดามารดาผู้ปกครองของนาย ข

2.4.3 ครูประจำชั้น

2.4.4 ครูผู้สอน

2.4 สถานที่ใช้ประกอบการศึกษา

2.5.1 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา

2.5.2 บ้านนาย ข

2.5 ประวัติครอบครัว

บิดา อายุ 43 ปี อาชีพขับรถรับจ้าง

มารดา อายุ 42 ปี อาชีพค้าขาย

จำนวนพี่น้อง 2 คน

นาย ข อายุ 18 ปี 9 เดือน การศึกษา ชั้น ม. 6 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา

น้องสาว อายุ 16 ปี เรียนชั้น ม. 5 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา

2.6 ความสัมพันธ์กับบิดา มารดา และน้องสาว

เนื่องจากบิดามารดาต้องรีบในการประกอบอาชีพ บิดาขับรถจักรยานยนต์รับจ้าง หน้าโรงพยาบาล ใกล้ ๆ กับโรงเรียนที่มารดาค้าขายลูกชิ้น ไม่ค่อยมีเวลาได้พูดคุยกันมากนัก บิดามารดาต่างคนต่างไปทำงานของตัวเอง กับน้องสาวก็ไม่ค่อยสนิทกันมากนักต่างคนต่างแนวทาง แต่ก็พูดคุยกันบ้าง และนาย ข รู้สึกสนิทสนมกับมารดามากกว่าบิดา เพราะบิดาไม่ช่างพูด นาย ข จึงไม่ค่อยได้พูดคุยกับบิดามากนัก

2.7 การศึกษา มีผลการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย 0.93

2.8 ประวัติสุขภาพ นาย ข มีสุขภาพแข็งแรง เคยเจ็บป่วยบ้าง

2.9 ประวัติทางสังคม นาย ข ร่าเริงแจ่มใส ช่างพูดช่างคุย มีเพื่อนมาก

2.10 การใช้เวลาว่างหรืองานอดิเรก -

2.11 ความใฝ่ฝันในอนาคต อยากเป็นทหาร

2.12 เจตคติที่มีต่อตนเอง คิดว่าตนเองเรียนหนังสือไม่เก่ง เรียนช้า

2.13 เจตคติที่มีต่อครอบครัว ครอบครัวอบอุ่นพอสมควร บิดามารดาร์กูกมาก

2.14 กิจวัตรประจำวัน ตื่นนอน เวลา 7.30 น. อาบน้ำ แต่งตัว กินข้าวมาโรงเรียน

ไม่มีงานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบประจำที่บ้าน นอกจากซัก รีดเสื้อผ้าของตนเอง งานบ้านอื่น น้องสาวเป็นคนทำ หลังจากเลิกเรียน บางวันออกไปเที่ยวเล่นบ้านเพื่อน

2.15 สภาพความเป็นอยู่ ลักษณะบ้านเป็นบ้านปูนชั้นเดียว 2 ห้องนอน รอบบ้านมีต้นไม้ใหญ่เกิดขึ้นเอง ให้อ้อมเงา บริเวณบ้านค่อนข้างรก ไม่มีใครดูแลตัดหญ้า พักอาศัยอยู่กับบิดามารดาและน้องสาว รวม 4 คน รายได้ใช้จ่ายไม่ขาดมือ ไม่ลำบากมากนัก

2.16 ลักษณะทั่วไป

นาย ข เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อายุ 18 ปี 9 เดือน ผิวดำแดง ตัวใหญ่ค่อนข้างท้วมเตี้ย ผมสีดำ นัยน์ตาสีน้ำตาล ตาสองชั้นใบหน้ากลม สุขภาพแข็งแรง สนุกสนาน เฮฮา เพื่อนมาก แต่งกายไม่ค่อยจะเรียบร้อย ชอบเล่นฟุตบอล หรือเตะกร้อเวลาพักกลางวัน เลยไปจนคาบบ่าย เสื้อผ้าหลุด เปียกเหงื่อ

จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

1) การสังเกตและบันทึกการสังเกต

การสังเกต ผู้ศึกษาสังเกต นาย ข ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ ชั่วโมงเรียนวิชากิจกรรมแนะแนว วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษและระหว่างพักกลางวัน รวม 8 ครั้ง ครั้งละประมาณ 20 นาที พบว่าโดยทั่วไป นาย ข เป็นคนช่างพูด กล้าแสดงออก มั่นใจในตนเอง

สบตา มีเพื่อนมาก ในขณะที่เรียนมักพูดสอดแทรก บางครั้งคุยกับเพื่อนเสียงดัง ครูเรียกถามตอบไม่ได้ เมื่อมีปัญหาสงสัยจะไม่ถามครูหรือเพื่อน จะนั่งเฉย มองเพื่อน ๆ ทำงาน เมื่อครูเรียกให้ตอบมักแสดงท่าที่ไม่สนใจและไม่ตอบ ทำงานช้ามักจะไม่มีเสร็จใจช้าโหมง มีเพื่อนสนิทเพียงคนเดียว เมื่อว่างจากการเรียน นาย ข มักชวนเพื่อนไปนั่งคุยที่ม้าหินข้างสนาม บางทีถ้าสนามว่างจะชวนเพื่อนเล่น ไม่มีความรับผิดชอบในการทำหน้าที่เวรประจำวัน

2) การสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาสัมภาษณ์ นาย ข และผู้ที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 การสัมภาษณ์มารดานาย ข ทราบว่า เป็นบุตรชายคนโต มีน้องสาว 1 คน เรียนอยู่ชั้น ม. 5 โรงเรียนเดียวกัน บิดามีอาชีพรับจ้างขับรถ มารดาเป็นแม่ค้าขายลูกชิ้นหน้าโรงเรียน รายได้ดีพอสมควร บิดามารดาออกไปทำงานตั้งแต่เช้าทุกวันบางวันกลับมาดึก นาย ข จึงมีอิสระในการทำอะไรต่างๆ ตามใจตนเอง ในตอนเช้าทั้งนาย ข และน้องสาวอาบน้ำ แต่งตัว ไปขอเงินจากแม่ที่หน้าโรงเรียน เข้าโรงเรียนไปซื้ออาหารที่โรงอาหารของโรงเรียนรับประทานในตอนเย็นนาย ข ก็พาเพื่อนไปกินลูกชิ้นกับแม่ที่หน้าโรงเรียนเสร็จก็กลับบ้าน บางทีเพื่อนไปเล่นที่บ้านด้วย บ้านอยู่ในซอยข้างโรงเรียน บางวันพาเพื่อน ไปเช่าวีซีดีมาดู คำ ๆ เพื่อนจึงพากันกลับบ้าน

ทัศนคติที่มีต่อครอบครัว นาย ข มีความรู้สึกที่ตนเองมีความสุขดี แม้จะลำบากบ้าง พ่อแม่รักกันดี แต่ไม่ค่อยใกล้ชิดกันนักเพราะต้องไปทำงาน นาย ข มีอิสระในการทำอะไรร่าง ๆ ตามใจตัวเพราะบิดามารดาไม่อยู่ นาย ข รู้สึกว่า ตัวเองมีความสุขมากเมื่ออยู่ที่บ้าน

ทัศนคติที่มีต่อโรงเรียน นาย ข มีความรู้สึกที่เรียนเป็นเรื่องที่หนักมาก ๆ ไม่เข้าใจ เลยชวนเพื่อนคุยหรือบางครั้งก็นั่งเฉย ๆ ไม่ได้ตั้งใจเรียน ถ้าครูเปลวเอาโทรศัพท์มาเล่น บางครั้งนั่งเขียนลายที่แขนเพื่อน รู้สึกว่าครูเอาใจใส่ในการสอนดี แต่ตัวเองไม่เอาไหน

2.2 การสัมภาษณ์ครูผู้สอนทราบว่า นาย ข เป็นนักเรียนที่เกียจคร้าน ไม่รับผิดชอบ ไม่มีความพยายาม ไม่มีสมาธิ ไม่มีความอดทนในการเรียน ชอบความสบาย

2.3 การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น ได้ทราบว่า นาย ข เป็นนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียน คิด 0 ร หลายวิชา ขาดความรับผิดชอบในการส่งงานวิชาต่าง ๆ ต้องให้ครูคอยกระตุ้นเตือนอยู่เสมอ ขณะเรียนในห้องจะไม่สนใจเรียน ช่างคุย บางครั้งพูดเรื่องตลกให้เพื่อนหัวเราะ และไม่มีสมาธิในการเรียน

2.4 การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง สัมภาษณ์มารดาที่ขายลูกชิ้นที่หน้าโรงเรียน ได้ทราบว่า ในขณะที่อยู่ที่บ้านจะไม่ค่อยอ่านหนังสือ และไม่เห็นทบทวนบทเรียน เวลาส่วนใหญ่จะเอาแต่เล่น คุยกัน ดูวีซีดีกับเพื่อน ไม่มีความรับผิดชอบในการเรียน คิด 0 ร หลายวิชา บิดามารดาไม่อยู่บ้านจึงชวนเพื่อนมาเล่นที่บ้านเป็นประจำ บางครั้งมีการดื่มสุรไปด้วย ถ้าเพื่อนมาหลายคน

น้องสาวก็ออกมาขายลูกชิ้นช่วยมารดาที่หน้าโรงเรียนบางครั้งมารดากลับบ้าน 19.30 น. ยังดูวีซีดีไม่จบ บิดามารดาไม่สบายใจนัก เพราะมีครูหลายคนมาบอกอยู่เสมอ

3) การเยี่ยมบ้าน

จากการเยี่ยมบ้าน สรุปได้ว่า นาย ข พักอาศัยอยู่บิดามารดา ในซอยข้างโรงเรียน ลักษณะตัวบ้านเป็นบ้านชั้นเดียว 2 ห้องนอน รอบบ้านมีต้นไม้ใหญ่เกิดขึ้นเอง ให้ร่มเงาบริเวณบ้านค่อนข้างรก ไม่มีใครดูแลตัดหญ้า มีสมาชิกในบ้าน 4 คน บิดาขับรถรับจ้างหน้าโรงพยาบาล มารดาขายลูกชิ้นที่หน้าโรงเรียน นาย ข ไม่มีหน้าที่รับผิดชอบงานอะไรในบ้านเลย ยกเว้นซักผ้าเสื้อผ้าของตนเอง มารดาเคยมอบหมายให้ทำแต่ไม่ทำ น้องสาวทำงานบ้านทุกอย่าง ตอนเย็นหลังเลิกเรียนบางวันพาเพื่อนมากินลูกชิ้น แล้วมานอนดูวีซีดีที่บ้านต่อจนค่ำเพื่อนจึงกลับบ้านศุกร์บางวันไปเที่ยวบ้านเพื่อนกลับมาดึก

4) การเขียนอัตชีวประวัติ

จากการวิเคราะห์อัตชีวประวัติพบว่า นาย ข เป็นครอบครัวที่อบอุ่นพอสมควร บิดา มารดา ขยันทำงานไม่ค่อยมีเรื่องทะเลาะภายในครอบครัว เวลาที่มีความสุขมากคือเวลาที่ได้เล่นกีฬา สิ่งที่ยากทำมากที่สุดคือการตั้งใจเรียน สิ่งที่ต้องการมากที่สุดคือการเรียนจบชั้น ม. 6 สิ่งที่กังวล คือ เรื่องการเรียน อยากให้มีคนแนะนำด้านการเรียน อนาคตอยากเป็นทหาร

5) บันทึกประจำวัน

จากการเขียนบันทึกประจำวัน ทำให้ทราบว่าในแต่ละวัน เหมือนกันทุกวัน คือ นาย ข อาบน้ำแต่งตัวมาขอตั้งแม่ กินข้าวที่โรงเรียน ไม่มีทำการบ้านอ่านหนังสือหรือทำงานอื่น ๆ

6) แบบสอบถาม

จากการทำแบบสอบถามปรากฏผลดังนี้

6.1 แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

จากการตอบแบบสอบถามทำให้ทราบว่า ครอบครัวนาย ข มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ มีรายได้พอประมาณ มีสุขภาพแข็งแรง มีปัญหาเรื่อง การเรียน ไม่ชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ชอบเรียนวิชาพลศึกษา ไม่มีสมาธิในการเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ด้านสังคม มีเพื่อนมาก และเพื่อนส่วนใหญ่ก็ไม่ตั้งใจเรียน ปัญหาของ นาย ข คือการเรียน

6.2 แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงจากผู้ปกครองทำให้ทราบว่า นาย ข ได้อาศัยบิดา มารดา และน้องสาว ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ค่อยดี ด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของผู้ปกครองที่มีต่อ นาย ข ผู้ปกครองเห็นว่าเป็นคนเกียจคร้าน ไม่เชื่อฟัง ไม่ช่วยงานบ้าน ไม่ชอบการเรียน มักปวดศีรษะบ่อยๆ เวลาให้ช่วยทำงาน เมื่อจบชั้น ม. 6 ผู้ปกครองต้องการให้ นาย ข ประกอบ

อาชีพเข้ารับจ้าง ส่วนการร่วมมือกับทางโรงเรียน ผู้ปกครองเห็นว่าเมื่อมีปัญหาต่างๆ โรงเรียนควรจะตัดสินใจเองโดยไม่ต้องปรึกษาผู้ปกครอง

6.3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

จากการตอบแบบสอบถาม ทราบว่า นาย ข มีนิสัยทางการเรียนที่ต้องปรับปรุงแก้ไขคือ ไม่เตรียมอุปกรณ์มาเรียน ไม่ทบทวนบทเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ส่งงานที่ครูมอบหมาย ไม่ตรงตามเวลา ไม่อ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนการเรียน ไม่จดบันทึกและไม่ทำตารางเวลาเรียนในแต่ละวัน เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทเรียนไม่ซักถามครูให้เข้าใจจะนั่งคุยกับเพื่อน สร้างความรำคาญให้คนอื่น ๆ

6.4 แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน

จากการตอบแบบสอบถามทำให้ทราบว่า นาย ข มีความคิดเห็นด้านครูผู้สอนว่าในการเรียนครูเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นปานกลาง วิธีสอนของครูทำให้นาย ข เข้าใจบทเรียนน้อย และมีวิธีถ่ายทอดส่วนใหญ่ น่าสนใจปานกลาง ในห้องเรียนมีนักเรียนหลายคน บางครั้งรู้สึกว่าคุณครูไม่สนใจตน ด้านลักษณะของห้องเรียน ห้องเรียนอากาศถ่ายเทได้สะดวก มีแสงสว่างเหมาะสมมาก การจัดวางของค่อนข้างเป็นระเบียบ ด้านสื่อการเรียนการสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนน่าสนใจ ปานกลาง ส่วนห้องสำหรับทดลองมีความทันสมัยและเหมาะสมสำหรับฝึกปฏิบัติน้อยมีนักเรียนหลายคนที่ไม่ได้ลงมือปฏิบัติ

7) สังคมมิติ

จากการทำสังคมมิติ ทำให้ทราบว่า ในสถานการณ์การทำงานกลุ่มวิชาภาษาไทยนักเรียน จะเลือกเข้ากลุ่มกับใคร นาย ข ได้รับการเลือกจากเพื่อน 2 คน นาย ข ยังเลือกซึ่งกันและกัน อยู่ในลักษณะกลุ่มเพื่อนสนิท

จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” ทำให้ทราบว่า เพื่อนๆ จำนวน 14 คน ตอบว่า นาย ข เป็นคนที่ขาดความรับผิดชอบในการเรียนมากที่สุด เพื่อนๆ จำนวน 10 คน ตอบว่าเป็นคนที่มีปัญหากับครูผู้สอนมากที่สุด เพื่อนๆ จำนวน 9 คน ตอบว่า นาย ข เข้าห้องเรียนช้าที่สุด เพื่อนๆ จำนวน 6 คน ตอบว่า นาย ข ไม่สนใจในการเรียนมากที่สุด เพื่อนๆ จำนวน 5 คน ตอบว่า นาย ข เหม่อลอยในขณะที่เรียนมากที่สุด

8) แบบทดสอบ

แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House – Tree – Person Test)
จากการทดสอบพบว่า นาย ข มีบุคลิกภาพแบบเปิดเผย คือมีลักษณะเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก ชอบการติดต่อสมาคมกับคนอื่นๆ ไม่ชอบอยู่คนเดียว

3. การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า นาย ข มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีสาเหตุ ดังนี้

3.1 สาเหตุจากลักษณะส่วนตัวของนาย ข

จากการสังเกตการสัมภาษณ์ อัดชีวประวัติ บันทึกประจำวัน และแบบสอบถาม สังคมมิติและแบบทดสอบ มีผลสอดคล้องกันว่านาย ข ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน เฉื่อยชา พฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม ไม่มีสมาธิในการเรียน ชอบพูดคุยในเวลาเรียน ไม่ทำการบ้านหลังจากเรียนเสร็จ ไม่ทบทวนบทเรียน ไม่มีการเตรียมตัวในการเรียนในแต่ละวัน เวลาส่วนใหญ่หมดไปกับการเที่ยวเล่น คุยกับเพื่อน ดูวีซีดี ไม่มีความเพียรพยายาม เอาจริงเอาจังกับการเรียน ขาดแรงจูงใจ มีความต้องการความสำเร็จค่อนข้างต่ำ

3.2 สาเหตุจากลักษณะครอบครัว

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อัดชีวประวัติ สรุปได้ว่า นาย ข ได้รับการเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ไม่เข้มงวดในทุกเรื่อง นักเรียนอยู่คนเดียว ทำให้มีอิสระในการทำสิ่งต่าง ๆ ตามใจตนเอง เนื่องจากบิดามารดาต้องออกไปทำมาหากิน ทำให้ไม่ค่อยมีเวลาดูแล ติดตามนาย ข เรื่องการเรียน ส่วนใหญ่จะสอนให้รู้จักการขายของและการหาเงินมาจุนเจือครอบครัวมากกว่า ไม่สอนให้เห็นความสำคัญของการเรียน ทำให้นาย ข ไม่มีแรงจูงใจในการเรียนลักษณะครอบครัวจึงเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนาย ข ต่ำ

3.3 สาเหตุจากการจัดการศึกษาในโรงเรียน

จากการสังเกตการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม ทำให้สามารถสรุปได้ว่าจำนวนนักเรียนมีจำนวนมากเกินไป ทำให้ครูดูแลนักเรียนไม่ค่อยทั่วถึง นักเรียนอยากให้ครูสนใจนักเรียนมากขึ้น

4. การช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม

ผู้ศึกษาได้ให้การช่วยเหลือ ดังนี้

4.1 การให้การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

4.1.1 ให้การแนะแนว พูดคุย และให้ข้อเสนอแนะแก่นาย ข เพื่อให้ นาย ข พยายามพัฒนาตนเอง เห็นความสำคัญของการเรียน รู้จัก มองหาและเลียนแบบบุคคลที่ตนเองชื่นชอบ ตั้งเป้าหมายชีวิตและขณะที่ให้คำปรึกษา ผู้ศึกษาได้ให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ เพื่อให้ นาย ข ได้เห็นคุณค่าของการศึกษาและอาชีพ เพื่อพัฒนาแรงจูงใจอันจะมีผลถึงความพยายามพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

4.1.2 แนะนำวิธีการเรียนที่เหมาะสม ทักษะวิธีการอ่านหนังสือ ให้มีประสิทธิภาพ ฝึกสมาธิในการเรียน รวมทั้งให้ความรู้เพิ่มเติมในบทเรียนที่นาย ข ไม่เข้าใจ โดยขอให้เพื่อนช่วย

4.1.3 ปรึกษาปัญหากับผู้ปกครอง เพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุที่ทำให้ นาย ข มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของนาย ข

4.2 การให้ความช่วยเหลือทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

ขอความร่วมมือจาก กรรมการแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชาต่าง ๆ และ หัวหน้าระดับชั้น ม.6 ในการให้กำลังใจ เอาใจใส่ และติดตามพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในการเรียน เพื่อ แก้ไขให้นาย ข มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคมได้อย่างมีความสุขมากขึ้น

5. การทำนายผล

จากข้อมูลที่ศึกษาพบว่าสาเหตุที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนาย ข ต่ำ มีสาเหตุจากลักษณะส่วนตัว ลักษณะครอบครัว การจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้ศึกษามีความเห็นว่ สาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าหากนาย ข ให้ความร่วมมือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรเรียน รวมทั้งผู้ปกครองและครูใน โรงเรียนมีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหานี้อย่างจริงจัง ผู้ศึกษาเห็นสาเหตุดังกล่าว แม้จะค่อนข้างรุนแรงและเป็นมานาน แต่ถ้าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ดูแลเอาใจใส่อย่างจริงจัง รวมทั้งให้ความรักความอบอุ่น ความเข้าใจอย่างแท้จริง ก็สามารถช่วยเหลือได้ เพราะนาย ข มีความปรารถนา จะพัฒนาตนเอง และแก้ปัญหาย่างจริงจัง ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนาย ข น่าจะสูงขึ้น

6. การติดตามผล

หลังจากได้ให้ความช่วยเหลือ ผู้ศึกษาได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ปรากฏผลดังนี้

6.1 จากการสังเกตและสัมภาษณ์นาย ข มีพฤติกรรมในการเรียน นิสัยทางการเรียนเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น เช่น มีสมาธิในการเรียน มีความสนใจเรียนมากขึ้น ไม่ไปเล่นฟุตบอล และตะกร้อทุกวัน เห็นนั่งทำงานส่งบ่อยขึ้น และมีพฤติกรรมกรเรียนที่เหมาะสม

6.2 จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น และครูผู้สอน สรุปได้ว่า นาย ข มีพฤติกรรมกรเรียนดีขึ้น มีความพยายาม และตั้งใจในการเรียนมากขึ้น

6.3 จากการติดตามผลการเรียนทำให้ทราบว่านาย ข มีพฤติกรรมกรเรียนดีขึ้น เข้าเรียนเร็วขึ้น ทำการบ้าน ทำงานส่งแม้ว่าจะลอกเพื่อนบ้างก็ถือว่าดีกว่าไม่ทำ ผลการเรียนภาค

เรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ได้ 0.93 หลังจากศึกษารายกรณีได้รับผลการเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เป็น 1.84 (โรงเรียนกันทรลักษณ์วิทยา, 2554) ผลการเรียนสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

7. ข้อเสนอแนะ

7.1 ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะ สำหรับนาย ข ดังนี้

นาย ข ควรเข้าใจตนเองและรู้จักตนเองมากขึ้น ตระหนักและรับผิดชอบในหน้าที่ของตน มีการตั้งเป้าหมายสำหรับอนาคตของตนเอง มีความพยายามมุ่งมั่นอดทนทำในสิ่งที่ตนเองตั้งเป้าหมายไว้ให้ประสบความสำเร็จ

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีดังนี้

7.2.1 ผู้ปกครองควรให้ความสนใจเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ คอยตักเตือนให้ทำการบ้านและทบทวนบทเรียน ให้กำลังใจและให้ความรักความอบอุ่นแก่นาย ข

7.2.2 ครูประจำชั้น ครูแนะแนว และครูประจำวิชาต่างๆ ควรให้ความสนใจติดตามและเอาใจใส่่นาย ข หมั่นให้การเสริมแรงเมื่อมีพฤติกรรมที่ดีในการเรียน เพื่อให้พฤติกรรมดังกล่าวคงทนถาวร

กรณีศึกษารายที่ 3 นาย ค

1. การกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน

1.1 ปัญหาของนาย ค คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีผลการเรียนเฉลี่ยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เท่ากับ 1.06

1.2 สมมติฐานที่ทำให้นาย ค มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีดังนี้

1.2.1 ลักษณะส่วนตัวของนาย ค

1.2.2 ลักษณะครอบครัว

1.2.3 การจัดการศึกษาของโรงเรียน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 แนะนำบุคคลที่ทำการศึกษากรณี

ชื่อ-สกุล

นาย ค

วัน เดือน ปี เกิด

30 กรกฎาคม 2536

อายุ

18 ปี 2 เดือน

เชื้อชาติ-สัญชาติ

ไทย

ศาสนา	พุทธ
ภูมิลำเนาเดิม	จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลกันทรลักษ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	81 บ้านชำตาวัน ตำบลหนองหญ้าลาด อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

2.2 สาเหตุที่ศึกษา

นาย ค มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีผลการเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย 1.06 และมีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน เข้าห้องเรียนสาย พุดคุยในขณะที่ครูสอน ไม่ร่วมกิจกรรมการเรียน ไม่ทำงานส่ง และไม่ทำการบ้าน

2.3 ลักษณะของปัญหาที่สำคัญ

นาย ค มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน เข้าห้องเรียนสาย พุดคุยขณะที่ครูสอน ไม่ร่วมกิจกรรมการเรียน ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย และไม่ทำการบ้าน มีพฤติกรรมสนใจเพศตรงกันข้าม

2.4 บุคคลที่เกี่ยวข้อง

- 2.4.1 นาย ค (ผู้รับการศึกษา)
- 2.4.2 บิดา มารดา ของนาย ค
- 2.4.3 ครูประจำวิชา
- 2.4.4 เพื่อนร่วมชั้นเรียน

2.5 สถานที่ใช้ประกอบการศึกษา

- 2.5.1 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา
- 2.5.2 บ้านของนาย ค

2.6 ประวัติครอบครัว

บิดา อายุ 46 ปี ทำนาทำสวน รายได้เฉลี่ย 9,000 บาทต่อเดือน
มารดา อายุ 34 ปี ทำนาทำสวน รายได้ 8,500 บาทต่อเดือน
จำนวนพี่น้อง 3 คน

1. นาย ค อายุ 18 ปี 1 เดือน การศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา
2. น้องชาย ค (ฝาแฝด) อายุ 18 ปี 1 เดือน การศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา

3. น้องสาว อายุ 13 ปี การศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา

2.7 ความสัมพันธ์กับบิดามารดาและน้องสาว

ความสัมพันธ์ในครอบครัวสนิทสนมกันดี พุดคุยกันทุกเรื่อง แต่มักไม่มีเวลาอยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตา เนื่องจากบิดามารดาต้องออกไปทำสวน กลับบ้านเร็วจะไปช่วยงานในสวน ส่วนน้องสาวไม่ค่อยได้คุยกันมากนักเพราะอายุห่างกันคนละวัย น้องสาวจะสนิทกับมารดามากกว่า ถ้ามีเรื่องไม่สบายใจสามารถพุดคุยได้กับทั้งบิดามารดา

2.8 การศึกษา มีผลการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย 1.06

2.9 ประวัติสุขภาพ นาย ค คิดว่าตนเองมีสุขภาพดีมาก ไม่เคยป่วย และไม่เคยประสบอุบัติเหตุ เคยตรวจสุขภาพปีละครั้ง

2.10 ประวัติทางสังคม เป็นคนร่าเริงแจ่มใส มีเพื่อนมาก เพื่อนที่สนิทมี 3 คน

2.11 การใช้เวลาว่างหรืองานอดิเรก เล่นเกมคอมพิวเตอร์

2.12 ความใฝ่ฝันในอนาคต อยากเป็นทหาร

2.13 เจตคติที่มีต่อตนเอง คิดว่าตนเองรูปร่างหน้าตาดี มีเสน่ห์ต่อเพศตรงกันข้าม คิดว่าตนเองเรียนหนังสือไม่เก่ง แต่ขยันทำงานทำสวนช่วยบิดามารดา

2.14 เจตคติที่มีต่อครอบครัวสนิทสนมรักใคร่กันดี ฐานะปานกลาง บิดา-มารดาใจดีรักและตามใจ แต่มักไม่ค่อยคุยกันแม้อยู่ด้วยกัน นาย ค ช่วยบิดามารดาทำงาน นาย ค มักเข้านอนก่อนคนอื่นในบ้าน

2.15 กิจวัตรประจำวัน ที่โรงเรียนนาย ค ชอบใช้เวลาขณะเปลี่ยนชั่วโมงเรียนในการเดินไปตามห้องเรียนอื่น ๆ เพื่อไปคุยกับนักเรียนหญิงรุ่นน้องที่ตนชอบแล้วเข้าห้องเรียนสายเป็นประจำ ตอนเย็นหลังเลิกเรียนจะแวะซื้ออาหารเย็นมารับประทานที่บ้านหลังจากนั้นไปช่วยบิดามารดา ทำสวน

2.16 สภาพความเป็นอยู่ นาย ค เป็นพี่ชายคนโต บิดามารดาไว้ใจในการทำงานในสวน แม้จะไม่ดีนักแต่ช่วยได้มาก ครอบครัวมีฐานะปานกลาง น้องสาวอยู่บ้านทำงานบ้าน บางครั้งยายที่อยู่บ้านใกล้จะมาอยู่เป็นเพื่อน

2.17 ลักษณะทั่วไป

นาย ค เป็นนักเรียนชั้น ม. 6 อายุ 18 ปี 1 เดือน ผิวเข้ม รูปร่างสมส่วน หน้าตาดี ผมสีดำ นัยน์ตาสีดำ ตาสองชั้น ใบหน้ารูปไข่ สุขภาพดี หน้าตาขี้มเข้มแจ่มใส แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสะอาด เนื้อตัวสะอาด มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีเพื่อนมาก

จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล
ได้ดังนี้

1) การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ผู้ศึกษาสังเกตนาย ค ทั้งในและนอกห้องเรียนได้แก่ ชั่วโมงเรียนวิชากิจกรรม
แนะแนว วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ และระหว่างพักกลางวัน รวม 5 ครั้ง ครั้งละ
ประมาณ 20 นาที พบว่าโดยทั่วไป นาย ค เป็นคนร่าเริงแจ่มใส พูดเก่ง แต่เมื่อเรียนในห้องเรียน
ไม่ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ชอบพูดคุยกับเพื่อนขณะที่เรียน ทำงานช้า มักนำกิจกรรมอื่น
ขึ้นมาทำในขณะที่เรียน เช่น การอ่านหนังสือการ์ตูน เล่นโทรศัพท์ มักไม่นำหนังสือ สมุดหรือ
อุปกรณ์การเรียนมาโรงเรียน เมื่อให้ส่งการบ้านมักบอกว่าทำเสร็จแล้ว แต่ลืมไว้ที่บ้านทุกครั้ง
เมื่อว่างจากการเรียนหรือครูไม่อยู่ในห้อง นาย ค มักจะเดินไปรอบห้องคุยกับคนนั้นคนนี้
และมักเข้าห้องเรียนช้าประมาณ 5-10 นาที คุณครูผู้สอนต้องว่ากล่าวตักเตือนอยู่เสมอ มีกลุ่ม
เพื่อนสนิทอยู่ 2-3 คน ในตอนพักกลางวัน มักนั่งเล่นหลังอาคารเรียนใหม่ เพื่อพูดคุยกับนักเรียน
หญิงรุ่นน้องที่ตนชอบพอ

2) การสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาสัมภาษณ์ นาย ค และผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

2.1 การสัมภาษณ์นาย ค ทราบว่า เป็นบุตรคนที่ 1 ใน จำนวนพี่น้อง 3 คน
เป็นฝาแฝด เรียนอยู่ชั้นเดียวกัน บิดามารดาประกอบอาชีพทำนา ทำสวน มีที่เป็นของตนเอง 30 ไร่
บิดามารดาต้องออกไปทำสวน ทำนาทุกวัน ตอนเย็นกลับจากโรงเรียน และ วันเสาร์ อาทิตย์ จะไป
ช่วยงานที่สวนทุกวัน นาย ค รู้ดีว่าผลการเรียนไม่ค่อยดี ได้พยายามแก้ไข รู้ว่าตัวเองไม่ได้ตั้งใจ
เท่าที่ควร อยู่บ้านบิดามารดา ก็ไม่ได้ถามเรื่องการเรียนเท่าใดนักจึงไม่ได้เอาจริงเอาจังกับการเรียน
บิดามารดาเห็นว่าตนเรียนอ่อนจึงไม่ได้ว่าอย่างไร อยู่บ้านไม่ทบทวนบทเรียนและใช้เวลาทำสวน
นานๆ ไปเล่นกีฬาตระกร้อกับเพื่อนบ้านบ้าง

ทัศนคติที่มีต่อครอบครัว นาย ค มีความรู้สึกว่าคุณเองมีความสุข บิดา
มารดา รักและตามใจ ครอบครัวมีความสัมพันธ์กันดี แม้ไม่ค่อยได้พูดคุยกัน อยากให้บิดามารดามี
เวลาว่างและพาลูกไปเที่ยวเหมือนครอบครัวอื่น ๆ

ทัศนคติที่มีต่อโรงเรียน นาย ค มีความรู้สึกว่ายบรรยากาศในโรงเรียนยัง
ขาดความอบอุ่น ครูค่อนข้างดุ ครูในโรงเรียนไม่สามารถดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง เพราะมีจำนวน
นักเรียนในชั้นเรียนมากเกินไป ทำให้รู้สึกอึดอัด เมื่ออยู่ในห้องเรียน ชอบมาโรงเรียนเพราะได้พบ
กับนักเรียนหญิงรุ่นน้องซึ่งตัวเองชอบพอ

2.2 การสัมภาษณ์บิดามารดาของนาย ค ในบ้านอยู่กัน 5 คน ลูกชายฝาแฝดทั้ง 2 คน ขยันช่วยงานทำไร่ทำสวนเป็นอย่างดี แต่เรื่องการเรียนรู้เป็นคนที่ได้ผลการเรียนน้อยมาแบบนี้ตลอด บิดามารดาก็ไม่ได้เข้มงวดกวดขันมากนัก เพราะเห็นว่ารับผิดชอบงานที่บ้านดี

2.3 การสัมภาษณ์ครูประจำวิชา ทราบว่านาย ค เป็นนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียน เรียนไม่ทันเพื่อนสอบไม่ผ่านในหลายวิชา ชอบนั่งคุยกับเพื่อนในเวลาเรียน ไม่เคยส่งงาน ไม่ทำการบ้านส่ง ไม่มีสมุดแบบฝึกหัด อุปกรณ์การเรียนมีไม่ครบ เวลาถามจะตอบไม่ได้ เวลาครูว่ากล่าวตักเตือนจะทำเป็นไม่รู้ไม่สนใจ ไม่รับผิดชอบในงานที่ครูมอบหมาย

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนนักเรียน เป็นคนที่ช่างพูดช่างคุย ไม่สนใจเรียน ไม่ร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน เข้าห้องเรียนช้าเพราะไปคุยกับนักเรียนหญิงรุ่นน้อง บางครั้งถ้าทำงานไม่ทันก็จะหลบเรียน

3) การเยี่ยมบ้าน

ผู้ศึกษาไปเยี่ยมบ้านนักเรียน 1 ครั้ง ใช้เวลา 40 นาที ได้สังเกตและสัมภาษณ์บุคคลในครอบครัวของนาย ค มีรายละเอียดดังนี้

จากการเยี่ยมบ้านนาย ค เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2554 พบว่า บ้านพักของนาย ค เป็นบ้านสองชั้นค่อนข้างเก่า เป็นบ้านที่ถนอมอายุให้อยู่ บ้านของตนเองบิดามารดาเพิ่งจะสร้างแต่ยังไม่เสร็จ ภายในบ้านพักเข้าไปจะเป็นห้องโล่งจัดไว้ค่อนข้างเป็นระเบียบ มีโทรทัศน์ พัดลม ตู้เย็น ปูเสื่อไว้สำหรับนอนดูโทรทัศน์ ด้านหลัง เป็นครัววางเครื่องซักผ้า บิดาของนาย ค เล่าว่า กำลังสร้างบ้าน ในบ้านมีสมาชิก 5 คน คือ บิดา มารดา ลูกชายฝาแฝด และลูกสาวคนเล็ก นาย ค เมื่ออยู่ที่บ้านจะพูดเก่ง ทำงานสวนช่วยได้เป็นอย่างดี เมื่อมีเรื่อง มักเล่าเรื่องต่าง ๆ ของตนเอง ให้บิดามารดาฟังเสมอ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเพื่อน

จากการไปเยี่ยมบ้านครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าเมื่อกลับจากโรงเรียนส่วนใหญ่ นาย ค ชอบที่จะไปช่วยบิดามารดาทำสวน ทำไร่ กลับบ้านมาก็เหนื่อย ไม่ได้ทำการบ้านและไม่อ่านหนังสือ

4) อคติชีวิต

การศึกษาชีวิตประจำวันของนาย ค ทำให้ทราบว่านาย ค มีครอบครัวค่อนข้างอบอุ่น มีความสุขพอสมควร แม้จะไม่ค่อยได้คุยกับบิดามารดา ความสัมพันธ์ของบิดามารดาและลูก ๆ ค่อนข้างดี แต่นาย ค อยากให้บิดามารดาใช้เวลาพักอยู่บ้านและพาไปเที่ยว ด้านการเรียน สิ่งที่ยากทำคือการตั้งใจเรียน ทำการบ้านส่งครู มีความรู้สึกว่าจะเรียนหนังสือไม่มีสมาธิ อยากได้คำแนะนำในการเรียน ไม่ชอบให้ครูให้งานมาก ไม่มีใครคอยดูแลเรื่องการทำการบ้าน อนาคตอยากเป็นทหารเพราะชอบการต่อสู้

ความรู้สึกของนาย ค มีต่อบิดามารดาคือ ใจดีแต่ไม่ค่อยพูดคุย

ความรู้สึกที่มีต่อครู คือครูชอบทำโทษเมื่อไม่ทำการบ้าน ชอบถามคำถามยากๆ

5) บันทึกประจำวัน

จากการเขียนบันทึกประจำวันทำให้ทราบว่า นาย ค มีกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ที่คล้ายคลึงกันทุกวัน คือ อาบน้ำ แต่งตัวกินข้าว มาโรงเรียน ชอบแหวะไปห้องอื่น จนทำให้เข้าห้องเรียนสาย คิดมากและเป็นห่วงเรื่องนักเรียนหญิงรุ่นน้องที่ตนชอบพอ เลิกเรียนก่อนกลับบ้าน จะแหวะซื้ออาหารไปรับประทานที่บ้าน เสร็จแล้วไปช่วยงานบิดามารดา กลับมาอาบน้ำ รับประทานอาหาร ดูโทรทัศน์ แล้วเข้านอน วันเสาร์-อาทิตย์จะใช้เวลาวางส่วนใหญ่ไปทำสวนกับบิดามารดา ไม่อ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียน หรือทำการบ้าน

6) แบบสอบถาม

(1) แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล ทราบว่า ครอบครัวนาย ค มีฐานะปานกลาง พอกินพอใช้ มีสุขภาพ แข็งแรง แต่มีน้ำหนักค่อนข้างน้อย ด้านการเรียนไม่ชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ชอบเรียนวิชา พลศึกษา พระพุทธศาสนา ศิลปะ ไม่มีสมาธิในการเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ด้านสังคม เข้ากับเพื่อนได้ดี ชอบพอกับนักเรียนหญิงรุ่นน้อง ชอบการร้องเพลง เล่นคอมพิวเตอร์และการคุยโทรศัพท์ ปัญหาของนาย ค คือการเรียนและเรื่องส่วนตัว

(2) แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงจากผู้ปกครองทำให้ทราบว่า นาย ค บิดามารดาอาชีพทำนาทำสวน ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง ด้านความรู้สึกนึกคิดของผู้ปกครองที่มีต่อ นาย ค ผู้ปกครองเห็นว่า นักเรียนมีความประพฤติดี เชื่อฟังบิดามารดา แต่เป็นคนการเรียนอ่อน ช่วยงานทำสวน ทำนาได้เป็นอย่างดี ความคาดหวังของผู้ปกครอง อยากให้นาย ค ปรับปรุงการเรียนในวิชาที่ยังสอบไม่ผ่าน และยินดีให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อหาทางแก้ไข ปัญหา

(3) แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของนักเรียนทราบว่า นาย ค ไม่เอาใจใส่ในการเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ไม่เคยอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเรียน ไม่จัดทำตารางเวลาเรียน เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทเรียน ไม่สนใจซักถามครูหรือเพื่อนให้เข้าใจ ไม่เตรียมอุปกรณ์การเรียน ไม่ทบทวนบทเรียน ส่งงานที่ครูมอบหมายไม่ตรงเวลา ไม่ทำงานตามที่ครูมอบหมาย

(4) แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน ทราบว่า ด้านครูผู้สอน นาย ค เห็นว่า วิธีสอนของครูส่วนใหญ่ทำให้เข้าใจบทเรียนได้น้อย และครูมีความพยายามอธิบายเรื่องที่สอนให้นักเรียนเข้าใจน้อย ด้านลักษณะของห้องเรียน มีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่าง

เหมาะสม ห้องเรียนจัดเป็นระเบียบ ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอน เห็นว่า มีจำนวนน้อยไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน และไม่ทันสมัย กิจกรรมการเรียนน่าสนใจน้อย

7) สังคมมิติ จากการทำสังคมมิติ ทราบว่า ในสถานการณ์การทำงานกลุ่มวิชาภาษาไทย นักเรียนจะเลือกใครเข้ากลุ่มด้วย นาย ค มีลักษณะการเลือกแบบซึ่งกันและกัน เป็นกลุ่ม 4 คน

จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” ทำให้ทราบว่า เพื่อนๆ จำนวน 40 คน ของนาย ค ไม่มีใครลงคะแนนในทางลบให้นาย ค แต่บอกมาเป็นคนที่ทำให้คิดและยอมรับผิด

8) แบบทดสอบ

จากการทดสอบ แบบทดสอบวาดภาพภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House – Tree – Person Test) พบว่า นาย ค มีบุคลิกภาพแบบแสดงตัว คือมีลักษณะสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว ชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อน ชอบการเคลื่อนไหว และชอบการทำสิ่งต่างๆ โดยไม่ต้องมีการวางแผนล่วงหน้า

3. การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า นาย ค มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เพราะสาเหตุ ดังนี้

3.1 สาเหตุจากลักษณะส่วนตัวของนาย ค

จากการสังเกตการสัมภาษณ์ อัดชีวิตประวัติ บันทึกประจำวัน แบบสอบถาม แบบทดสอบและสังคมมิติมีผลสอดคล้องกันว่า นาย ค ไม่มีความพยายามในการทำงานหรือทำการบ้าน ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ชอบทำตามใจตนเอง ขาดแรงจูงใจในการเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่มีการเตรียมตัวก่อนที่จะเรียนและเมื่อเรียนจบในแต่ละวันก็ไม่ทบทวนบทเรียน รวมทั้งไม่ทำการบ้านส่งครู แสดงว่า นาย ค มีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม

3.2 สาเหตุจากลักษณะครอบครัว

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ อัดชีวิตประวัติ การเยี่ยมบ้านสรุปได้ว่า ลักษณะครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนาย ค คือการอบรมเลี้ยงดู เนื่องจากนาย ค ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย บิดามารดาขาดความเอาใจใส่เรื่องการเรียนรู้ เนื่องจากเห็นลูกตัวเองเรียนอ่อนจึงไม่เลียวเชิญให้ลูกตั้งใจเรียน ไม่สนใจที่จะแก้ไขปัญหาเมื่อผลการเรียนของนักเรียนต่ำ

3.2 สาเหตุจากการจัดการศึกษาของโรงเรียน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ทำให้ทราบว่า สาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เพราะวิธีการสอนของครู ปริมาณจำนวนนักเรียนในห้องเรียนมากเกินไป ทำให้ครูผู้สอนไม่สามารถให้ความสนใจและดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง

4. การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม

ผู้ศึกษาได้ให้ความช่วยเหลือดังนี้

4.1 การให้ความช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

4.1.1 การให้การแนะแนว พุดคุยและให้ข้อเสนอแนะแก่ นาย ค เพื่อให้ นาย ค มีแรงจูงใจในการเรียนและพัฒนาตนเองอย่างมีเป้าหมาย ใช้การให้แรงเสริมทางสังคมแนวทางการศึกษาต่อและประกอบอาชีพเป็นทหาร ที่นาย ค ใฝ่ฝัน เพื่อให้ นาย ค รู้จักตั้งเป้าหมายในชีวิต มีแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น

4.1.2 ให้คำแนะนำวิธีเรียนที่ถูกต้อง ฝึกการรู้จักแบ่งเวลา ฝึกสมาธิในการเรียน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียน รวมทั้งให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่ไม่เข้าใจ

4.1.3 ให้ความสนใจและเอาใจใส่ นาย ค อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เห็นความสำคัญของการเรียน เกิดความรู้สึกมั่นคงทางจิตใจ และมีความเชื่อมั่นในตนเองในการฟันฝ่าอุปสรรค เพื่อจะได้พัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

4.1.4 ปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง เพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของนาย ค เพื่อให้ลดการเล่นกีฬา การทำสวนลงและให้มีเวลาสำหรับการเรียนเพิ่มมากขึ้น

4.2 การให้ความช่วยเหลือทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

ขอความร่วมมือ กรรมการแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ครูหัวหน้าระดับชั้น ม.6 เพื่อเข้าใจปัญหา พฤติกรรมการเรียนที่เกิดขึ้นและช่วยดูแล ติดตาม เอาใจใส่ ให้กำลังใจ และ ช่วยกันแก้ไข เพื่อให้ นาย ค ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนได้

5. การทำนายผล

จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ของนาย ค พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีสาเหตุมาจากลักษณะส่วนตัว ลักษณะครอบครัวและการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้ศึกษามีความเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าหากนาย ค ให้ความร่วมมือรวมทั้งบิดา-มารดาและบุคลากรในโรงเรียนมีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหานี้อย่างจริงจัง ถ้าหากนาย ค

ได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างแท้จริง ก็สามารถแก้ปัญหาได้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนาย ค น่าจะสูงขึ้น

6. การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้ศึกษาได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ปรากฏผลดังนี้

6.1 จากการสังเกต สัมภาษณ์ นาย ค สรุปได้ว่า นาย ค มี พฤติกรรมการเรียนและมีความสนใจการเรียนมากขึ้น มีแนวคิดในทางการเรียนของตนเอง เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และสามารถแบ่งเวลาการทำงานได้เหมาะสมมากขึ้น

6.2 จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น ครูประจำวิชาพบว่านาย ค มีพฤติกรรมการเรียนและมีความสนใจการเรียนมากขึ้น

6.3 จากการรายงานผลการเรียน นาย ค มีผลการเรียนดีขึ้น จากเดิมภาคเรียนที่ 2 ปี การศึกษา 2553 ได้เฉลี่ย 1.06 หลังจากศึกษารายกรณีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554เพิ่มเป็น 1.98 (โรงเรียนกัณฑ์วิทยาสรรค์, 2554) ผลการเรียนสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเจน

7. ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนาย ค มีดังนี้

นาย ค มีความอดทนพยายามและมีความตั้งใจจริงในการแก้ปัญหาของ ตนเอง ปรับปรุงวิธีการเรียน มีความพยายามในเรื่องการเรียนเพิ่มขึ้น ลดเวลาการคุยกับเพื่อน กับน้องนักเรียนหญิงที่โรงเรียนลง และหมั่นทบทวนบทเรียนและทำการบ้านมากขึ้น จะทำให้ สามารถบรรลุเป้าหมายคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

7.2.1 บิดามารดา ควรหาเวลาว่างเพื่อเอาใจใส่ให้กำลังใจ และให้ความ อบอุ่นด้านจิตใจแก่เด็ก แนะนำเรื่องการเรียนรวมทั้งให้เวลาและโอกาส นาย ค ได้ใช้เวลาในการ เรียนการทำการบ้านและการทบทวนบทเรียนมากขึ้น

7.2.2 ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูแนะแนวควรให้ความสนใจ เอาใจใส่นาย ค อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นกำลังใจให้นาย ค สร้างแรงจูงใจในการเรียน สามารถแก้ไข ปัญหาของตนเอง ช่วยกระตุ้นให้นาย ค สนใจการเรียนมากขึ้น และเป็นที่ปรึกษาช่วยแก้ไขปัญหาก็ อาจเกิดขึ้น

กรณีศึกษารายที่ 4 นาย ง

1. การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน

1.1 ปัญหาของนาย ง คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีผลการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย 1.12

1.2 สมมติฐานที่ทำให้นาย ง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีดังนี้

1.2.1 ลักษณะส่วนตัวของนาย ง

1.2.2 ลักษณะครอบครัว

1.2.3 การจัดการศึกษาของโรงเรียน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 แนะนำบุคคลที่ทำการศึกษารายกรณี

ชื่อ-สกุล นาย ง

วันเดือนปี เกิด 30 มิถุนายน. 2536

อายุ 18 ปี 3 เดือน

เชื้อชาติ-สัญชาติ ไทย

ศาสนา พุทธ

สถานภาพ นักเรียน

ภูมิลำเนาเดิม จังหวัดศรีสะเกษ

สถานที่เกิด โรงพยาบาลกันทรลักษ์

ที่อยู่ปัจจุบัน 49 บ้านโนนม่วงใต้ ตำบลหนองหญ้าลาด

อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

2.2 สาเหตุที่ศึกษา

นาย ง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลการเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย 1.12 และมีพฤติกรรมไม่เอาใจใส่การเรียน เช่น ขาดเรียนบ่อย โดยอ้างกับผู้ปกครองว่าโรงเรียนหยุด เข้าห้องเรียนช้า หนีเรียน ไม่สนใจเรียน ไม่ทำงานส่ง ไม่ทำการบ้าน

2.3 ลักษณะของปัญหาที่สำคัญ

นาย ง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีพฤติกรรมเข้าห้องเรียนช้า หนีเรียน ขาดเรียนบ่อย ไม่ทำการบ้านส่ง ไม่ทำงานตามที่ครูมอบหมาย ไม่มีหนังสือและอุปกรณ์การเรียนมาเรียน

2.4 บุคคลที่ใช้เก็บข้อมูล

2.4.1 นาย ง (ผู้รับการศึกษา)

2.4.2 พี่สาวของนาย ง

2.4.3 ครูประจำชั้น

2.4.4 เพื่อนร่วมชั้นเรียน

2.5 สถานที่ที่ใช้ประกอบการศึกษา

2.5.1 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา

2.5.2 บ้านนาย ง

2.6 ประวัติครอบครัว

บิดา อายุ 45 ปี อาชีพช่างทำเฟอร์นิเจอร์ไม้

มารดา อายุ 41 ปี อาชีพค้าขาย ขายข้าวแกง

จำนวนพี่น้อง 2 คน นาย ง เป็นลูกคนเล็กของบิดามารดา

2.7 ความสัมพันธ์กับบิดามารดาพี่สาว

บิดาประกอบอาชีพเป็นช่างไม้ รับทำเฟอร์นิเจอร์ไม้ นอกจากนี้บิดายังได้รับเลือกให้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มารดาประกอบอาชีพค้าขาย ทำข้าวแกงขาย นาย ง กับบิดามารดา ไม่ค่อยได้พูดคุยกันมากนัก พี่สาวไปศึกษาต่อที่มหาวิทยาลัยราชภัฏ นาน ๆ จะกลับบ้าน ไม่ค่อยสนิทสนมกันมากนัก เมื่อเวลาที่ไม่สบายใจก็จะพูดคุยกับมารดา

2.8 การศึกษา มีผลการเรียนต่ำ เฉลี่ย 1.12

2.9 ประวัติสุขภาพ นาย ง คิดว่าตนเองมีสุขภาพดี ไม่เคยป่วยรุนแรง ไม่เคยได้รับอุบัติเหตุ

2.10 ประวัติทางสังคม ร่าเริงแจ่มใส มีเพื่อนชอบมาก มีอภยาศัยไมตรีดี

2.11 การใช้เวลาว่างหรืองานอดิเรก อ่านการ์ตูน นอนฟังเพลง

2.12 ความใฝ่ฝันในอนาคต อยากเป็นครู

2.13 เจตคติที่มีต่อตนเอง คิดว่าตนเองอ้วน รูปร่างหน้าตาไม่น่าดู เรียนหนังสือไม่เก่ง ครูชอบตำหนิ

2.14 เจตคติที่มีต่อครอบครัว รู้สึกว่าบิดามารดาเป็นคนดี มีงานมาก ไม่สนใจตนเอง ไม่มีเวลาให้ครอบครัว

2.15 กิจวัตรประจำวัน นาย ง จะเหมือนกันทุกวันนี้คือ อาบน้ำแต่งตัวกินข้าว มาโรงเรียน

เลิกเรียนบางวันไปเตะตะกร้อบ้านเพื่อน บางทีเพื่อนมาหาที่บ้านคุยกัน เสรีจอบน้ำกินข้าว ดูโทรทัศน์ ดูซีดี แล้วยนอน

2.16 สภาพความเป็นอยู่ นาย ง อยู่บ้านกับบิดามารดา 3 คน นานๆ พี่สาวที่ไปเรียนต่างจังหวัดจะกลับมา อยู่ที่บ้านนาย ง ไม่ได้มีหน้าที่รับผิดชอบอะไรมาก นอกจากทำความสะอาดบ้าน กับข้าวมารดาก็ทำขายนาย ง ก็เลือกรับประทานหรือถ้าไม่ชอบก็ไปซื้อเพิ่มเติม นาน ๆ จึงจะช่วยหรือถ้ามารดาไม่บอกก็ไม่ทำ บิดาเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีภาระกิจไปข้างนอกบ่อย ๆ ส่วนใหญ่ นาย ง อยู่บ้านกับมารดา ถ้ามีอะไรส่วนใหญ่จะพูดคุยกับมารดา

2.17 ลักษณะทั่วไป นาย ง เป็นนักเรียน ม. 6 อายุ 18 ปี 3 เดือน รูปร่างอ้วน เตี้ย ผมหวดเล็ก นัยน์ตาสีดำ ตาสองชั้น ใบหน้ากลม ค่อนข้างแค้ว ช่วงเอว มีเรื่องตลกเล่าให้เพื่อนฟังทุกวัน มีนิสัยขี้โมโห ใฝ่ดี แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าไม่ค่อยสะอาดและไม่เป็นระเบียบ เมื่อไม่ยอมเรียนวิชาหนึ่งวิชาใด จะเข้าห้องซำ คุยกับเพื่อน ไม่ทำการบ้าน

จากการรวบรวมโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1) การสังเกตและบันทึกการสังเกต

การสังเกต ผู้ศึกษาได้สังเกตนาย ง ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ ชั่วโมงวิชาคณิตศาสตร์ วิชาภาษาอังกฤษ วิชางานบ้าน และระหว่างพักกลางวัน รวม 8 ครั้ง ครั้งละประมาณ 20 นาที พบว่าโดยทั่วไป นาย ง เป็นคนช่างพูด พูดมากกับครูและเพื่อน มักมีปัญหาเกี่ยวกับครูบ่อย ๆ ขณะเรียน มักไม่สนใจเรียน มองไปที่อื่นนำงานวิชาอื่นหรือสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเรียนมาทำ เมื่อมีปัญหาสงสัยจะให้เพื่อนช่วยถามครู ทำงานช้า ชอบนั่งดูเพื่อนทำงาน มักไม่นำอุปกรณ์การเรียนมา เมื่อครูถามบางครั้งก็ตอบได้ บางครั้งตอบไม่ตรงคำถามที่ครูถาม แต่มักจะตอบทุกครั้ง ชอบให้เพื่อนและครูสนใจ

2) การสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาสัมภาษณ์ นาย ง และผู้ที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.1 การสัมภาษณ์ นาย ง ทราบว่า เป็นบุตรคนที่ 2 ในจำนวนพี่น้อง 2 คน พี่สาวเรียนที่มหาวิทยาลัยราชภัฏแห่งหนึ่ง นาน ๆ จะกลับครั้งหนึ่ง บิดาเป็นช่างไม้ แต่ไม่ค่อยได้ทำ เพราะตั้งแต่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีงานมากขึ้น มารดาประกอบอาชีพค้าขาย ขายข้าวแกงรายได้ดีพอสมควร ด้านการเรียนเห็นว่าตนเองมีผลการเรียนไม่ดี เกรคนน้อยอาจจะจบซ้ำ แต่ไม่ไม่ได้ดำเนินการแก้ไขอย่างไร

ทัศนคติที่มีต่อครอบครัว นาย ง รู้สึกบิดามารดาร์กใคร่กันดี มีความสุข รู้สึกรัก และภูมิใจในตัวบิดามารดามาก

ทัศนคติที่มีต่อโรงเรียน นาย ง มีความรู้สึกว่าบรรยากาศในโรงเรียนยังขาดความเป็นกันเอง ครูค่อนข้างดุ และชอบตำหนิตนเอง จำนวนนักเรียนในห้องเรียนมากเกินไป ทำให้ครูไม่สามารถเอาใจใส่นักเรียนได้ทั่วถึง

2.2 การสัมภาษณ์พี่สาว เนื่องจากพี่สาวนาน ๆ มาครั้งหนึ่ง แต่ทุกครั้งที่มาไม่เคยเห็นน้องชายอ่านหนังสือหรือทำการบ้านเลย มารดาปรับทุกข์ให้ฟังว่าน้องสอบไม่ผ่านหลายวิชา

2.3 การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น ได้ทราบว่า นาย ง มีปัญหาในการเรียน สอบไม่ผ่านหลายวิชา ได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์ ไม่สนใจเรียน ขาดความรับผิดชอบ ชอบหนีเรียน ไม่ทำการบ้านและไม่ส่งงานที่ครูมอบหมาย ทำให้ครูต้องดักเตือน และติดตามอยู่เสมอ

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนนักเรียน ทราบว่า นาย ง ไม่ตั้งใจเรียน ชอบคุย ไม่ทำการบ้าน ไม่มีมืออุปกรณ์การเรียน มักอ้างเพื่อนยืมยังไม่คืนไป

3) การเยี่ยมบ้าน

ผู้ศึกษาไปเยี่ยมบ้านนักเรียน 1 ครั้ง ใช้เวลา 40 นาที ได้สังเกตและสัมภาษณ์บุคคลในครอบครัว นาย ง มีรายละเอียด ดังนี้

ลักษณะบ้านเป็นบ้านปูนชั้นเดียว บริเวณโดยรอบปลูกไม้ยืนต้นให้ร่มเงา ช้างในแบ่งเป็นห้อง 2 ด้านหลังต่อเป็นครัว บิดามารดาเป็นคนช่างคุยมีอิทธิพลไม่ตรีดีมาก ขยันและเอาใจใส่ในกิจการทั้งปวง

จากการไปเยี่ยมบ้านครั้งนี้ ทำให้ทราบว่านาย ง เป็นคนที่เกียจคร้านในการทำงาน เรื่องเรียนก็ไม่รับผิดชอบ บิดามารดาก็ไม่ได้เข้มงวดกวดขันแต่ต้น บิดามารดาบอกว่าเสียคายน่าจะได้เข้มงวดกับลูกแต่ต้น

4) อัตชีวประวัติ

การศึกษาอัตชีวประวัติของนาย ง ทำให้ทราบ เป็นครอบครัวที่อบอุ่น มีความสุขมีอะไรก็พูดคุยกัน ด้านการเรียน ไม่ได้ตั้งใจเรียน หลบเรียน ทำให้มีผลการเรียนต่ำ วิชาที่ชอบมากคือ วิชาสุขศึกษา วิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา วิชาที่ไม่ชอบคือ วิชาภาษาอังกฤษ วิชาวิทยาศาสตร์ และวิชาคณิตศาสตร์ โตขึ้นอยากเป็นครู

5) บันทึกประจำวัน

จากการเขียนบันทึกประจำวัน ทำให้ทราบว่า นาย ง มีกิจกรรมในชีวิตประจำวัน

คล้ายคลึงกันทุกวัน คือ ตื่นเช้าอาบน้ำแต่งตัว กินข้าวไปโรงเรียน กลับบ้าน อาบน้ำรับประทาน อาหาร ฟังเพลงแล้วนอน วันเสาร์-อาทิตย์ จะดูรายการโทรทัศน์ทั้งวัน เวลาว่างมักจะนอนดู โทรทัศน์ และเที่ยวเล่น ช่วยเหลืองานในบ้านเล็กน้อย ไม่พูดถึงการทบทวนบทเรียน การทำ การบ้านในแต่ละวัน

6) แบบสอบถาม

6.1 แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

จากการตอบแบบสอบถามทำให้ทราบว่า นาย ง อาศัยอยู่กับบิดามารดา ฐานะปานกลาง บิดาประกอบอาชีพช่างไม้ มารดาขายข้าวแกง นาย ง มีสุขภาพ แข็งแรง ค่อนข้าง อ้วน ด้านการเรียนไม่ชอบเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ ไม่มีสมาธิในการเรียน ชอบพูดคุย ขณะทีครูสอน เรียนไม่ทันเพื่อน ด้านสังคม มีเพื่อนมาก ปัญหาของ นาย ง คือการเรียน

6.2 แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงจากผู้ปกครองทำให้ทราบว่า นาย ง อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง ด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของบิดามารดาที่มีต่อ นาย ง ไม่สนใจเรียน ผลการเรียนอ่อน บิดามารดาต้องการให้ รัฐบาลการ ส่วนการร่วมมือกับทาง โรงเรียน ผู้ปกครอง ยินดีร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพบปะเพื่อหาทางแก้ไขปัญหานักเรียน

6.3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของนักเรียนจากการตอบแบบสอบถาม ทำให้ ทราบว่า นาย ง มีนิสัยทางการเรียนที่ที่ไม่เหมาะสมคือ ไม่สนใจเรียน ขาดการเตรียมตัวก่อน เรียน ไม่เตรียมอุปกรณ์การเรียนมาเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน ชอบคุยขณะทีครูสอน ไม่มีการ ทบทวนบทเรียนเมื่อเรียนจบในแต่ละวัน ไม่ส่งการบ้านหรืองานที่ครูมอบหมาย

6.1 แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอนจากการตอบแบบสอบถาม ทราบว่า นาย ง มีความคิดเห็นด้านครูผู้สอนว่า ในการสอนครูเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นน้อย วิธีการสอนของครูทำให้เข้าใจบทเรียนน้อย ครูมีความพยายามอธิบายเรื่องที่สอนให้เข้าใจแต่ตัวเอง ไม่เข้าใจ ด้านลักษณะของห้องเรียน มีความเห็นว่า ห้องเรียนมีแสงสว่างและอากาศถ่ายเทได้ สะดวกดีมาก ห้องเรียนสะอาดปานกลาง บางชั่วโมง มีเสียงรบกวน กิจกรรมการเรียนการสอน น่าสนใจพอสมควร

7) สังคมมิติ

จากการทำสังคมมิติ ทราบว่า ในสถานการณ์การทำงานกลุ่มวิชาภาษาไทย นักเรียน จะเลือกเข้ากลุ่มกับใคร นาย ง ได้รับการเลือกจากเพื่อน 4 คน เลือกเพื่อนในลักษณะกลุ่มเพื่อน สนิท 4 คน

จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” ทำให้ทราบว่า นาย ง เป็นคนที่เพื่อนรักมากที่สุด และเพื่อน 5 คน บอกว่า หนีเรียน เพื่อน 2 คน บอกว่า ไม่สนใจเรียน แสดงว่า นาย ง เป็นคนที่ ไม่สนใจเรียน หนีเรียน

8) แบบทดสอบ

จากแบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House – Tree – Person Test) พบว่า นาย ง มีบุคลิกภาพแสดงตัว คือมีลักษณะเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง ชอบการติดต่อสมาคม ไม่ชอบอยู่คนเดียว บางครั้ง ลักษณะสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว ชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อน ชอบการเคลื่อนไหว และชอบการทำสิ่งต่างๆ โดยไม่ต้องมีการวางแผนล่วงหน้า

3. การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่านาย ง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีสาเหตุดังนี้

3.1 สาเหตุจากลักษณะส่วนตัวของนาย ง

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ อัดชีวประวัติ บันทึกประจำวัน สังคมมิติ แบบทดสอบและแบบสอบถาม มีผลสอดคล้องกันว่า นาย ง ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ขาดแรงจูงใจในการเรียนมีความต้องการความสำเร็จค่อนข้างต่ำ ทั้งนี้สาเหตุเนื่องมาจากการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ไม่ได้ดูแลเอาใจใส่ กวดขันเรื่องการเรียนรู้ จึงมีพื้นฐานความรู้ค่อนข้างต่ำ นาย ง พฤติกรรมการเรียนไม่ถูกต้องไม่มีสมาธิในการเรียน ขาดการเตรียมตัวในการเรียน หลังการเรียนเสร็จในแต่ละวันไม่เคยทบทวนบทเรียน และทำการบ้านเลย

3.2 สาเหตุจากลักษณะครอบครัว

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อัดชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ลักษณะครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนาย ง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ไม่กวดขันในเรื่องการเรียนรู้ เนื่องจากบิดามารดาเอาใจใส่ในการประกอบอาชีพและละเลยนาย ง จึงทำให้ขาดแรงจูงใจในการเรียน เคยชินกับการทำอะไรตามใจตนเอง

3.3 สาเหตุจากการจัดการศึกษาในโรงเรียน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม ทำให้สามารถสรุปได้ว่า ครูให้การบ้านมาก ครูดูแลนักเรียนไม่ทั่วถึงเพราะจำนวนนักเรียนในห้องเรียนมากเกินไป อยากให้ครูเอาใจใส่นักเรียนมากขึ้น

4. การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม

ผู้ศึกษาได้ให้การช่วยเหลือ ดังนี้

4.1 การให้การช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

4.1.1 ให้การแนะแนว พุดคุย ให้ข้อสนเทศแก่นาย ง เพื่อให้ นาย ง ได้พยายามพัฒนาตนเอง โดยศึกษาจากบุคคลที่นักเรียนภาคภูมิใจ เห็นความสำคัญของการเรียน รู้จักตั้งเป้าหมายชีวิตและทำให้คำปรึกษา ผู้ศึกษาได้ให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ เพื่อให้ นาย ง ได้เห็นคุณค่าของการศึกษาและอาชีพ มีเป้าหมายในการเรียน มีความพยายาม มีความมุ่งมั่น กระตือรือร้นและมีจุดมุ่งหมายในชีวิตที่ถูกต้องเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

4.1.2 แนะนำวิธีการเรียนที่เหมาะสม วิธีฝึกสมาธิในการเรียน ทักษะวิธีเรียน หนังสือให้มีประสิทธิภาพ รวมทั้งจัดตารางเวลาในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้เพื่อนช่วยสอนซ่อมเสริมในเรื่องที่ นาย ง ไม่เข้าใจ

4.1.3 ให้ความสนใจและเอาใจใส่ นาย ง เพิ่มมากขึ้น จัดหาเพื่อนที่เรียนเก่ง คอยสอนหนังสือ และอธิบายบทเรียนที่ไม่เข้าใจ ให้กำลังใจ ให้การเสริมแรง ซึ่งจะทำให้นาย ง รู้สึกมั่นใจในตนเอง

4.1.4 ปรึกษาปัญหากับผู้ปกครอง เพื่อให้เข้าใจถึงสาเหตุ ที่ทำให้นาย ง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา นาย ง

4.2 การให้ความช่วยเหลือทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

ขอความร่วมมือกรรมการแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชาต่าง ๆ และหัวหน้าระดับ ม. 6 เพื่อให้ เข้าใจพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในการเรียนของ นาย ง เอาใจใส่ ให้กำลังใจ และช่วยกันแก้ไขเพื่อให้นาย ง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัว และสังคมอย่างมีความสุข

5. การทำนายผล

จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ของ นาย ง พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีสาเหตุเนื่องมาจากลักษณะส่วนตัว ลักษณะครอบครัว และการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้ศึกษามีความเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าหากได้รับความร่วมมือจาก นาย ง รวมทั้งผู้ปกครองและครูในโรงเรียนมีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหานี้อย่างจริงจัง ผู้ศึกษาทำนายผลว่า สาเหตุดังกล่าว ถ้าได้รับเอาใจใส่ โดยอย่างสม่ำเสมอ ก็จะช่วยเหลือได้ และหาก นาย ง ให้ความร่วมมืออย่างจริงจังในการแก้ปัญหา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นาย ง ก็น่าจะสูงขึ้น

6. การติดตามผล

หลังจากได้ให้ความช่วยเหลือ ผู้ศึกษาได้ติดตามผลเป็นระยะ ปรากฏผลดังนี้

6.1 จากการสังเกต สัมภาษณ์ นาย ง สรุปได้ว่า มีพฤติกรรมการเรียนและมีความสนใจเรียนมากขึ้น ปรับเปลี่ยนนิสัยทางการเรียนไปในทางที่ดีขึ้น มีความรับผิดชอบในการทำการบ้านและหาเวลาในการทบทวนบทเรียนมากขึ้น ทำงานมีระเบียบเรียบร้อยมากขึ้นและรับผิดชอบงานที่ครูมอบหมายเพิ่มขึ้น

6.2 จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครูประจำชั้นและครูประจำวิชา พบว่า นาย ง ให้ความสนใจใฝ่การเรียนรู้เพิ่มขึ้น ทำการบ้านสม่ำเสมอขึ้นและทำงานเรียบร้อยมากขึ้น

6.3 จากรายงานผลการเรียนนาย ง มีผลการเรียนดีขึ้น จากเดิมเคยได้ผลการเรียนเฉลี่ย 1.12 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 หลังจากศึกษารายกรณี มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนได้รับผลการเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เป็น 2.10 (โรงเรียนก้นทรลักษ์วิทยา, 2554) ผลการเรียนนำสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด อย่างเห็นได้ชัด

7. ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนาย ง มีดังนี้

นาย ง ควรมีความตั้งใจจริงในการแก้ปัญหของตนเอง ปรับปรุงวิธีการเรียน หมั่นทบทวนบทเรียนและทำการบ้านสม่ำเสมอ จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น 7.2

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

7.2.1 ผู้ปกครอง ควรเอาใจใส่ ให้กำลังใจสอบถามเรื่องการเรียนเป็นประจำ แนะนำเรื่องการเรียน หมั่นตรวจสอบเรื่องการเรียนของเด็กอย่างสม่ำเสมอ

7.2.2 ครูประจำชั้น ครูประจำวิชาและครูแนะแนว ควรให้ความสนใจเอาใจใส่ นาย ง อย่างต่อเนื่อง ให้กำลังใจ สร้างแรงจูงใจในการเรียน กระตุ้นให้นาย ง สนใจเรียนมากขึ้น ให้การเสริมแรงเมื่อมีพฤติกรรมสนใจเรียน

กรณีศึกษารายที่ 5 นาย จ

1. การกำหนดปัญหาและตั้งสมมติฐาน

1.1 ปัญหาของนาย จ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีผลการเรียนเฉลี่ยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 1.16

1.2 สมมติฐานที่ทำให้ นาย จ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีดังนี้

- 1.2.1 ลักษณะส่วนตัวของนาย จ
- 1.2.2 ลักษณะครอบครัว
- 1.2.3 การจัดการศึกษาของโรงเรียน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 แนะนำบุคคลที่ทำการศึกษารายกรณี

ชื่อ-สกุล	นาย จ
วัน เดือน ปี เกิด	30 กรกฎาคม 2536
อายุ	18 ปี 2 เดือน
เชื้อชาติ-สัญชาติ	ไทย
ศาสนา	พุทธ
ภูมิลำเนาเดิม	จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลกันทรลักษณ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	81 บ้านชำตาวัน ตำบลหนองหญ้าลาด อำเภอกันทรลักษณ์ จังหวัดศรีสะเกษ

2.2 สาเหตุที่ศึกษา

นาย จ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีผลการเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย 1.16 และมีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน เช่น เข้าห้องเรียนสาย พุคคยในขณะที่ครูสอน ไม่ร่วมกิจกรรมการเรียน ไม่ทำงานตามที่ครูมอบหมาย และไม่ทำการบ้าน

2.3 ลักษณะของปัญหาที่สำคัญ

นาย จ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน เข้าห้องเรียนสาย พุคคยขณะที่ครูสอน ไม่ร่วมกิจกรรมการเรียน ไม่ทำงานที่ครูมอบหมาย และไม่ทำการบ้าน

2.4 บุคคลที่ใช้เก็บข้อมูล

- 2.4.1 นาย จ (ผู้รับการศึกษา)
- 2.4.2 บิดามารดา ของนาย จ

2.4.3 ครูประจำวิชา

2.4.4 เพื่อนร่วมชั้นเรียน

2.5 สถานที่ใช้ประกอบการศึกษา

2.5.1 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา

2.5.2 บ้านของนาย จ

2.6 ประวัติครอบครัว

บิดา อายุ 46 ปี ทำนา ทำสวน รายได้เฉลี่ย 9,000 บาทต่อเดือน

มารดา อายุ 34 ปี ทำนาทำสวน รายได้ 8,500 บาทต่อเดือน

จำนวนพี่น้อง 3 คน

1. พี่ชายนาย จ (ฝาแฝด) อายุ 18 ปี 1 เดือน การศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา
2. นาย จ อายุ 18 ปี 1 เดือน การศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา
3. น้องสาว อายุ 13 ปี การศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา

2.7 ความสัมพันธ์กับบิดามารดาและน้องสาว

ความสัมพันธ์ในครอบครัวสนิทสนมกันดี พุดคุยกันทุกเรื่อง แต่มักไม่มีเวลาอยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตา เนื่องจากบิดามารดาต้องออกไปทำสวน กลับบ้านค่ำ เลิกเรียนจะไปช่วยงานในสวน กับน้องสาวไม่ค่อยได้คุยกันมากนักเพราะอายุห่างกันคนละวัย น้องสาวจะสนิทกับมารดามากกว่า ถ้านักเรียนมีเรื่องไม่สบายใจสามารถพุดคุยได้กับทั้งบิดามารดา

2.8 การศึกษา มีผลการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย 1.16

2.9 ประวัติสุขภาพ นาย จ คิดว่าตนเองมีสุขภาพดีมาก ไม่เคยป่วย และไม่เคยประสบอุบัติเหตุ เคยตรวจสุขภาพปีละครั้ง

2.10 ประวัติทางสังคม เป็นคนร่าเริงแจ่มใส มีเพื่อนมาก เพื่อนที่สนิทมีเพียง 3 คน

2.11 การใช้เวลาว่างหรืองานอดิเรก เตะตะกร้อ

2.12 ความใฝ่ฝันในอนาคต อยากเป็นทหาร

2.13 เจตคติที่มีต่อตนเอง คิดว่าตนเองรูปร่างหน้าตาดี คิดว่าตนเองเรียนหนังสือไม่เก่ง ขยันทำงานทำสวนช่วยบิดามารดา

2.14 เจตคติที่มีต่อครอบครัว สนิทสนมรักใคร่กันดี ฐานะปานกลาง บิดา-มารดาใจดีรักและตามใจ แต่ไม่ค่อยคุยกันเมื่ออยู่ด้วยกัน นาย จ ช่วยบิดามารดาทำงาน นาย จ มักเข้านอนก่อน

2.15 กิจวัตรประจำวัน ที่โรงเรียนนาย จ ชอบใช้เวลาขณะเปลี่ยนชั่วโมงเรียน ไปนั่งคุยกับเพื่อนหน้าห้องน้ำ เข้าห้องเรียนสายเป็นประจำ ตอนเย็นหลังเลิกเรียน ซื้ออาหารเย็นมารับประทานที่บ้าน ปกติจะไปช่วยบิดามารดาทำสวนกับพี่ที่เป็นฝาแฝด

2.16 สภาพความเป็นอยู่ นาย จ จะไปช่วยบิดามารดาทำสวน เวลาว่างมักอยู่บ้านนานๆ จะไปเล่นเตะตะกร้อ น้องสาวอยู่บ้านทำงานบ้านบางวันยายที่อยู่บ้านใกล้ก็มาอยู่ด้วย อยู่บ้านได้รับความไว้วางใจจากบิดามารดาเป็นผู้ช่วยหารายได้เข้าบ้าน

2.17 ลักษณะทั่วไป นาย จ เป็นนักเรียนชั้น ม.6 อายุ 18 ปี 1 เดือน ผิวเข้ม รูปร่างสมส่วน หน้าตาดี ผมสีดำ นัยน์ตาสีดำ ตาสองชั้น ใบหน้ารูปไข่ หน้าตาคัลลยคู่แฝด สุขภาพดี หน้าตาคมเข้มแจ่มใส แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสะอาด เนื้อตัวสะอาด มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีเพื่อนมาก จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูล ได้ดังนี้

1) การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ผู้ศึกษาสังเกตนาย จ ทั้งในและนอกห้องเรียนได้แก่ ชั่วโมงเรียนวิชากิจกรรมแนะแนว วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ และระหว่างพักกลางวัน รวม 8 ครั้ง ครั้งละประมาณ 20 นาที พบว่าโดยทั่วไป นาย จ เป็นคนร่าเริงแจ่มใส พุดเก่ง แต่เมื่อเรียนในห้องเรียนไม่ร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ชอบพูดคุยกับเพื่อนขณะที่เรียน ทำงานช้า มักนำกิจกรรมอื่นขึ้นมาทำในขณะที่เรียน เช่น การอ่านหนังสือการ์ตูน เล่นโทรศัพท์ มักไม่นำหนังสือ สมุดหรืออุปกรณ์การเรียนมาโรงเรียน ไม่ส่งการบ้าน เมื่อว่างจากการเรียนหรือครูไม่อยู่ในห้อง นาย จ มักจะนั่งเล่นเกมส่ในโทรศัพท์ และมักเข้าห้องเรียนช้าประมาณ 5-10 นาที คุณครูผู้สอนต้องว่ากล่าวตักเตือนอยู่เสมอ มีกลุ่มเพื่อนสนิทอยู่ 2-3 คน ในตอนพักกลางวัน มักนั่งเล่น คุยกับเพื่อนหน้าห้องน้ำ

2) การสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาสัมภาษณ์ นาย จ และผู้ที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียด ดังต่อไปนี้

2.1 การสัมภาษณ์นาย จ ทราบว่า เป็นบุตรคนที่ 2 เป็นฝาแฝด ในจำนวนพี่น้อง 3 คน เรียนอยู่ชั้นเดียวกัน บิดามารดาประกอบอาชีพทำนา ทำสวน มีที่เป็นของตนเอง 30 ไร่ บิดามารดาต้องออกไปทำสวน ทำนาทุกวัน ตอนเย็นกลับจากโรงเรียน และ วันเสาร์ อาทิตย์จะไปช่วยงาน ที่สวนทุกวัน รู้ตัวว่าผลการเรียนไม่ค่อยดี แต่ก็ได้พยายามอยู่ รู้ว่าตัวเองไม่ได้ตั้งใจเท่าที่ควร อยู่บ้านบิดามารดาที่ไม่ได้ถามเรื่องการเรียนเท่าใดนักจึงไม่ได้เอาจริงเอาจังกับการ บิดามารดาเห็นว่าคนเรียนอ่อนจึงไม่ได้ว่าอย่างไร อยู่บ้านไม่ทบทวนบทเรียนและใช้เวลาทำสวน บางทีก็ไปเล่นกีฬาเตะกร้อกับเพื่อนบ้านข้าง และใช้เงินเปลือง

ทัศนคติที่มีต่อครอบครัว นาย จ มีความรู้สึกที่ตนเองมีความสุขในครอบครัว แม้จะทำงานหนัก บิดามารดาร์รักและตามใจ ครอบครัวมีความสัมพันธ์กันดี แม้ไม่ค่อยได้พูดคุยกัน อยากให้บิดามารดามีเวลาว่างและพาลูกไปเที่ยวเหมือนครอบครัวอื่น ๆ

ทัศนคติที่มีต่อโรงเรียน นาย จ มีความรู้สึกที่บรรยากาศในโรงเรียนยังขาดความอบอุ่น ครูค่อนข้างดุ ครูในโรงเรียนไม่สามารถดูแลนักเรียนอย่างทั่วถึง เพราะมีจำนวนนักเรียนในชั้นเรียนมากเกินไป ทำให้รู้สึกอึดอัด เมื่ออยู่ในห้องเรียน ชอบมาโรงเรียนเพราะได้พบกับเพื่อน มีเพื่อนคุยในเรื่องต่าง ๆ

2.2 การสัมภาษณ์บิดามารดานาย จ ในบ้านอยู่กัน 5 คนลูกชายฝาแฝดทั้ง 2 คน ชื่นชอบงานทำไร่ว่าสวนเป็นอย่างดี แต่เรื่องการเรียนรู้เป็นคนที่ได้ผลการเรียนน้อยมาแบบนี้มาตลอดบิดามารดาก็ไม่ได้เข้มงวดกวดขันมากนักเพราะเห็นว่ารับผิดชอบงานที่บ้านดี

2.3 การสัมภาษณ์ครูประจำวิชา ได้แสดงความคิดเห็นว่านาย จ เป็นนักเรียนที่มีปัญหาในการเรียน เรียนไม่ทันเพื่อนสอบไม่ผ่านในหลายวิชา ชอบนั่งคุยกับเพื่อนในเวลาเรียน ไม่เคยส่งงาน ไม่ทำการบ้านส่ง สมุดแบบฝึกหัดที่ใช้เรียนไม่มี อุปกรณ์การเรียนมีไม่ครบ เวลาถามคำถามจะตอบไม่ได้ และมีครูว่ากล่าวตักเตือนจะทำไมไม่รับรู้ ไม่สนใจ สนใจ พุดคุยกับเพื่อนมากกว่าการเรียน ขาดความรับผิดชอบในงานที่ครูมอบหมาย

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนนักเรียนของนาย จ นาย จ เป็นที่ช่างพูดช่างคุย ไม่สนใจเรียน ไม่ร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน เข้าห้องเรียนช้า บางครั้งทำงานไม่ทันก็จะหลบเรียน

3) การเยี่ยมบ้าน

ผู้ศึกษาไปเยี่ยมบ้านนักเรียน 1 ครั้ง ใช้เวลา 40 นาที ได้สังเกตและสัมภาษณ์บุคคลในครอบครัวของนาย จ มีรายละเอียดดังนี้

จากการเยี่ยมบ้านนาย จ เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2554 พบว่า บ้านพักของนาย จ เป็นบ้านสองชั้นค่อนข้างเก่า เป็นบ้านที่ถนอมอายุให้อยู่ บ้านของตนเองบิดามารดาเพิ่งจะสร้างแต่ยังไม่เสร็จ ภายในบ้านพักเข้าไปจะเป็นห้องโล่งจัดไว้ค่อนข้างเป็นระเบียบ มีโทรทัศน์ พัดลม ตู้เย็น ปูเสื่อไว้สำหรับนอนดูโทรทัศน์ ด้านหลังเป็นครัววางเครื่องซักผ้า บิดาของนาย จ เล่าว่า กำลังสร้างบ้าน ในบ้านมีสมาชิก 5 คน คือ บิดา มารดา ลูกชายฝาแฝด และลูกสาวคนเล็ก นาย จ เมื่ออยู่ที่บ้านจะพูดเก่ง ทำงานสวนช่วยได้เป็นอย่างดี เมื่อมีเรื่อง มักเล่าเรื่องต่าง ๆ ของตนเอง ให้พี่ฝาแฝดฟังเสมอ ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องเพื่อน

จากการไปเยี่ยมบ้านครั้งนี้ ทำให้ทราบว่าเมื่อกลับจากโรงเรียนส่วนใหญ่ นาย จ จะไปช่วยบิดามารดาทำสวน ทำไร่ กลับบ้านมาก็เหนื่อย ไม่ได้ทำการบ้านและไม่อ่านหนังสือ

4) อัจฉีประวัติ

การศึกษาอัจฉีประวัติของนาย จ ทำให้ทราบว่านาย จ มีครอบครัว ก่อนข้าง
 อบอุ่น มีความสุขพอสมควร แม้จะไม่ค่อยได้คุยกับบิดามารดา ความสัมพันธ์ของบิดามารดาและ
 ลูก ๆ ก่อนข้างจะสนิทสนม แต่นาย จ อยกให้บิดามารดามีเวลาพักอยู่บ้านและพาไปเที่ยว ด้าน
 การเรียน สิ่งที่ยากทำคือการตั้งใจเรียน ทำการบ้านส่งครู มีความรู้สึกว่ ขณะเรียนหนังสือไม่มี
 สมาธิ อยกได้คำแนะนำในการเรียน ไม่ชอบให้ครูให้งานมาก ไม่มีใครคอยดูแลเรื่องการทำ
 การบ้าน อนาคตอยกเป็นทหารเพราะชอบการต่อสู้

ความรู้สึกของนาย จ มีต่อบิดามารดาคือ ใจดีแต่ไม่ค่อยพูดคุย

ความรู้สึกที่มีต่อครู คือครูชอบทำโทษเมื่อไม่ทำการบ้าน ชอบถามคำถามยากๆ

5) บันทึกประจำวัน

จากการเขียนบันทึกประจำวันทำให้ทราบว่า นาย จ มีกิจกรรมในชีวิตประจำวัน
 ที่คล้ายคลึงกันทุกวัน คือ อาบน้ำ แต่งตัวกินข้าว มาโรงเรียน ชอบแะไปคุยกับเพื่อนหน้าห้องน้ำ
 ตอนเย็นแะ ซื้ออาหารไปรับประทานที่บ้าน เสร็จแล้วไปช่วยงานบิดามารดาในสวน กลับมา
 อาบน้ำ รับประทานอาหาร ดูโทรทัศน์ แล้วเข้านอน วันเสาร์-อาทิตย์ส่วนใหญ่ไปทำสวนกับบิดา
 มารดา ไม่มีเวลาอ่านหนังสือ ทบทวนบทเรียนหรือทำการบ้านในแต่ละวัน

6) แบบสอบถาม

(1) แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

จากการตอบแบบสอบถามทำให้ทราบว่า ครอบครัวนาย จ มีฐานะปานกลาง
 พอกินพอใช้มีสุขภาพ แข็งแรง แต่มีน้ำหนักร่อนก่อนข้างน้อย ด้านการเรียนไม่ชอบเรียนวิชา
 ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ ชอบเรียนวิชา พลศึกษา พระพุทธศาสนา ศิลปะ ไม่มี
 สมาธิในการเรียน เรียนไม่ทันเพื่อน ด้านสังคม เข้ากับเพื่อนได้ดี ชอบการร้องเพลง เล่น
 คอมพิวเตอร์และการคุยโทรศัพท์ ปัญหาของนาย จ คือการเรียนและเรื่องส่วนตัว

(2) แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงจากผู้ปกครองทำให้ทราบว่า บิดา

มารดาของ นาย จ มีอาชีพทำนาทำสวน ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง ด้านความรู้สึกนึกคิดของ
 ผู้ปกครองที่มีต่อ นาย จ ผู้ปกครองเห็นว่า นักเรียนมีความประพฤติดี บางครั้งเชื่อฟังบางครั้งก็ไม่
 เชื่อฟัง เรียนอ่อน ไม่สนใจเรียน ชอบทำสวน ทำนา ความคาดหวังของผู้ปกครอง อยกให้นาย จ
 ปรับปรุงการเรียนในวิชาที่ยังสอบไม่ผ่าน และยินดีให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเพื่อหาทางแก้ไข
 ปัญหา

(3) แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของนักเรียน

จากการทำแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนทราบว่า นาย จ มีนิสัยทางการเรียนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข คือไม่ค่อยมีความเอาใจใส่ในการเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ไม่เคยอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเรียน ไม่จัดทำตารางเวลาเรียน เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทเรียน ไม่สนใจซักถามครูหรือเพื่อนให้เข้าใจ ไม่เตรียมอุปกรณ์การเรียนมาให้พร้อม ไม่ทบทวนบทเรียน ส่งงานที่ครูมอบหมายไม่ตรงเวลา ไม่ทำการบ้านส่งครู

(4) แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน

จากการตอบแบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอนทราบว่า นาย จ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ครูผู้สอนคือ วิธีสอนของครูส่วนใหญ่ทำให้เข้าใจบทเรียนได้น้อยและครูมีความพยายามอธิบายเรื่องที่สอนให้นักเรียนเข้าใจน้อย ด้านลักษณะของห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างเหมาะสม ห้องเรียนจัดเป็นระเบียบ ส่วนด้านสื่อการเรียนการสอนมีจำนวนไม่เพียงพอ กับจำนวนนักเรียนกิจกรรมการเรียนน่าสนใจน้อยห้องทดลองมีความทันสมัยเหมาะสมสำหรับฝึกภาคปฏิบัติน้อย

7) สังคมมิติ

จากการทำสังคมมิติ ทำให้ทราบว่า ในสถานการณ์การทำงานกลุ่มวิชาภาษาไทย นักเรียนจะเลือกใครเข้ากลุ่มด้วย นาย จ มีลักษณะการเลือกแบบซึ่งกันและกัน เป็นกลุ่ม 4 คน

จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” ทำให้ทราบว่า เพื่อนๆ จำนวน 40 คน ของนาย จ ไม่ลงคะแนนในทางลบให้นาย จ แม้แต่คนเดียว

8) แบบทดสอบ

แบบทดสอบวาดภาพภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House – Tree – Person Test) ผลการทดสอบพบว่า นาย จ มีบุคลิกภาพแบบเปิดเผย ไม่ชอบอยู่คนเดียว คือมีลักษณะไม่สนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว ชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อน ชอบการเคลื่อนไหว และชอบการทำสิ่งต่างๆ โดยไม่ต้องมีการวางแผนล่วงหน้า

3. การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่า นาย จ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เพราะสาเหตุ ดังนี้

3.1 สาเหตุจากลักษณะส่วนตัวของนาย จ

จากการสังเกตการสัมภาษณ์ อัดชีวิตประวัติ บันทึกประจำวัน แบบสอบถามแบบทดสอบและสังคมมิติมีผลสอดคล้องกันว่า นาย จ ไม่มีความพยายามในการทำงานหรือทำ

การบ้าน ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ชอบทำตามใจตนเอง ขาดแรงจูงใจในการเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่มีการเตรียมตัวก่อนที่จะเรียนและเมื่อเรียนจบในแต่ละวันก็ไม่มีเวลาทบทวนบทเรียน รวมทั้งไม่ทำการบ้านส่งครู แสดงว่า นาย จ มีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่ถูกต้อง

3.2 สาเหตุจากลักษณะครอบครัว

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ อัดชีวประวัติ การเยี่ยมบ้านทำให้สรุปได้ว่า ลักษณะครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนาย จ คือการอบรมเลี้ยงดู เนื่องจากนาย จ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย ไม่เข้มงวดกวดขันเรื่องการเรียน บิดามารดาขาดความเอาใจใส่เรื่องการเรียน เนื่องจากเห็นลูกตัวเองเรียนอ่อนจึงไม่เคี่ยวเข็ญให้ลูกตั้งใจเรียน ไม่สนใจที่จะแก้ไขปัญหาเมื่อผลการเรียนของนักเรียนต่ำ

3.3 สาเหตุจากการจัดการศึกษาของโรงเรียน

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม ทำให้ทราบว่า สาเหตุอย่างหนึ่งที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เพราะจำนวนนักเรียนในห้องเรียนมากเกินไป ทำให้ครูผู้สอนไม่สามารถให้ความสนใจและควบคุมนักเรียนได้อย่างทั่วถึง

4. การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม

ผู้ศึกษาได้ให้ความช่วยเหลือดังนี้

4.1 การให้ความช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

4.1.1 ให้การแนะแนว พุดคุย และให้ข้อเสนอแนะแก่ นาย จ เพื่อให้มีแรงจูงใจในการเรียนและพัฒนาตนเองอย่างมีเป้าหมาย โดยใช้การให้แรงเสริมทางสังคมสร้างแรงจูงใจในการเรียน โดยการให้ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการเรียนที่ดี แนวทางการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพเป็นทหาร ที่นาย จ ใฝ่ฝัน เพื่อให้ นาย ค รู้จักตั้งเป้าหมายในชีวิต มีแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น

4.1.2 ให้คำแนะนำวิธีการเรียนที่ถูกต้อง ฝึกการรู้จักแบ่งเวลา การสร้างสมาธิในการเรียน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียน รวมทั้งให้ความรู้เพิ่มเติมบทเรียนที่ไม่เข้าใจ

4.1.3 ให้ความสนใจและเอาใจใส่นาย จ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เห็นความสำคัญของการเรียน เกิดความรู้สึกมั่นคงทางจิตใจ และมีความเชื่อมั่นในตนเองในการฟันฝ่าอุปสรรคเพื่อจะได้พัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

4.1.6 ปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง เพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาของนาย จ เพื่อให้ลดการเล่นกีฬา การทำสวนลงและให้มีเวลาสำหรับการเรียนเพิ่มมากขึ้น

4.2 การให้ความช่วยเหลือทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

ขอความร่วมมือกรรมการแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ครูหัวหน้าระดับชั้น ม.6 เพื่อขอความร่วมมือในการให้กำลังใจเอาใจใส่ และเข้าใจพฤติกรรมการศึกษาที่เกิดขึ้นช่วยกันแก้ไข เพื่อให้ นาย จ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคมอย่างมีความสุข

5. การทำนายผล

จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ของนาย จ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีสาเหตุมาจากลักษณะส่วนตัว ลักษณะครอบครัวและการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้ศึกษามีความเห็นว่าสาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าหากนาย จ ให้ความร่วมมือรวมทั้งบิดา-มารดาและบุคลากรในโรงเรียนมีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหาอย่างจริงจัง ถ้าหากนาย จ ได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างแท้จริง ก็สามารถแก้ปัญหาได้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนาย จ น่าจะสูงขึ้น

6. การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้ศึกษาได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ปรากฏผลดังนี้

6.1 จากการสังเกต สัมภาษณ์ นาย จ สรุปได้ว่ามีพฤติกรรมการศึกษาและมีความสนใจการเรียนมากขึ้น มีแนวคิดในทางการเรียนของตนเองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และสามารถแบ่งเวลาการทำงานได้เหมาะสมมากขึ้น

6.2 จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น ครูประจำวิชาพบว่านาย จ มีพฤติกรรมการศึกษาและมีความสนใจการเรียนมากขึ้น

6.3 จากการติดตามผลการเรียน นาย จ จากเดิมได้ผลการเรียนเฉลี่ย 1.16 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 หลังจากศึกษารายกรณีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เพิ่มขึ้นเป็น 2.33 (โรงเรียนกัณฑ์วิทยวิทยา, 2554) ผลการเรียนสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

7. ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนาย จ มีดังนี้

นาย จ มีความอดทนพยายามและมีความตั้งใจจริงในการแก้ปัญหาของ

ตนเอง ปรับปรุงวิธีการเรียน มีความพยายามในเรื่องการเรียนเพิ่มขึ้น ลดเวลาการเล่นเกมนอคอมพิวเตอร์ ลดเวลาการพูดคุยกับเพื่อน พยายามเข้าเรียนตรงเวลา และหมั่นทบทวนบทเรียนและทำการบ้านมากขึ้น จะทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

11.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

11.2.1 บิดามารดา ควรหาเวลาว่างเพื่อเอาใจใส่ให้กำลังใจ และให้ความอบอุ่นด้านจิตใจแก่เด็ก แนะนำเรื่องการเรียนรู้รวมทั้งให้เวลาและโอกาส นาย จ ได้ใช้เวลาในการเรียนการทำการบ้านและการทบทวนบทเรียนมากขึ้น

1.1.1 ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูแนะแนวควรให้ความสนใจ

เอาใจใส่ นาย จ อย่างต่อเนื่องเพื่อเป็นกำลังใจให้นาย จ สร้างแรงจูงใจในการเรียน สามารถแก้ไขปัญหาของตนเอง ช่วยกระตุ้นให้นาย จ สนใจการเรียนมากขึ้น และเป็นที่ปรึกษาช่วยแก้ไขปัญหากที่อาจเกิดขึ้น

กรณีศึกษาครั้งที่ 6 นาย จ

1. การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน

1.1 ปัญหาของนาย จ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีผลการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย 0.85

1.2 สมมติฐานที่ทำให้ นาย จ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีดังนี้

1.2.1 ลักษณะส่วนตัวของนาย จ

1.2.3 ลักษณะครอบครัว

1.2.4 การจัดการศึกษาของโรงเรียน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 แนะนำบุคคลที่ทำการศึกษารายกรณี

ชื่อ-สกุล	นาย จ
วันเดือนปี เกิด	19 พฤษภาคม 2536
อายุ	18 ปี 4 เดือน
เชื้อชาติ สัญชาติ	ไทย
ศาสนา	พุทธ
สถานภาพ	นักเรียน
ภูมิลำเนาเดิม	จังหวัดศรีสะเกษ

สถานที่เกิด	โรงพยาบาลกันทรลักษ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	125 ถนนเขาพระวิหาร บ้านน้ำเย็น ตำบลเมือง อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

2.2 สาเหตุที่ศึกษา

นาย ฉ มีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนต่ำ ผลการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย 0.85 และมีพฤติกรรมไม่สนใจเรียนได้แก่ ไม่ร่วมกิจกรรมการเรียน หลบเรียน ไม่ทำการบ้านและขาดความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

2.3 ลักษณะของปัญหาที่สำคัญ

นาย ฉ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน ไม่ร่วมกิจกรรมการเรียน หลบเรียน ไม่ส่งงานและการบ้าน ขาดความรับผิดชอบในงานที่ครูมอบหมาย

2.4 บุคคลที่ใช้เก็บข้อมูล

2.4.1 นาย ฉ (ผู้รับการศึกษา)

2.4.2 ผู้ปกครองนาย ฉ

2.4.3 ครูประจำชั้น

2.4.4 เพื่อนร่วมชั้นเรียน

2.5 สถานที่ที่ใช้ประกอบการศึกษา

2.5.1 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา

2.5.2 บ้านของนาย ฉ

2.6 ประวัติครอบครัว

บิดา อายุ 43 ปี อาชีพทำไร่ รายได้ ประมาณ 9,000 – 10,000 บาท

มารดา อายุ 36 ปี อาชีพทำไร่ รายได้ ประมาณ 9,000 – 10,000 บาท

เป็นลูกคนเดียว นาย ฉ อายุ 18 ปี 4 เดือน

2.7 ความสัมพันธ์กับบิดามารดา

ความสัมพันธ์ในครอบครัว สนิทสนมกันดี มักจะอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน บิดามารดารู้รักกันดี นาย ฉ เป็นบุตรคนเดียวบิดามารดามักตามใจ อยู่บ้านไม่ได้รับมอบหมายงานให้ทำ นาย ฉ จึงสบายมากพ่อแม่ทำให้เรียนร้อย ถ้ามีเรื่องอะไร สามารถพูดคุยกับบิดามารดาได้ตลอดเวลา

2.8 การศึกษา นาย ฉ มีผลการเรียนต่ำ 0.85

2.9 ประวัติสุขภาพ นาย ฉ สุขภาพดี เคยได้รับอุบัติเหตุรถชนกัน 1 ครั้ง ตรวจสุขภาพปีละ 1-2 ครั้ง

2.10 ประวัติทางสังคม เป็นคนร่าเริงแจ่มใส สนุกสนมกับเพื่อนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ และมีพฤติกรรมไม่สนใจเรียนเหมือนกัน เพียง 2-3 คน

2.11 การใช้เวลาว่างหรืองานอดิเรก เล่นเตะตะกร้อ

2.12 ความใฝ่ฝันในอนาคต อยากเป็นทหาร

2.13 เจตคติที่มีต่อตนเอง คิดว่าตนเอง เรียนหนังสือไม่เก่ง ครูชอบตำหนิ ไม่ชอบการเรียนหนังสือเพราะคิดว่ายาก และเรียนไม่รู้เรื่อง ภูมิใจบิดามารดาร์ก

2.14 เจตคติที่มีต่อครอบครัว สนุกสนมรักใคร่กันดี มีความขัดแย้งทางความคิดบ้าง แต่ไม่รุนแรง บิดามารดาตามใจ ไม่เข้มงวดกวดขัน ไม่ต้องรับผิดชอบในการทำหน้าทีงานในบ้าน

2.15 กิจวัตรประจำวัน

ตื่นนอน อาบน้ำแต่งตัว กินข้าว มาโรงเรียนเป็นกิจวัตร ไม่มีจุดมุ่งหมาย บางวันจะไปเล่นเตะตะกร้อกับเพื่อน

2.16 สภาพความเป็นอยู่ นาย จ เป็นลูกคนเดียว บิดามารดาจะรักและตามใจ อยู่บ้านไม่ได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ทำงานสิ่งใด จึงมักใช้เวลาว่างไปเล่นเตะตะกร้อที่ตนเองชอบ กับเพื่อนบ้านและใช้เวลาเล่นนาน จนมีด่า หลังจากนั้นก็นั่งร่วมวงสนทนากับเพื่อนแล้วจึงกลับบ้าน รับประทานอาหารดูโทรทัศน์แล้วเข้านอน

2.17 ลักษณะทั่วไป นาย จ เป็นนักเรียน ม. 6 อายุ 18 ปี 4 เดือน ผิวคล้ำ รูปร่างสมส่วน ผมสีดำ นัยน์ตาสีดำ ตาสองชั้น ใบหน้ารูปไข่ สุขภาพดี หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสะอาด เนื้อตัวสะอาดพอสมควร มีมนุษยสัมพันธ์ดี ร่าเริงแจ่มใสพูดเก่ง เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนสนิท 2-3 คน

จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1) การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ผู้ศึกษาสังเกตนาย จ ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ ชั่วโมงเรียน วิชา กิจกรรมแนะแนว วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ และระหว่างพักกลางวันรวม 8 ครั้ง ครั้งละประมาณ 20 นาที พบว่าโดยทั่วไป นาย จ จะเป็นคนร่าเริงแจ่มใส มนุษยสัมพันธ์ดี มักจะพูดคุยกับเพื่อนซึ่งสนิทสนมด้วย 2-3 คน เมื่ออยู่ในห้องเรียนไม่แสดงออก ชอบพูดคุยกับเพื่อนขณะที่เรียน ทำงานช้า มักอ้อยอิ่งในการหยิบอุปกรณ์การเรียนมาเตรียมเพื่อจะเรียนหรือทำงาน ขาดความกระตือรือร้น ไม่เคยทำการบ้านส่ง แบบฝึกหัดที่ให้ทำในห้องเรียนมักจะทำไม่เสร็จและค้างไว้ไม่ทำต่อ เมื่อว่างจากการเรียนหรือครูไม่อยู่ จะชอบออกมานั่งหน้าห้องเรียนกับเพื่อนในกลุ่ม

เดียวกัน คอยหยอกล้อเพื่อนห้องอื่นที่เดินผ่าน มักจะแหวะเข้าห้องน้ำและไปถึงห้องเรียนช้า ครูประจำวิชาต้องคอยตักเตือนอยู่เสมอ

2) การสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาสัมภาษณ์ นาย จ และผู้ที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียด ต่อไปนี้

2.1 การสัมภาษณ์ นาย จ ทราบว่าเป็นบุตรคนเดียว บิดาอายุ 43 ปี มีอาชีพทำไร่ รายได้เดือนละ ประมาณ 9,000 – 10,000 บาท มารดามีอาชีพทำไร่กับบิการายได้เดือนละ ประมาณ 9,000 – 10,000 บาท สำหรับนาย จ บิดา-มารดา รักและตามใจ เนื่องจากเป็นลูกคนเดียว จะคอยช่วยเหลือทำให้ทุกอย่างและไม่ได้มอบหมายหน้าที่งานในบ้านให้ทำ

ทัศนคติที่มีต่อครอบครัว นาย จ รู้สึกว่าสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันดี นาย จ ไม่อยากให้บิดามารดา วิตกกังวลกับเรื่องการเรียนของตน ตั้งแต่บิดามารดาไปทำงานเมืองนอกทำให้ นาย จ มีพฤติกรรมเปลี่ยนไป จากที่เคย ไม่สนใจในการเรียนและพฤติกรรมของตนกลับมามีคิดใหม่เริ่มสนใจตนเอง

ทัศนคติที่มีต่อโรงเรียน นาย จ มีความรู้สึกว่าเป็นบรรยากาศในโรงเรียนยังขาดความอบอุ่น ครูชอบตำหนิตนเอง ครูในโรงเรียนไม่สามารถเอาใจใส่ดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึง เพราะห้องเรียนมีนักเรียนมากเกินไป อยากให้มีการสอนเกี่ยวกับกีฬาหลายชั่วโมง ในแต่ละวัน และลดเนื้อหาวิชาการลง เพราะตนเองเรียนไม่ทันเพื่อน

2.2 สัมภาษณ์ผู้ปกครอง ทำให้ทราบข้อมูลว่าขณะอยู่บ้าน บิดามารดามักตามใจ เพราะเห็นว่าเป็นลูกคนเดียว ไม่ได้มอบหมายหน้าที่งานในบ้านให้ทำ โดยมารดาทำให้ทุกอย่าง นาย จ ชอบเล่นกีฬาเตะกร้อมาก มักใช้เวลาว่างไปเล่นเตะกร้อทุกวัน บางครั้งกลับบ้าน 2 ทุ่ม จนบิดามารดาต้องคอยตักเตือนอยู่เสมอ เมื่อกลับถึงบ้านมีดคำ เมื่อกลับมาบ้านอาบน้ำ รับประทานอาหารแล้วเข้านอน และมักบอกกับบิดามารดาว่าไม่มีการบ้านหรือทำการบ้านเสร็จที่โรงเรียน และส่งครูแล้ว

2.3 การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย จ ในเวลาเรียนแรกๆ ชอบลุกจากที่นั่งของตนเองไปนั่งคุยกับเพื่อนที่ตนเองสนิท ไม่เคยส่งงาน ไม่ส่งการบ้าน สมุดแบบฝึกหัดที่ใช้เรียนไม่มี อุปกรณ์การเรียนไม่ครบ เวลาถามคำถามจะตอบไม่ได้และเมื่อครูว่ากล่าวตักเตือนจะทำไมสนใจ ขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติตนตามที่ได้รับมอบหมายบ้าง ช่วงหลังรู้สึกเปลี่ยนไปเล็กน้อย

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนร่วมชั้นเรียน บอกว่านาย จ ผู้ที่หนีเรียนบ่อยที่สุด ไม่สนใจเรียน เข้าห้องเรียนช้าไม่ทำการบ้าน ไม่ส่งงาน ขาดความรับผิดชอบนอกจากนี้ยังมีปัญหากับครูด้วย

3) การเยี่ยมบ้าน

ผู้ศึกษาไปเยี่ยมบ้านนักเรียน 1 ครั้ง ใช้เวลา 40 นาที ได้สังเกตและสัมภาษณ์บุคคลในบ้าน มีรายละเอียดดังนี้

จากการเยี่ยมบ้าน สรุปได้ว่า นาย จ มาอยู่บ้านกับป้าเพราะบิดามารดาไปทำงานที่ต่างประเทศ บ้านของคนให้อาไปอยู่แทน บ้านป้า มีลักษณะบ้านเป็นบ้านชั้นเดียว กว้างขวาง ลุงทำงานค้าขาย ป้าเป็นแม่บ้าน มีลูกชาย 1 คน อายุ 9 ปี เลี้ยงหลานสาว อายุ 3 ขวบ อีก 1 คน รวมทั้งหมดที่อาศัยบ้านป้ารวมทั้งนาย จ เป็น 5 คน ภายในบ้านมีข้าวของเครื่องใช้ครบ มีรถปิคอัพรถจักรยานยนต์ อยู่กับป้าก็ไม่ได้รับมอบหมายให้ทำงานอะไร ตื่นมาอาบน้ำ แต่งตัวไปโรงเรียนเหมือนอยู่กับบิดามารดา เงินค่าใช้จ่ายมารดาจะส่งมาให้ป้าเก็บไว้ให้

4) การเขียนอัตชีวประวัติ

จากการวิเคราะห์อัตชีวประวัติ พบว่า นาย จ มีความสนิทสนมกับบิดามารดามาก เมื่อบิดามารดาไปทำงานที่ต่างประเทศคิดถึงบิดามารดา คิดว่าบิดามารดาคงลำบากมาก เริ่มคิดถึง การเรียนและความประพฤติที่ผ่านมาของตนทำให้รู้สึกเสียใจมาก อยากให้บิดามารดากลับมา ไม่อยากอยู่กับป้า ต้องการความรักความอบอุ่น ด้านการเรียนตั้งใจจะเรียนให้จบ ม. 6 โรงเรียนนี้ โตขึ้นอยากเป็นทหาร

5) บันทึกประจำวัน

จากการเขียนบันทึกประจำวัน ทำให้ทราบว่า นาย จ มีกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่คล้ายคลึงกันคือ ตื่นเข้าไปโรงเรียน เมื่อกลับบ้านเปลี่ยนเสื้อผ้าแล้วไปเล่นตะกร้อกับเพื่อนจนมืดค่ำ ไม่อ่านหนังสือ ไม่ทำการบ้านส่งครู มักลืมนมหรือหนังสือไว้ที่บ้าน กลับถึงบ้านทานอาหารเย็นอาบน้ำ ดูโทรทัศน์แล้วนอน วันเสาร์อาทิตย์ดูโทรทัศน์ เทียวเล่น แล้วออกไปเล่นตะกร้อ ไม่ช่วยเหลืองานในบ้าน ไม่กล่าวถึงการทบทวนบทเรียนและการทำการบ้านในแต่ละวัน

6) แบบสอบถาม

6.1 แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

จากการตอบแบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลทราบว่า นาย จ บิดามารดานาย จ มีรายได้จากการทำไร่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง ในครอบครัวมีพ่อแม่ลูก รวม 3 คน เมื่อ 2 ปีอาศัยอยู่กับป้า หลังจากบิดามารดาไปทำงานที่ต่างประเทสนาย จ มีสุขภาพแข็งแรง น้ำหนักค่อนข้างน้อย ด้านการเรียนไม่ชอบเรียนวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่ชอบการเรียน ด้านสังคม มีเพื่อนพอสมควร และเข้ากันได้ดีโดยเฉพาะเพื่อนที่สนใจการเล่นตะกร้อด้วยกัน ปัญหาของ นาย จ คือการเรียนอ่อน ไม่รู้จักการแบ่งเวลาสำหรับการเรียนและเรื่องอื่นๆ

6.2 แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงจากผู้ปกครองทำให้ทราบว่า นาย จ อาศัยอยู่กับป้า บิคมารดาไปทำงานที่ต่างประเทศ มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง ไม่ได้มอบหมายงานให้ทำ แต่ก็ช่วยงานบ้างในบางครั้ง ด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของผู้ปกครองที่มีต่อ นาย จ ผู้ปกครองเห็นว่า นาย จ เรียนอ่อน ไม่สนใจเรียน ชอบเล่นตะกร้อ ผู้ปกครองต้องการให้ทางโรงเรียนกวดขันเรื่องการเรียน ส่วนการร่วมมือกับทางโรงเรียน ผู้ปกครอง ยินดีร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพบปะเพื่อหาทางแก้ไขปัญหานักเรียน

6.3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของนักเรียน

จากการตอบแบบสอบถามทำให้ทราบว่า นาย จ มีนิสัยทางการเรียนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข คือ เอาใจใส่ด้านการเรียนน้อย ไม่ค่อยเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาเรียน ชอบหนีเรียนในวิชาที่ไม่ชอบ ไม่ทำการบ้านส่งครู ไม่ทบทวนบทเรียน ไม่เคยจัดทำตารางเวลาเรียน ส่งงานที่ครูมอบหมายไม่ตรงเวลา ชอบชวนเพื่อนหลบเรียน คิดว่าวิชาที่เรียนไม่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ไม่เคยจดบันทึกหรือโน้ตย่อขณะครูสอน เมื่อครูให้ทำงานในห้องเรียนจะไม่ค่อยตั้งใจทำงาน ไม่เคยอ่านหนังสือล่วงหน้าทั้งก่อนเรียนและก่อนสอบ

6.4 แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน

จากแบบสอบถามทำให้ทราบว่า นาย จ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับครูผู้สอนว่า วิธีสอนของครูทำให้เข้าใจบทเรียนน้อยและแม้จะพยายามอธิบายเรื่องที่สอนให้นักเรียนเข้าใจ บรรยากาศในห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างพอเหมาะมีเสียงดังรบกวนน้อย อุปกรณ์การเรียนที่ใช้สอนมีน้อย ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน กิจกรรมการเรียนน่าสนใจพอควร

7) สังคมมิติ

จากการทำสังคมมิติ ทำให้ทราบว่า ในสถานการณ์การทำรายงานกลุ่มวิชาภาษาไทย นักเรียนจะเข้ากลุ่มกับใคร นาย จ อยู่โดดเดี่ยว ไม่เลือกใครและไม่มีใครเลือก

จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” ทำให้ทราบว่า เพื่อน จำนวน 35 คน บอกว่า หนีเรียนบ่อยที่สุดในชั้น เพื่อน จำนวน 21 คน บอกว่า ไม่สนใจเรียนมากที่สุดในชั้น เพื่อน จำนวน 17 คน บอกว่า เข้าห้องเรียนช้าบ่อยที่สุดในชั้น เพื่อน จำนวน 12 คน บอกว่า ขาดความรับผิดชอบในการเรียนมากที่สุดในชั้น เพื่อน จำนวน 6 คน บอกว่า มีปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอนมากที่สุดในชั้น

8) แบบทดสอบ

แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House – Tree – Person Test)

จากการทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน พบว่า นาย จ มีบุคลิกภาพแบบกึ่งเก็บตัวกึ่งแสดงตัว คือบางครั้งมีลักษณะเชื่อมั่นในความนึกคิดของตนเอง คิดถึงเรื่องตนเองเป็นสำคัญ ไม่ชอบการติดต่อสมาคมกับใคร ชอบอยู่คนเดียว บางครั้ง ลักษณะสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว

ชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อน ชอบการเคลื่อนไหว และชอบการทำสิ่งต่างๆ โดยไม่ต้องมีการวางแผนล่วงหน้า

3. การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่านาย จ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เพราะสาเหตุดังนี้

3.1 สาเหตุจากลักษณะส่วนตัวนาย จ

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ อัดชีวประวัติ บ้านที่กประจำวันและแบบสอบถาม มีผลสอดคล้องกันว่านาย จ เป็นคนไม่ค่อยกระตือรือร้นในการเรียน ขาดความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหาการเรียน ไม่มีความพยายามในการทำงานให้สำเร็จ มีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม ขาดความเข้าใจวิธีการเรียนที่ถูกต้อง มีนิสัยในทางการเรียนไม่ดี เช่น ขาดการเตรียมตัวก่อนที่จะมีการเรียนการสอน ขณะนั่งเรียนในห้องเรียนก็ไม่มีสมาธิในการเรียน ย้ายที่นั่งในห้องเรียนบ่อย และไม่มีการทบทวนบทเรียนเมื่อเรียนจบในแต่ละวัน รวมทั้งไม่ทำการบ้านหรืองานที่ครูสั่งจึงเป็นสาเหตุให้นาย จ ไม่เข้าใจบทเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

3.2 สาเหตุจากลักษณะครอบครัว

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อัดชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่า ลักษณะครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนาย จ คือบิดามารดาไม่เอาใจใส่ในการกวดขันเรื่องการเรียน เพราะเห็น้อยกับการทำงานและมีทัศนคติต่อการเรียนของนาย จ ว่า เรียนไม่ดีเกิดจากสมองไม่ดี ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้

3.3 สาเหตุจากการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามทำให้สามารถสรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน ได้แก่ วิธีการสอนของครูที่นักเรียนยังไม่สามารถเข้าใจเนื้อหาที่ครูสอน จำนวนนักเรียนในห้องเรียนมากเกินไปทำให้ครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง รวมทั้งอุปกรณ์การเรียนมีไม่เพียงพอ

4. การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม

ผู้ศึกษาได้ให้ความช่วยเหลือดังนี้

4.1 การให้ความช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

4.1.1 ให้การแนะแนว พุดคุย ให้ข้อสนเทศแก่นาย จ เพื่อให้ นาย จ มีแรงจูงใจ

ในการเรียนและพัฒนาตนเองอย่างมีเป้าหมาย โดยใช้การให้แรงเสริมทางสังคม สร้างแรงจูงใจในการเรียน โดยการให้ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับวิธีการเรียน ที่ดี มีต้นแบบที่นักเรียนสนใจ แนวทางการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เพื่อให้ รู้จักตั้งเป้าหมายในชีวิต มีแรงจูงใจในการเรียน เพิ่มขึ้น

4.1.2 ให้คำแนะนำวิธีการเรียนที่ถูกต้อง ฝึกการรู้จักแบ่งเวลา การฝึกสมาธิในการเรียน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รวมทั้งให้ความรู้เพิ่มเติมบทเรียนที่นาย ฉ ไม่เข้าใจ

4.1.3 ให้ความสนใจและเอาใจใส่ นาย ฉ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ นาย ฉ เห็นความสำคัญของเรียน เกิดความรู้สึกมั่นคงทางจิตใจ และมีความเชื่อมั่นในตนเองในการฟันฝ่าอุปสรรค เพื่อจะได้พัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

4.1.4 ปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง เพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และช่วยหาวิธีแก้ปัญหาเพื่อส่งเสริมให้นาย ฉ มีพฤติกรรมการเรียนดีขึ้น

4.2 การให้ความช่วยเหลือทางอารมณ์ ปฏิบัติดังนี้

ขอความร่วมมือกับกรรมการแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ครูหัวหน้าระดับชั้น ม.6 เพื่อทำ เข้าใจพฤติกรรมการเรียนที่เกิดขึ้น เอาใจใส่ และให้กำลังใจ ช่วยกันแก้ไข เพื่อให้ นาย ฉ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคมอย่างมีความสุข

5. การทำนายผล

จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ของนาย ฉ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีสาเหตุมาจากลักษณะส่วนตัว ลักษณะครอบครัว และการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้ศึกษามีความเห็นว่า สาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าหากนาย ฉ ให้ความร่วมมือ รวมทั้งบิดามารดาผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียน มีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหานี้อย่างจริงจัง ถ้าหากนาย ฉ ได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างแท้จริง ก็สามารถแก้ปัญหาได้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนาย ฉ น่าจะสูงขึ้น

6. การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้ศึกษาได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ปรากฏผล ดังนี้

6.1 จากการสังเกต สัมภาษณ์ นาย ฉ สรุปได้ว่า นาย ฉ มีพฤติกรรมการเรียน และมีความสนใจการเรียนมากขึ้น มีแนวคิดในทางการเรียนของตนเองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และสามารถแบ่งเวลาการทำงานได้ถูกต้องมากขึ้น

6.2 จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา พบว่า นาย ฉ มีพฤติกรรมการเรียนและมีความสนใจการเรียนมากขึ้น

6.3 จากการติดตามผลการเรียน นาย จ จากเดิมได้ผลการเรียนเฉลี่ย 0.85 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 หลังจากศึกษารายกรณีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เป็น 1.63 (โรงเรียนกัณฑ์รลัษณ์วิทยา, 2554) ผลการเรียนสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

7. ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

7.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนาย จ มีดังนี้

นาย จ มีความมีความอดทนพยายามและมีความตั้งใจจริงในการแก้ปัญหาของตนเอง ปรับปรุงวิธีการเรียนมีความพยายามในเรื่องการเรียนเพิ่มขึ้น ลดเวลาการเล่นตะกร้อ และหมั่นทบทวนบทเรียนและทำการบ้านมากขึ้น จะทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

7.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

7.2.1 บิดามารดาผู้ปกครอง ควรหาเวลาว่างเพื่อเอาใจใส่ ให้กำลังใจ และให้ความอบอุ่นด้านจิตใจแก่เด็ก แนะนำเรื่องการเรียนรู้รวมทั้งให้เวลาและโอกาสนาย จ ได้ใช้เวลาในการเรียน การทำการบ้านและการทบทวนบทเรียนมากขึ้น

7.2.2 ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูแนะแนว ควรให้ความสนใจเอาใจใส่ นาย จ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นกำลังใจให้นาย จ สร้างแรงจูงใจในการเรียน สามารถแก้ไขปัญหาของตนเอง ช่วยกระตุ้นให้นาย จ สนใจการเรียนมากขึ้น และเป็นที่ปรึกษา ช่วยแก้ไขปัญหาคือที่อาจจะเกิดขึ้น

กรณีศึกษารายที่ 7 นาย ช

1. การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน

1.1 ปัญหาของนาย ช คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีผลการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย 1.19

1.2 สมมติฐานที่ทำให้นาย ช มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีดังนี้

1.2.1 ลักษณะส่วนตัวของนาย ช

1.2.2 ลักษณะครอบครัว

1.2.3 การจัดการศึกษาของโรงเรียน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 แนะนำบุคคลที่ทำการศึกษารายกรณี

ชื่อ-สกุล	นาย ช
วันเดือนปี เกิด	24 กันยายน 2536
อายุ	18 ปี
เชื้อชาติ สัญชาติ	ไทย
ศาสนา	พุทธ
สถานภาพ	นักเรียน
ภูมิลำเนาเดิม	จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลโนนคูณ
ที่อยู่ปัจจุบัน	47 บ้านโนนม่วงใต้ ตำบลหนองหญ้าลาด อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

2.2 สาเหตุที่ศึกษา

นาย ช มีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนต่ำ ผลการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย 1.19 และมีพฤติกรรมไม่สนใจเรียนได้แก่ ไม่ร่วมกิจกรรมการเรียน หลบเรียน ไม่ทำการบ้านและขาดความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

2.3 ลักษณะของปัญหาที่สำคัญ

นาย ช มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน ไม่ร่วมกิจกรรมการเรียน หลบเรียน ไม่ส่งงานและการบ้าน ขาดความรับผิดชอบในงานที่ครูมอบหมาย

2.4 บุคคลที่ใช้เก็บข้อมูล

2.5.1 นาย ช (ผู้รับการศึกษา)

2.5.2 ผู้ปกครอง นาย ช

2.5.3 ครูประจำชั้น

2.5.4 เพื่อนร่วมชั้นเรียน

2.5 สถานที่ที่ใช้ประกอบการศึกษา

2.6.1 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา

2.6.2 บ้านของนาย ช

2.6 ประวัติครอบครัว

บิดา อายุ 45 ปี อาชีพทำไร่ รายได้ ประมาณ 10,000 บาท

มารดา อายุ 43 ปี อาชีพทำไร่ รายได้ ประมาณ 9,000 บาท

เป็นบุตรคนที่ 2 นาย ช อายุ 18 ปี

2.7 ความสัมพันธ์กับบิดามารดา

ความสัมพันธ์ในครอบครัว สนิทสนมกันดี มักจะอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน บิดามารดาร์กใคร่กันดี นาย ช เป็นบุตรคนที่ 2 บิดาเป็นช่างทำเฟอร์นิเจอร์ มารดามีอาชีพทำนา ทำไร่ นาย ช ต้องช่วยงานในบ้านทุกอย่าง จึงใกล้ชิดพูดคุยกับบิดามารดาตลอด กับพี่ชายน้องชายวัยห่างกัน พุดคุยกันตามปกติ

2.8 การศึกษา นาย ช มีผลการเรียนต่ำ 1.19

2.9 ประวัติสุขภาพ นาย ช สุขภาพดี ไม่เคยเจ็บป่วย ไม่เคยได้รับอุบัติเหตุ ตรวจสุขภาพปีละ 1-2 ครั้ง

2.10 ประวัติทางสังคม เป็นคนร่าเริงแจ่มใส สนิทสนมกับเพื่อนเพียง 2-3 คน

2.11 การใช้เวลาว่างหรืองานอดิเรก เล่นดนตรี

2.12 ความใฝ่ฝันในอนาคต อยากเป็นครู

2.13 เจตคติที่มีต่อตนเอง คิดว่าตนเอง เรียนหนังสือไม่เก่ง ครูชอบตำหนิ ไม่ชอบการเรียนหนังสือเพราะคิดว่ายาก และเรียนไม่รู้เรื่อง

2.14 เจตคติที่มีต่อครอบครัว สนิทสนมรักใคร่กันดี มีความขัดแย้งทางความคิดบ้าง แต่ไม่รุนแรง บิดามารดาร์กบุตรทุกคน ไม่เข้มงวดกวดขัน แต่ต้องรับผิดชอบงานในบ้าน

2.15 กิจวัตรประจำวัน

ตื่นนอน อาบน้ำแต่งตัว กินข้าว มาโรงเรียนเป็นกิจวัตร ไม่มีจุดมุ่งหมาย บางวันจะไปเล่นปิงปองกับเพื่อน แต่ต้องรีบกลับบ้านช่วยงานที่บ้าน

2.16 สภาพความเป็นอยู่ นาย ช เป็นลูกคนที่ 2 บิดามารดาประกอบอาชีพส่วนตัว นาย ช พี่และน้องชายก็ได้รับมอบหมายหน้าที่ให้ทำเช่นกัน จึงมักไม่ค่อยมีเวลาว่างไปเล่นกับเพื่อนมากนัก บางวันช่วยงาน จนมีค่า หลังจากนั้น อาบน้ำ กินข้าว ดูโทรทัศน์ แล้วเข้านอน

2.17 ลักษณะทั่วไป นาย ช เป็นนักเรียน ม. 6 อายุ 18 ปี เตือน ผิวคล้ำ รูปร่างสมส่วน ผมสีดำ นัยน์ตาสีดำ ตาสองชั้น ใบหน้ารูปไข่ สุขภาพดี หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสะอาด เนื้อตัวสะอาดพอสมควร มนุษย์สัมพันธ์ไม่ดีนัก มักร่าเริงแจ่มใสไม่ช่างพูด เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนสนิท 2-3 คน

จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1) การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ผู้ศึกษาสังเกตนาย ช ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ ชั่วโมงเรียน วิชา กิจกรรมแนะแนว วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ และระหว่างพักกลางวันรวม 8 ครั้ง ครั้งละ ประมาณ 20 นาที พบว่าโดยทั่วไป นาย ช จะเป็นคนเงียบ ๆ ไม่ช่างพูด มนุษย์สัมพันธ์ไม่ดีนัก มักจะพูดคุยกับเพื่อนสนิท 2-3 คน เมื่ออยู่ในห้องเรียนไม่แสดงออก ไม่ชอบพูดคุยกับเพื่อน ขณะที่เรียน เหม่อลอย ขาดความกระตือรือร้น ไม่เคยทำการบ้านส่ง แบบฝึกหัดที่ให้ทำในห้องเรียนมักจะทำไม่เสร็จและค้างไว้ไม่ทำต่อ ชอบไปห้องน้ำเข้าห้องเรียนช้า ครูประจำวิชาต้องคอยตักเตือนอยู่เสมอ

2) การสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาสัมภาษณ์ นาย ช และผู้ที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียด ต่อไปนี้

2.1 การสัมภาษณ์ นาย ช ทราบว่าเป็นบุตรคนที่ 2 บิดาอายุ 45 ปี มีอาชีพเป็นช่างเฟอร์นิเจอร์ รายได้เดือนละ ประมาณ 10,000 บาท มารดา อายุ 43 ปี มีอาชีพทำไร่ รายได้เดือนละ ประมาณ 9,000 – 10,000 บาท สำหรับนาย ช ต้องช่วยเหลืองานในบ้านทุกอย่าง เช่นเดียวกับพี่และน้องชาย

ทัศนคติที่มีต่อครอบครัว นาย ช รู้สึกว่าสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันดี นาย ช บิดามารดาทำงานหนัก ไม่สนใจในการเรียนของลูก แต่มีความรู้สึغبิดามารดาคาดหวังในตัวนาย ช สูง ไม่อยากให้บิดามารดาวิตกกังวลกับเรื่องการเรียนของตน มีความสุขเมื่อได้อยู่กับเพื่อนๆ

ทัศนคติที่มีต่อโรงเรียน นาย ช มีความรู้สึกว่บรรยากาศในโรงเรียนยังขาดความอบอุ่น ครูชอบตำหนิตนเอง ครูในโรงเรียนไม่สามารถเอาใจใส่ดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึง อาคารสถานที่ไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน เพราะห้องเรียนมีนักเรียนมากเกินไป อยากให้มีการเรียนการสอนที่สนุกในแต่ละวัน และลดเนื้อหาวិชาการลง เพราะตนเองเรียนไม่ทันเพื่อน

2.2 การสัมภาษณ์ครูประจำวิชา ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย ช ในเวลาเรียนจะนั่งนิ่ง ๆ ไม่ลุกจากที่นั่งของตน คุยกับเพื่อนที่ตนเองสนิทบ้าง เหม่อลอย ไม่เคยส่งงาน ไม่ส่งการบ้าน ไม่มีสมุดแบบฝึกหัด อุปกรณ์การเรียนไม่ครบ เวลาถามคำถามจะตอบไม่ได้และเมื่อครูว่ากล่าวตักเตือนจะทำเป็นไม่สนใจ ขาดความรับผิดชอบในการทำงานตามที่ได้รับมอบหมาย

2.3 สัมภาษณ์ผู้ปกครอง ทำให้ทราบว่าขณะอยู่บ้าน ลูกทุกคนต้องทำงานช่วยบิดามารดาทุกอย่าง นาย ช ชอบเล่นปิงปองมาก มักใช้เวลาว่างไปเล่นบ้าง แต่ก็ต้องรีบกลับมาช่วยงานที่บ้าน รับประทานอาหารแล้วเข้านอน เรื่องการเรียนมักบอกกับบิดามารดาว่าไม่มีการบ้านหรือทำการบ้านเสร็จที่โรงเรียน และส่งครูแล้ว

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนนักเรียน ทราบว่านาย ช ชอบหนีเรียน ไม่สนใจเรียน เข้าห้องเรียนช้าไม่ทำการบ้าน ไม่ส่งงาน ขาดความรับผิดชอบนอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับครูด้วย

3) การเยี่ยมบ้าน

ผู้ศึกษาไปเยี่ยมบ้านนักเรียน 1 ครั้ง ใช้เวลา 40 นาที ได้สังเกตและสัมภาษณ์บุคคลในบ้าน มีรายละเอียดดังนี้

จากการเยี่ยมบ้าน สรุปได้ว่า นาย ช อยู่บ้านกับบิดามารดา พี่และน้องชาย ลักษณะบ้านเป็นบ้านชั้นเดียว ไม่กว้างขวางนัก บริเวณภายนอกปลูกไม้ประดับด้านหน้า ส่วนด้านหลังปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น ให้ร่มเงา เย็นสบาย ภายในแบ่งเป็นห้อง 2 ห้อง สมาชิก มีบิดามารดา ลูก 3 คน รวมเป็น 5 คน นาย ช อยู่ห้องรวมกับน้องชาย ภายในบ้านมีข้าวของเครื่องใช้ครบ บิดามารดา เห็นว่า นาย ช เป็นคนที่ขยันและรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี แต่เรียนไม่ค่อยเก่ง แต่ก็ไม่ได้เข้มงวดอะไรมาก เพราะเห็นว่าทำงานช่วยบิดามารดาแล้ว

4) การเขียนอัตชีวประวัติ

จากการวิเคราะห์อัตชีวประวัติ พบว่า นาย ช มีความสนิทสนมกับบิดามารดามาก รักและภูมิใจในตัวบิดามารดา ที่ท่านทำงานหนัก และสอนให้ลูกทำงาน มีความสุขมากเมื่อได้เล่น ปิงปองกับเพื่อน ส่วนด้านการเรียนเห็นว่าตัวเองเรียนอ่อนมากเมื่อเทียบกับเพื่อน มีความตั้งใจว่าต้อง จบ ม. 6 โรงเรียนนี้ โตขึ้นอยากเป็นครู หรือ โปรแกรมเมอร์

5) บันทึกประจำวัน

จากการเขียนบันทึกประจำวัน ทราบว่า นาย ช มีกิจกรรมในชีวิตประจำวัน คล้ายคลึงกันคือ ตื่นเช้าไปโรงเรียน บางวันเลิกเรียนแล้วไปเล่นปิงปองก่อนค่อยรีบกลับบ้าน เมื่อกลับบ้านเปลี่ยนเสื้อผ้าแล้วไปช่วยงานบิดามารดาจนมืดค่ำ กลับบ้าน ทานอาหารเย็นอาบน้ำ ดูโทรทัศน์แล้วนอน ไม่อ่านหนังสือ ไม่ทำการบ้านส่งครู มักลืมสมุดหรือหนังสือไว้ที่บ้าน วันเสาร์อาทิตย์ไปช่วยงานบิดามารดา ไม่กล่าวถึงการทบทวนบทเรียนและการทำการบ้าน

6) แบบสอบถาม

(1) แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล

จากการตอบแบบสอบถามทำให้ทราบว่า นาย ช อาศัยอยู่กับบิดามารดา รวมสมาชิกในบ้าน 5 คน บิดามารดามีรายได้จากการทำไร่ ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง นาย ช มีสุขภาพ แข็งแรง น้ำหนักค่อนข้างน้อย ด้านการเรียนชอบเรียนวิชาภาษาอังกฤษ คอมพิวเตอร์ และวิชาสังคมศึกษา ไม่ชอบเรียนวิชาภาษาไทย วิชาคณิตศาสตร์ ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่ชอบการเรียน ด้านสังคม มีเพื่อนสนิท 2-3 คน สนใจการเล่นปิงปองเหมือนกัน ปัญหาของ นาย ช คือการเรียนอ่อน ไม่รู้จักการแบ่งเวลาสำหรับการเรียนและเรื่องอื่นๆ

(2) แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงจากผู้ปกครอง ทราบว่า นาย ช อาศัยอยู่กับบิดามารดา มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง ได้รับมอบหมายให้ทำงาน ช่วยงานบิดามารดาทุกอย่าง ด้านความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของผู้ปกครองที่มีต่อนาย ช ผู้ปกครองเห็นว่า ทำงานเก่ง ภูมิใจในตัวลูกมาก แต่เรื่องการเรียนนั้น เรียนค่อนข้างอ่อน ผู้ปกครองต้องการให้ ทางโรงเรียน กวดขันเรื่องการเรียน ส่วนการร่วมมือกับทางโรงเรียน ผู้ปกครอง ยินดีร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพบปะเพื่อหาทางแก้ไขปัญหานักเรียน

6.3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของนักเรียน

จากการตอบแบบสอบถามทำให้ทราบว่า นาย ช มีนิสัยทางการเรียนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข คือ เอาใจใส่ด้านการเรียนน้อย ไม่ค่อยเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาเรียน ชอบเข้าห้องเรียนช้าในวิชาที่ไม่ชอบ ไม่ทำการบ้านส่งครู ไม่ทบทวนบทเรียน ไม่เคยจัดทำตารางเวลาเรียน ส่งงานที่ครูมอบหมายไม่ตรงเวลา ชอบชวนเพื่อนหลบเรียน คิดว่าวิชาที่เรียนไม่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ไม่เคยจดบันทึกหรือโน้ตย่อขณะครูสอน เมื่อครูให้ทำงานในห้องเรียนจะไม่ค่อยตั้งใจทำงาน ไม่เคยอ่านหนังสือล่วงหน้าทั้งก่อนเรียนและก่อนสอบ

6.4 แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน

จากแบบสอบถามทำให้ทราบว่า นาย ช มีความคิดเห็นเกี่ยวกับครูผู้สอนว่า วิธีสอนของครูทำให้เข้าใจบทเรียนปานกลางและครูพยายามอธิบายเรื่องที่สอนให้นักเรียนเข้าใจ บรรยากาศในห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างพอเหมาะ ไม่มีเสียงดังรบกวน แต่อุปกรณ์สื่อการเรียนมีน้อยไม่เพียงพอทั้งจำนวนนักเรียน กิจกรรมการเรียนน่าสนใจพอควร

7) สังคมมิติ

จากการทำสังคมมิติ ทำให้ทราบว่า ในสถานการณ์การทำรายงานกลุ่มวิชาภาษาไทย นักเรียนจะเข้ากลุ่มกับใคร นาย ช เลือกเพื่อน 2 คน และมีเพื่อนเลือกคนเดียว

จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” ทำให้ทราบว่า นาย ช มีเพื่อน 3 คน บอกว่า เหม่อลอยในเวลาเรียน

8) แบบทดสอบ

แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House – Tree – Person Test)

จากการทดสอบพบว่า นาย ช มีบุคลิกภาพแบบกึ่งเก็บตัวกึ่งแสดงตัว คือ บางครั้งมีลักษณะเชื่อมั่นในความนึกคิดของตนเอง คิดถึงเรื่องตนเองเป็นสำคัญ ไม่ชอบการติดต่อสมาคมกับใคร ชอบอยู่คนเดียว บางครั้ง ลักษณะสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว ชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อน ชอบการเคลื่อนไหว และชอบการทำสิ่งต่างๆ โดยไม่ต้องมีการวางแผนล่วงหน้า

2 การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่านาย ช มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เพราะสาเหตุดังนี้

2.1 สาเหตุจากลักษณะส่วนตัวนาย ช

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ อัดชีวประวัติ บันทึกประจำวันและแบบสอบถาม มีผลสอดคล้องกันว่านาย ช เป็นคนไม่ค่อยกระตือรือร้นในการเรียน ขาดความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหาการเรียน ไม่มีความพยายามในการทำงานให้สำเร็จ มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม ขาดความเข้าใจในบทเรียนต้อง มีนิสัยในทางการเรียนไม่เหมาะสม เช่น ขาดการเตรียมตัวก่อนเรียน ขณะนั่งเรียนในห้องเรียนไม่มีสมาธิในการเรียน ข้ายที่นั่งในห้องเรียนบ่อย และไม่มีการทบทวนบทเรียนเมื่อเรียนจบในแต่ละวัน รวมทั้งไม่ทำการบ้านหรืองานที่ครูสั่งจึงเป็นสาเหตุให้นาย ช ไม่เข้าใจบทเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.2 สาเหตุจากลักษณะครอบครัว

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อัดชีวประวัติ ทำให้สรุปได้ว่าลักษณะครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนาย ช คือบิดามารดาไม่เอาใจใส่ในการกวดขันเรื่องการเรียน เพราะเหนื่อยกับการทำงานและมีทัศนคติต่อการเรียนของนาย ช ว่า เรียนไม่ดีเกิดจากสมองไม่ดี ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้

2.3 สาเหตุจากการจัดการเรียนการศึกษาในโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถาม นาย ช เห็นว่า สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน ได้แก่ บรรยากาศการเรียนไม่เป็นกันเอง จำนวนนักเรียนในห้องเรียนมากเกินไปทำให้ครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง

4. การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม

ผู้ศึกษาได้ให้ความช่วยเหลือดังนี้

4.1 การให้ความช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

4.1.1 ให้การแนะแนว พูดคุย ให้ข้อสนเทศ แก่นาย ช เพื่อให้ให้นาย ช มีแรงจูงใจในการเรียนและพัฒนาตนเองอย่างมีเป้าหมาย โดยใช้การให้แรงเสริมทางสังคม สร้างแรงจูงใจในการเรียน โดยการให้ข้อมูลข้อสนเทศเกี่ยวกับวิธีการเรียนที่ดี แนวทางการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ ฝึกฝนเพื่อให้ รู้จักตั้งเป้าหมายในชีวิต มีแรงจูงใจในการเรียนเพิ่มมากขึ้น

4.1.2 ให้คำแนะนำวิธีเรียนที่เหมาะสม ฝึกการรู้จักแบ่งเวลาการฝึกสมาธิใน

การเรียน การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียน รวมทั้งให้ความรู้เพิ่มเติมบทเรียนที่นาย ช ไม่เข้าใจ

4.1.3 ให้ความสนใจและเอาใจใส่ นาย ช อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ นาย ช เห็นความสำคัญของเรียน เกิดความรู้สึกรับผิดชอบทางจิตใจ และมีความเชื่อมั่นในตนเองในการฟันฝ่าอุปสรรค เพื่อจะได้พัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

4.1.4 ปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง เพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และช่วยหาวิธีแก้ปัญหาเพื่อส่งเสริมให้นาย ช มีพฤติกรรมการเรียนดีขึ้น

4.2 การให้ความช่วยเหลือทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

ขอความร่วมมือจากกรรมการแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ครูหัวหน้าระดับชั้น ม.6 เพื่อเข้าใจพฤติกรรมการเรียนที่เกิดขึ้น ให้กำลังใจ เอาใจใส่และช่วยกันแก้ไขให้นาย ช มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคมอย่างมีความสุข

4 การทำนายผล

จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ของนาย ช พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีสาเหตุมาจากลักษณะส่วนตัว ลักษณะครอบครัว และการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้ศึกษามีความเห็นว่ สาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าหากนาย ช ให้ความร่วมมือ รวมทั้งบิดามารดาผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียน มีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหานี้อย่างจริงจัง ถ้าหากนาย ช ได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างแท้จริง ก็สามารถแก้ปัญหาได้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนาย ช น่าจะสูงขึ้น

5 การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้ศึกษาได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ปรากฏผล ดังนี้

5.1 จากการสังเกต สัมภาษณ์ นาย ช สรุปได้ว่า นาย ช มีพฤติกรรมการเรียน และมีความสนใจการเรียนมากขึ้น มีแนวคิดในทางการเรียนของตนเองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และสามารถแบ่งเวลาการทำงานได้ถูกต้องมากขึ้น

5.2 จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา พบว่า นาย ช มีพฤติกรรมการเรียนและมีความสนใจการเรียนมากขึ้น

5.3 จากการติดตามผลการเรียน นาย ช จากเดิมได้ผลการเรียนเฉลี่ย 1.19 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 หลังจากศึกษารายกรณีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เป็น 1.93 (โรงเรียนกัทรลักษ์วิทยา, 2554) ผลการเรียนสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

6 ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนาย ช มีดังนี้

นาย ช มีความมีความอดทนพยายามและมีความตั้งใจจริงในการแก้ปัญหาของตนเอง ปรับปรุงวิธีการเรียนมีความพยายามในเรื่องการเรียนเพิ่มขึ้น ลดเวลาการเล่นปิงปอง และหมั่นทบทวนบทเรียนและทำการบ้านมากขึ้น จะทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

6.2.1 บิดามารดาผู้ปกครอง ควรหาเวลาว่างเพื่อเอาใจใส่ ให้กำลังใจ และให้ความอบอุ่นด้านจิตใจแก่เด็ก แนะนำเรื่องการเรียนรู้รวมทั้งให้เวลาและโอกาสนาย ช ได้ใช้เวลาในการเรียน การทำการบ้านและการทบทวนบทเรียนมากขึ้น

6.2.2 ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูแนะแนว ควรให้ความสนใจเอาใจใส่ นาย ช อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นกำลังใจให้นาย ช สร้างแรงจูงใจในการเรียน สามารถแก้ไขปัญหาของตนเอง ช่วยกระตุ้นให้นาย ช สนใจการเรียนมากขึ้น และเป็นที่ปรึกษา ช่วยแก้ไขปัญหที่อาจจะเกิดขึ้น

กรณีศึกษารายที่ 8 นาย ฉ

1. การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน

1.1 ปัญหาของนาย ฉ คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีผลการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย 1.08

1.2 สมมติฐานที่ทำให้นาย ฉ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีดังนี้

1.2.1 ลักษณะส่วนตัวของนาย ฉ

1.2.2 ลักษณะครอบครัว

1.2.3 การจัดการศึกษาของโรงเรียน

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 แนะนำบุคคลที่ทำการศึกษารายกรณี

ชื่อ-สกุล นาย ฉ

วันเดือนปี เกิด 22 กันยายน 2536

อายุ	18 ปี
เชื้อชาติ สัญชาติ	ไทย
ศาสนา	พุทธ
สถานภาพ	นักเรียน
ภูมิลำเนาเดิม	จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลกันทรลักษ์
ที่อยู่ปัจจุบัน	165 บ้านม่วง ตำบลทุ่งใหญ่ อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

2.2 สาเหตุที่ศึกษา

นาย ฌ มีผลสัมฤทธิ์ทางเรียนต่ำ ผลการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย 1.08 และมีพฤติกรรมไม่สนใจเรียนได้แก่ ไม่รวมกิจกรรมการเรียน หลบเรียน ไม่ทำการบ้านและขาดความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย

2.3 ลักษณะของปัญหาที่สำคัญ

นาย ฌ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน ไม่รวมกิจกรรมการเรียน หลบเรียน ไม่ส่งงานและการบ้าน ขาดความรับผิดชอบในงานที่ครูมอบหมาย

2.4 บุคคลที่เกี่ยวข้อง

2.4.1 นาย ฌ (ผู้รับการศึกษา)

2.4.2 ผู้ปกครองนาย ฌ

2.4.3 ครูประจำชั้น

2.4.4 เพื่อนร่วมชั้นเรียน

2.5 สถานที่ที่ใช้ประกอบการศึกษา

2.5.1 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา

2.5.2 บ้านของนาย ฌ

2.6 ประวัติครอบครัว

บิดา อายุ 47 ปี อาชีพทำไร่ รายได้ ประมาณ 60,000 บาท/ปี

มารดา อายุ 45 ปี อาชีพทำไร่ รายได้ ประมาณ 60,000 บาท/ปี

เป็นลูกคนโต ในจำนวนพี่น้อง 2 คน

นาย ฌ อายุ 18 ปี

2.7 ความสัมพันธ์กับบิดามารดา

ความสัมพันธ์ในครอบครัว สนิทสนมกันดี มักจะอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน บิดา

มารดารักใคร่กันดี นาย ฌ เป็นบุตรชายคนเดียวบิดามารดาหมักตามใจ อยู่บ้านได้มอบหมายงานให้ทำงานบ้าน เช่น หุงข้าว กวาดบ้าน ถ้ามีเรื่องอะไร สามารถพูดคุยกับบิดามารดาได้ตลอด

2.8 การศึกษา นาย ฌ มีผลการเรียนต่ำ 1.08

2.9 ประวัติสุขภาพ นาย ฌ สุขภาพดี เคยป่วยเป็นโรคไข้หวัดใหญ่ 2009 ไม่เคยได้รับอุบัติเหตุ ตรวจสุขภาพปีละ 1-2 ครั้ง

2.10 ประวัติทางสังคม เป็นคนร่าเริงแจ่มใส มีเพื่อนสนิท ประมาณ 2-3 คน

2.11 การใช้เวลาว่างหรืองานอดิเรก เล่นดนตรี

2.12 ความใฝ่ฝันในอนาคต อยากเป็นทหาร

2.13 เจตคติที่มีต่อตนเอง คิดว่าตนเอง เรียนหนังสือไม่เก่ง ไม่ชอบการเรียนหนังสือ เพราะคิดว่ายาก และเรียนไม่รู้เรื่อง ภูมิใจบิดามารดาและภูมิใจในตัวเอง

2.14 เจตคติที่มีต่อครอบครัว สนิทสนมรักใคร่กันดี มีความขัดแย้งทางความคิดบ้าง แต่ไม่รุนแรง บิดามารดาตามใจ ไม่เข้มงวดกวดขัน รับผิดชอบงานบ้านเล็กน้อย

2.15 กิจวัตรประจำวัน

ตื่นนอน อาบน้ำแต่งตัว กินข้าว มาโรงเรียนเป็นกิจวัตร ไม่มีจุดมุ่งหมาย บางวันจะไปเล่นดนตรีกับเพื่อน

2.16 สภาพความเป็นอยู่ นาย ฌ เป็นลูกชายคนเดียว บิดามารดาจะรักและตามใจ อยู่บ้านได้มอบหมายหน้าที่ให้ทำงานบ้าน จึงมักใช้เวลาว่างไปเล่นดนตรีที่ตนเองชอบ กับเพื่อนบ้าน และใช้เวลาเล่นนาน จนมืดค่ำ หลังจากนั้นก็นั่งร่วมวงสนทนากับเพื่อนแล้วจึงกลับบ้าน รับประทานอาหาร ดูโทรทัศน์แล้วเข้านอน

2.17 ลักษณะทั่วไป นาย ฌ เป็นนักเรียน ม. 6 อายุ 18 ปี ผิวคล้ำ รูปร่างสมส่วน ผมสีดำ นัยน์ตาสีดำ ตาสองชั้น ใบหน้ารูปไข่ สุขภาพดี หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส แต่งกายด้วยเสื้อผ้าสะอาด เนื้อตัวสะอาดพอสมควร มนุษย์สัมพันธ์ดี ร่าเริงแจ่มใส พุดเก่ง เมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อนสนิท 2-3 คน

จากการรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิค 8 เทคนิค สามารถสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1) การสังเกตและบันทึกการสังเกต

ผู้ศึกษาสังเกตนาย ฌ ทั้งในและนอกห้องเรียน ได้แก่ ชั่วโมงเรียน วิชา กิจกรรมแนะแนว วิชาภาษาไทย วิชาภาษาอังกฤษ และระหว่างพักกลางวันรวม 8 ครั้ง ครั้งละประมาณ 20 นาที พบว่าโดยทั่วไป นาย ฌ จะเป็นคนร่าเริงแจ่มใส มนุษย์สัมพันธ์ไม่ด้อยนัก มักจะพูดคุยกับเพื่อนซึ่งสนิทสนมด้วย 2-3 คน เมื่ออยู่ในห้องเรียนไม่แสดงออก ทำงานช้า ขาดความ

กระตือรือร้น ไม่เคยทำการบ้านส่ง แบบฝึกหัดที่ให้ทำในห้องเรียนมักจะทำไม่เสร็จและค้างไว้ไม่ทำต่อ เมื่อว่างจากการเรียนหรือครูไม่อยู่ จะชอบออกมานั่งคุยกับเพื่อนหน้าห้องเรียน บางครั้งไปห้องน้ำและกลับไปห้องเรียนช้า ครูประจำวิชาต้องคอยตักเตือนอยู่เสมอ

2) การสัมภาษณ์

ผู้ศึกษาสัมภาษณ์ นาย ฌ และผู้ที่เกี่ยวข้องดังรายละเอียด ต่อไปนี้

2.1 การสัมภาษณ์ นาย ฌ รายงานว่า เป็นบุตรชายคนเดียว มีน้องสาว 1 คน เรียนอยู่ชั้น ม. 1 โรงเรียนเดียวกันนี้ บิดาอายุ 47 ปี มีอาชีพทำไร่ รายได้ปีละ ประมาณ 60,000 บาท มารดามีอาชีพทำไร่กับบิดารายได้เดือนละ 60,000 บาท สำหรับนาย ฌ บิดา-มารดา รักและตามใจ เนื่องจากเป็นลูกชายคนเดียว ทำให้ทุกอย่างและได้มอบหมายหน้าที่งานบ้านให้ทำ

ทัศนคติที่มีต่อครอบครัว นาย ฌ รู้สึกว่าสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์กันดี นาย ฌ รู้สึกว่าบิดามารดาวิตกกังวลกับเรื่องการเรียนรู้ของตน ทำให้ นาย ฌ มีพฤติกรรมเปลี่ยนไป จากที่เคย ไม่สนใจในการเรียนและพฤติกรรมของตนกลับมาคิดใหม่เริ่มสนใจตนเอง

ทัศนคติที่มีต่อโรงเรียน นาย ฌ มีความรู้สึกโรงเรียนขาดอุปกรณ์และสถานที่ที่สำคัญในการเรียนการสอน ขาดความรักความอบอุ่นและจริงจังในโรงเรียน ครูชอบตำหนิตนเอง ครูในโรงเรียนไม่สามารถเอาใจใส่ดูแลเด็กได้อย่างทั่วถึง เพราะห้องเรียนมีนักเรียนมากเกินไป อยากให้มีการสอนเกี่ยวกับกีฬาหลายชั่วโมง ในแต่ละวัน และลดเนื้อหาวิชาการลง เพราะตนเองเรียนไม่ทันเพื่อน

2.2 การสัมภาษณ์ครูประจำชั้น ได้แสดงความคิดเห็นว่า นาย ฌ ในเวลาเรียนแรกๆ ชอบลุกจากที่นั่งของตนเองไปนั่งคุยกับเพื่อนที่ตนเองสนิท ไม่เคยส่งงาน ไม่ส่งการบ้าน สมุดแบบฝึกหัดที่ใช้เรียนไม่มี อุปกรณ์การเรียนไม่ครบ เวลาถามคำถามจะตอบไม่ได้และเมื่อครูว่ากล่าวตักเตือนจะทำเป็นไม่สนใจ ขาดความรับผิดชอบในการปฏิบัติตนตามที่ได้รับมอบหมายบ้าง ช่วงหลังรู้สึกเปลี่ยนไปเล็กน้อย

2.3 การสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ทำให้ทราบข้อมูลว่าขณะอยู่บ้าน บิดามารดามักตามใจพอสมควรเพราะเห็นว่าเป็นลูกชายคนเดียว ได้มอบหมายหน้าที่งานบ้านให้ทำ นาย ฌ ชอบเล่นดนตรีมาก มักใช้เวลาว่างไปเล่นดนตรีทุกวัน บางครั้งกลับบ้านคำบิดามารดาต้องตักเตือน เมื่อกลับถึงบ้านอาบน้ำ รับประทานอาหารแล้วเข้านอน และมักบอกกับบิดามารดาว่าไม่มีการบ้านหรือทำการบ้านเสร็จที่โรงเรียน และส่งครูแล้ว

2.4 การสัมภาษณ์เพื่อนนักเรียน นาย ฌ บางครั้งนั่งเหม่อลอย ไม่สนใจเรียน ขาดความรับผิดชอบไม่ส่งงานตามที่ครูมอบหมาย

3) การเยี่ยมบ้าน

ผู้ศึกษาไปเยี่ยมบ้านนักเรียน 1 ครั้ง ใช้เวลา 40 นาที ได้สังเกตและสัมภาษณ์บุคคลในบ้าน มีรายละเอียดดังนี้

จากการเยี่ยมบ้าน นาย ฌ อยู่บ้านกับบิดามารดา ลักษณะบ้านเป็นบ้านชั้นเดียว บริเวณบ้านด้านหน้าปลูกไม้ประดับ ด้านข้างปลูกผักสวนครัว ด้านหลังปลูกผลไม้ ไม้ยืนต้นให้ร่มเงา บิดามารดา ที่มีอาชีพทำไร่ทำนารายได้ประมาณปีละ 60,000 บาท ภายในบ้านพักเข้าไปจะเป็นห้องโล่งจัดไว้ก่อนข้างเป็นระเบียบ มีโทรทัศน์ พัดลม ตู้เย็น ตู้เสื้อผ้าสำหรับนอนดูโทรทัศน์ ในเรื่องการเรียนบิดามารดาเห็นว่าเป็นคนเรียนอ่อนและตนก็ไม่ได้เข้มงวดแต่ต้นอยากให้โรงเรียนดูแลนักเรียนอย่างใกล้ชิดและทั่วถึง

4) การเขียนอัตชีวประวัติ

จากการวิเคราะห์อัตชีวประวัติ พบว่า นาย ฌ มีความสนิทสนมและรักบิดามารดา และน้องสาวมาก บิดามารดาให้รับผิดชอบงานบ้านพยายามทำให้ดีที่สุด คิดว่าบิดามารดาคงลำบากมาก ด้านการเรียนรู้ว่าไม่ได้ตั้งใจเต็มที่ เริ่มคิดถึงการเรียนและความประพฤติที่ผ่านมาของตน ทำให้รู้สึกเสียใจมาก ตั้งใจจะเรียนให้จบ ม. 6 โรงเรียนนี้ โตขึ้นอยากเป็นทหาร

5) บันทึกประจำวัน

จากการเขียนบันทึกประจำวัน ทำให้ทราบว่า นาย ฌ มีกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่คล้ายคลึงกันคือ ตื่นเช้าไปโรงเรียน เมื่อกลับบ้านเปลี่ยนเสื้อผ้าหุงข้าวไว้แล้วไปเล่นดนตรีกลับมาอาบน้ำกินข้าว ดูโทรทัศน์แล้วนอน ไม่อ่านหนังสือ ไม่ทำการบ้าน วันเสาร์อาทิตย์ดูโทรทัศน์ ช่วยเหลืองานในบ้าน ซักผ้า ดูโทรทัศน์ เทียวเล่น แล้วออกไปเล่นดนตรี ไม่กล่าวถึงการทบทวนบทเรียนและการทำการบ้านในแต่ละวัน

6) แบบสอบถาม

6.1 แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคลทราบว่า นาย ฌ อาศัยอยู่กับบิดามารดา รวมสมาชิกในบ้าน 4 คน บิดามารดามีรายได้จากการทำไร่มีฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง นาย ฌ มีสุขภาพแข็งแรง น้ำหนักค่อนข้างน้อย ด้านการเรียนไม่ชอบเรียนวิชาภาษาไทย ภาษาอังกฤษ ชอบวิชาศิลปะ พระพุทธศาสนา วิทยาศาสตร์เรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน และเข้ากันได้ดีโดยเฉพาะเพื่อนที่เล่นดนตรีด้วยกัน ปัญหาของ นาย ฌ คือการเรียนอ่อน ไม่รู้จักการแบ่งเวลาสำหรับการเรียนและเรื่องอื่นๆ

6.2 แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงจากผู้ปกครองทำให้ทราบว่า นาย ฌ อาศัยอยู่กับบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง ได้มอบหมายให้ทำงานบ้าน ด้านความรู้สึกนึกคิดของผู้ปกครองที่มีต่อ นาย ฌ ผู้ปกครองเห็นว่า นาย ฌ เรียนอ่อน ไม่สนใจเรียน ชอบเล่น

คนตรี ผู้ปกครองต้องการให้ ทางโรงเรียนควดขันเรื่องการเรียนรู้ ส่วนการร่วมมือกับทางโรงเรียน ผู้ปกครอง ยินดีร่วมมือกับทางโรงเรียนในการพบปะเพื่อหาทางแก้ไขปัญหานักเรียน

6.3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของนักเรียนทำให้ทราบว่า นาย ฌ มีนิสัยทางการเรียนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข คือ เอาใจใส่ด้านการเรียนน้อย ไม่ค่อยเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาเรียน ชอบหนีเรียนในวิชาที่ไม่ชอบ ไม่ทำการบ้านส่งครู ไม่ทบทวนบทเรียน ไม่เคยจัดทำตารางเวลาเรียน ส่งงานที่ครูมอบหมายไม่ตรงเวลา ชอบชวนเพื่อนหลบเรียน คิดว่าวิชาที่เรียนไม่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ไม่เคยจดบันทึกหรือโน้ตย่อขณะครูสอน เมื่อครูให้ทำงานในห้องเรียนจะไม่ค่อยตั้งใจทำงาน ไม่เคยอ่านหนังสือล่วงหน้าทั้งก่อนเรียนและก่อนสอบ

6.4 แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอนทำให้ทราบว่า นาย ฌ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับครูผู้สอนว่า วิธีสอนของครูทำให้เข้าใจบทเรียนปานกลางและครูพยายามอธิบายเรื่องที่สอนให้นักเรียนเข้าใจ บรรยากาศในห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก มีแสงสว่างพอเหมาะมีเสียงดังรบกวนน้อย อุปกรณ์การเรียนที่ใช้สอนมีเหมาะสมกับบทเรียนปานกลาง มีเพียงพอกับจำนวนนักเรียนปานกลาง กิจกรรมการเรียนน่าสนใจพอควร

7) **สังคมมิติ** ทำให้ทราบว่า ในสถานการณ์การทำรายงานกลุ่มวิชาภาษาไทย นักเรียนจะเข้ากลุ่มกับใคร นาย ฌ มีเพื่อนเลือก 1 คน และเลือกเพื่อน 2 คน

จากแบบสอบถาม “ใครเอ่ย” ทราบว่า เพื่อน 3 คน บอกว่า นาย ฌ เป็นคนที่เหม่อลอยที่สุดในชั้น เพื่อน 1 คน บอกว่า นาย ฌ ไม่สนใจเรียนมากที่สุด เพื่อน 1 คน บอกว่า นาย ฌ ขาดความรับผิดชอบมากที่สุดในชั้น

8) **แบบทดสอบ**

แบบทดสอบวาดภาพบ้าน ต้นไม้ คน (Kinetic House – Tree – Person Test)

จากการทดสอบพบว่า นาย ฌ มีบุคลิกภาพแบบกึ่งเก็บตัวกึ่งแสดงตัว คือบางครั้งมีลักษณะเชื่อมั่นในความนึกคิดของตนเอง คิดถึงเรื่องตนเองเป็นสำคัญ ไม่ชอบการติดต่อสมาคมกับใคร ชอบอยู่คนเดียว บางครั้ง ลักษณะสนใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว ชอบอยู่ในกลุ่มเพื่อน ชอบการเคลื่อนไหว และชอบการทำสิ่งต่างๆ โดยไม่ต้องมีการวางแผนล่วงหน้า

3. การวินิจฉัย

จากการรวบรวมข้อมูลดังกล่าว วินิจฉัยได้ว่านาย ฌ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เพราะสาเหตุดังนี้

3.1 สาเหตุจากลักษณะส่วนตัวนาย ฌ

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ อดิชีวิตประวัติ บันทึกประจำวันและแบบสอบถาม

มีผลสอดคล้องกันว่านาย ฌ เป็นคนไม่ค่อยกระตือรือร้นในการเรียน ขาดความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหาการเรียน ไม่มีความพยายามในการทำงานให้สำเร็จ มีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม ขาดความเข้าใจวิธีการเรียนที่ถูกต้อง มีนิสัยในทางการเรียนไม่ดี เช่น ขาดการเตรียมตัวก่อนที่จะมีการเรียนการสอน ขณะนั่งเรียนในห้องเรียนก็ไม่มีสมาธิในการเรียน และไม่มีการทบทวนบทเรียนเมื่อเรียนจบในแต่ละวัน รวมทั้งไม่ทำการบ้านหรืองานที่ครูสั่งจึงเป็นสาเหตุให้นาย ฌ ไม่เข้าใจบทเรียนและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

3.2 สาเหตุจากลักษณะครอบครัว

จากการสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน อัดชีวประวัติ และบันทึกประจำวันทำให้สรุปได้ว่า ลักษณะครอบครัวเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนาย ฌ คือบิดามารดา ไม่เอาใจใส่ในการกวดขันเรื่องการเรียน เพราะเหนื่อยกับการทำงานและมีทัศนคติต่อการเรียนของนาย ฌ ว่า เรียนไม่ดีเกิดจากสมองไม่ดี ไม่สามารถปรับปรุงแก้ไขได้

3.3 สาเหตุจากการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

จากการสังเกต สัมภาษณ์ แบบสอบถามทำให้สามารถสรุปได้ว่า สิ่งแวดล้อมทางโรงเรียน ได้แก่ การจัดการสอนของครู สื่อการเรียนการสอน จำนวนนักเรียนในห้องเรียนมากเกินไปทำให้ครูไม่สามารถดูแลนักเรียนได้ทั่วถึง

4. การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม

ผู้ศึกษาได้ให้ความช่วยเหลือดังนี้

4.1 การให้ความช่วยเหลือโดยตรง ปฏิบัติดังนี้

4.1.1 การให้คำปรึกษาแก่นาย ฌ โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยม เพื่อให้ นาย ฌ มีแรงจูงใจในการเรียนและพัฒนาตนเองอย่างมีเป้าหมาย โดยใช้การให้แรงเสริมทางสังคมสร้างแรงจูงใจในการเรียน โดยการให้ข้อมูลข้อสนเทศเกี่ยวกับวิธีการเรียนที่ดี แนวทางการศึกษาต่อและประกอบอาชีพใฝ่ฝันเพื่อให้ รู้จักตั้งเป้าหมายในชีวิต มีแรงจูงใจในการเรียน เพิ่มมากขึ้น

4.1.2 ให้คำแนะนำวิธีเรียนที่ถูกต้อง ฝึกการรู้จักแบ่งเวลาการฝึกสมาธิในการเรียน การใช้เวลาวางให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียนรวมทั้งให้ความรู้เพิ่มเติมบทเรียนที่นาย ฌ ไม่เข้าใจ

4.1.3 ให้ความสนใจและเอาใจใส่ นาย ฌ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ นาย ฌ เห็นความสำคัญของเรียน เกิดความรู้สึกมั่นคงทางจิตใจ และมีความเชื่อมั่นในตนเองในการฟันฝ่าอุปสรรค เพื่อจะได้พัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่วางไว้

4.1.4 ปรึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้ปกครอง เพื่อให้เข้าใจถึงปัญหาที่เกิดขึ้น และช่วยหาวิธีแก้ปัญหาเพื่อส่งเสริมให้นาย ฌ มีพฤติกรรมการเรียนดีขึ้น

4.2 การให้ความช่วยเหลือทางอ้อม ปฏิบัติดังนี้

ขอความร่วมมือจากกรรมการแนะแนว ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา ครูหัวหน้าระดับชั้น ม.6 เพื่อ เข้าใจพฤติกรรมการเรียนที่เกิดขึ้น ให้กำลังใจเอาใจใส่ และ ช่วยกันแก้ไข เพื่อให้ นาย ฌ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัวและสังคมอย่างมีความสุข

5. การทำนายผล

จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ของนาย ฌ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีสาเหตุมาจากลักษณะส่วนตัว ลักษณะครอบครัว และการจัดการศึกษาของโรงเรียน ผู้ศึกษามีความเห็นว่า สาเหตุดังกล่าวสามารถแก้ไขได้ ถ้าหากนาย ฌ ให้ความร่วมมือรวมทั้งบิดามารดาผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียน มีความตั้งใจที่จะแก้ปัญหาได้อย่างจริงจัง ถ้าหากนาย ฌ ได้รับการดูแลเอาใจใส่อย่างแท้จริง ก็สามารถแก้ปัญหาได้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนาย ฌ น่าจะสูงขึ้น

5. การติดตามผล

หลังจากให้การช่วยเหลือ ผู้ศึกษาได้ติดตามผลเป็นระยะ ๆ ปรากฏผล ดังนี้

5.1 จากการสังเกต สัมภาษณ์ นาย ฌ สรุปได้ว่า นาย ฌ มีพฤติกรรมการเรียน และ ความสนใจการเรียนมากขึ้น มีแนวคิดในทางการเรียนของตนเองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น และสามารถแบ่งเวลาการทำงานได้ถูกต้องมากขึ้น

5.2 จากการสัมภาษณ์ผู้ปกครอง ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา พบว่า นาย ฌ มีพฤติกรรมการเรียนและมีความสนใจการเรียนมากขึ้น

5.3 จากการรายงานผลการเรียน นาย ฌ มีพฤติกรรมการเรียนดีขึ้น จากเดิมได้ผลการเรียนเฉลี่ย 1.08 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 หลังจากศึกษารายกรณีภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เป็น 1.98 (โรงเรียนก้นพรลักษ์วิทยา, 2554) ผลการเรียนสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

6. ข้อเสนอแนะ

ผู้ศึกษามีข้อเสนอแนะดังนี้

6.1 ข้อเสนอแนะสำหรับนาย ณ มีดังนี้

นาย ณ มีความมีความอดทนพยายามและมีความตั้งใจจริงในการแก้ปัญหาของตนเอง ปรับปรุงวิธีการเรียนมีความพยายามในเรื่องการเรียนเพิ่มขึ้น ลดเวลาการเล่นตะกร้อ และหมั่นทบทวนบทเรียนและทำการบ้านมากขึ้น จะทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายคือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

6.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

6.2.1 บิดามารดาผู้ปกครอง ควรหาเวลาว่างเพื่อเอาใจใส่ ให้กำลังใจ และให้ความอบอุ่นด้านจิตใจแก่เด็ก แนะนำเรื่องการเรียนรู้รวมทั้งให้เวลาและโอกาสนาย ณ ได้ใช้เวลาในการเรียน การทำการบ้านและการทบทวนบทเรียนมากขึ้น

6.2.2 ครูประจำชั้น ครูประจำวิชา และครูแนะแนว ควรให้ความสนใจเอาใจใส่ นาย ณ อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นกำลังใจให้นาย ณ สร้างแรงจูงใจในการเรียน สามารถแก้ไขปัญหของตนเอง ช่วยกระตุ้นให้นาย ณ สนใจการเรียนมากขึ้น และเป็นที่ปรึกษา ช่วยแก้ไขปัญหที่อาจจะเกิดขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้ เพื่อหาสาเหตุที่ทำให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษา

เพื่อศึกษาปัญหา สาเหตุที่ทำให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และแนวทางในการดำเนินการช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริมโดยการศึกษาเป็นรายกรณี

2. ประชากร

ประชากร ประชากรเป็น นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา จังหวัดศรีสะเกษ ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ต่ำกว่า 1.30 จำนวน 18 คน

3. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2554 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ต่ำกว่า 1.30 จำนวน 8 คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง โดยมีคุณสมบัติดังนี้

- 3.1 นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ต่ำกว่า 1.30
- 3.2 มีสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติ
- 3.3 สมัครใจพร้อมที่จะเป็นกลุ่มตัวอย่าง

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

- 4.1 แบบสอบถาม
- 4.2 แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลส่วนบุคคล
- 4.3 แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงจากผู้ปกครอง
- 4.4 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน
- 4.5 แบบสอบถามบรรยากาศทางการเรียน
- 4.6 แบบสอบถามใครเอ่ย
- 4.7 การสัมภาษณ์และแบบบันทึกการสัมภาษณ์
- 4.8 การเยี่ยมบ้านแบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน

- 4.9 อัดชีวประวัติ
- 4.10 บันทึกประจำวัน
- 4.11 สังคมมิติ
- 4.12 การสังเกตและบันทึกการสังเกต
- 4.13 แบบทดสอบ

แบบทดสอบวาดภาพบ้าน คน ต้นไม้(Kinetic House-Tree-Person Test)

5. วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ผู้ศึกษาได้ทำการศึกษากลุ่มตัวอย่าง 8 คน เป็นรายกรณี โดยใช้กระบวนการศึกษานอกชั้นเป็นรายกรณีโดยใช้กระบวนการศึกษานอกชั้นเป็นรายกรณี 7 ขั้นตอน ดังนี้

- 5.1 การกำหนดปัญหาและการตั้งสมมติฐาน
- 5.2 การรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
- 5.3 การวินิจฉัย
- 5.4 การช่วยเหลือ การป้องกัน และการส่งเสริม
- 5.5 การทำนายผล
- 5.6 การติดตามผล
- 5.7 การสรุปผลและข้อเสนอแนะ

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 กรณีศึกษารายที่ 1 นาย ก

1.1.1 ประวัติ

นาย ก เป็นบุตรคนที่ 1 ในจำนวน 3 คน ของครอบครัว มีฐานะปานกลาง บิดาขับรถรับส่งนักเรียน ค้าขายของชำ ส่วนมารดารับจ้างทำอาหารให้ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวันเรียน น้องชายเรียนชั้น ม.2 โรงเรียนเดียวกัน และน้องสาวเรียนชั้น ป.6 โรงเรียนในหมู่บ้าน ความเป็นอยู่ ในบ้านค่อนข้างสบาย มีห้องอยู่ร่วมกับน้องชาย ครอบครัวอยู่อย่างสงบสุข บิดามารดาร์กูกทุกคน ทุกคนในบ้านสุขภาพดี นาย ก มีบุคลิกภาพแบบมีความต้องการความสำเร็จน้อย ขาดความกระตือรือร้นในการเรียนและมีพฤติกรรมไม่สนใจเรียน ผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ

1.1.2 ปัญหา

จากการศึกษา พบว่า นาย ก มีปัญหาในเรื่องการเรียน คือ ขาดความกระตือรือร้นด้านการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำสอบไม่ผ่านหลายวิชา มีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม รู้สึกท้อแท้ในการเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียน มีพฤติกรรมในการเรียนที่ไม่เหมาะสม

1.1.3 การช่วยเหลือ

ผู้ศึกษาได้ให้การช่วยเหลือนาย ก โดยให้คำปรึกษาโดยตามแนวทางพฤติกรรมนิยม เพื่อให้ นาย ก พยายามพัฒนาตนเอง เข้าใจตนเอง เข้าใจสภาพปัญหาของตนเอง ซึ่งเป็นการนำไปสู่การยอมรับตนเอง และพยายามพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่ดีขึ้น โดยยึดบุคคลต้นแบบที่ตนเองชื่นชอบ นอกจากนี้ผู้ศึกษาใช้เทคนิคการเพิ่มแรงจูงใจในการเรียนโดยให้ข้อมูลการศึกษาต่อและอาชีพ อีกทั้งการแนะนำวิธีการเรียนที่เหมาะสมและการรู้จักปรับปรุงพัฒนาตนเองเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของเพื่อน ๆ

1.1.4 สรุปผลและติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษาและคำแนะนำไปแล้ว ปรากฏว่า นาย ก มีความสนใจในการเรียนมากขึ้น พฤติกรรมการเรียนเหมาะสม มีแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาเปลี่ยนไป เข้าใจตนเองและเข้าใจครอบครัวและบิดามารดามากขึ้น มีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้นคือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 เฉลี่ย 1.17 หลังผู้ศึกษาได้ศึกษารายกรณี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ได้ผลการเรียนเป็น 2.11 ผลการเรียนสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

1.2 กรณีศึกษารายที่ 2 นาย ข

1.2.1 ประวัติ

นาย ข เป็นบุตรคนโตในจำนวน 2 คน ของครอบครัว โดยมีน้องสาว อายุ 16 ปี เรียนอยู่ชั้น ม. 5 โรงเรียนเดียวกัน บิดามีอาชีพขับรถรับจ้าง มารดาค้าขายลูกชิ้นปิ้งหน้าโรงเรียน นาย ข สุขภาพแข็งแรง รูปร่างท้วม เตี้ย ผิวขาว ผมสีดำ นัยน์ตาสีน้ำตาล พุดมาก ชอบสังสรรค์ สนทนากับเพื่อน ขาดความรับผิดชอบในการเรียน ไม่มีความกระตือรือร้น มีความต้องการความสำเร็จน้อย เบื่อการเรียน ขาดความหวังในเรื่องการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

1.2.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นาย ข และปัญหาเรื่องการเรียน คือ สอบตกหลายวิชา เนื่องจาก ขาดความพยายามและเกียจคร้านในเรื่องการเรียน นาย ข มีปัญหาในการเรียนคือ เรียนไม่เข้าใจ ไม่มีสมาธิในการเรียน เบื่อหน่ายการเรียน มีทัศนคติไม่ดีในการเรียน เห็นความสำคัญของการเรียนน้อย รวมทั้งมีพฤติกรรมในการเรียนไม่ถูกต้อง จากปัญหาเหล่านี้ทำให้ นาย ข ขาดความหวังในเรื่องการเรียน ทำให้ผลการเรียนต่ำ

1.2.3 การช่วยเหลือ

ให้การช่วยเหลือนาย ข โดยการให้คำปรึกษาโดยยึดแนวพฤติกรรมนิยม เพื่อให้ นาย ข ได้เข้าใจตนเอง เข้าใจสภาพปัญหาและพยายามพัฒนาตัวเอง ใช้วิธีแนะแนวให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา มีเป้าหมายชีวิต ตามบุคคลต้นแบบที่ตนเองต้องการ ให้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพเพื่อพัฒนาแรงจูงใจ รวมทั้งให้ความสนใจ เอาใจใส่ นาย ข อย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดกำลังใจที่จะแก้ไขปัญหาและพัฒนาตนเอง

1.2.4 สรุปผลและติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำไปแล้ว นาย ข มีความสนใจในการเรียนมากขึ้น เข้าใจตนเอง มีพฤติกรรมการเรียนที่ดีขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นดังนี้ ผลการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ได้ 0.93 หลังจากศึกษารายกรณีได้รับผลการเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เป็น 1.84 ผลการเรียนสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

1.3 กรณีศึกษารายที่ 3 นาย ค

1.3.1 ประวัติ

นาย ค เป็นบุตรคนที่ 1 ในจำนวน 3 คน ของครอบครัว มีฐานะปานกลาง บิดาประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ส่วนมารดาทำนา ไม่ค่อยมีเวลาดูแลเอาใจใส่ นาย ค มากนัก ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวรักใคร่สนิทสนมกันดี บิดามารดาจะรักและตามใจ ตามปกติจะไปช่วยงานทำสวนทำไร่ประจำ ไม่ได้กวดขันเรื่องการเรียน นาย ค มีผลการเรียนค่อนข้างต่ำ มีสุขภาพอนามัยดี ผิวคล้ำ รูปร่างสมส่วน หน้าตาดี อุปนิสัยร่าเริงแจ่มใส พูดเก่งมีมนุษยสัมพันธ์ดี แต่ขาดความกระตือรือร้นเรื่องการเรียน มีความต้องการความสำเร็จต่ำ ขาดความมานะพยายามในการเรียน

1.3.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นาย ค มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องจากลักษณะส่วนตัว ขาดความพยายามในเรื่องการเรียน ไม่มีสมาธิ เบื่อหน่ายการเรียน ขอบข่ายที่นิ่งและพูดคุยในขณะที่เรียน นอกจากนี้ยังมีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม เกียจคร้าน ขาดความรับผิดชอบในการเรียน

1.3.3 การช่วยเหลือ

การให้ความช่วยเหลือนาย ค คือ การให้คำปรึกษาตามแบบพฤติกรรมนิยม เพื่อให้ นาย ค ได้เข้าใจตนเองและความต้องการของตนเอง ให้คำแนะนำวิธีการเรียนที่ถูกต้อง พัฒนาแรงจูงใจในการเรียน ปรับปรุงการใช้เวลาว่างเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แนะนำการสร้างสมาธิในการเรียน ให้ความรู้เพิ่มเติมบทเรียนที่ยังไม่เข้าใจ รวมทั้งการให้การเสริมแรงเพื่อให้

พฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น นอกจากนั้นยังแนะแนวทางให้นาย ค รู้จักตั้งเป้าหมายในชีวิต มีบุคคลต้นแบบที่ตนเองภาคภูมิใจ และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ซึ่งจะส่งผลให้นาย ค มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงขึ้น

1.3.4 สรุปผลและติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำไปแล้ว ผลปรากฏว่านาย ค มีความสนใจเรียนมากขึ้น ช่วยงานทำสวนทำไร่เป็นเวลา รู้จักแบ่งเวลา และรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ต่อการเรียน มีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น ทำการบ้านส่งครูบ่อยครั้งขึ้น มีความกระตือรือร้นในการเรียนเพิ่มขึ้น เห็นความสำคัญของการศึกษาและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จากภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ได้ 1.06 หลังจากศึกษารายกรณีได้รับผลการเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ได้ 1.98 ผลการเรียนสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

1.4 กรณีศึกษารายที่ 4 นาย ง

1.4.1 ประวัติ

นาย ง เป็นบุตรคนสุดท้องของบิดา มารดา มีพี่สาว 1 คน บิดาเป็นช่างไม้ ทำเฟอร์นิเจอร์ มารดาขายข้าวแกง นาย ง สุขภาพอนามัยดี ผิวคล้ำ รูปร่าง อ้วนเตี้ย ผมหักศก ใบหน้ากลม เลี้ยงดู แบบปล่อยปละละเลยไม่สนใจดูแลและเข้มงวดเรื่องการเรียนรู้ ผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ

1.4.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นาย ง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องจากลักษณะส่วนตัวคือ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ขาดแรงจูงใจในการเรียน มีความต้องการความสำเร็จค่อนข้างต่ำ ไม่มีความพยายามในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ไม่มีสมาธิในการเรียน เนื่องจากขาดการสนใจเรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีพื้นฐานความรู้ในวิชาต่าง ๆ ค่อนข้างอ่อน ขาดแรงจูงใจในการเรียน มีพฤติกรรมหนีเรียน

1.4.3 การช่วยเหลือ

ให้ความช่วยเหลือนาย ง โดยใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาแบบนำทาง และไม่นำทาง เพื่อให้ นาย ง ได้พยายามพัฒนาตนเอง เห็นความสำคัญของการเรียน รู้จักตั้งเป้าหมายในชีวิต ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาและอาชีพ เพื่อให้เห็นคุณค่าของการศึกษาและแนะนำวิธีการสร้างสมาธิในการเรียน สอนเสริมในเรื่องที่ไม่เข้าใจ ให้ความเอาใจใส่ให้กำลังใจและการเสริมแรงเพื่อให้ นาย ง เกิดความรู้สึกมั่นใจ เกิดแรงจูงใจที่จะพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

1.4.4 สรุปผลและติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษา และให้คำแนะนำไปแล้วผลปรากฏว่านาย ง มีความสนใจเรียนมากขึ้น มีความกระตือรือร้นในการเรียน เห็นได้จากการใช้เวลาว่างมาอ่านหนังสือและทบทวนบทเรียนในห้องสมุดบ่อยขึ้น ทำการบ้านส่งมากขึ้นและงานที่ส่งมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น รับผิดชอบงานที่ครูมอบหมายเพิ่มขึ้น และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จากภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ได้ 1.12 หลังจากศึกษารายกรณีได้รับผลการเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เป็น 2.10 ผลการเรียนสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

1.5 กรณีศึกษารายที่ 5 นาย จ

1.5.1 ประวัติ

นาย จ เป็นบุตรคนที่ 2 (ฝาแฝด) ในจำนวนพี่น้อง 3 คน บิดามารดาประกอบอาชีพทำนา ทำสวน ฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง นาย จ ไปช่วยบิดามารดาทำนา ทำสวนเป็นประจำ นาน ๆ จึงจะไปเล่นกับเพื่อน ไม่สนใจการเรียน บิดามารดาไม่ได้เข้มงวดกวดขันเรื่องการเรียนมากนัก นาย จ มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ มีสุขภาพอนามัยดี รูปร่างสมส่วน ผิวคล้ำ หน้าตาขี้มเข้มแจ่มใส ไม่กล้าแสดงออก ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่มีสมาธิ เบื่อหน่ายการเรียน ไม่ทำการบ้าน ขาดความรับผิดชอบงานในหน้าที่การเรียนที่ได้รับมอบหมาย

1.5.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นาย จ มีปัญหาในเรื่องการเรียน คือ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ขาดแรงจูงใจในการเรียนไม่รู้จักแบ่งเวลาในการเรียนขาดความรับผิดชอบในการทำการบ้าน และการทำงานที่ครูมอบหมาย มีพฤติกรรมทางการเรียนไม่เหมาะสม

1.5.3 การช่วยเหลือ

ให้ความช่วยเหลือนาย จ โดยให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อให้ นาย จ ได้เข้าใจปัญหาของตนเอง รู้จักตนเองมากขึ้น ตระหนักถึงสาเหตุของปัญหาและพยายามปรับปรุงตนเอง ในเรื่องการใช้เวลาว่าง และการแบ่งเวลา สำหรับการเรียนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้แนะนำวิธีเรียนที่ถูกต้อง เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียน โดยมีบุคคลต้นแบบที่ตัวเองภาคภูมิใจ อีกทั้งยังให้ข้อมูล และข้อเสนอแนะทางการศึกษาและอาชีพ เพื่อให้ นาย จ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มีความมุ่งมั่นพยายามในการเรียน อันจะนำไปสู่การประสบความสำเร็จในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

1.5.4 สรุปผลและติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำไปแล้วผลปรากฏว่า นาย จ มีความสนใจเรียนมากขึ้น มีความกระตือรือร้นในการเรียนเพิ่มขึ้น รู้จักแบ่งเวลาในช่วยงานครอบครัว การเรียน การทำการบ้าน ส่งการบ้านมากขึ้น เพิ่มความสนใจเรียน รับผิดชอบงานที่ครูมอบหมายมากขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จากภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ได้ 1.16 หลังจากศึกษารายกรณีได้รับผลการเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เป็น 2.33 ผลการเรียนสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

1.6 กรณีศึกษารายที่ 6 นาย ฉ

1.6.1 ประวัติ

นาย ฉ เป็นบุตรคนเดียว บิดา มารดาประกอบอาชีพทำไร่ ทำนา ทำสวน ฐานะปานกลาง นาย ฉ เป็นลูกคนเดียวบิดามารดาร์กใคร่ ตามใจ ไม่ได้ช่วยงานอะไร นอกจากมาโรงเรียน แต่ไม่ได้ตั้งใจเรียน ใช้เวลาไปกับการเที่ยวเล่นกับเพื่อน ไม่สนใจการเรียน บิดามารดาไม่ได้เข้มงวดกวดขันเรื่อง การเรียนมากนัก นาย ฉ มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ มีสุขภาพอนามัยดี รูปร่างสมส่วน ผิวคล้ำ หน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่มีสมาธิ เบื่อหน่ายการเรียน ไม่ทำการบ้าน ขาดความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

1.6.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นาย ฉ มีปัญหาในเรื่องการเรียน คือ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ขาดแรงจูงใจในการเรียนไม่รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน ขาดความรับผิดชอบในการทำการบ้าน และการทำงานที่ครูมอบหมาย มีพฤติกรรมทางการเรียนไม่เหมาะสม

1.6.3 การช่วยเหลือ

ให้ความช่วยเหลือนาย ฉ โดยให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อให้นาย ฉ ได้เข้าใจปัญหาของตนเอง รู้จักตนเองมากขึ้น ตระหนักถึงสาเหตุของปัญหาและพยายามปรับปรุงตนเอง ในเรื่องการใช้เวลาว่าง และการแบ่งเวลา สำหรับการเรียนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้แนะนำวิธีเรียนที่เหมาะสม เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียน อีกทั้งยังให้ข้อมูล และข้อสนเทศในทางการศึกษาและอาชีพ เพื่อให้ นาย ฉ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มีความมุ่งมั่นพยายามในการเรียน อันจะนำไปสู่การประสบความสำเร็จในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

1.6.4 สรุปผลและติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำไปแล้วผลปรากฏว่า นาย ฉ มีความสนใจเรียนมากขึ้น มีความกระตือรือร้นในการเรียนเพิ่มขึ้น รู้จักแบ่งเวลาในการเรียนและการทำ

การบ้าน ส่งการบ้านมากขึ้น เพิ่มความสนใจเรียน รับผิดชอบงานที่ครูมอบหมายมากขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นจากภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ได้ 0.85 หลังจากศึกษารายกรณีได้รับผลการเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เป็น 1.63 ผลการเรียนสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

1.7 กรณีศึกษา รายที่ 7 นาย ช

1.7.1 ประวัติ

นาย ช เป็นบุตรคนที่ 2 ในจำนวนพี่น้อง 2 คน บิดา มารดาประกอบอาชีพเป็นช่างเฟอร์นิเจอร์มารดาทำนา ทำสวน นาย ช ต้องไปช่วยงานเป็นประจำ นาน ๆ จึงจะไปเล่นกับเพื่อน ไม่สนใจการเรียน บิดามารดาไม่ได้เข้มงวดกวดขันเรื่องการเรียนมากนัก นาย ช มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ มีสุขภาพอนามัยดี รูปร่างสมส่วน ผิวคล้ำ หน้าตาขี้มึนแจ่มใส ไม่กล้าแสดงออก ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่มีสมาธิ เบื่อหน่ายการเรียน ไม่ทำการบ้าน ขาดความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

1.7.2 ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นาย ช มีปัญหาในเรื่องการเรียน คือ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ขาดแรงจูงใจในการเรียนไม่รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน ขาดความรับผิดชอบในการเรียน และการทำงานที่ครูมอบหมาย มีพฤติกรรมทางการเรียนไม่เหมาะสม

1.7.3 การช่วยเหลือ

ให้ความช่วยเหลือนาย ช โดยให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อให้ นาย ช ได้เข้าใจปัญหาของตนเอง รู้จักตนเองมากขึ้น ตระหนักถึงสาเหตุของปัญหาและพยายามปรับปรุงตนเอง ในเรื่องการใช้เวลาว่าง และการแบ่งเวลา สำหรับการเรียนและการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีบุคคลต้นแบบที่นักเรียนชื่นชอบ นอกจากนี้ยังได้แนะนำวิธีเรียนที่ถูกต้อง เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียน อีกทั้งยังให้ข้อมูล และข้อเสนอแนะในทางการศึกษาและอาชีพ เพื่อให้ นาย ช มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มีความมุ่งมั่นพยายามในการเรียน อันจะนำไปสู่การประสบความสำเร็จในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

1.7.4 สรุปผลและติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำไปแล้วผลปรากฏว่า นาย ช มีความสนใจเรียนมากขึ้น มีความกระตือรือร้นในการเรียนเพิ่มขึ้น รู้จักแบ่งเวลาในการเรียนและการทำการบ้าน ส่งการบ้านมากขึ้น เพิ่มความสนใจเรียน รับผิดชอบงานที่ครูมอบหมายมากขึ้นและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น จากภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ได้ 1.19 หลังจากศึกษารายกรณีได้รับผลการเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เป็น 1.93 ผลการเรียนสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

1.8 กรณีศึกษารายที่ 8 นาย ณ

1.8.1 ประวัติ

1) นาย ณ เป็นบุตรชายคนเดียว มีน้องสาว 1 คน บิดามารดา ประกอบอาชีพทำนา ทำสวนฐานะทางเศรษฐกิจปานกลาง นาย ณ ได้รับมอบหมายให้ทำงานบ้าน บางครั้งก็ไปเล่นดนตรีกับเพื่อน ไม่สนใจการเรียน บิดามารดาไม่ได้เข้มงวดกวดขันเรื่องเรียนมากนัก นาย ณ มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ มีสุขภาพอนามัยดี รูปร่างสมส่วน ผิวคล้ำ หน้าตา ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่กล้าแสดงออก ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่มีสมาธิ เบื่อหน่ายการเรียน ไม่ทำการบ้าน ขาดความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

2) ปัญหา

จากการศึกษาพบว่า นาย ณ มีปัญหาในเรื่องการเรียน คือ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ขาดแรงจูงใจในการเรียนไม่รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน ขาดความรับผิดชอบในการทำการบ้าน และการทำงานที่ครูมอบหมาย มีพฤติกรรมทางการเรียน ไม่เหมาะสม

3) การช่วยเหลือ

ให้ความช่วยเหลือนาย ณ โดยให้คำปรึกษาแบบพฤติกรรมนิยมเพื่อให้ นาย ณ ได้เข้าใจ ปัญหาของตนเอง รู้จักตนเองมากขึ้น ตระหนักถึงสาเหตุของปัญหาและพยายามปรับปรุงตนเอง ในเรื่องการใช้เวลาว่าง และการแบ่งเวลา การเรียน และการทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้แนะนำวิธีเรียนที่ถูกต้อง เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียน โดยยึดบุคคลต้นแบบที่นักเรียนชื่นชม อีกทั้งยังให้ข้อมูล และข้อเสนอแนะในทางการศึกษาและอาชีพ เพื่อให้ นาย ณ มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มีความมุ่งมั่นพยายามในการเรียน อันจะนำไปสู่การประสบความสำเร็จในเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

4) สรุปผลและติดตามผล

หลังจากให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำไปแล้วผลปรากฏว่า นาย ณ มีความสนใจเรียนมากขึ้น มีความกระตือรือร้นในการเรียนเพิ่มขึ้น รู้จักแบ่งเวลาในการเรียนและการทำการบ้าน ส่งการบ้านมากขึ้น เพิ่มความสนใจเรียน รับผิดชอบงานที่ครูมอบหมายมากขึ้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ผลการเรียนภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ได้ 1.08 หลังจากศึกษารายกรณีได้รับผลการเรียน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 เป็น 1.98 ผลการเรียนสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

การวินิจฉัย

จากการศึกษารายกรณีผู้รับการศึกษาทั้ง 8 ราย ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สามารถวินิจฉัยได้ดังนี้

1. นาย ก จากการศึกษาพบว่า นาย ก มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องจากลักษณะส่วนตัวของนักเรียน คือ ขาดความกระตือรือร้นด้านการเรียน มีความต้องการความสำเร็จค่อนข้างต่ำ ไม่ค่อยมีความพยายามที่จะทำงานยาก ๆ ให้สำเร็จ ขาดการเตรียมตัวในการเรียนและไม่ทบทวนบทเรียนหลังจากการเรียน และเกิดจากลักษณะครอบครัวไม่ใส่ใจติดตามการเรียน ทำให้ขาดแรงจูงใจ บิดามารดาไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่เรื่องการเรียน

2. นาย ข จากการศึกษา พบว่า นาย ข มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องจากลักษณะส่วนตัวของนักเรียนคือ เฉื่อยชา ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน มีความต้องการความสำเร็จค่อนข้างต่ำ มีพฤติกรรมการเรียนไม่ถูกต้อง ไม่มีสมาธิในการเรียน ขาดการเตรียมตัว ในการเรียนและขาดการทบทวนบทเรียน หลังจากเรียนเสร็จในแต่ละวัน และเกิดจากลักษณะของครอบครัว คือ บิดามารดาเร่งทำมาหากิน ไม่มีเวลาดูแลเอาใจใส่ และกดดันเรื่องการเรียนรู้

3. นาย ค จากการศึกษา พบว่า นาย ค มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องจากลักษณะส่วนตัวของนักเรียน คือ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ไม่มีความพยายามในการทำงานหรือทำการบ้าน ชอบทำตามใจตนเอง ขาดแรงจูงใจในการเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่ทำการบ้านส่งครู มีพฤติกรรมการเรียนที่ไม่เหมาะสม ไม่จัดเวลาสำหรับทบทวนบทเรียนหรือทำการบ้านในแต่ละวัน ใช้เวลาว่างส่วนใหญ่ในการทำงาน และเกิดจากลักษณะของครอบครัว คือ บิดามารดาไม่ค่อยเข้มงวดในการเรียนหนังสือ เนื่องจากเด็กต้องช่วยทำงาน

4. นาย ง จากการศึกษาพบว่า นาย ง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องจากลักษณะส่วนตัวของนักเรียนคือ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ขาดแรงจูงใจในการเรียน มีความต้องการความสำเร็จค่อนข้างต่ำ มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม ไม่มีสมาธิในการเรียน ไม่ทำการบ้านส่ง ไม่ทบทวนบทเรียน ขาดความรับผิดชอบในการทำงานและเกิดจากลักษณะครอบครัว คือ เมื่อตอนเด็กถูกเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย

5. นาย จ จากการศึกษา พบว่า นาย จ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องจากลักษณะส่วนตัวของนักเรียนคือ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ขาดความมุ่งมั่นในการแก้ปัญหา ไม่มีความพยายามในการทำงานให้สำเร็จ มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม

ไม่มีสมาธิในการเรียน มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียนได้แก่ พุดคุยขณะเรียน ไม่ทำการบ้านส่งไม่ ทบทวนบทเรียน และเกิดจากลักษณะครอบครัว คือ บิดามารดาเลี้ยงดูแบบตามใจ ไม่เข้มงวด กวดขันเรื่องการเรียน ไม่เอาใจใส่เรื่องการใช้เวลาว่างของเด็ก

6. นาย ฉ จากการศึกษา พบว่า นาย ฉ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องมาจากลักษณะส่วนตัวของนักเรียนคือ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ขาดความมุ่งมั่น ในการแก้ปัญหา ไม่มีความพยายามในการทำงานให้สำเร็จ มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม ไม่มีสมาธิในการเรียน มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียนได้แก่ พุดคุยขณะเรียน ไม่ทำการบ้านส่งไม่ ทบทวนบทเรียน และเกิดจากลักษณะครอบครัว คือ บิดามารดาเลี้ยงดูแบบตามใจ ไม่เข้มงวด กวดขันเรื่องการเรียน ไม่เอาใจใส่เรื่องการใช้เวลาว่างของเด็ก

7. นาย ช จากการศึกษา พบว่า นาย ช มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องมาจากลักษณะส่วนตัวของนักเรียนคือ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ขาดความมุ่งมั่น ในการแก้ปัญหา ไม่มีความพยายามในการทำงานให้สำเร็จ มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม ไม่มีสมาธิในการเรียน มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียนได้แก่ พุดคุยขณะเรียน ไม่ทำการบ้านส่งไม่ ทบทวนบทเรียน และเกิดจากลักษณะครอบครัว คือ บิดามารดาเลี้ยงดูแบบตามใจ ไม่เข้มงวด กวดขันเรื่องการเรียน ไม่เอาใจใส่เรื่องการใช้เวลาว่างของเด็ก

8. นาย ฉ จากการศึกษา พบว่า นาย ฉ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เนื่องมาจากลักษณะส่วนตัวของนักเรียนคือ ขาดความกระตือรือร้นในการเรียน ขาดความมุ่งมั่น ในการแก้ปัญหา ไม่มีความพยายามในการทำงานให้สำเร็จ มีพฤติกรรมการเรียนไม่เหมาะสม ไม่มีสมาธิในการเรียน มีพฤติกรรมไม่สนใจเรียนได้แก่ พุดคุยขณะเรียน ไม่ทำการบ้านส่งไม่ ทบทวนบทเรียน และเกิดจากลักษณะครอบครัว คือ บิดามารดาเลี้ยงดูแบบตามใจ ไม่เข้มงวด กวดขันเรื่องการเรียน ไม่เอาใจใส่เรื่องการใช้เวลาว่างของเด็ก

สรุปการวินิจฉัยของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 8 คน พบว่า ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มี สาเหตุดังต่อไปนี้

1. สาเหตุจากตัวนักเรียนเองคือ

1.1 ลักษณะส่วนตัวไม่เหมาะสม จากการศึกษาทั้ง 8 ราย พบว่า ขาดความสนใจ ในการเรียน ขาดความกระตือรือร้น ไม่มีความรับผิดชอบ เห็นว่าตนเองเรียนไม่เก่ง มองตนเองใน ด้านลบ ขาดความพยายามในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ ไม่รู้จักใช้เวลาให้เกิดประโยชน์

1.2 นิสัยในการเรียน จากการศึกษาทั้ง 8 ราย พบว่า ไม่ส่งงานหรือการบ้านที่ครู สั่ง ขาดเรียนบ่อย คุยในเวลาเรียน เหม่อลอยทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน ทำกิจกรรมอื่น ๆ ในเวลาเรียน

ไม่เข้าใจในบทเรียนไม่กล้าซักถามครู ไม่ทบทวนบทเรียนเมื่อเรียนเสร็จในแต่ละวัน ไม่มีการเตรียมตัวอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเรียน ไม่มีสมาธิในการเรียน

1.3 การมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการศึกษา จากการศึกษาทั้ง 8 ราย พบว่า ไม่ชอบวิชาที่ให้การบ้าน วิชาที่ครูถามมาก วิชาที่ครูให้ตอบทีละคน วิชาที่เรียนไม่เข้าใจและทำการบ้านไม่ได้จะไม่อยากเรียน เมื่อครูถามแล้วตอบไม่ได้ทำให้ไม่อยากเรียน ไม่เห็นประโยชน์ของการเรียน

2. สาเหตุจากลักษณะครอบครัวของนักเรียนคือ

2.1 บิดามารดาไม่มีเวลาดูแลเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ เนื่องจากต้องทำงาน

2.2 ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ ซึ่งส่งผลต่อปัญหาวินัยในการเรียน

2.3 บิดามารดาเห็นว่าผลการเรียนอ่อนเป็นเพราะสมองไม่ดี ทำให้ไม่กดดันและปล่อยปละละเลย

2.4 สาเหตุจากการจัดการศึกษาของโรงเรียน นักเรียนเห็น จำนวนนักเรียนมีมากเกินไป ครูดูแล ไม่ทั่วถึงรวมถึง เห็นว่าวิธีการสอนของครูไม่เหมาะสมกับตนเอง ทำให้บรรยากาศในชั้นเรียนไม่น่าเรียน

การช่วยเหลือ การป้องกันและการส่งเสริม

ผู้วิจัยได้ให้การช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริมกลุ่มตัวอย่างทั้ง 8 ราย โดยปฏิบัติดังนี้

การช่วยเหลือ

1. ในสัปดาห์ที่ 1 ให้คำปรึกษา เป็นรายบุคคลเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้รู้จักตนเองจากข้อมูลที่คุณศึกษารวบรวมมา เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตระหนักถึงพฤติกรรมการณ์การที่ผ่านมา ผลการเรียนรู้ที่ได้รับ เห็นความสำคัญของการเรียนและผลดีของการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หลังจากนั้นในสัปดาห์ที่ 2 – สัปดาห์ที่ 11 ให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม สัปดาห์ที่ 12 สรุปผลการให้คำปรึกษาและยุติการให้คำปรึกษา ในการให้คำปรึกษาแต่ละครั้งบันทึกผลเพื่อติดตามความก้าวหน้า และมีข้อควรปรับปรุง แก้ไขได้ดำเนินการแก้ไข อย่างทันที่

2. ให้กลุ่มตัวอย่างตั้งเป้าหมายการเรียนรู้และชีวิต โดยให้แต่ละคนพิจารณาหาบุคคลต้นแบบที่ตนเองชื่นชอบและภาคภูมิใจ

3. ให้กลุ่มตัวอย่างวางแผนพัฒนาตนเอง จัดทำตารางกิจกรรม ดำเนินกิจกรรมตามตารางที่กำหนดไว้ โดยให้กลุ่มตัวอย่างเลือกเพื่อน 1 คน สำหรับสังเกตการณ์ดำเนินการตามแผน และรายงานผู้ศึกษาทุกสัปดาห์ และผู้ศึกษาให้นักเรียนอีกคนหนึ่งสังเกตการณ์กิจกรรมของกลุ่มตัวอย่างโดยไม่ให้กลุ่มตัวอย่างและเพื่อนที่กลุ่มตัวอย่างเลือกทราบว่าผู้ศึกษาให้สังเกตและ

รายงานการดำเนินกิจกรรมทุกสัปดาห์ ผู้ศึกษาจดบันทึกการรายงานของเพื่อนนักเรียนและนำมาวิเคราะห์ผลการช่วยเหลือ แก้ไขปรับปรุงและให้กำลังใจอย่างสม่ำเสมอทุกสัปดาห์

4. ติดต่อประสานงานกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อให้ช่วยกำกับ ติดตาม ให้กำลังใจ ดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ

5. ประสานงานกับครูประจำชั้น ครูหัวหน้าระดับ ครูประจำวิชา เพื่อกำกับ ดูแล ติดตาม สอนเสริมในกรณีที่นักเรียนไม่เข้าใจบทเรียน และให้กำลังใจในการปรับปรุงตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

6. ผู้ศึกษาสังเกต ติดตามการช่วยเหลือทุกสัปดาห์เพื่อทราบการดำเนินการ ร่วมแก้ปัญหาและให้กำลังใจแก่กลุ่มตัวอย่าง โดยแต่ละสัปดาห์ผู้ศึกษาพบผู้สังเกตการณ์ที่กลุ่มตัวอย่างเลือก และผู้สังเกตการณ์ที่ผู้ศึกษาเลือกคนละเวลาเพื่อไม่ให้รู้จักกัน เพื่อตรวจสอบข้อมูลให้ได้ข้อเท็จจริงที่สุด เพื่อรับทราบการดำเนินการของกลุ่มตัวอย่างก่อนที่จะพบกลุ่มตัวอย่าง

7. ให้คำปรึกษาแก่กลุ่มตัวอย่างเป็นรายบุคคล ในกรณีที่ต้องการรายละเอียดส่วนบุคคลเพื่อเก็บความลับรายบุคคล และไม่ทำให้เสียเวลาผู้อื่น ให้คำปรึกษาแบบกลุ่มในกรณีที่ต้องการความคิดเห็น ร่วมกันแก้ปัญหาบางอย่างที่คล้ายคลึงกัน รวมทั้งให้กำลังใจซึ่งกันและกัน บางครั้งผู้ศึกษาให้กลุ่มตัวอย่างควิทัศน์ แล้วให้วิเคราะห์การกระทำ ผลของการกระทำ การดำเนินชีวิตของบุคคลที่ประสบปัญหา มีความยุ่งยากในการดำเนินชีวิต เพื่อเป็นอุทาหรณ์ รวมทั้งสร้างกำลังใจให้เข้มแข็ง มีความพยายามต่อสู้กับอุปสรรค

8. ให้กลุ่มตัวอย่างตรวจสอบผลการดำเนินการพัฒนาตนเองในด้านการเรียน ความรู้สึกรักของตนเอง ความรู้สึกของบุคคลรอบข้างเช่นเพื่อนนักเรียน พ่อแม่ครอบครัว รวมทั้งครูผู้สอน ในสัปดาห์ที่ 12 กลุ่มตัวอย่างสามารถพัฒนา เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการเรียน ทำได้ดี กลุ่มตัวอย่างเอง เพื่อน พ่อแม่ และครูผู้สอน ปลื้มใจและมีความสุขกับกลุ่มตัวอย่าง

การป้องกัน

หลังจากได้ช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่างให้มีพฤติกรรมกรรมการเรียนดีขึ้นแล้วผู้ศึกษามีการป้องกันเพื่อไม่ให้กลุ่มตัวอย่างกลับไปมีพฤติกรรมที่จะทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังนี้

1. ผู้ศึกษาติดตาม สอบถาม เอาใจใส่ ให้กำลังใจกลุ่มตัวอย่างอย่างสม่ำเสมอ
2. ผู้ศึกษาประสานงานกับนักเรียนเพื่อนกลุ่มตัวอย่างให้ช่วยติดตามพฤติกรรมกรรมการเรียน ดูแลช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่างและรายงานผู้ศึกษาต่อเนื่องจนสิ้นภาคเรียน
3. ผู้ศึกษาประสานงานกับครูผู้สอน ครูประจำชั้น ครูหัวหน้าระดับเพื่อกำกับ ดูแล ติดตาม และให้กำลังใจในการปรับปรุงตนเองของกลุ่มตัวอย่าง
4. ผู้ศึกษาติดต่อประสานงานกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ช่วยกำกับ ติดตาม

ให้กำลังใจ ดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ

การส่งเสริม

หลังจากได้ช่วยเหลือกลุ่มตัวอย่างให้มีพฤติกรรมการเรียนดีขึ้น มีการป้องกัน เพื่อไม่ให้กลุ่มตัวอย่างกลับไปมีพฤติกรรมที่จะทำให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำแล้ว ยังมีแนวทางส่งเสริมให้กลุ่มตัวอย่างพัฒนาผลการเรียนให้สูงขึ้น ดังนี้

1. สนับสนุนให้กลุ่มตัวอย่างได้ทำกิจกรรมทางวิชาการต่าง ๆ อาทิเช่น เข้าร่วมกิจกรรมการตอบปัญหาของกลุ่มสาระต่าง ๆ ร่วมประกวดผลงานด้านต่าง ๆ กับเพื่อนอย่างสร้างสรรค์ ทั้งในและนอกโรงเรียน
2. ผู้ศึกษาประสานงานกับนักเรียนเพื่อนกลุ่มตัวอย่างให้ช่วยชักชวน ร่วมเป็นทีมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอและรายงานผู้ศึกษาต่อเนื่องจนสิ้นภาคเรียน
3. ผู้ศึกษาติดต่อประสานงานกับครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างเพื่อให้ช่วยสนับสนุนให้กำลังใจ ดูแลช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด และสม่ำเสมอ
4. ผู้ศึกษาประสานงานกับครูผู้สอน ครูประจำชั้น ครูหัวหน้าระดับเพื่อกำกับ ดูแล ติดตาม ให้กำลังใจ แจ้งข่าวกิจกรรมต่าง ๆ ที่น่าสนใจให้กลุ่มตัวอย่างทราบและสนับสนุนให้ร่วมกิจกรรม

การทำนายผล

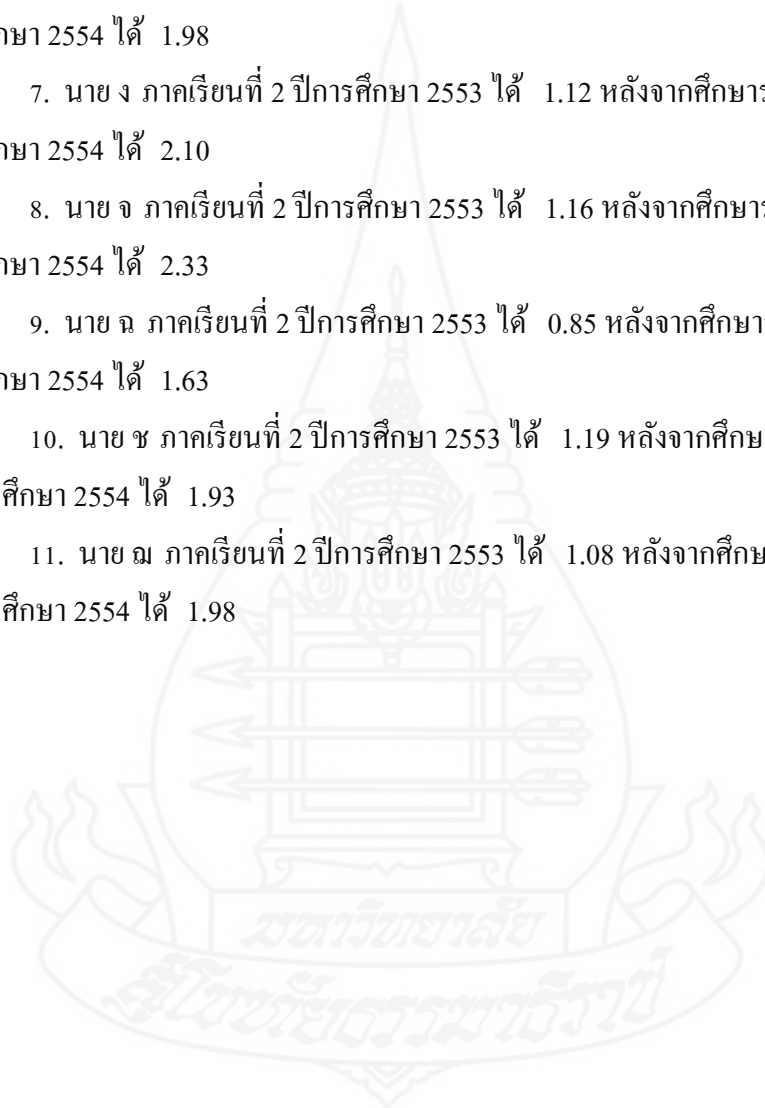
จากการศึกษารายกรณีทั้ง 8 ราย พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีสาเหตุมาจาก ตัวนักเรียนเอง ภูมิหลังทางครอบครัว และการจัดการศึกษาของครูผู้สอน ซึ่งปัญหาดังกล่าวไม่รุนแรงมากนัก สามารถแก้ไขได้ ถ้าหากได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างต้องให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเป็นอย่างดี จึงคาดว่าปัญหานี้สามารถแก้ไขและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีได้

การติดตามผล

จากการติดตามผล ผู้วิจัยได้ติดตามผลดังนี้

1. จากการสังเกต การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มตัวอย่าง มีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษา มีความสนใจเรียนมากขึ้น และมีแนวคิดเกี่ยวกับตนเองเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น
2. จากการสัมภาษณ์เพื่อนนักเรียน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน ทราบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมในการเรียนดีขึ้น มีความตั้งใจเรียนมากขึ้น
3. จากผลการสอบและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้รับการศึกษา ปรากฏว่า ผู้รับการศึกษา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นทั้ง 8 ราย ดังนี้

4. นาย ก ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ได้ 1.17 หลังจากศึกษารายกรณี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ได้ 2.11
5. นาย ข ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ได้ 0.93 หลังจากศึกษารายกรณี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ได้ 1.84
6. นาย ค ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ได้ 1.06 หลังจากศึกษารายกรณี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ได้ 1.98
7. นาย ง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ได้ 1.12 หลังจากศึกษารายกรณี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ได้ 2.10
8. นาย จ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ได้ 1.16 หลังจากศึกษารายกรณี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ได้ 2.33
9. นาย ฉ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ได้ 0.85 หลังจากศึกษารายกรณี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ได้ 1.63
10. นาย ช ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ได้ 1.19 หลังจากศึกษารายกรณี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ได้ 1.93
11. นาย ฉ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ได้ 1.08 หลังจากศึกษารายกรณี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ได้ 1.98

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสุวรรณ (2527) *การศึกษานุเคราะห์เป็นรายกรณี* กรุงเทพมหานคร ภาควิชาการ
แนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
กรวิภา สุวรรณกุล (2546) “การศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โรงเรียน
อัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการ
แนะแนว) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน (2543) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542
กรุงเทพมหานคร พรึกหวานกราฟฟิก
- คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2529) *ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนสำคัญที่สุด* กรุงเทพมหานคร
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- จิตติณี จันทร์โพธิ์ศรี (2539) *การศึกษานุเคราะห์และวิธีการช่วยเหลือนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการ
เรียนต่ำ กรณีศึกษา*
- จินตนา ซึ่งจิตวิสุทธิ (2529) “การวิเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำและสูงกว่าระดับ
ความสามารถ” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา)
- ดวงแข ณ สงขลา (2547) “รายงานผลการศึกษาผู้เรียนเป็นรายกรณีนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำของ
นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแก่นทองอุปถัมภ์ กรุงเทพมหานคร”
- ธงชัย พลพวง (2542) *ศึกษารายกรณีและการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
ที่เข้าชั้นเรียนบ้านหนองหว้าหนองไผ่ อำเภอมือง จังหวัดอุดรธานี*
- ธีรวิภา ประทุมพันธ์ (2525) *การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล* สงขลา ภาควิชาแนะแนวและ
จิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- นันทิกา เข้มสรวล (2529) *การศึกษานุเคราะห์กรณี* กรุงเทพมหานคร ภาคจิตวิทยาและแนะแนว
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- ประยุทธ์ วัชรประดิษฐ์ (2523) “ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่กับผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนและระดับความมุ่งมั่นในการเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยม
สาธิต วิทยาลัยวิชาการ ประสานมิตร” ปรินญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
(จิตวิทยาการศึกษา)
- พนม ลิมอริย์ (2530) *การเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล* มหาสารคาม ภาควิชาแนะแนว
และจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- พรศรี พุทธานนท์ (2550) “ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่มีผลการเรียนต่ำ โรงเรียนแม่แตง อำเภอแม่แตง
จังหวัดเชียงใหม่
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2552) “วิทยานิพนธ์ 1” ใน *ประมวลสารเศรษฐวิชา* แขนงวิชา
การแนะแนว สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
_____. (2545) “การวิจัยทางการแนะแนว” ใน *ประมวลสารเศรษฐวิชาสาขาวิชาศึกษาศาสตร์*
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- รุ่งทิพย์ ยอดประคู่ (2537) “การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีพฤติกรรม
ก่อกวนในชั้นเรียน โรงเรียนนาหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร” *ปริญญาณิพนธ์*
การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพมหานคร บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ
- ราตรี พัฒนรังสรรค์ (2522) *จิตวิทยาแนะแนว คณะครุศาสตร์ วิทยาลัยครูจันทร์เกษม*
โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา (2553) *สรุปผลการเรียน ปีการศึกษา 2553 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5*
อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ. งานวัดผลและประเมินผล
_____. (2554) *สรุปผลการเรียน ปีการศึกษา 2554 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*
อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ. งานวัดผลและประเมินผล
- สมปราชญ์ ออรพินท์ (2549) *แนวทางการพัฒนาการใช้เวลาว่างของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์*
ทางการเรียนต่ำ ระดับประกาศนียบัตรแผนกวิชาช่างกลโรงงาน วิทยาลัยเทคนิค
เชียงใหม่
- สุมาลี สังข์ศรี (2520) “ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับสภาพแวดล้อมทางบ้าน
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตการศึกษา 6” *วิทยานิพนธ์ปริญญา*
ครุศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา)
- อนงค์พรรณ คำวัง (2546) *พฤติกรรมกรเรียนและการใช้เวลาว่างของนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำ*
โรงเรียนศรีธนาพณิชยการและเทคโนโลยี เชียงใหม่
- อนันญา คุณอุย (2541) *การศึกษารายกรณีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน*
ต่ำ โรงเรียนหล่มเก่าพิทยาคม อำเภอหล่มเก่า จังหวัดเพชรบูรณ์
- อังสนา เปสะนันท์ (2536) “การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษา โรงเรียน
บางโพโอมาวาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ที่มีพฤติกรรมสุดคมสารระเหย”
ปริญญาณิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต

อภิชาติ สุวรรณรงค์ (2547) “การศึกษารายกรณีนักเรียนปัญหาความรับผิดชอบด้านการเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านปางแก (สภาประชานุกูล) อำเภอปากช่อง
จังหวัดนครราชสีมา”

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบช่วยธรรมมาภิบาล

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ รศ.ดร.วิระ ไชยศรีสุข ข้าราชการบำนาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
จังหวัดอุบลราชธานี
2. ชื่อ ดร.เกริกไกร แก้วล้วน มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
3. ชื่อ ผศ.อานันท์ ทาปทา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี
4. ชื่อ นางศรินทิพย์ นามศรี ครู คศ. 3 โรงเรียนก้นทรลักษณ์วิทยา อำเภอกันทรลักษ์
จังหวัดศรีสะเกษ
5. ชื่อ นางสาวมยุรี สาริบุตร ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4

ภาคผนวก ข
เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง ให้นักเรียนเติมข้อความในแบบสอบถามให้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด การตอบตามความเป็นจริงจะเป็นประโยชน์แก่ตัวนักเรียนเอง และข้อมูลในแบบสอบถามนี้จะเก็บเป็นความลับ

ก. ประวัติส่วนตัวและครอบครัวของข้าพเจ้า

1. นักเรียนชื่อ.....เรียนอยู่ชั้น.....เลขที่..... นับถือศาสนา.....เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....เกิดวันที่.....อายุ.....ปี เบอร์โทรศัพท์.....สถานที่เกิด.....อำเภอ.....จังหวัด..... อยู่บ้าน () ตนเอง () บ้านเช่า เลขที่.....ถนน.....ชื่อหมู่บ้าน.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด..... มีห้องส่วนตัวหรือไม่.....

2. บิดาชื่อ.....อายุ.....ปี อาชีพ.....รายได้เฉลี่ย.....ต่อ () วัน () เดือน () ปี สถานที่ทำงาน.....โทรศัพท์.....มารดาชื่อ.....อายุ.....ปี อาชีพ.....รายได้เฉลี่ย.....ต่อ () วัน () เดือน () ปี สถานที่ทำงาน.....โทรศัพท์.....

3. สถานภาพสมรสของบิดามารดา (เขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความ)
() อยู่ด้วยกัน () แยกกันอยู่ () หย่าร้าง () บิดาถึงแก่กรรม () มารดาถึงแก่กรรม () บิดาแต่งงานใหม่

4. นักเรียนพักอาศัยอยู่กับ (เขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความ)
() บิดามารดา () บิดา () มารดา () บิดาและมารดาเลี้ยง
() มารดาและบิดาเลี้ยง () บิดามารดาบุญธรรม () อื่นๆ (ระบุ).....

5. ผู้ปกครองชื่อ.....เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยเป็น.....อายุ.....ปี อาชีพ.....รายได้เฉลี่ยเดือนละ.....บาท

6. บิดาจบการศึกษาระดับ (เขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความ) () ประถมศึกษา () ม ต้น () ม ปลาย () อนุปริญญา () ปริญญาตรี () สูงกว่าปริญญาตรี

มารดาจบการศึกษาระดับ (เขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความ) () ประถมศึกษา
() ม.ต้น () ม.ปลาย () อนุปริญญา () ปริญญาตรี () สูงกว่า
ปริญญาตรี

7. ได้รับค่าใช้จ่ายประจำจาก.....จำนวน.....บาท/() วัน () เดือน

8. นักเรียนมีพี่น้องร่วมบิดามารดาจำนวน.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน
พี่น้องต่างบิดาจำนวน.....คน เป็นชาย.....คน เป็นหญิง.....คน
พี่น้องต่างมารดาจำนวน.....คน เป็นชาย.....คน เป็นหญิง.....คน

พี่น้องรวมทั้งตัวนักเรียนเรียงตามลำดับ ดังนี้

คนที่	อายุ	เพศ	การศึกษา	อาชีพ

9. เพื่อนของนักเรียนที่สามารถติดต่อได้สะดวกที่สุด

ชื่อ.....ชั้น.....โทรศัพท์.....

ข. ประวัติสุขภาพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่เหมาะสมกับนักเรียนและเติม
ข้อความในช่องว่างตามความเป็นจริง

- สุขภาพของข้าพเจ้าในขณะนี้ () ดีมาก () ดี () พอใช้ () ไม่ดีเลย
- ข้าพเจ้าเคยเจ็บป่วยอย่างหนักมาก่อน () เคย () ไม่เคย
ถ้าเคยเป็น(บอกชื่อโรค).....อายุขณะเป็นโรค.....ปี
- ข้าพเจ้าเคยเป็นโรครื้อรังมาก่อน () เคย () ไม่เคย
ถ้าเคยเป็น(บอกชื่อโรค).....อายุขณะเป็นโรค.....ปี
- ข้าพเจ้าเคยประสบอุบัติเหตุร้ายแรงมาก่อน () เคย () ไม่เคย
ถ้าเคย ประสบอุบัติเหตุอะไร.....
ได้รับบาดเจ็บอะไรบ้าง.....
- ข้าพเจ้าเคยเป็นลมวิงเวียนศีรษะ () เป็นเสมอ () เป็นบ้าง () ไม่เคยเป็น
- ข้าพเจ้ามีปัญหาเกี่ยวกับโรคประสาท () มีปัญหา () ไม่มีปัญหา

7. ข้าพเจ้าต้องใช้แว่นสายตาในขณะนี้ () ใช้ประจำ () ใช้บ้าง () ไม่ต้องใช้
8. ข้าพเจ้าไม่เคยใช้แว่นสายตามาก่อนเลยแต่คิดว่าต้องใช้
() จำเป็นมาก () จำเป็น () ไม่จำเป็น
9. ในเรื่องการพูด () ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณคล่อง () พูดไม่คล่องหรือพูดซ้ำ () พูดดีอย่าง
10. ในเรื่องการไต่ถาม () ไต่ถามชัดเจน () ไต่ถามไม่ชัดเจน
11. ตามปกติข้าพเจ้านอนวันละ () 4-6 ชั่วโมง () 6-8 ชั่วโมง () 8-10 ชั่วโมง
12. โรคประจำตัวของข้าพเจ้าที่เป็นอยู่เสมอ คือ.....
13. ข้าพเจ้าวิตกกังวลอย่างมากเกี่ยวกับสุขภาพขณะนี้ คือ.....
14. ขณะนี้ข้าพเจ้าสูง.....ซม. น้ำหนัก.....กก.
15. ตรวจสอบสุขภาพปีละ.....ครั้ง ครั้งสุดท้ายตรวจร่างกายเมื่อ.....
ตรวจที่โรงพยาบาล.....

ค. ประวัติสังคมและกิจกรรม

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่เหมาะสมกับนักเรียนและเติม

ข้อความในช่องว่างตามความเป็นจริง

1. ที่อยู่ของครอบครัวของข้าพเจ้า () บ้านบิดามารดา
() บ้านญาติ () บ้านเช่า () อื่นๆ ระบุ.....
2. ความรู้สึกของข้าพเจ้าต่อที่อยู่อาศัย () ชอบมาก
() ชอบ () ไม่ชอบเลย
3. เพื่อนๆมาเที่ยวหรือเยี่ยมเยียนข้าพเจ้า () มาบ้าง
() มาบ่อยๆ () ไม่มาเลย
4. ข้าพเจ้าชอบให้เพื่อนมาบ้าน () ชอบให้มาบ่อยๆ
() ชอบให้มาบ้างเป็นบางครั้ง () ไม่ชอบให้มาเลย
5. ในโรงเรียน ข้าพเจ้ามี () เพื่อนมาก () เพื่อนน้อย () ไม่มี เพื่อนเลย
เพื่อนสนิทของข้าพเจ้าชื่อ.....เรียนอยู่ชั้น.....
สิ่งที่ข้าพเจ้าและเพื่อนสนิทของข้าพเจ้าทำด้วยกันเสมอ คือ
6. ความรู้สึกของข้าพเจ้าเมื่อได้พบปะกับเพื่อนๆ.....
7. ความรู้สึกของเพื่อนที่มีต่อข้าพเจ้า.....
8. ข้าพเจ้าได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจเองในเรื่อง () การศึกษา () อาชีพในอนาคต
() ส่วนตัวของข้าพเจ้า () ไม่ได้รับอนุญาตให้ตัดสินใจ

9. ข้าพเจ้าใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ () ใช้เป็นประจำ () ใช้น้าง () ไม่ใช่เลย
10. ข้าพเจ้าชอบฟังวิทยุ () ชอบฟังเป็นประจำ () ชอบฟังบ้าง () ไม่ชอบฟังเลย
11. ข้าพเจ้าชอบดูโทรทัศน์ () ดูเป็นประจำ () ดูบ้าง () ไม่ดูเลย
12. ข้าพเจ้าชอบดูภาพยนตร์ () ดูบ่อยครั้ง () ดูบางครั้ง () ไม่ได้ดูเลย
13. ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือประเภท () ผจญภัย () ลึกลับ () รักใคร่
() ตลกขบขัน () วิทยาศาสตร์ () กีฬา () ประวัติศาสตร์ () โคลงบทละคร
() ชีวิตประวัติ () แนวจินตนาการ () เครื่องยนต์กลไก () อื่น ๆ (ระบุ).....
14. ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือพิมพ์รายวัน () เป็นประจำ () เป็นครั้งคราว
() ไม่เคยอ่านเลย
15. ข้าพเจ้าชอบเล่นกีฬากลางแจ้ง () ชอบมาก () ชอบบ้าง
() ไม่ชอบเลย กีฬากลางแจ้งที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุด
16. ข้าพเจ้าชอบเล่นกีฬาในร่ม () ชอบมาก () ชอบบ้าง
() ไม่ชอบเลย กีฬาในร่มที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุด คือ.....
17. ข้าพเจ้าเคยเล่นละครในงานต่างๆ () เคย () ไม่เคย
18. ข้าพเจ้าสามารถเล่นดนตรี () ได้ดี () พอใช้
() ไม่ได้เลย
เครื่องดนตรีที่ชอบเล่น คือ
19. ข้าพเจ้าชอบร้องเพลง () ชอบมาก () ชอบบ้าง () ไม่ชอบเลย
ประเภทของเพลงที่ชอบ คือ.....
20. ข้าพเจ้ามีความสนใจนาฏศิลป์ไทย () สนใจมาก () สนใจบ้าง () ไม่สนใจเลย
21. ข้าพเจ้า () ทำ () ไม่ทำงานพิเศษหรือหารายได้ส่วนตัว
22. งานอดิเรกของข้าพเจ้า คือ.....

ง. การศึกษา และปัญหาของข้าพเจ้า

1. เมื่อปีที่แล้วข้าพเจ้าเข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดคือ.....
กิจกรรมที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุด คือ.....
2. ข้าพเจ้า () เคย () ไม่เคย เป็นหัวหน้ากลุ่มในการทำกิจกรรม
ข้าพเจ้า () เคย () ไม่เคย เป็นหัวหน้าชั้น
3. ตามปกติข้าพเจ้าใช้เวลาอ่านหนังสือเรียนในวันหนึ่งๆประมาณ ชั่วโมง
ข้าพเจ้า () มี () ไม่มี สถานที่เงียบสงบเหมาะกับการอ่านหนังสือหรือทำการบ้าน

4. ความรู้สึกของข้าพเจ้าเกี่ยวกับวิชาที่เคยเรียน วิชาที่ชอบมากที่สุด คือ
 1..... 2..... 3.....
 วิชาที่ไม่ชอบที่สุด คือ 1..... 2.....
 3.....
 วิชาที่ยากที่สุด คือ 1..... 2.....
 3.....
 วิชาที่ง่ายที่สุดคือ 1..... 2.....
 3.....
5. วิชาที่ข้าพเจ้าต้องเอาใจใส่มากที่สุด คือ
6. ข้าพเจ้า () ทำ () ไม่ได้ทำตารางกำหนดไว้คู่มือหนังสือ
7. ข้าพเจ้าทำให้มีสมาธิเวลาดูหนังสือ () ได้ง่าย () ได้ยาก
8. ข้าพเจ้า () ต้องการ () ไม่ต้องการ คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการเรียน
9. ตามปกติข้าพเจ้า () ชอบ () ไม่ชอบเรียนหนังสือ
 เมื่อเทียบกับเพื่อนๆ ข้าพเจ้าเรียนอยู่ในเกณฑ์ () ดี () ปานกลาง () ไม่ดี
10. เมื่อข้าพเจ้าเติบโตขึ้น บิดาต้องการให้ข้าพเจ้าประกอบอาชีพ.....
 มารดาต้องการให้ข้าพเจ้าประกอบอาชีพ..... ข้าพเจ้า
 ต้องการประกอบอาชีพ.....
11. ข้าพเจ้าตั้งใจจะเรียนให้จบชั้นสูงสุดของโรงเรียนแห่งนี้ () ตั้งใจแน่วแน่ () ไม่แน่ใจ
 () ไม่แน่ใจเลย
12. ข้าพเจ้าต้องการจะเรียนจบในระดับ () ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี
 () ปริญญาโท () ปริญญาเอก
13. สิ่งที่ข้าพเจ้าคิดว่ายากมาก.....
14. งานบ้านที่ทำเมื่อกลับจากโรงเรียน.....
15. ในวันหยุดข้าพเจ้าจะ.....
16. อาชีพที่ข้าพเจ้าอยากทำในขณะนี้ เรียงตามลำดับ
 1..... 2.....
 3..... 4.....
17. ความรู้สึกของข้าพเจ้าเกี่ยวกับความเป็นอยู่ในโรงเรียนแห่งนี้

18. ความรู้สึกของข้าพเจ้าเกี่ยวกับความเป็นอยู่ทางบ้าน

.....

19. ปัญหาหรือความไม่สบายใจที่ข้าพเจ้าต้องการได้รับความช่วยเหลือ

1..... 2.....

3..... 4.....

20. ข้าพเจ้ารู้สึกกว่าพ่อแม่.....

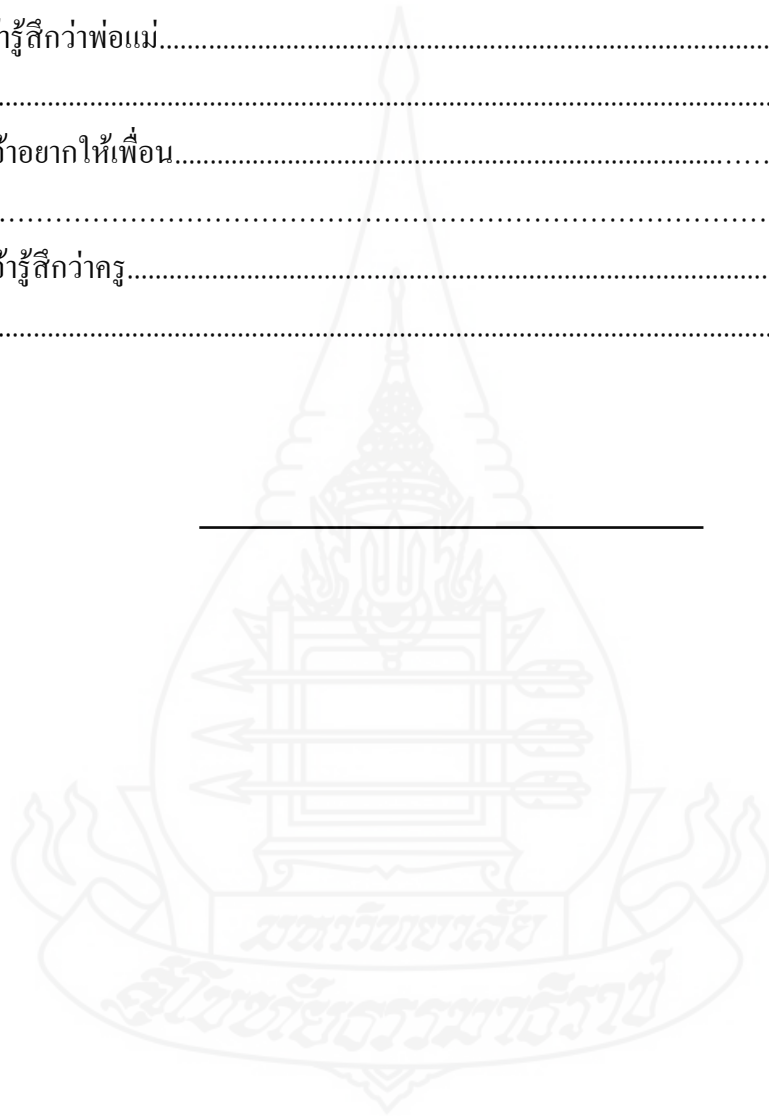
.....

21. ข้าพเจ้าอยากให้เป็น.....

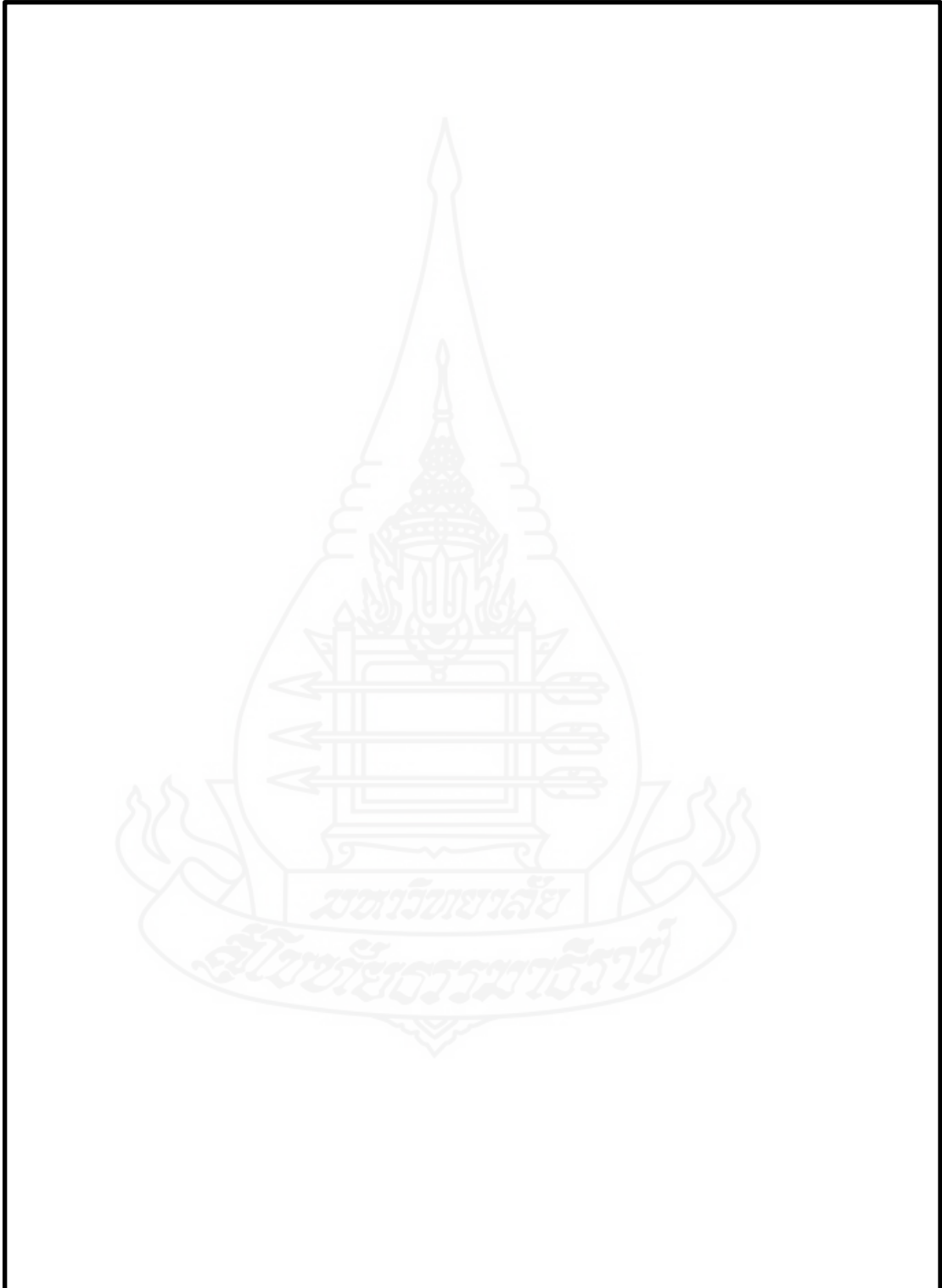
.....

22. ข้าพเจ้ารู้สึกกว่าครู.....

.....

ให้นักเรียนเขียนแผนที่เดินทางไปบ้านนักเรียน โดยเริ่มจากที่สำคัญในหมู่บ้าน เช่น โรงเรียน วัด บ้านผู้ใหญ่บ้าน หรืออื่นๆ ที่เป็นที่ยังคงชัดเจน การเขียนถนนให้ใช้เส้นคู่ขนาน

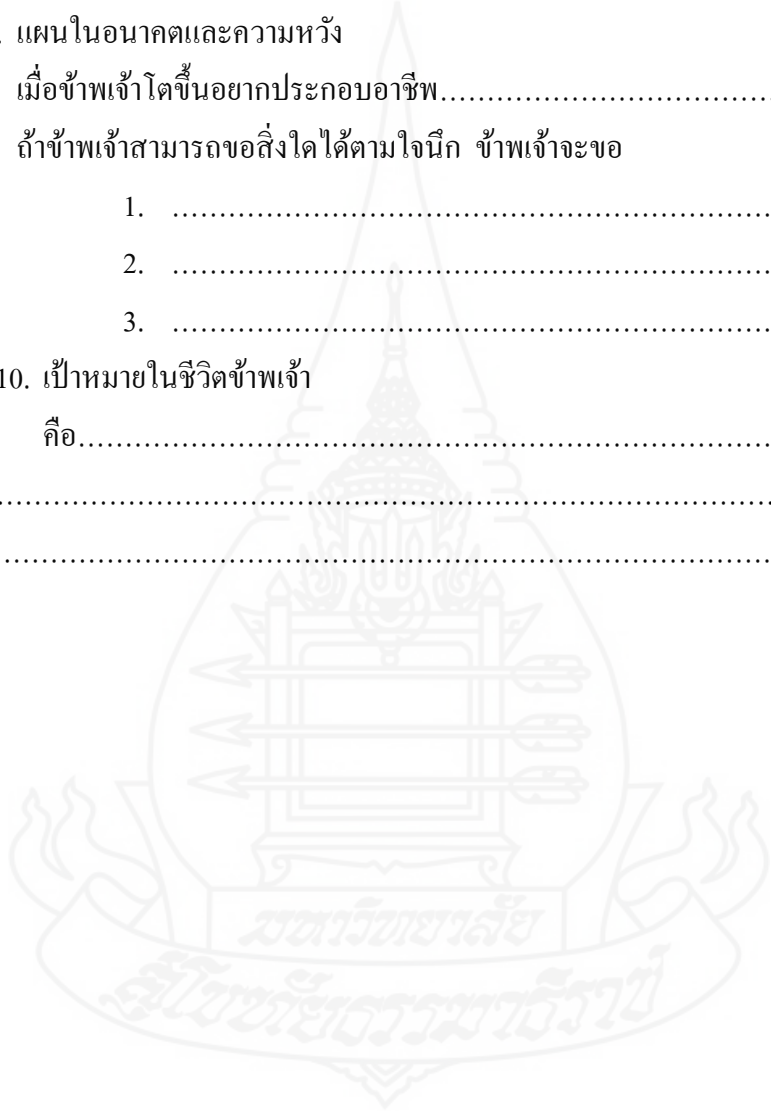
ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

อัตชีวประวัติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนประวัติตนเอง โดยเติมข้อความให้สมบูรณ์ตามความเป็นจริงมากที่สุด
ข้อความเหล่านี้จะเป็นประโยชน์แก่นักเรียนโดยตรง และทางโรงเรียนจะเก็บเป็นความลับ

1. ข้าพเจ้าเกิด วันที่/เดือน/พ.ศสถานที่เกิด.....เมื่อ
เป็นเด็ก สิ่งที่ข้าพเจ้ากลัวมากที่สุดคือ.....ข้าพเจ้าเคยป่วยเป็น โรค.....
เพื่อน ๆ ที่ข้าพเจ้าเล่นด้วยมักจะมีอายุ () มากกว่า () น้อยกว่า () เท่ากับ ข้าพเจ้า
โตขึ้นข้าพเจ้าอยากเป็น.....
2. ข้าพเจ้าเคียดแค้นใคร ๆ กับเท่าที่จำได้เหตุการณ์
ที่ข้าพเจ้าชอบมากที่สุดคือเวลาที่ข้าพเจ้ามีโอกาสได้
ใช้ชีวิตอย่างสนุกสนาน คือ..... พ่อให้ความ
สนิทสนมกับข้าพเจ้าโดยการ.....
แม่ให้ความสนิทสนมโดยการ.....
เมื่ออยู่บ้านสิ่งที่ข้าพเจ้าอยากทำคือ.....
ข้าพเจ้าคิดว่าเด็กคนอื่นในบ้านมีความสุข.....ข้าพเจ้า
3. สิ่งที่ข้าพเจ้าอยากทำมากที่สุดในโรงเรียนคือ.....สิ่งที่
ข้าพเจ้าอยากทำน้อยที่สุดในโรงเรียนคือ.....สิ่งที่ข้าพเจ้าอยากได้
จากโรงเรียนมากที่สุดคือ.....ถ้ามีความจำเป็นต้องย้ายโรงเรียน
ข้าพเจ้าจะ.....เมื่อไปอยู่
โรงเรียนอื่น
4. คนที่ข้าพเจ้าชอบ คือ
5. ถ้ามีเวลาว่างข้าพเจ้าจะใช้เวลานั้น.....ข้าพเจ้าชอบ
ทำงานที่.....สิ่งที่ข้าพเจ้าคิดว่าทำได้ดีที่สุดคือ.....
6. ถ้าให้เลือกได้สิ่งต่อไปนี้ ข้าพเจ้าจะเลือกเป็นข้อแรกคือ
() ชื่อเสียง () เงิน () ความสำเร็จในการเรียน
() การทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม () อื่น ๆ (ระบุ).....

- 7. สิ่งที่ข้าพเจ้าต้องการมากที่สุดในขณะนี้
คือ.....
- 8. สิ่งที่ทำให้ข้าพเจ้าไม่สบายใจ
คือ.....และเมื่อมีเรื่องไม่
สบายใจ บุคคลที่ข้าพเจ้าปรึกษาคือ.....
- 9. แผนในอนาคตและความหวัง
เมื่อข้าพเจ้าโตขึ้นอยากประกอบอาชีพ.....
ถ้าข้าพเจ้าสามารถขอสิ่งใดได้ตามใจนึก ข้าพเจ้าจะขอ
 - 1.
 - 2.
 - 3.
- 10. เป้าหมายในชีวิตข้าพเจ้า
คือ.....
.....
.....

นาย, นางสาว.....ชั้น.....เลขที่.....

บันทึกประจำวัน

วันเดือนปี	กิจกรรมที่ทำ	หมายเหตุ

วันเดือนปี	กิจกรรมที่ทำ	หมายเหตุ

แบบบันทึกการสัมภาษณ์เพื่อนนักเรียนเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง
การสัมภาษณ์ครั้งที่.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....
วันที่.....เวลา.....
สถานที่.....

จุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียน
ผลการสัมภาษณ์.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ความคิดเห็นของผู้สัมภาษณ์.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะของผู้สัมภาษณ์.....
.....
.....
.....

นัดสัมภาษณ์ครั้งต่อไปวันที่.....เวลา.....
สถานที่.....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์
.....

แบบบันทึกการสัมภาษณ์นักเรียนกลุ่มตัวอย่างเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียน
การสัมภาษณ์ครั้งที่.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....
วันที่.....เวลา.....
สถานที่.....

จุดมุ่งหมายในการสัมภาษณ์ เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียน
ผลการสัมภาษณ์.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ความคิดเห็นของผู้สัมภาษณ์.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะของผู้สัมภาษณ์.....
.....
.....
.....

นัดสัมภาษณ์ครั้งต่อไปวันที่.....เวลา.....
สถานที่.....

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์
.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของนักเรียน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านข้อความ แล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อละเครื่องหมายเดียว ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 อันดับ ได้แก่

5	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
4	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
3	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างและไม่ตรงบ้าง
2	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
1	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	5	4	3	2	1
1	ข้าพเจ้าเตรียมอุปกรณ์การเรียนมาพร้อม					
2	ข้าพเจ้าหมั่นทบทวนบทเรียนเสมอ					
3	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียน					
4	ข้าพเจ้าส่งงานที่ครูมอบหมายตรงเวลา					
5	ข้าพเจ้าทำการบ้านด้วยตนเอง					
6	ข้าพเจ้าอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อนเรียนทุกครั้ง					
7	ข้าพเจ้าเตรียมตัวอ่านหนังสือก่อนการสอบทุกครั้ง					
8	เมื่อครูให้ทำงานในห้องเรียน ข้าพเจ้าทำงานด้วยความตั้งใจ					
9	ข้าพเจ้าจดบันทึกหรือโน้ตย่อเสมอขณะที่ครูสอนหรือเมื่อสอนเสร็จ					
10	ข้าพเจ้าจัดทำตารางเวลาเรียนและปฏิบัติตามเป็นกิจวัตร					
11	ข้าพเจ้าคิดว่าวิชาที่เรียนไม่มีประโยชน์ในชีวิตประจำวัน					
12	ข้าพเจ้านั่งหลับหรือเหม่อลอยขณะที่ครูสอน					
13	ข้าพเจ้าหนีเรียนวิชาที่ไม่ชอบ					
14	ข้าพเจ้าตั้งใจเมื่อครูไม่สอน					
15	เมื่อมีปัญหาหรือไม่เข้าใจเกี่ยวกับบทเรียน จะซักถามครูให้เข้าใจ					
16	ข้าพเจ้าชอบชวนเพื่อนคุยในขณะที่เรียน					
17	ขณะที่กำลังเรียน เมื่อครูถามข้าพเจ้าตอบได้					

ข้อ	ข้อความ	5	4	3	2	1
18	หลังเลิกเรียน ถ้าข้าพเจ้าไม่เข้าใจบทเรียน จะถามเพื่อนจนเข้าใจ					
19	ข้าพเจ้าไม่เคยขาดเรียนโดยไม่มีเหตุผล					
20	ข้าพเจ้าเอาใจใส่การเรียน					

แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมนักเรียน

การบันทึกการสังเกตครั้งที่.....

ชื่อผู้ถูกสังเกต.....ชั้น.....เลขที่.....

วันที่สังเกต.....เวลา.....

สถานที่.....

พฤติกรรมที่สังเกต พฤติกรรมการเรียน

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น (บรรยายพฤติกรรม โดยเรียงลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหลัง)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ความคิดเห็นของผู้สังเกต.....

.....
.....
.....
.....

ข้อเสนอแนะ.....

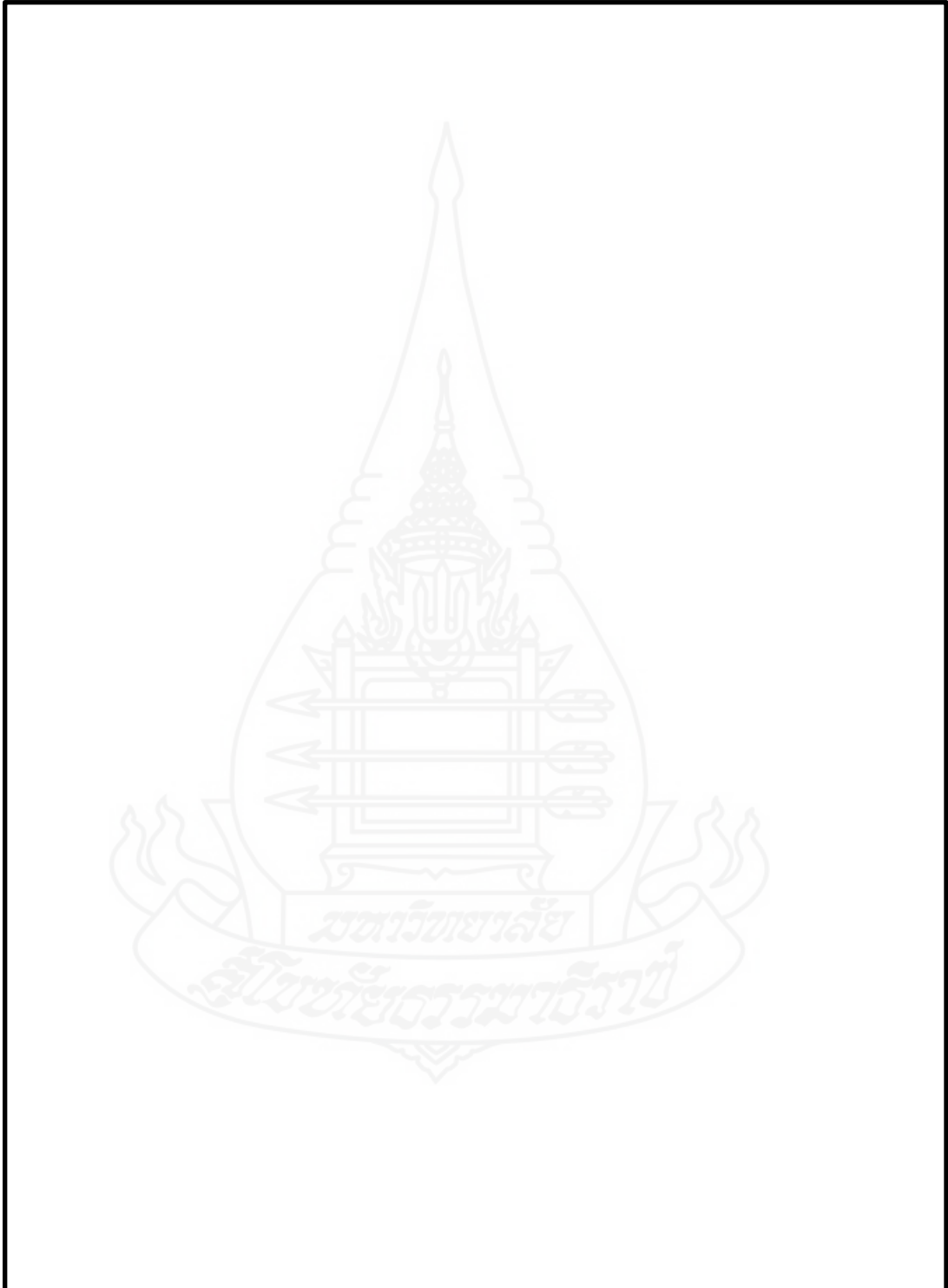
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้สังเกต

ตำแหน่ง.....

นักเรียนชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

นักเรียนวาดภาพบ้านต้นไม้ คน จำนวน 1 ภาพ

แบบบันทึกการเยี่ยมบ้าน

ชื่อนักเรียน..... ชั้น.....เลขที่.....

ชื่อบิดา.....ชื่อมารดา.....

ที่อยู่.....

วันที่ไปเยี่ยม.....เวลา.....

1. ลักษณะภายนอกตัวบ้านและบริเวณบ้าน.....

.....

2. ลักษณะภายในบ้าน.....

.....

3. ลักษณะของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง.....

.....

4. เจตคติของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่มีต่อนักเรียน.....

.....

5. เจตคติของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่มีต่อสถาบันการศึกษา.....

.....

6. สถานการณ์การทำงานและโอกาสที่นักเรียนได้ทำการบ้านที่บ้าน.....

.....

7. ถ้อยคำของผู้ปกครองที่คิดว่าสำคัญที่จะช่วยให้เข้าใจนักเรียนได้ดีขึ้น.....

.....

8. ข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง เกี่ยวกับวิธีการช่วยเหลือนักเรียนและปรับปรุงโรงเรียนให้

ดีขึ้น

.....

.....

(ลงชื่อ).....(ผู้เยี่ยม)

แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อเท็จจริงจากผู้ปกครอง

เรียนผู้ปกครองนักเรียน นาย, นางสาว.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบสอบถามนี้ทางโรงเรียนมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบข้อเท็จจริงและความคิดเห็นบางประการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนในความปกครองของท่าน เพื่อนำมาใช้ประกอบการช่วยเหลือแนะแนว และจัดเตรียมงานทางด้านการแนะแนวของโรงเรียนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของผู้ปกครองให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

คำชี้แจงในการกรอกแบบสอบถาม

1. โปรดกรอกแบบสอบถามนี้ด้วยความจริงใจที่สุด และใส่เครื่องหมาย / ลงในช่องว่างหน้าข้อความที่ท่านต้องการ
2. ถ้าบิดามารดาเป็นผู้ปกครองให้กรอกรายการเฉพาะรายการของบิดามารดาเท่านั้น ถ้าบิดามารดาไม่ได้เป็นผู้ปกครองให้กรอกรายการทั้งของบิดา มารดาและผู้ปกครองด้วย
3. ทางโรงเรียนจะเก็บข้อมูลนี้เป็นความลับที่สุด จะนำมาใช้เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับเด็กของท่านเท่านั้น

รายละเอียดของผู้ปกครอง

(กรณีที่ท่านมิใช่บิดามารดาของนักเรียน)

1. ข้าพเจ้าเป็นผู้ปกครองของ.....เกี่ยวข้องกับโดยเป็น.....
2. ข้าพเจ้าชื่อ.....เชื้อชาติ.....สัญชาติ.....ศาสนา.....อายุ.....ปี การศึกษาสูงสุด คือ.....
ปัจจุบันประกอบอาชีพ (กรุณาระบุให้ละเอียด ถ้าค้าขายกรุณาบอกด้วยว่าขายอะไร)
.....
ถ้าทำงานกรุณาระบุตำแหน่งด้วย.....สถานที่ทำงาน.....
หมายเลขโทรศัพท์ (ถ้ามี) ที่บ้าน.....ที่ทำงาน.....
ที่อยู่อาศัย ระบุโดยละเอียด.....
.....
3. รายได้ของผู้ปกครองเดือนละ.....บาท
 -ก. เป็นรายได้ประจำอย่างเดียว
 -ข. เป็นรายได้ประจำและรายได้พิเศษรวมกัน
 -ค. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
4. ประเภทของบ้านที่อยู่อาศัย
 -ก. บ้านส่วนตัว

-ข. บ้านเช่า โดยเสียค่าเช่าเดือนละ.....บาท
ค. บ้านพักของทางราชการ
ง. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

5. สมาชิกในครอบครัวของท่านมีจำนวน.....คน
 ผู้ที่ท่านอุปการะทางการเงินมีจำนวน.....คน
 สำหรับเด็กผู้ที่ท่านอุปการะทางการเงินด้วยหรือไม่
ก. ใช่ เป็นจำนวนเงิน.....บาทต่อเดือน
ข. ไม่ใช่
6. สถานภาพสมรสของท่าน
ก. โสดข. สมรส
ค. หม้ายง. หย่าร้าง
จ. อื่นๆ (โปรดระบุ).....

รายละเอียดสำหรับบิดามารดา

1. ข้าพเจ้าบิดาหรือมารดาของ นาย. น.ส.....
 2. ชื่อบิดา นาย.....อายุ.....ปี
 เชื้อชาติ..... สัญชาติ.....ศาสนา..... จบการศึกษาระดับ.....
 บิดา ก. ยังมีชีวิตอยู่
ข. ถึงแก่กรรม เมื่อใด.....
3. อาชีพของบิดา (ระบุโดยละเอียด) ถ้าค้าขายกรุณาระบุว่าขายอะไร.....
 ถ้าทำงานกรุณาระบุตำแหน่งด้วย.....สถานที่ทำงาน.....
 หมายเลขโทรศัพท์ (ถ้ามี) ที่บ้าน.....ที่ทำงาน.....
4. รายได้ของบิดาประมาณเดือนละ.....บาท
ก. เป็นรายได้ประจำอย่างเดียว
ข. เป็นรายได้ประจำและรายได้พิเศษรวมกัน
ค. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. ชื่อมารดา.....อายุ.....
 เชื้อชาติ..... สัญชาติ.....ศาสนา..... จบการศึกษาระดับ.....
 มารดา ก. ยังมีชีวิตอยู่
ข. ถึงแก่กรรม เมื่อใด.....
6. อาชีพของมารดา (ระบุโดยละเอียด) ถ้าค้าขายกรุณาระบุว่าขายอะไร.....

ตั้งกมมติ

คำชี้แจง ให้นักเรียนใส่ชื่อเพื่อนตามความเป็นจริงมากที่สุด ในสถานการณ์ดังต่อไปนี้
ในการเรียนวิชาภาษาไทย ครูให้นักเรียนเลือกเพื่อนในชั้นเรียนเดียวกัน เพื่อ
รวมกลุ่มทำงาน โดยให้เลือกเพื่อนได้ 2 คน ตามลำดับความชอบจากมากไปหาน้อย ให้นักเรียน
เขียนชื่อเพื่อนที่นักเรียนเลือกลงในบัตรที่ครูแจกให้

ใช้บัตรขนาด 3 × 5 นิ้ว

ชื่อ.....เลขที่.....ชั้น.....

สถานการณ์ ในการทำงานกลุ่มวิชาภาษาไทย

ผู้ที่ข้าพเจ้าจะเลือกเข้ากลุ่มด้วย คือ

อันดับที่ 1 คือ.....เลขที่.....

อันดับที่ 2 คือ.....เลขที่.....

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบสอบถามโครเอ่ย

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นข้อความบรรยายลักษณะบางอย่างของนักเรียน ให้นักเรียนคิดถึงเพื่อนในห้อง รวมทั้งตัวนักเรียนเอง แต่ละคนที่มีลักษณะตรงกับข้อความแต่ละข้อลงในช่องว่าง ก่อนที่จะเขียนชื่อผู้ใดลงไป ในช่องว่าง จะต้องใช้การพิจารณาไตร่ตรองอย่างละเอียดจากการสังเกตของนักเรียนเอง ห้ามปรึกษาเพื่อน คำตอบของนักเรียนจะเก็บเป็นความลับ ดังนั้นให้นักเรียนเขียนด้วยความจริงใจ (1 ชื่อใช้ตอบได้หลายคำถาม)

1. คนที่ชอบช่วยเหลือเพื่อนมากที่สุดในห้องเรียน คือ
2. คนที่ชอบแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ มากที่สุดในห้องเรียน.....
3. คนที่พูดจาสุภาพต่อผู้อื่นมากที่สุด คือ.....
4. คนที่ชอบหนีเรียนมากที่สุดในห้องเรียน คือ.....
5. คนที่พูดจา มีเหตุผลมากที่สุดในห้องเรียน คือ
6. คนที่ขาดความรับผิดชอบในการเรียนมากที่สุด คือ
7. คนที่เข้าห้องเรียนช้าบ่อยที่สุด คือ
8. คนที่ยันและรับผิดชอบในการเรียนมากที่สุดในห้องเรียน คือ
9. คนที่ส่งการบ้านบ่อยที่สุดในห้องเรียน คือ
10. คนที่มีอารมณ์ขันมากที่สุดในห้องเรียน คือ.....
11. คนที่ชอบเหม่อลอยในห้องเรียนบ่อยที่สุด คือ
12. คนที่ทำผิดและยอมรับผิด คือ
13. คนที่ชอบมีปัญหา กับครูผู้สอนมากที่สุดในห้องเรียน คือ
14. คนที่เพื่อนรักมากที่สุดในห้องเรียน คือ
15. คนที่ไม่สนใจเรียนมากที่สุดในห้องเรียน คือ
16. เด็กของท่านมีรายได้พิเศษหรือไม่
ก. มี ได้จาก.....
ค. ไม่มี

รายละเอียดเกี่ยวกับตัวนักเรียน

1. สิ่ง que เด็กชอบและสนใจมากที่สุด คือ.....
 สิ่ง que เด็กไม่ชอบและไม่สนใจมากที่สุด คือ.....
2. ผู้ que เด็กรักและไว้วางใจมากที่สุดในบ้าน คือ.....
3. เมื่อเด็กของท่านจบชั้น ม. 6 แล้วท่านต้องการให้
 -ก. ออกไปประกอบอาชีพ (โปรรระบุ).....
 -ข. ศึกษาต่อระดับมหาวิทยาลัย
 -ค. ศึกษาต่อสายอาชีพ
 -ง. ยังไม่ทราบ เพราะ.....
 -จ. ขึ้นอยู่กับความสามารถและความถนัดของเด็ก
 -ฉ. อย่างอื่น (โปรรระบุ).....
4. ท่านต้องการให้นักเรียนในปกครองของท่านประกอบอาชีพเป็น.....
 เพราะ.....
5. ในกรณี que โรงเรียนต้องการพบปะกับผู้ปกครอง เพื่อปรึกษาหารือทางการเรียนหรือวางแผนอนาคตให้แก่เด็กของท่าน หรือเพื่อช่วยแก้ปัญหาใดๆ ก็ตาม
 -ก. ข้าพเจ้ายินดีมาด้วยตนเอง หรือจะส่งผู้อื่นมาแทน
 -ข. ให้เป็นธุระของโรงเรียน เพราะไม่ค่อยมีเวลาว่าง
 -ค. โรงเรียนควรจะตัดสินใจเองโดยไม่ต้องปรึกษาผู้ปกครอง
6. เด็กของท่านชอบทำงาน
 -ก. ตามลำพัง
 -ข. รวมกับผู้อื่น
 -ค. อื่นๆ (โปรรระบุ).....
7. เด็กของท่านชอบเล่น
 -ก. กับผู้อื่น
 -ข. เล่นคนเดียว
 -ค. อื่นๆ (โปรรระบุ).....
8. ผู้ que ให้คำปรึกษาแนะนำแก่เด็กเวลาเด็กทำการบ้าน คือ.....
9. งานอดิเรก que เด็กของท่านชอบทำ คือ.....
10. เด็กของท่านใช้เวลาว่างส่วนใหญ่โดย
 -ก. อ่านหนังสือ
 -ข. ฟังวิทยุ
 -ค. ดูโทรทัศน์
 -ง. เล่น หรือพูดคุย
 -จ. อื่นๆ (โปรรระบุ).....

11. สุขภาพของเด็กโดยทั่วไป คือ

.....ก. ดี

.....ข. ไม่ดี เพราะ.....

10. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับโรงเรียน.....

.....
.....
.....
.....

11. ข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นอื่นๆ.....

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้กรอกข้อมูล

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบสอบถามบรรยากาศการเรียนการสอน

คำชี้แจง

ให้นักเรียนอ่านข้อความ แล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างขวามือช่องใดช่องหนึ่ง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุดเพียงข้อละเครื่องหมายเดียว ซึ่งแบ่งออกเป็น 5 อันดับ ได้แก่

5	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
4	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
3	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างและไม่ตรงบ้าง
2	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
1	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อ	ข้อความ	5	4	3	2	1
	<u>ด้านครู</u>					
1	ในการเรียนการสอนครูไม่เปิดโอกาสให้ข้าพเจ้าแสดงความคิดเห็น					
2	วิธีสอนของครูทำให้ข้าพเจ้าเข้าใจบทเรียนได้ดี					
3	ครูส่วนใหญ่มีวิธีถ่ายทอดความรู้ทำให้ข้าพเจ้าสนใจ					
4	ครูมีวิธีการให้ข้อเสนอแนะทางการเรียน					
5	ครูพยายามอธิบายเรื่องที่สอนให้นักเรียนเข้าใจ					
6	กิจกรรมการเรียนน่าสนใจ					
	<u>ด้านลักษณะของห้องเรียน</u>					
7	ขณะที่ครูสอนมีเสียงดังจากภายนอกรบกวนทำให้เรียนไม่รู้เรื่อง					
8	ห้องเรียนมีของวางจัดเป็นระเบียบ					
9	ห้องเรียนสกปรก รกรุงรัง ไม่น่าเรียน					
10	ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทสะดวก					
11	ห้องเรียนมีแสงสว่างเหมาะสม					
	<u>ด้านสื่อการเรียนการสอน</u>					
12	อุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนเหมาะสมกับบทเรียน					
13	อุปกรณ์ที่ใช้มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน					
14	ห้องทดลองมีความทันสมัยเหมาะสมสำหรับฝึกภาคปฏิบัติ					
15	ครูทำเอกสารแจกหรือมีหนังสือแบบเรียน					

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางศรีรัตนา ฝอยทอง
วัน เดือน ปีเกิด	6 กรกฎาคม 2505
สถานที่เกิด	อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดศรีสะเกษ
ประวัติการศึกษา	วท.บ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง ศษ.ม.มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ สำนักงานการศึกษามัธยมศึกษา เขต 28
ตำแหน่ง	ครู ชำนาญการพิเศษ โรงเรียนกันทรลักษ์วิทยา สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28

